

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

Správa o výsledkoch analýzy finančného sektora v SR 2006

Správa o výsledkoch analýzy finančného sektora v SR

2006

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

Správa o výsledkoch analýzy finančného sektora v SR

2006

Vydala:

© Národná banka Slovenska 2007

Kontakt:

Národná banka Slovenska
Imricha Karvaša 1
813 25 Bratislava

Odbor regulácie a metodiky riadenia rizík
Oddelenie komunikácie
tel.: 02/5787 2141, 5787 2146
fax: 02/5787 1128

<http://www.nbs.sk>

*Všetky práva vyhradené.
Reprodukovanie na vzdelávacie
a nekomerčné účely je povolené
s uvedením zdroja.*

ISBN 978-80-8043-120-4

Obsah

Úvod	7
Zhrnutie	11
Charakteristika finančného sektora v SR.....	17
1 Bankový sektor	27
1.1 Hlavné zmeny a trendy v pasívach bánk	27
Zdroje od klientov.....	27
Vklady retailu.....	28
Vkladové účty podnikov	29
Vklady finančných spoločností okrem bánk	29
Vklady verejnej správy	30
Zdroje získané z emisie cenných papierov.....	31
1.2 Hlavné zmeny a trendy v aktívach bánk.....	33
Úvery klientom	33
Investície do cenných papierov	36
1.3 Medzibankový trh.....	38
1.4 Podsúvaha	42
Deriváty	42
Ostatné podsúvahové operácie	43
1.5 Ziskovosť.....	45
Čistý úrokový príjem.....	46
Čistý neúrokový príjem.....	47
Prevádzkové náklady	48
Čistý príjem z odpisovania pohľadávok a opravných položiek.....	49
1.6 Primeranosť vlastných zdrojov	50
1.7 Riziká v bankovom sektore	52
Kreditné riziko	53
Trhové riziká	60
1.8 Stresové testovanie.....	65
Kreditné riziko	65
Trhové riziká	68
Riziko likvidity.....	71
Systémové riziko	71
2 Sektor poisťovní	77
Predpísané poistné a technické poistné	77
Skupiny poistenia	78
Zaistenie	80
Náklady na poistné plnenie.....	81
Technické rezervy a ich finančné umiestnenie	82
Finančná pozícia poisťovného sektora	84
Riziká poisťovného sektora	84
3 Obchodníci s cennými papiermi	89
Primeranosť vlastných zdrojov	89
Investičné služby a správa majetku	89

4 Kolektívne investovanie	93
Majetok v otvorených podielových fondoch.....	93
Výkonnosť otvorených podielových fondov.....	94
5 Dôchodkové sporenie	99
Zdroje v dôchodkových fondoch.....	99
Výkonnosť dôchodkových fondov	100
Doplnkové dôchodkové sporenie	100
6 Infraštruktúra finančného trhu	105
Burza cenných papierov	105
Centrálny depozitár cenných papierov	105
Fond ochrany vkladov	106
Garančný fond investícií	106
Slovenská kancelária poisťovateľov.....	106
7 Vybratá téma	111
Lízingové spoločnosti v roku 2006	111
Lízing ako forma financovania	111
Postavenie lízingu v slovenskom finančnom sektore	111
Lízingový trh na Slovensku	111
Lízingové spoločnosti na Slovensku.....	113
8 Tabuľková časť	117
8.1 Informácie o štruktúre finančného trhu	117
Údaje o počtoch inštitúcií.....	117
Údaje o vlastníckej štruktúre dohliadaných subjektov	121
8.2 Analytické údaje.....	121
Banky a pobočky zahraničných bánk	121
Poisťovne	126
Starobné dôchodkové sporenie	128
Kolektívne investovanie.....	130
Obchodníci s cennými papiermi.....	133
Burza cenných papierov	134
Centrálny depozitár cenných papierov	135
Garančný fond investícií	135
9 Terminológia a skratky	139
Použitá terminológia	139
Zoznam poistných kategórií.....	140
Skratky	141
Zoznam tabuliek.....	143
Zoznam grafov	145
Zoznam boxov	148

Úvod

Úvod

Správa o výsledkoch analýzy finančného sektora v SR za rok 2006 nadväzuje na Správu o výsledkoch analýzy slovenského finančného sektora za prvý polrok 2006. Cieľom správy je popísať a zhodnotiť vývoj vo finančnom sektore s osobitným dôrazom na hodnotenie rizík, ktorému sú vystavené subjekty finančného trhu.

Správa je rozdelená do dvoch častí. Prvá časť sa venuje analýze finančného sektora a podrobne rozoberá jednotlivé segmenty finančného trhu. V druhej časti sú spracované špecifické témy vyžadujúce si osobitnú pozornosť. Obe časti analýzy vychádzajú z viacerých informačných zdrojov.

Finančné informácie o jednotlivých inštitúciách spracovatelia v prvom rade čerpali z metainformačného systému bankového dohľadu – MIM, aplikačného programového systému – STATUS a z podkladov, ktoré pripravili jednotlivé odbory Národnej banky Slovenska. Doplnkovým zdrojom pre analýzu boli údaje zo Štatistického úradu SR, Eurostatu, Európskej centrálnej banky a iných externých zdrojov a komerčných informačných systémov.

Logická štruktúra, definície pojmov a celkový charakter analýzy je prispôsobený analýzám viacerých centrálnych bánk členských štátov Európskej únie (EÚ) a analýzám Európskej centrálnej banky.

Zhrnutie

Zhrnutie

Rok 2006 bol ďalším rokom pozitívnych trendov vo finančnom sektore v SR. Silný ekonomický rast a zlepšujúce sa makroekonomické prostredie sa prejavili na vzraсте takmer všetkých segmentov finančného sektora.

Najvýraznejšie sa pozitívny ekonomický vývoj prejavil v bankovom sektore. Banky rástli najmä vďaka úverom klientom. Tie sa medziročne zvýšili o 20 % a v decembri 2006 tvorili už 46 % z celkových aktív. Vzrástli najmä úvery domácnostiam a podnikom. Pri úveroch domácnostiam dominovali úvery na bývanie. Dopyt podnikov po úveroch súvisel najmä s financovaním výstavby komerčných nehnuteľností a nehnuteľností na bývanie.

Podiel úverov ostatným sektorom sa v roku 2006 znížil. V decembri 2006 tvorili 15 % z celkového objemu úverov klientom.

Mierne poklesol podiel aj objem investícií bánk do cenných papierov. Do veľkej miery to bolo ovplyvnené splatnosťou časti reštrukturalizačných štátnych dlhopisov v dvoch najväčších bankách. Objem cenných papierov bol vo väčšine bánk počas roka stabilný, resp. mierne stúpá. Klesal podiel zahraničných majetkových a dlhových cenných papierov.

Pokiaľ ide o pasíva, väčšina domácich bánk a bankový sektor v SR ako celok zatiaľ disponuje dostatkom stabilných domácich zdrojov. Navyše, vývoj pomeru úverov k vkladom (*loan-to-deposit ratio*) pozorovaný v minulých rokoch sa spomalil, respektíve zastavil. Z tohto pohľadu ostáva bankový sektor na Slovensku, v porovnaní s niektorými inými novými členskými štátmi Európskej únie (EÚ), menej citlivý na prípadný menší záujem o investície do lokálnych mien.

Základným pilierom zdrojov zostávajú vklady domácností, ktorých objem aj podiel na bilančnej sume počas roku 2006 rástol. Podobná situácia je aj v oblasti vkladových účtov podnikov.

Viaceré banky pokračovali v emisii dlhopisov, najmä hypotekárnych záložných listov. To prospelo k prevahe stabilných zdrojov v bankovom sektore, ale takisto to malo vplyv aj na riziko likvidity v najdlhších časových pásmach.

Vývoj na medzibankovom trhu charakterizovalo zvýšenie základnej úrokovej sadzby NBS spolu o 1,75 percentuálneho bodu počas roka 2006. V súvislosti s očakávaniami ďalšieho vývoja a so situáciou na devízovom trhu počas roka vzrástli úrokové sadzby najmä v dlhších splatnostiach a paralelne sa posunula výnosová krivka na vyššiu úroveň. Ku koncu roka 2006 však prevládli očakávania o znižovaní úrokových sadzieb a úrokové sadzby v dlhších splatnostiach opäť poklesli. Objem prostriedkov ukladaných do NBS alebo investovaných do nákupu pokladničných poukážok NBS výrazne klesol po intervenciách NBS na devízovom trhu. Zároveň výrazne klesol aj objem vkladov zahraničných bánk, ako aj objem podkladových nástrojov menových derivátov obchodovaných na medzibankovom trhu.

S vývojom na medzibankovom trhu úzko súvisel aj vývin v podsúvahe bánk. Pokiaľ v prvej polovici roka 2006 bol charakteristický rastúci trend (na mesačnej úrovni), ktorý vrcholil historicky rekordnými hodnotami v júni (podsúvahové aktíva) a júli (podsúvahové pasíva), tak v nasledujúcich mesiacoch sa redukoval objem na oboch stranách podsúvahy. Pomerne výrazný úbytok obrátených repo obchodov na medziročnej báze spôsobil, že v týchto transakciách poklesol objem cenných papierov prijatých ako kolaterál. Naopak, záruky vo forme nehnuteľností rástli naďalej. Pokles obrátených repo obchodov stál aj za znížením menových swapov, slúžiacich na zabezpečenie otvorených menových pozícií vznikajúcich pri sterilizačných obchodoch s NBS.

Čistý zisk bankového sektora dosiahol v decembri 2006 hodnotu 17,8 mld. Sk. Rentabilita vlastného kapitálu (ROE) bankového sektora bola na úrovni 21 %. V porovnaní s decembrom 2005 čistý zisk stúpá o 28 %, avšak medziročné porovnanie zisku sťažujú zmeny v účtovníctve bánk.

V porovnaní s rokom 2005 výrazne stúpili najmä čisté úrokové príjmy, čo súvisí s pokračujúcim rastom objemu úverov a rastom úrokových marží bánk. Medziročne poklesli príjmy z obchodovania. Rast úrokových sadzieb sa negatívne prejavil najmä na precenení dlhových cenných papierov. Vzrástli príjmy z devízových operácií a prijatých dividend. Efektivita prevádzky v bankovom sektore stúpila, po tom ako

poklesol pomer prevádzkových nákladov na hrubých príjmoch z bankových činností.

Pretrvávajúci dynamický rast úverov sa prejavil na poklese primeranosti vlastných zdrojov. Pokles bol pozorovateľný vo väčšine bánk a na konci roka sa pod 12% mierou primeranosti vlastných zdrojov nachádzali banky spravujúce viac ako polovicu celkových aktív. Treba však podotknúť, že toto znižovanie primeranosti vlastných zdrojov bolo v rámci stanovených pravidiel regulácie, keďže všetky banky mali počas celého roka k dispozícii dostatočné množstvo vlastných zdrojov na splnenie 8%-nej regulačnej požiadavky. Ako pozitívum možno tiež označiť vysokú kvalitu vlastných zdrojov bánk, z ktorých prakticky všetky patrili do najkvalitnejšej kategórie Tier I.

Rizikový profil bankového sektora sa v roku 2006 významne nezmenil. Pokračoval trend zmeny štruktúry aktív bankového sektora, keďže sa zvyšovalo najmä úverové vystavenie voči domácnostiam a podnikom. Pri predpoklade rastu významu úverov domácnostiam a podnikom na aktívach bánk predstavuje možné riziko veľmi úzka závislosť bánk od domáceho ekonomického cyklu. Súčasné pozitívne trendy v bankách sú do veľkej miery spojené so silným ekonomickým rastom a pozitívnym vývojom v sektore domácností a podnikov. Pokles tempa ekonomického rastu alebo recesia v domácej ekonomike by sa v určitej miere negatívne prejavili na finančnej pozícii podnikov a domácností, čím by stúpilo kreditné riziko bánk. Na druhej strane, treba pripomenúť, že mieru a význam negatívneho dopadu možno len veľmi ťažko odhadnúť, najmä vzhľadom na nedostatok skúseností s prepojením medzi poklesom ekonomiky a výkonnosťou bankového sektora. Diverzifikáciu aktív bánk a ich príjmov z pohľadu geografického alebo produktového však zatiaľ pozorujeme len v niektorých bankách.

Vzhľadom na štruktúru rastu úverov klientom rastie aj význam vývoja cien nehnuteľností. Riziko je spojené najmä s financovaním komerčných nehnuteľností, pretože návratnosť je úzko prepojená s vývojom cien.

Rizikovosť úverov do veľkej miery súvisí s finančnou pozíciou dlžníkov. Pozitívne trendy v ekonomike sa prejavili vo vyšších príjmoch domácností a v poklese nezamestnanosti. Domácnosti držali dostatočne veľký objem likvidných finančných aktív. Zlepšovala sa aj finančná pozícia podnikov. Ziskovosť vzrástla najmä pri malých a stredných podnikoch. Podnikový sektor vykazoval pomerne nízku úroveň zadlženosti.

Súčasná kvalita úverových portfólií bánk je relatívne dobrá. Počas roka 2006 sa výrazne nezmenil podiel zlyhaných úverov domácnostiam na celkových úveroch domácnostiam. Vzrástol objem zlyhaných úverov, avšak vzhľadom na vysoký rast nových úverov sa podiel zlyhaných úverov zvýšil len minimálne. Naj-

horšiu kvalitu vykazovali spotrebiteľské úvery. V roku 2006 sa výrazne zlepšila kvalita portfólia podnikových úverov meraná podielom zlyhaných úverov, najmä pre odpisovanie úverov bankami.

Kreditné riziko z cenných papierov sa v bankovom sektore počas roka 2006 znižovalo. V rámci štruktúry cenných papierov stúpil podiel štátnych dlhopisov a dlhopisov bánk. Klesal podiel zahraničných rizikovejších cenných papierov, najmä podnikových dlhopisov a zahraničných majetkových cenných papierov.

Vystavenie sa bankového sektora devízovému riziku bolo v roku 2006 zanedbateľné. Krátke otvorené súvahové pozície boli uzavreté podsúvahovými derivátovými operáciami. Celková devízová pozícia bola takmer úplne uzavretá. Podobne aj pri zohľadnení pozícií v jednotlivých menách, ich vzájomných korelácií a vývoja výmenných kurzov, bolo devízové riziko minimálne. Vo väčšine bánk hodnota VaR počas celého roka 2006 nepresahovala 2% vlastných zdrojov.

Aj keď priame vystavenie sa bánk zmenám výmenných kurzov bolo zanedbateľné, banky boli najmä prostredníctvom devízových úverov podnikom vystavené nepriamemu devízovému riziku. Napriek nedostatku relevantných údajov predpokladáme, že veľká časť podnikov má tzv. prirodzený hedging, kedy sú devízové úvery zaistené príjmami v cudzích menách. Vzhľadom na zanedbateľný objem úverov domácnostiam v cudzích menách bolo devízové riziko domácností minimálne.

Úrokové riziko v bankovom sektore vznikalo najmä v bankovej knihe. Pri zmene úrokových sadzieb by však toto riziko nemalo vplyv na ziskovosť ani primeranosť vlastných zdrojov bánk. Úrokové pozície v obchodnej knihe boli takmer uzavreté, čiastočne aj kvôli zabezpečeniu súvahových pozícií podsúvahovými. Platí to najmä o pozíciách pri dlhších dobách fixácií úrokových mier, ktoré majú vo všeobecnosti vyšší dopad úrokového rizika. Agregované výsledky hodnoty VaR ukazujú, že pri zohľadnení tejto straty by mediánová hodnota primeranosti vlastných zdrojov poklesla z 18,8% na 18,4%.

Počas roka 2006 klesal podiel novoposkytnutých úverov zabezpečených nehnuteľnosťami s fixáciou úrokovej sadzby do jedného roka na celkových úveroch zabezpečených nehnuteľnosťami. Ich pokles súvisí najmä so zvyšovaním úrokových sadzieb v roku 2006. Rozhodovanie domácností o výbere fixácie úrokovej sadzby sa teda odvíjalo od daného stavu – od rozdielu úrokových sadzieb s krátkou a dlhou fixáciou – a nie od možného vývoja.

Pre riziko likvidity bolo charakteristické, že vklady klientov rástli rýchlejšie ako likvidné aktíva, čo sa prejavilo na poklese ukazovateľa rýchlej likvidity.

Podstatné však je, že rástli najmä termínované vklady, ktoré sú relatívne menej volatilné. Relatívne stabilný vývoj ukazovateľov likvidity do 7 dní a do 3 mesiacov vypovedá o stabilnom vývoji, čo potvrdzuje aj mierny rast podielu vankúša likvidity na celkových aktívach v roku 2006. Riziko likvidity v jednotlivých bankách sa čoraz viac stáva otázkou jadra vkladov.

Výsledky stresového testovania kreditného rizika možno hodnotiť ako vcelku uspokojujúce, keďže nepreukázali výraznejšie vystavenie sa sektora rizikám, ktoré plynú z neschopnosti protistrán splácať svoje záväzky voči bankám. Na druhej strane však treba dodať, že simulované dopady niektorých konkrétnych scenárov v určitých bankách vyslali aj niekoľko varovných signálov. Ako najnegatívnejšie vplývajúci sa ukázal prvý scenár reprezentujúci nárast zlyhaných úverov z existujúceho portfólia za súčasného zmrazenia úverovej aktivity, ktorý by v prípade realizácie mohol vybraným bankám spôsobiť relatívne vážne komplikácie s dodržaním minimálnej primeranosti vlastných zdrojov.

Stresové testovanie extrémnych dopadov devízového rizika potvrdzuje, že priame vystavenie sa bankového sektora voči tomuto riziku je pomerne nízke. V žiadnej banke (s výnimkou niektorých pobočiek zahraničných bánk) by ani simulované extrémne znehodnotenie alebo posilnenie koruny, za predpokladu držby nezmeneného portfólia po dobu 10 dní, nespôsobilo stratu presahujúcu 3 % vlastných zdrojov.

Dopady zmien úrokových sadzieb by boli nepriaznivejšie. Väčšina bánk by bola vystavená negatívnemu dopadu pri raste úrokových sadzieb. Dôvodom je najmä pomerne vysoké úrokové riziko v bankovej knihe. Precenenie týchto cenných papierov však vplýva iba na zmenu čistej súčasnej hodnoty a v skutočnosti by nemalo dopad na vykázaný výsledok hospodárenia, ani na hodnotu ukazovateľa primeranosti vlastných zdrojov. Väčšina bánk nevyužívala úrokové deriváty na zaistovanie úrokového rizika. V prípade zvýšenia základnej úrokovej sadzby NBS o 2 percentuálne body by mediánová hodnota primeranosti vlastných zdrojov, ktorá zohľadňuje dopad na čisté úrokové príjmy a na precenenie reálnej hodnoty cenných papierov a úrokových derivátov, klesla počas jedného roka z 18,8 % na 17,9 %.

Z pohľadu likvidity sa ako najrizikovejší scenár javí neočakávaný značný výber vkladov klientov. Súvisí to s rastúcou závislosťou niektorých bánk od financovania dlhodobých málo likvidných aktív potenciálne vysoko volatilnými zdrojmi. V priebehu druhého polroka sa citlivosť niektorých bánk na tento scenár zvýšila. Citlivosť na stresový scenár výberu 90 % vkladov nerezidentských bánk sa naopak znížila. Súvisí to s poklesom objemu vkladov zahraničných bánk a finančných prostriedkov ukladaných do NBS v júli

2006. V oboch prípadoch by však vo väčšine bánk bola výška vankúša likvidity dostatočná.

V snahe identifikovať štruktúru domáceho medzibankového trhu z hľadiska miery diverzifikácie vkladov a úverov a potenciálnych problémov pri krachu niektorých bánk bolo realizované stresové testovanie systémového rizika. Podľa výsledkov testovania by boli v bankovom sektore ku koncu jednotlivých mesiacov v roku 2006 najviac štyri banky, ktorým by klesla primeranosť vlastných zdrojov pod hranicu 8 %, v prípade nesplnenia záväzkov zo strany nejakej inej banky.

Technické poistné dosiahlo v roku 2006 hodnotu 53,6 mld. Sk, z toho v životnom poistení dosiahlo úroveň 25,3 mld. Sk a v neživotnom poistení 28,3 mld. Sk Tieto hodnoty však nemožno porovnať s predpísaným poistným vykázaným v roku 2005, pretože sa v súvislosti s aplikáciou medzinárodných účtovných štandardov zmenila metodika vykazovania predpísaného poistného. Analýza trhových podielov na technickom poistnom naznačuje postupný pokles trhovej koncentrácie. K 31. 12. 2006 sa trhový podiel v technickom poistnom troch najväčších poisťovní znížil z 63,6 % na 61,5 % . V porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka vzrástli náklady na poistné plnenia o 24 % na 21,2 mld. Sk. Zisk poisťovní v roku 2006 dosiahol hodnotu 4,5 mld. Sk, t. j. o 61 % viac ako v roku 2005. K tomuto rastu došlo aj napriek prudkému vzrastu prevádzkových nákladov (o 20 % v životnom a až o 41 % v neživotnom poistení), a to najmä vďaka menšej tvorbe technických rezerv v životnom poistení a väčšiemu zisku z bližšie nešpecifikovaných iných činností. V umiestnení technických rezerv nenastali podstatné zmeny a naďalej sú umiestnené v nízko rizikových aktívach.

Celkový objem klientskych obchodov v rámci poskytnutých služieb obchodníkmi s cennými papiermi dosiahol počas roka 2006 hodnotu 1 810 mld. Sk. Medziročne tak stúpol o 10 %. Až 95 % z týchto obchodov sa uskutočnilo prostredníctvom bánk. V porovnaní s rokom 2005 významne narástol podiel obchodov na účet klientov. Najviac obchodovanými nástrojmi boli dlhopisy a forwardové kontrakty.

Medziročný nárast objemu spravovaného majetku o 57 % v sektore spôsobila najmä jedna spoločnosť. Ostatné spoločnosti vykázali pokles, resp. mierny rast.

Čistá hodnota majetku spravovaná v otvorených podielových fondoch vzrástla počas roka 2006 o 4 %. Prírastok v zahraničných podielových fondoch bol 3,1 mld. Sk, čistá hodnota majetku slovenských fondov vzrástla o 2,1 mld. Sk. Väčšinu zdrojov tuzemských podielových fondov (82 %) tvorili podiely kúpené domácnosťami. Rast objemu prostriedkov investovaných prostredníctvom podielových fondov, ktorý trval

niekoľko rokov, sa v tomto roku výrazne spomalil. Kým celkový objem čistých predajov podielov v roku 2005 bol na úrovni 38,7 mld. Sk, v roku 2006 bolo toto číslo záporné – investori predali o 2,6 mld. Sk podielov viac, ako kúpili. Počas roku 2006 boli najviac redemované dlhopisové fondy a peňažné fondy. Takto získané prostriedky boli presunuté najmä do fondov fondov a akciových fondov.

Všetky väčšie správcovské spoločnosti hospodárili v roku 2006 zo ziskom. Priemerná hodnota ROE správcovských spoločností – vážená objemom vlastných zdrojov – bola 21,84 %.

Ku koncu roka 2006 vykazovali otvorené podielové fondy nižšie medziročné výkonnosti než koncom roka 2005. Rast úrokových mier v roku 2006 spôsobil pokles cien dlhopisov, a to sa odrazilo na výkonnosti najmä dlhopisových a zmiešaných fondov. Rizikovejšie skupiny fondov, hlavne akciové, naproti tomu získali na pokračujúcom vzraste európskych akciových trhov, ktorý však už nebol taký rýchly ako v roku 2005. Na výkonnosť fondov malo veľký vplyv aj posilňovanie slovenskej koruny oproti cudzím menám. Cenné papiere denominované v USD stratili k decembru 2006 medziročne len na výmennom kurze až 17,8 % a cenné papiere denominované v EUR 8,7 %,.

Na konci júna 2006 uplynul posledný termín na dobrovoľný vstup do druhého piliera dôchodkového zabezpečenia, takže rok 2006 bol prvým rokom fungovania nového dôchodkového systému. Ku koncu decembra 2006 evidovali dôchodkové správcovské spoločnosti 1,54 milióna sporiteľov, objem aktív dôchodkových fondov dosiahol 28 mld. Sk. Trhové podiely jednotlivých DSS sa však už výrazne nezmenili. Tri najväčšie

správcovské spoločnosti spravujú 73 % všetkých aktív dôchodkových fondov.

Najviac prostriedkov je sústredených v rastových dôchodkových fondoch, ktoré sa vyznačujú rizikovejším spôsobom investovania a najvyšším predpokladaným zhodnotením prostriedkov v dlhodobom horizonte. V menšej miere sú zastúpené vyvážené fondy a najmenší podiel tvoria konzervatívne fondy.

Aj keď je väčšina prostriedkov spravovaná v rastových fondoch, štruktúra investícií je ešte stále dosť konzervatívna. Až 86 % prostriedkov je uložených na bankových účtoch a v dlhopisoch.

Jednoročný výnos v dôchodkových fondoch sa k 31. 12. 2006 pohyboval v rozpätí 2,8 % až 3,7 % pre konzervatívne fondy, 3,2 % až 4,8 % pre vyvážené a 3,1 % až 5,2 % pre rastové fondy. Simulácie pomocou historických údajov úrokových mier, cien akcií a výmenných kurzov pritom ukazujú, že v prípade nepriaznivej situácie na trhu by sa čistá hodnota aktív nemala počas 10 dní s pravdepodobnosťou 99 % znížiť o viac ako 0,5 % pre konzervatívne fondy, resp. 1,5 % pre vyvážené a rastové fondy. Najvýznamnejší negatívny dopad na výnosnosť fondov by malo akciové a úrokové riziko, devízové riziko je zanedbateľné.

Do tretieho piliera bolo v troch doplnkových dôchodkových spoločnostiach a jednej netransformovanej doplnkovej dôchodkovej poisťovni zapojených 856 tisíc občanov SR, objem úspor v tomto pilieri dosiahol 21,3 mld. Sk. Tieto sú investované podobným spôsobom ako prostriedky dôchodkových fondov, keďže hlavná časť je investovaná na bankových účtoch a v dlhopisoch.

Box 1 Makroekonomické prostredie v SR

Slovenská ekonomika (meraná HDP) v roku 2006 reálne vzrástla o 8,3 %. Medziročne sa tempo rastu HDP v porovnaní s predchádzajúcim rokom zvýšilo o 2,3 percentuálneho bodu. V nominálnych cenách vzrástol HDP o 11,2 %.

Rast HDP podporil tak domáci, ako aj zahraničný dopyt.

Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca stúpla o 8 %. Reálna mzda vzrástla o 3,3 %.

Priemerná miera nezamestnanosti vo štvrtom štvrtroku dosiahla úroveň 12 %. Išlo o najnižšiu úroveň od roku 1998. Počet zamestnaných ľudí sa podľa výberového zisťovania pracovných síl v roku 2006 medziročne zvýšil o 3,8 %.

Spotrebiteľské ceny (merané HICP) vzrástli v roku 2006 oproti rovnakému obdobiu predošlého roka o 3,7 %.

V roku 2006 NBS zvyšovala základnú úrokovú sadzbu počas roka štyrikrát, celkovo o 1,75 percentuálneho bodu. Rástli aj dlhodobé úrokové sadzby a k decembru 2006 medziročne stúpili výnosy do splatnosti desaťročných vládnych dlhopisov o 0,97 percentuálneho bodu, päťročných o 0,79 percentuálneho bodu a dvojročných o 0,53 percentuálneho bodu.

Charakteristika finančního sektora v SR

Charakteristika finančného sektora v SR

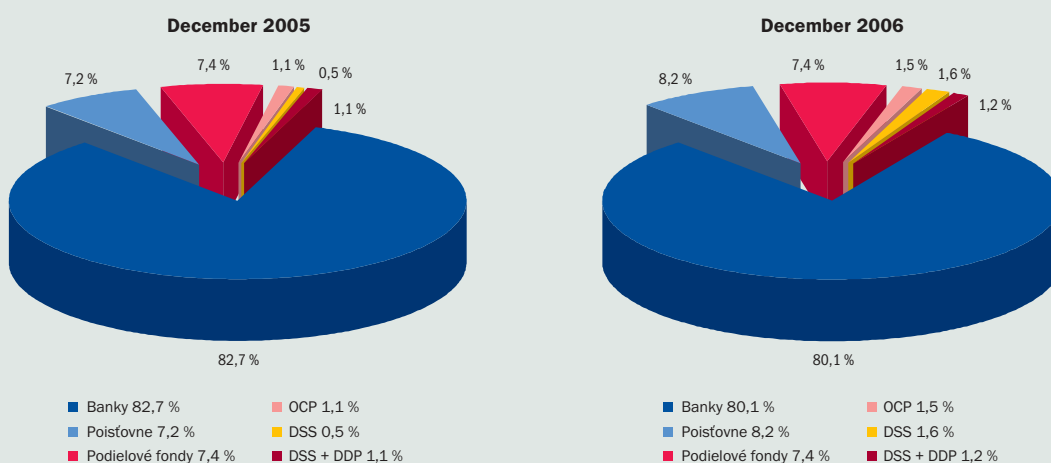
Vývoj aktív a spravovaného majetku vo finančnom sektore

Finančný sektor na Slovensku¹ tvorili v decembri 2006 najmä banky, poisťovne, správcovské spoločnosti (kolektívne investovanie), dôchodkové správcovské spoločnosti, doplnkové dôchodkové spoločnosti (poisťovne²) a obchodníci s cennými papiermi (OCP). K 31. decembru 2006 tieto inštitúcie spravovali majetok v objeme takmer 1 759 mld. Sk, čo predstavovalo 107 % HDP v bežných cenách. Od decembra 2005 objem spravovaného majetku a aktív vzrástol o 62,5 mld. Sk, respektíve o 3,7 %. V porovnaní s rokom 2005, kedy finančný sektor rástol za 12 mesiacov o 318 mld. Sk, respektíve 23 %, sa rast spomalil. Aktíva bánk vzrástli iba o 4 mld. Sk (pri celkovom objeme 1 409 mld. Sk ide o minimálny rast), a to v dôsledku odlevu krátkodobého kapitálu v druhom polroku 2006, najmä zo zahraničia.

Dominantné postavenie v rámci slovenského finančného sektora mal aj napriek minimálnemu rastu v roku 2006 bankový sektor. Ku koncu roka 2006 držali banky aktíva vo výške 1 409 mld. Sk (v čistej hodnote), čo tvorilo 80,1 % z aktív a spravovaného majetku finančného sektora (graf 1 a 2). Celkovo teda pokračuje dlhodobý trend poklesu podielu aktív bankového sektora (v roku 2004 bol podiel na úrovni 85 %). Významné postavenie bankového sektora je dané najmä historickým vývojom, keďže banky vystupovali ako hlavný finančný sprostredkovateľ. Tento model, založený na dominantnom postavení bankového sektora, je typický pre väčšinu európskych ekonomík.

Poisťovne boli druhým najvýznamnejším segmentom finančného sektora s podielom 8,2 % na aktívach a spravovanom majetku finančného sektora. V porovnaní s decembrom 2005 ide o relatívne vysoký

Graf 1 Podiel finančných inštitúcií na aktívach a spravovanom majetku vo finančnom sektore (december 2005 a 2006)

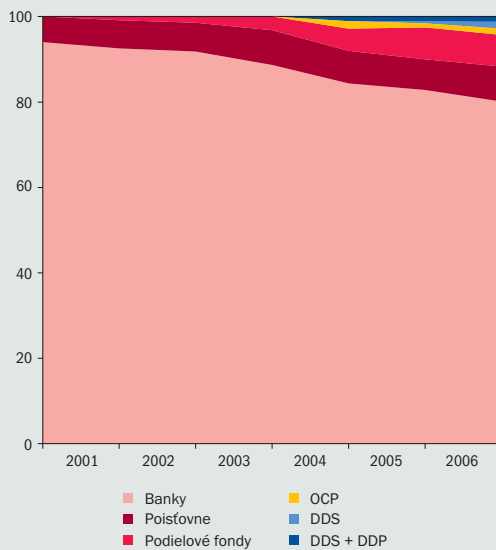
Zdroj: NBS.

Poznámka: Podiel bánk a poisťovní je hodnotený prostredníctvom čistých aktív, v ostatných inštitúciách hodnotou spravovaného majetku. Hodnoty za DDP sú odhadované.

Vysvetlivky: OCP – obchodníci s cennými papiermi okrem bánk, DSS – dôchodkové správcovské spoločnosti (II. pilier), DDS – doplnkové dôchodkové spoločnosti (III. pilier), DDP – doplnkové dôchodkové poisťovne (netransformovaný III. pilier).

¹ Ide o finančné spoločnosti, ktoré reguluje NBS.

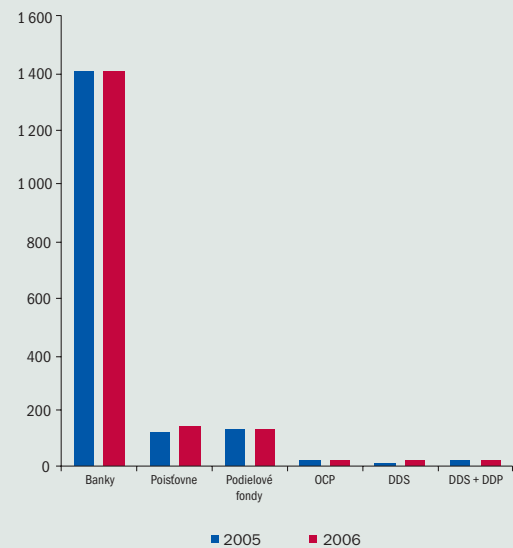
² V roku 2006 sa tri doplnkové dôchodkové poisťovne transformovali na doplnkové dôchodkové spoločnosti. Ku koncu roka 2006 pôsobila na trhu ešte jedna doplnková dôchodková poisťovňa, jej hodnoty za december 2006 sú iba odhadované.

Graf 2 Podiel inštitúcií vo finančnom sektore (december 2000 a 2006) (v %)

Zdroj: NBS.

Poznámka: Údaje za OCP v rokoch 2001 – 2003 a údaje za DDS v rokoch 2001 – 2002 nie sú dostupné. Hodnoty za DDP sú odhadované.

Vysvetlivky: OCP – obchodníci s cennými papiermi okrem bánk, DSS – dôchodkové správcovské spoločnosti, DDS – doplnkové dôchodkové spoločnosti, DDP – doplnkové dôchodkové poisťovne.

Graf 3 Objem spravovaného majetku vo finančnom sektore (december 2005 a 2006) (v mld. Sk)

Zdroj: NBS.

Poznámka: Údaje vyjadrujú hodnotu čistých aktív jednotlivých sektorov v mld. Sk. Hodnoty za DDP sú odhadované.

Vysvetlivky: OCP – obchodníci s cennými papiermi okrem bánk, DSS – dôchodkové správcovské spoločnosti, DDS – doplnkové dôchodkové spoločnosti, DDP – doplnkové dôchodkové poisťovne.

rast ich podielu na aktívach finančného sektora, ktorý tak opätovne vzrástol po miernom poklese v roku 2005.

Význam kolektívneho investovania prostredníctvom podielových fondov, ktorý v posledných rokoch rástol, sa v roku 2006 v porovnaní s rokom 2005 nezmenil a zostal na úrovni 7,4 %. V roku 2004 bol ich podiel vo finančnom sektore 5,3 %. Rast v rokoch 2004 a 2005 súvisel najmä s nízkymi úrokovými sadzobami na finančných trhoch a snahou klientov o vyššie zhodnotenie voľných prostriedkov prostredníctvom rizikovejších investícií. Naopak, rast úrokových mier v roku 2006 a pokles výnosov v niektorých fondoch opäť motivoval domácnosti držať voľné peňažné prostriedky na termínovaných účtoch v bankách.

Pomerne malý podiel spravovaného majetku majú obchodníci s cennými papiermi, ktorí nie sú bankami. Počas roka 2005 ich podiel klesol, naopak v roku 2006 rástol, vďaka rýchlemu rastu objemu spravovaného majetku.

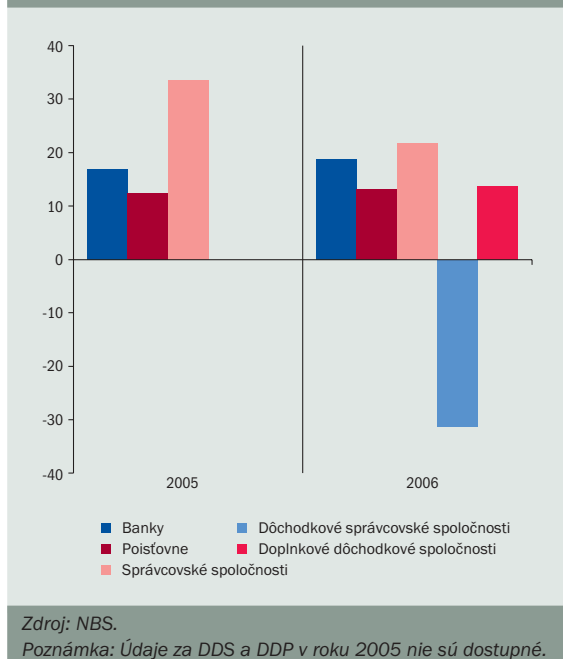
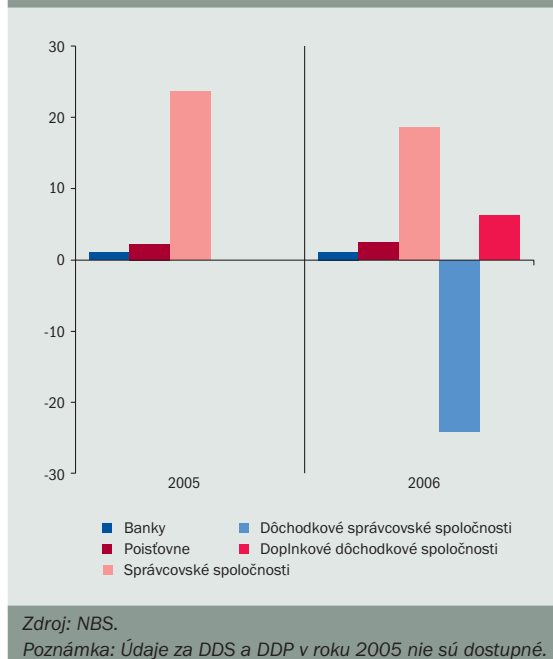
Majetok spravovaný dôchodkovými správcovskými spoločnosťami počas roka 2005 vzrástol z nuly na 9 mld. Sk a v roku 2006 o ďalších 19 mld. Sk. Klientsky majetok spravovaný v II. pilieri dôchodkového systému bol tak najrýchlejšie rastúcim segmentom vo finančnom sektore SR a jeho podiel na aktívach finančného sektora sa v roku 2006 strojnásobil.

Majetok spravovaný v III. pilieri dôchodkového systému takisto rástol, ako aj jeho podiel na finančnom sektore.

Ziskovosť finančného sektora

Jednotiacim prístupom pre porovnanie ziskovosti v jednotlivých sektoroch finančného trhu je porovnanie priemernej rentability vlastných zdrojov (ROE – *Return on Equity*) a rentability aktív (ROA – *Return on Assets*) inštitúcií v danom sektore.

Rentabilita vlastných zdrojov je zaujímavá predovšetkým pre vlastníkov danej spoločnosti, keďže je ukazovateľom výnosovosti z akcií. Tento ukazovateľ bol najvyšší v sektore kolektívneho investovania, zisk teda priniesol najmä domácim bankám, ktoré vlastnia veľkú časť správcovských spoločností. Nások správcovských spoločností oproti bankám a poisťovniam v rentabilite vlastných zdrojov sa v roku 2006 zmenšil. Bol to dôsledok relatívneho zvýšenia ziskovosti bánk a poisťovní a zníženia ziskovosti správcovských spoločností. Znížená dynamika tvorby zisku v správcovských spoločnostiach v roku 2006 pravdepodobne súvisí so zápornými predajmi fondov v tomto období. Rentabilita vlastného imania rástla počas roka 2006 rýchlejšie v bankách ako v poisťovniach. Vysoko zápornú rentabilitu vlastných zdrojov dosiahli v roku 2006 dôchodkové správcovské spoločnosti. Vzhľadom

Graf 4 Rentabilita vlastných zdrojov (ROE) vo finančnom sektore (december 2005 a 2006)

Graf 5 Rentabilita aktív (ROA) vo finančnom sektore (december 2005 a 2006)

na ich rozbiehajúcu sa činnosť bola strata dôchodkových správcovských spoločností očakávaná, jej výšku spôsobili vysoké náklady na získavanie klientov.

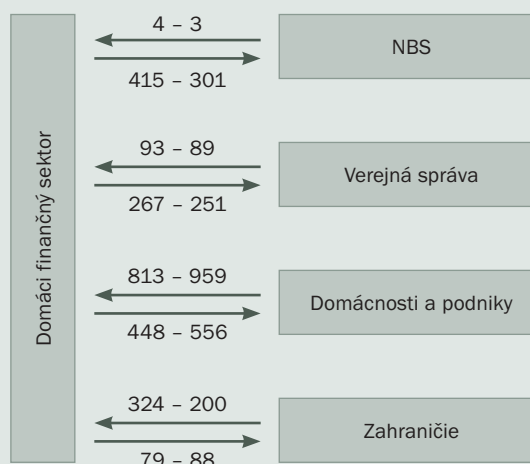
Na druhej strane, rentabilita aktív vypovedá o celkovej efektívnosti tvorby zisku v danej inštitúcii. Na rozdiel od ukazovateľa ROE, ktorý umožnil porovnať ziskovosť v jednotlivých finančných sektoroch vzhľadom na zisk na akciu, ukazovateľ ROA reprezentuje v každom z finančných sektorov niečo iné. V prípade bánk, ktorých aktíva sú v prevažnej miere tvorené finančnými investíciami, ide o ukazovateľ celkovej efektívnosti investícií. Iným prípadom sú správcovské spoločnosti, dôchodkové správcovské spoločnosti a doplnkové dôchodkové spoločnosti, ktoré len spravujú fondy a samy nedržia finančné aktíva. Aj z tohto dôvodu sa rentabilita ich aktív blíži k rentabilite ich vlastných zdrojov a nie je pre finančnú spoločnosť smerodajná. V prípade poisťovní ide predovšetkým o ziskovosť aktív, do ktorých sú investované technické rezervy a ziskovosť ostatných finančných aktív. Rentabilita aktív v bankovom sektore sa oproti roku 2005 nezmenila, v poisťovniach mierne vzrástla.

Finančné sprostredkovanie

Hlavnou funkciou finančného sektora je finančné sprostredkovanie medzi subjektmi disponujúcimi voľnými zdrojmi a tými, ktorí voľné zdroje potrebujú. Zachytenie takýchto vzťahov vypovedá o charaktere príslušného finančného sektora. Sumárny pohľad na vzťahy domáceho finančného sektora a vybraných agregátov uvádza schéma 1, detailnejšia informácia

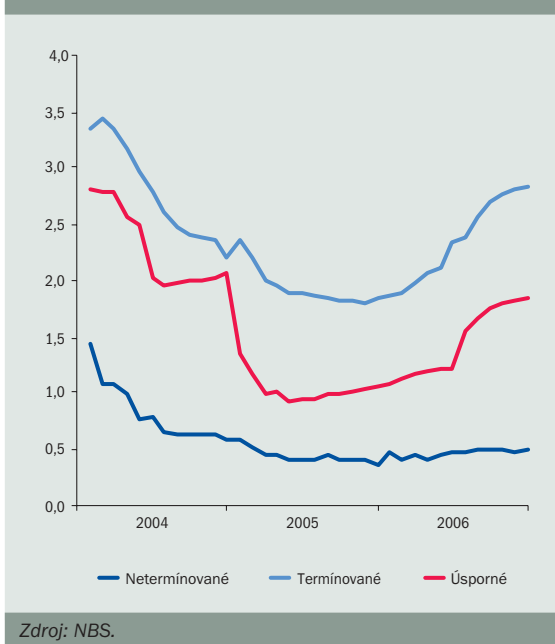
o vzťahoch medzi jednotlivými ekonomickými subjektmi je v tabuľke 1.

Hodnota tokov medzi finančným sektorom a subjektmi reálnej ekonomiky (domácnosti a podniky) v roku 2006 rástla. Vzrástli tak zdroje od subjektov reálnej ekonomiky (významných tvorcov zdrojov finančného

Schéma 1 Vybrané vzťahy finančného sektora a ostatných sektorov (december 2005 a 2006) (v mld. Sk)

Zdroj: NBS.
Čísla nad šípkami: prvá zľava – december 2005, druhá zľava – december 2006.
Poznámka: Údaj o verejnej správe zahŕňa aj štátne dlhopisy a štátne pokladničné poukážky, údaj o NBS zahŕňa aj pokladničné poukážky NBS.

Graf 6 Vývoj priemerných úrokových mier na vklady retailu (v %)

sektora), ako aj pohľadávky voči týmto subjektom. Naopak toky medzi finančným sektorom na jednej strane a NBS a verejnou správou na druhej strane klesali. Výrazný pokles zaznamenali aj zdroje zo zahraničia, pohľadávky voči zahraničiu mierne vzrástli. Na konci roka 2005 bol stav vkladov sektora domácností, podnikov a verejnej správy vo finančnom sektore na úrovni 906 mld. Sk. Väčšina z tohto objemu (733 mld. Sk) bola umiestnená v bankách. V decembri 2006 to bolo až 1 048 mld. Sk, z toho 835 mld. Sk v bankách. Banky si teda zachovávajú dominantné postavenie v zhromažďovaní zdrojov.

K decembru 2006 umiestnili finančné spoločnosti do sektora domácností a podnikového sektora približne 556 mld. Sk. Financovanie jednotlivých sektorov reálnej ekonomiky vykonávali predovšetkým banky. Určitú činnosť v tejto oblasti vykonávali aj ostatní finanční sprostredkovatelia. Informácia o celkovom objeme úverov, ktoré tieto spoločnosti poskytli, zatiaľ nie je dostupná, keďže ide o subjekty, ktoré nemajú voči NBS vykazovaciu povinnosť. Približnú informáciu možno získať len z výkazníctva bánk, ktoré ku koncu roka 2005 poskytli finančným sprostredkovateľom 55,3 mld. Sk a v decembri 2006 už 64 mld. Sk. Možno predpokladať, že hlavnú časť úverov finančným sprostredkovateľom tvoria práve ostatní finanční sprostredkovatelia, ktorí tieto zdroje využili na poskytovanie úverov, napr. formou lízingu alebo splátkového predaja. Okrem týchto zdrojov získavajú viacerí ostatní finanční sprostredkovatelia zdroje zo zahraničných bánk, respektíve od vlastných finančných skupín.

Veľký význam pre finančný sektor si zachovávajú obchody s NBS. Napriek medziročnému poklesu objemu prostriedkov, ktoré NBS sterilizovala z medzibankového trhu (z 415 mld. Sk na 301 mld. Sk) a poklese ich podielu na celkových aktívach bankového sektora (z 33% na 23%), je ich objem stále pomerne významný.

Vzťah so zahraničnými finančnými subjektmi v roku 2006 charakterizoval odliv zdrojov z domácich bánk do zahraničných bánk. Ide o opačnú situáciu ako v roku 2005. Na druhej strane v roku 2006 vzrástol objem úverov poskytnutých zahraničným bankám. Hlavné ekonomické subjekty (domácnosti, podniky aj verejná správa) držia podstatnú časť svojich finančných aktív v bankách, ktoré sú zároveň ich hlavnými veriteľmi. Banky teda tvoria, vďaka možnosti prijímať vklady a poskytovať úvery, hlavné prepojenie medzi reálnou ekonomikou a finančným sektorom. Táto exkluzívna funkcia bánk sa odzrkadľuje aj na ich podiele na celkovom objeme spravovaného majetku na finančnom trhu (graf 1).

Do finančného sektora prichádzajú zdroje aj prostredníctvom podielových fondov, ktorých popularita na Slovensku vzrástla najmä v posledných rokoch, a to predovšetkým v súvislosti s poklesom úrokových mier. V druhom polroku 2005 začali rásť úrokové sadzby na úsporné vklady, koncom roka 2005 aj na termínované vklady a tento trend pokračoval aj počas roka 2006 (graf 6). Bol to jeden z dôvodov zmeny trendu presúvať prostriedky domácností z bankových účtov do podielových vkladov. Počas roka 2006 podielové fondy stagnovali (nárast majetku iba o 5 mld. Sk), zatiaľ čo zostatky na bankových účtoch výrazne rástli. Určitú časť svojich finančných aktív držia domácnosti aj vo forme investičného a kapitálového životného poistenia a dôchodkového sporenia, ich rast však nemal nepriaznivý vplyv na bankové vklady.

Dôležitosť bánk v rámci finančného sektora zdôrazňuje aj fakt, že v nich majú svoje aktíva aj ostatné inštitúcie finančného trhu, vrátane poisťovní a zahraničných bánk. Môžu preto sprostredkovať finančné toky nielen medzi subjektmi reálnej ekonomiky a finančným sektorom, ale aj medzi jednotlivými finančnými inštitúciami navzájom.

Osobitný význam majú vo finančnom systéme poisťovne, ktoré svojou poisťovacou činnosťou prispievajú k diverzifikácii rizík. Pre domácnosti navyše poskytujú možnosť dlhodobej investície vo forme investičného a kapitálového životného poistenia, ktoré tvorí väčšinu poisťovného plateného domácnosťami.

Tabuľka 1 ponúka schematický pohľad aj na finančné aktíva domácností. Okrem typických vkladov v bankách a takisto životného poistenia sú významnou

Tabuľka 1 Vybrané finančné vzťahy medzi ekonomickými subjektmi (december 2005 a 2006) (v mld. Sk)															
	NBS	Domáci finančný sektor						Domáci nefinančný sektor				Zahraníči			
		Domáce banky	Poisťovne	DSS	DDS	Správčovské spoločnosti	Ostatné finančné spoločnosti	Domácnosti	Podniky	Verejná správa	Zahraníčné banky	Zahraníčné správčovské spoločnosti	Zahraníčná verejná správa a medzinárodné inštitúcie	Ostatné	
NBS		4 - 3	0 - 0	0 - 0	0 - 0	0 - 0	0 - 0	0,2 - 0,2	0,1 - 0,1	315 - 107	367 - 196	49 - 32			
Domáce banky	415 - 301	76 - 63	0,04 - 0,04			0 - 0	55 - 64	167 - 221	281 - 335	39 - 55	4 - 3	36 - 30			
Poisťovne	0 - 0	39 - 45			5,5 - 3,2										
DDS + DSS	0 - 0	20 - 23			6 - 12										
Správčovské spoločnosti	0 - 0	23 - 26													
Ostatné finančné spoločnosti	0,1 - 0,1	376 - 439	54 - 74	9 - 28	18 - 21	91 - 89									
Domácnosti	0,5 - 0,7	264 - 307			0,8 - 0,9					21 - 24					
Podniky	0 - 0	93 - 89			0 - 0										
Verejná správa	4 - 0	300 - 182													
Zahraníčné banky	164 - 9														
Zahraníčné správčovské spoločnosti						0,6 - 0,8									
Zahraníčná verejná správa a medzinárodné inštitúcie	2 - 3	2 - 3													
Ostatné		20 - 14													

Zdroj: NBS

Yvšetilivky: ■ – neexistuje priamy vzťah veriteľa a dlžníka, ■ – údaje sú nedostupné. Údaje v riadkoch – pohľad na finančné aktíva (úvery poskytnuté vklady a cenné papiere) investované v inštitúciách uvedených v stĺpcoch. Údaje v stĺpcoch – pohľad na záväzky (vklady a prijaté úvery voči inštitúciám uvedeným vodorovne. (Údaje za poisťovne zobrazujú hodnotu technických rezerv na životné prostredie.

Tabuľka 2 Vlastnícka štruktúra vo finančnom sektore podľa krajín (v decembri 2006, v %)

	Banky	Poisťovne	Dôchodkové správcovské spoločnosti	Doplňkové dôchodkové spoločnosti	Správcovské spoločnosti ¹	Obchodníci s cennými papiermi ¹
Slovensko	10,44	8,09	44,24	20,00	78,47	8,56
Krajiny EÚ (bez SR)	85,82	90,04	28,01		21,53	87,41
ČR	7,85	1,13	6,48		10,34	6,91
Francúzsko	0,63	1,23	0			0,68
Holandsko	1,38	13,14	18,75	40,00		1,52
Luxembursko	28,21	0,00	2,78			31,67
Maďarsko	4,52	3,21	0			5,04
Nemecko	1,94	3,21	0			
Rakúsko	35,83	55,78	0			35,77
Taliansko	5,32	0,00	0			5,80
Portugalsko	0,08	0,00	0			
Spojené kráľovstvo	0,07	7,51	0			0,02
Ostatné		4,83	0		11,20	
Krajiny mimo EÚ	3,74	2,63	27,75 ²	40,00 ²		4,03

Zdroj: NBS.

Poznámka: Vyjadruje prvého vlastníka spoločností; podiely sú merané ako percento na základnom imaní.

1) Údaje za rok 2005. 2) Švajčiarsko.

položkou podielové fondy. Na základe podielu domácností v domácich fondoch možno predpokladať ich vysoký podiel aj v zahraničných fondoch (tieto údaje však nie sú k dispozícii). Môžeme pozorovať aj rast finančných aktív domácností v dôchodkovom sporení, ich objem prekonal investície do zahraničných podielových fondov. Tabuľka 1 znázorňuje aj polia, pre ktoré platí, že finančný vzťah medzi subjektmi existuje, ale údaje o ňom nie sú dostupné. Typickým príkladom je aktivita zahraničných bánk a zahraničných správcovských spoločností. Vzťahy medzi domácnosťami, podnikmi a verejnou správou nie sú predmetom analýzy finančného sektora, a preto v pravej dolnej časti tabuľky údaje takisto chýbajú.

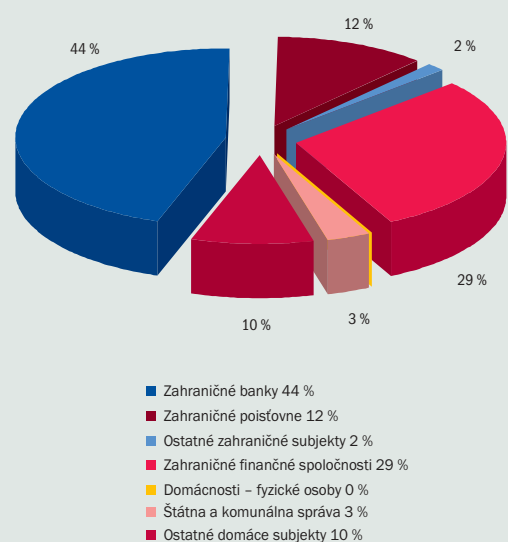
Vlastnícka štruktúra

Väčšinu inštitúcií slovenského finančného sektora vlastní zahraničné spoločnosti. V najväčšej miere sú v ňom zastúpené členské štáty Európskej únie. Banky a poisťovne spravidla vlastní priamo zahraničná finančná skupina, správcovské spoločnosti a dôchodkové správcovské spoločnosti sú často vlastnené prostredníctvom bánk alebo poisťovní.

Podľa kritéria posledného vlastníka bol podiel zahraničných spoločností na majetku finančného sektora v decembri 2006 na úrovni 87 %, zvyšok vlastní domáci kapitál. Najväčší podiel na majetkovej štruktúre finančného sektora majú zahraničné banky. Významný podiel vykazovali v domácom bankovom

sektore a sektore kolektívneho investovania. Menšou mierou sa podieľajú na majetku inštitúcií v sektore dôchodkového sporenia.

Graf 7 Majetková štruktúra vo finančnom sektore (v %)

Zdroj: NBS.

Poznámka: Podiel je percentom na základnom imaní. Ide o vlastnícku štruktúru podľa konečného vlastníka, pričom v prípade nepriameho ovládania môže byť za posledného vlastníka považovaná iba finančná inštitúcia. Skupina zahraničných finančných spoločností zahŕňa subjekty, v ktorých je významne zastúpená banková aj poisťovacia činnosť.

Tabuľka 3 **Majetkové prepojenia v slovenskom finančnom sektore v decembri 2006** (v %)

	Banky	Poisťovne ¹	Správčovské spoločnosti ¹	Dôchodkové správčovské spoločnosti	Doplnkové dôchodkové spoločnosti	Obchodníci s cennými papiermi ¹
Domácnosti	0,1			0,3		
Štátna a komunálna správa	4,8					0,3
Ostatné domáce subjekty	5,4	3,1	31,4	2,7		98,5
Zahraničné banky	68,6	0,6	18,1	2,7	20,0	
Zahraničné poisťovne	0	37,8	14,2	49,3	40,0	0,5
Zahraničné finančné spoločnosti	20,5	58,5	25,2	42,2	40,0	
Ostatné zahraničné subjekty	0,5		11,2	2,8		1,5

Zdroj: NBS.

Poznámka: Podiel je percentom na základnom imaní. Ide o vlastnícku štruktúru podľa posledného vlastníka, pričom v prípade nepriameho ovládania môže byť za posledného vlastníka považovaná iba finančná inštitúcia. 1) Údaje za rok 2005.

Zahraničné poisťovne investovali najmä do dôchodkových správčovských spoločností a domácich poisťovní.

Pri rozhodovaní sa o charaktere finančnej skupiny je čoraz ťažšie rozlišovať medzi poisťovacou skupinou a bankovou skupinou. Bankové a poisťovacie skupiny sa spájajú, pričom vzniká skupina, v ktorej je významnou činnosťou aj bankovníctvo aj poisťovníctvo. Z tohto dôvodu sa aj v našej analýze objavuje skupina finančných spoločností, do ktorej sú zaradené

inštitúcie, ktorých materská skupina je významnou bankovou aj poisťovacou skupinou. Väčšinový podiel dosahujú v sektore poisťovní, ale aj v ostatných sektoroch majú významné postavenie.

Z domácich subjektov mali najvýznamnejšie postavenie ostatné domáce subjekty. Ide prevažne o finančné spoločnosti, s významným podielom v kolektívnom investovaní. Domáci kapitál dominuje pri obchodníckom s cennými papiermi.

Box 2 Porovnanie slovenského bankového sektora s ostatnými členskými štátmi EÚ v decembri 2005

Európska centrálna banka každoročne publikuje *Report on EU Banking Structures*, súčasťou ktorej sú aj štruktúrne štatistické indikátory (SSI). Na základe týchto ukazovateľov možno urobiť niektoré základné porovnania medzi bankovými sektormi členských štátov EÚ.

Základným ukazovateľom rozvinutosti bankového sektora je porovnanie celkových aktív bankového sektora a HDP v bežných cenách. Napriek tomu, že tento podiel na Slovensku posledné tri roky rástol, stále patrí medzi najnižšie v rámci EÚ. V decembri 2005 to bolo 95 %, pričom priemer EÚ je 304 % a priemer Európskej menovej únie je 283 %. Nižšie hodnoty ako Slovensko malo iba Maďarsko, Poľsko a Litva. Česká republika bola na úrovni 107 %. Zaostávanie Slovenska je ešte výraznejšie, ak s HDP porovnáme len úvery klientom, teda aktíva bez aktivity v cenných papieroch a na medzibankovom trhu. Všetky úvery klientom tvoria na Slovensku len 39 % HDP, čo je po Poľsku druhá najnižšia hodnota v EÚ. Priemer EÚ je pritom 126 %. Celkovo teda môžeme povedať, že aktivita slovenských bánk v poskytovaní úverov klientom je v porovnaní s EÚ síce adekvátna – vzhľadom na veľkosť bilancie slovenského bankového sektora, ale celkové aktíva a teda aj celkové úvery v porovnaní s HDP, patria medzi najnižšie v EÚ.

Relatívne nižšia hodnota poskytnutých úverov súvisí aj s faktom, že na jedného obyvateľa na Slovensku pripadalo v roku 2005 úverové zaťaženie voči bankám vo výške 887 EUR, čo je po Litve druhá najnižšia hodnota. Vyššia hodnota bola aj v niektorých krajinách, kde je HDP na obyvateľa nižšie ako na Slovensku, napr. v Lotyšsku a Poľsku. Priemer EÚ je pritom 13 371 EUR.

O charaktere bankového sektora v SR vypovedá aj pobočková sieť. Na jednej strane na Slovensku pripadá na jednu banku v priemere až 50 pobočiek, čo je po Španielsku a Grécku tretí najvyšší počet (priemer EÚ je 23) a na druhej strane počet obyvateľov pripadajúcich na jednu pobočku je po Českej republike, Estónsku a Poľsku štvrtý najvyšší v EÚ, čiže 4 717 obyvateľov (priemer EÚ je 2 297). Problém spočíva v tom, že na Slovensku je najnižší počet bánk na počet obyvateľov. Inými slovami, banky na Slovensku majú v priemere nadštandardne rozvinutú pobočkovú sieť, ale vzhľadom na to, že je ich málo, dokážu zabezpečiť len menej ako polovicu

pobočiek pokiaľ ide o porovnanie podľa počtu obyvateľov. Vysvetliť tento údaj možno aj vzhľadom na význam pobočiek pri poskytovaní bankových služieb. Napríklad takmer rovnaký počet obyvateľov na jednu pobočku je tak vo Švédsku, ako aj na Slovensku. Neznamená to však, že švédsky bankový sektor je slabo rozvinutý, ale vypovedá to skôr o používaní iných distribučných kanálov ako v „kamenných“ pobočkách, v tomto prípade ide o internetovú sieť. Okrem toho tiež platí, že európsky priemer počtu obyvateľov na jednu pobočku banky nemusí byť dobrou referenciou pokiaľ ide o efektivitu činnosti.

Napriek relatívne najnižšiemu počtu bánk v slovenskom bankovom sektore nepatrí jeho koncentrácia medzi najvyššie. Podiel piatich najväčších bánk je síce vyšší ako priemer, existuje však sedem členských štátov, v ktorých je dominantnosť prvých piatich bánk výraznejšia. Pri Herfindahlovom indexe, ktorý berie do úvahy podiely všetkých bánk na danom trhu, je slovenský bankový sektor mediánom EÚ (12 členských štátov má koncentráciu vyššiu a 12 nižšiu).

V porovnaní s inými členskými krajinami zaostáva Slovensko aj v percente populácie zamestnanej v bankovom sektore. Po Litve, kde v bankovníctve pracuje len 0,22% populácie, je Slovensko (spolu s Českou republikou, Maďarskom a Estónskom) na druhej najnižšej úrovni, t. j. 0,37%. Priemer EÚ je v tomto prípade 0,64%, čo opäť súvisí s faktom, že objem aktív, resp. úverov je na Slovensku výrazne nižší (v porovnaní s HDP, alebo v porovnaní s počtom obyvateľov).

Bankový sektor

1 Bankový sektor

1.1 Hlavné zmeny a trendy v pasívach bánk

Podstatným záverom analýzy pasív je skutočnosť, že väčšina domácich bánk a slovenský bankový sektor ako celok zatiaľ disponuje dostatkomb stabilných domácich zdrojov. Navyše, trend rastu tzv. *loan-to-deposit ratio* pozorovaný v minulých rokoch sa spomalil, respektíve zastavil. Z tohto pohľadu ostáva slovenský bankový sektor, v porovnaní s niektorými inými novými členskými štátmi, v ktorých sú úvery domácim klientom financované aj vkladmi zahraničných bánk, menej citlivý na prípadný menší záujem týchto finančných skupín o investície do lokálnych ekonomík.

Základným pilierom zdrojov ostávajú vklady domácností, ktorých objem aj podiel na bilančnej sume počas roku 2006 rástol. Podobný záver sa týka vkladových účtov podnikov. Pokiaľ berieme do úvahy pokračujúci rast úverov podnikom a domácnostiam, simultánna kumulácia zdrojov z reálnej ekonomiky v bankovom sektore (t. j. rast ich finančných aktív) je pozitívnym znakom pre rast finančného sektora.

Viacere banky pokračovali v emisii dlhopisov, najmä hypotekárnych záložných listov, vďaka čomu sa ich podiel na bilancií bankového sektora medziročne takmer zdvojnásobil. Pozitívom takéhoto vývoja je rast menej volatilných zdrojov v rámci celkových pasív, teda posun k stabilnejšej bilancií a zároveň zlepšenie perspektívy rizika likvidity v dlhých časových pásmach.

Štruktúra pasív slovenského bankového sektora sa počas roka 2006 zmenila. Najväčší vplyv na zmeny podielov mal prudký júlový pokles vkladov zahraničných bánk, vďaka ktorému sa skokovo zvýšil podiel záväzkov voči klientom a záväzkov z emisií cenných papierov, ktorých objem rástol lineárne. Bilancia bankového sektora z decembra 2006 (z hľadiska podielov) je preto porovnateľná skôr s decembrom 2004 (graf 8).

ich podiel na úrovni 59 % až 63 %, od júla 2006 ich podiel vzrástol na 66 %. Bol to tiež dôsledok poklesu vkladov zahraničných bánk o 98 mld. Sk, ktoré boli umiestnené v sterilizačnom repo tendri v NBS. Z hľadiska štruktúry bilancie bankového sektora je rast objemu retailových a podnikových vkladov a zvyšovanie ich podielu na celkových pasívach vo všeobecnosti posunom k stabilnejšej forme financovania.

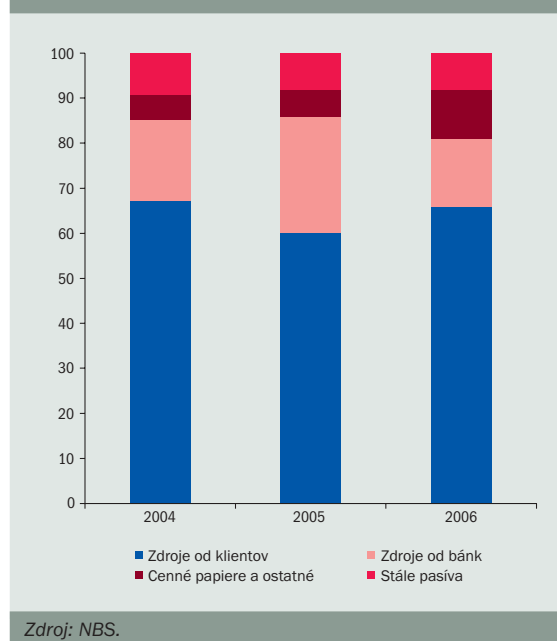
Hlavným pohľadom na štruktúru pasív je porovnanie so štruktúrou aktív, najmä čo sa týka operácií s klientmi. Základným ukazovateľom je porovnanie objemu vkladov a úverov, resp. zabezpečenie financovania úverov klientom zdrojmi od klientov (*loan-to-deposit ratio*).

Pre bankový sektor ako celok a aj pre jednotlivé banky je pozitívne, že rast úverov v roku 2006 sprevádzali rast vkladov klientov (retailu aj podnikov) a emisii dlhopisov. Vo väčšine bánk ukazovateľ *loan-to-deposit ratio* počas roka 2006 mierne klesol a tendencia rastu jeho priemernej hodnoty z roku 2005 sa zastavila. Slovenský bankový sektor teda v porovnaní s inými krajinami EÚ disponuje dostatočným objemom zdrojov od klientov a z emisií dlhopisov a očakávaný trend poklesu ich podielu na úveroch klientom v roku 2006 nepokračoval tak, ako to bolo v roku 2005.

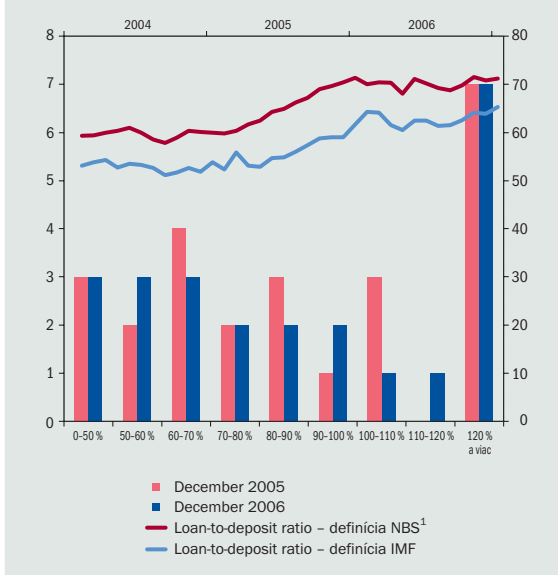
Zdroje od klientov

Záväzky voči klientom tvoria najväčšiu časť pasív bankového sektora. V prvej polovici roka 2006 bol

Graf 8 Štruktúra pasív bankového sektora (v decembri 2004, 2005 a 2006) (v %)

Graf 9 Loan-to-deposit ratio: vývoj a distribúcia

Zdroj: NBS.

Poznámka: Na dolnej vodorovnej osi sú intervaly ukazovateľa, počet bánk s danou hodnotou je na ľavej zvislej osi, na hornej vodorovnej osi je dátum priemernej hodnoty ukazovateľa, priemerná hodnota je na pravej zvislej osi.

1) V definícii loan-to-deposit NBS sú vklady ARDAL-u odrátané od hodnoty vkladov, preto je ukazovateľ vyšší.

vania aktív (graf 8). Vzhľadom na vývoj štruktúry aktív, najmä pokles prostriedkov sterilizovaných v NBS, je táto zmena skôr neutrálna (pozri Stresové testovanie). Táto skutočnosť sa prejavuje aj na stabilnom vývoji *loan-to-deposit ratio* (graf 9).

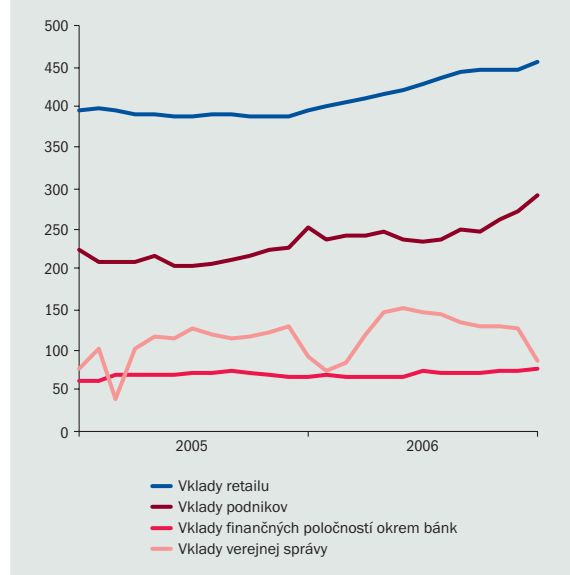
Najväčšiu časť zdrojov klientov tvorili v decembri 2006 retailové vklady, ktorých podiel na celkových vkladoch klientom stúpol na 49,2 %. Stúpol aj podiel vkladov podnikov a vkladov finančných spoločností okrem bánk na 31,2 %, respektíve 8,3 %. V rámci volatilného priebehu podiel vkladov verejnej správy poklesol na 9,5 %. Poklesli aj vklady nerezidentov, na 1,8 %.

Vklady retailu

Retailové vklady, napriek dlhoročnému poklesu, začali od decembra 2005 výrazne rásť. Medzi hlavné dôvody zrejme patrí rast úrokových sadzieb. Korelácia medzi medzimesačnými zmenami priemerných úrokových sadzieb na vklady retailu a zmenami ich objemu v rokoch 2005 a 2006 bola 70 %.

Keďže vývoj objemu retailových vkladov je determinovaný vkladmi domácností a čistá hodnota aktív podielových fondov závisí tiež predovšetkým od investícií domácností, porovnanie oboch agregátov je

Graf 10 Vývoj hlavných agregátov vkladov klientov (v mld.sk)

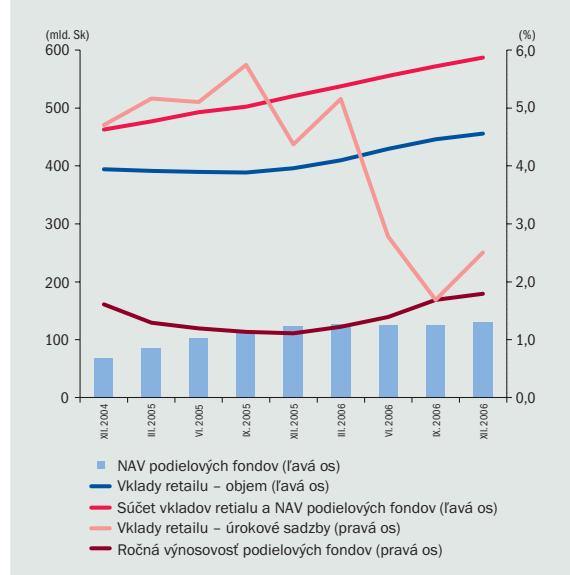

Zdroj: NBS.

vlastne sledovaním podstatnej časti finančných aktív domácností. Ich súčet v posledných dvoch rokoch lineárne rástol (graf 11).

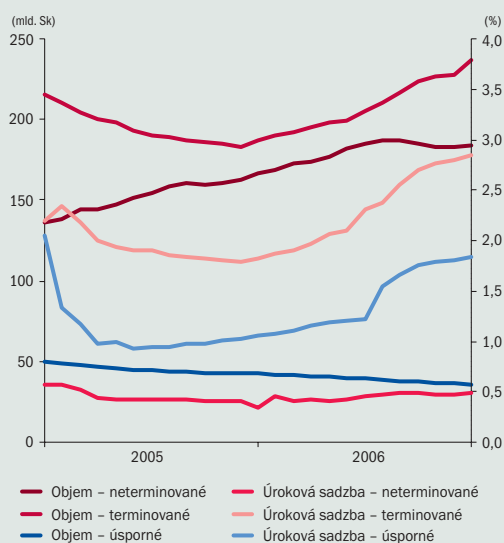
Na jednej strane pozorujeme pomerne silnú koreláciu medzi objemom retailových vkladov a úrokovou sadzbou na tieto vklady, na druhej strane existuje určitá negatívna korelácia medzi čistou hodnotou aktív v podielových fondoch a ich výnosovosťou, ktorá v prípade dlhopisových fondov súvisí s úroko-

Graf 11 Vývoj vkladov retailu, úrokových mier a investícií do podielových fondov

Zdroj: NBS.

*NAV – čistá hodnota aktív (Net Asset Value)

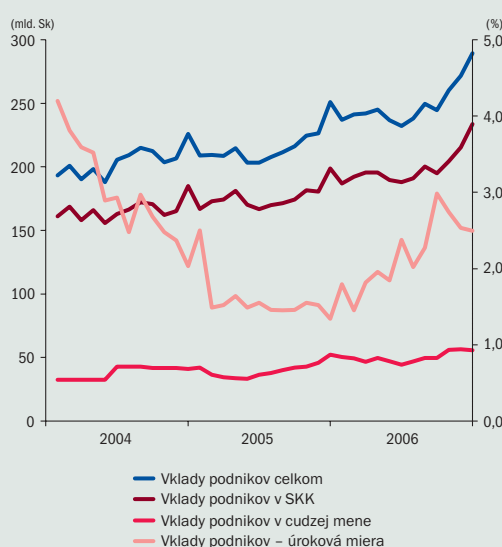
Graf 12 Retailové vklady a úrokové miery

Zdroj: NBS.

Poznámka: V grafe sú zahrnuté iba korunové úvery a úrokové sadzby na korunové úvery

Graf 13 Vklady podnikov

(v mld. Sk)

Zdroj: NBS.

vými mierami. Všetko nasvedčuje tomu, že objem finančných aktív domácností, a najmä jeho nárast, je v závislosti od úrokových mier investovaný do bánk, respektíve podielových fondov. Z hľadiska bankového sektora ide do veľkej miery o neutrálny vývoj, keďže správcovské spoločnosti spravujúce podielové fondy s najväčším podielom na trhu vlastní banky. Počas rokov 2004 a 2005, kedy aktíva podielových fondov zaznamenali najväčší rast a retailové vklady v bankovom sektore mierne klesali, sme boli svedkami rastu vkladov podielových fondov v bankovom sektore (graf 15).

Vklady retailu medziročne vzrástli o 15 %, z 396 mld. Sk na 456 mld. Sk. Rozklad retailových vkladov na neterminované, termínované a úsporné naznačuje, že hlavné zmeny retailových vkladov nastali na termínovaných vkladoch. Termínované vklady zároveň najpružnejšie reagovali na úrokové miery (graf 12) a sú najlogickejšou alternatívou investícií do podielových fondov. Dlhodobý pokles úsporných vkladov je, aj napriek rastu príslušných úrokových mier, logický vzhľadom na vyššie úročenie termínovaných účtov.

Pokiaľ ide o meny a protistrany, nárast retailových vkladov bol takmer výlučne v korunových vkladoch domácností. Pohyby v devízových vkladoch a vkladoch neziskových organizácií a živností boli z hľadiska konštatovaných trendov bezvýznamné. Za posledných trinásť mesiacov (obdobie rastu vkladov retailu) sa podiel vkladov domácností v retailových vkladoch zvýšil z 90,1 % na 91,8 % a podiel korunových vkladov retailu v neretailových vkladoch z 89,4 % na 90,1 %.

Vkladové účty podnikov

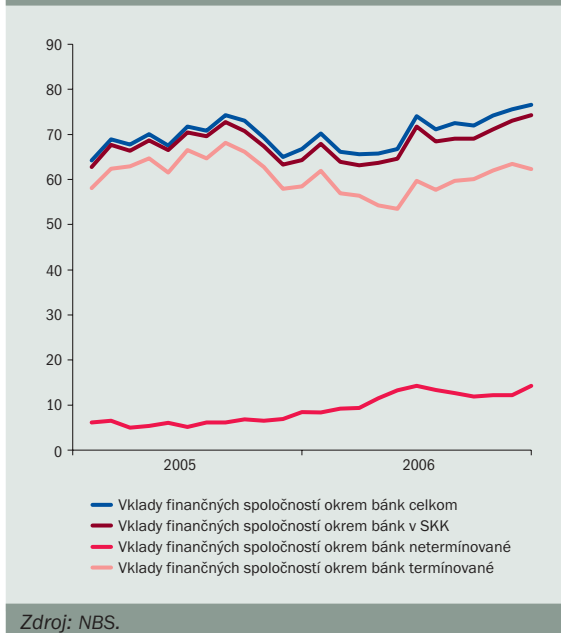
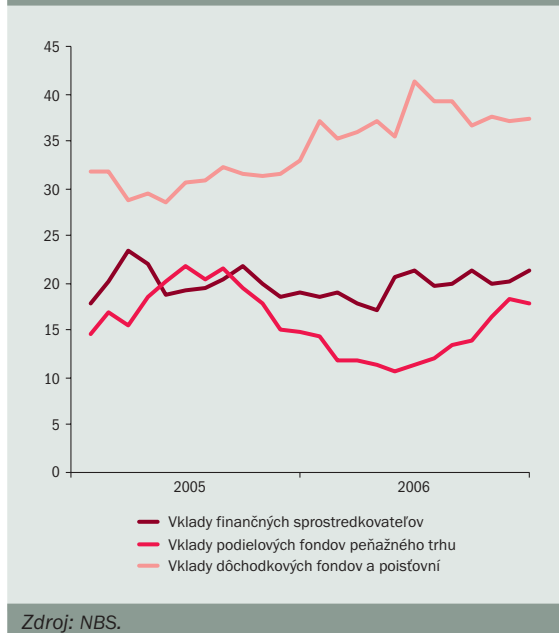
Druhú najvýznamnejšiu zložku zdrojov od klientov tvoria záväzky voči podnikom (nefinančným spoločnostiam). Na rozdiel od termínovaných vkladov domácností, ktoré pomerne dobre reagujú na úrokové sadzby v zmysle tvorby úspor, pri vkladoch podnikov takúto súvislosť nepozorujeme.

V posledných troch rokoch bola korelácia medzi mesačnými zmenami objemu vkladov a úrokovej miery pri termínovaných vkladoch blízka nule, pri celkových vkladoch dokonca mierne negatívna. Vzhľadom na približne konštantný počet podnikov súvisí rast prostriedkov na ich vkladových účtoch skôr s rastom ich aktivity, respektíve s prebytočnou likviditou.

Vklady finančných spoločností okrem bánk

Vklady finančných spoločností okrem bánk (najmä finanční sprostredkovatelia, poisťovne, podielové a dôchodkové fondy) sú špecifickým typom pasív. Ide predovšetkým o korunové prostriedky držané na termínovaných účtoch. Najmä v prípade fondov a poisťovní ide o celkom prirodzenú investíciu, keďže časť aktív fondov, respektíve technických rezerv poisťovní, musí byť investovaná do peňažných nástrojov. Vývoj objemu týchto vkladov preto nie je možné vysvetliť pomocou vývoja úrokových mier.

Vklady finančných spoločností okrem bánk sa po výraznom raste v roku 2004 držali v období 2005 – 2006 v pásme 64 mld. Sk až 77 mld. Sk (graf 14).

Graf 14 Vklady finančných spoločností okrem bánk podľa meny a viazanosti vkladov (v mld. Sk)**Graf 15 Vklady finančných spoločností podľa protistrán (v mld. Sk)**

V tomto období sa ich podiel na celkových záväzkoch voči klientom pohyboval medzi 7,4 % a 9,3 %.

Významným zdrojom sú vklady finančných spoločností okrem bánk najmä v niektorých korporátnych bankách a pobočkách zahraničných bánk.

V štruktúre podľa zmluvnej strany nie je možné hovoriť o jednoznačných trendoch (graf 15). Nepotvrďuje sa ani pohyb objemu vkladov podielových fondov podľa vývoja čistej hodnoty aktív spravovaných týmito fondmi, respektíve podľa vývoja objemu vkladov domácností.

Vklady verejnej správy

Vklady verejnej správy tvoria dve samostatné kategórie. Jednou sú vklady ústrednej štátnej správy (predovšetkým Agentúry pre riadenie dlhu a likvidity), ktoré viac mesiacov tvorili vyše 80 % vkladov

verejnej správy. Ide o korunové vklady, väčšinou so splatnosťou do 1 mesiaca, ktorých priebeh je značne volatilný. Svojím charakterom a správaním pripomínajú tieto prostriedky skôr vklady finančných spoločností, respektíve zdroje z medzibankového trhu, ako vklady podnikov a domácností. Možno to potvrdiť aj ich vysokou koreláciou s aktívnymi obchodmi komerčných bánk s NBS relatívne malým rozdielom oproti mesačnej sadzbe na medzibankovom trhu (tabuľka 4).

Tieto prostriedky, takmer výlučne termínované a denominované v Sk a v EUR, sú primárne ukladané do dvojtýždenných repo obchodov s NBS a nie je možné ich považovať za stabilný zdroj financovania úverovej aktivity. Aj z toho dôvodu nie sú súčasťou definície NBS *loan-to-deposit ratio* (graf 16) a znižujú vankúš likvidity.

Druhou kategóriou sú vklady územnej samosprávy. Na rozdiel od vkladov ústrednej verejnej správy sú

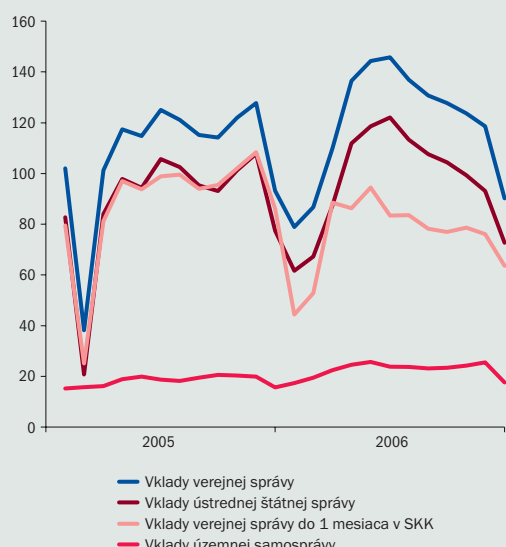
Tabuľka 4 Porovnanie úrokových sadzieb na vklady klientov a mesačnej sadzby na medzibankovom trhu

(v p. b.)

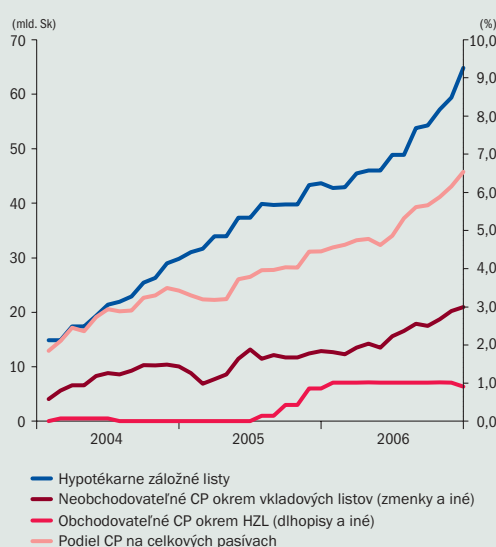
	Priemerné rozpätie za roky 2004, 2005 a 2006
Vklady finančných spoločností okrem bánk	0,65
Vklady verejnej správy	1,12
Vklady podnikov	1,71
Vklady retailu	2,39

Zdroj: NBS.

Poznámka: Úrokové sadzby sú mesačnými priermi celkových korunových vkladov konkrétnej kategórie bez ohľadu na splatnosť. Mesačný BRIBOR bol zvolený z dôvodu prevahy vkladov verejnej správy splatných do 1 mesiaca.

Graf 16 Vklady verejnej správy (v mld. Sk)

Zdroj: NBS.

Graf 17 Emisia cenných papierov a ich podiel na bilančnej sume

Zdroj: NBS.

pomerne stabilné, takmer výlučne denominované v slovenskej korune a prevažne držané na bežných účtoch.

Vo vkladoch verejnej správy je pomerne vysoká koncentrácia. V decembri 2006 tri banky držali 85 % všetkých vkladov verejnej správy, oproti 71 % v decembri 2005. Koncentrácia je ešte vyššia pri vkladoch územnej samosprávy.

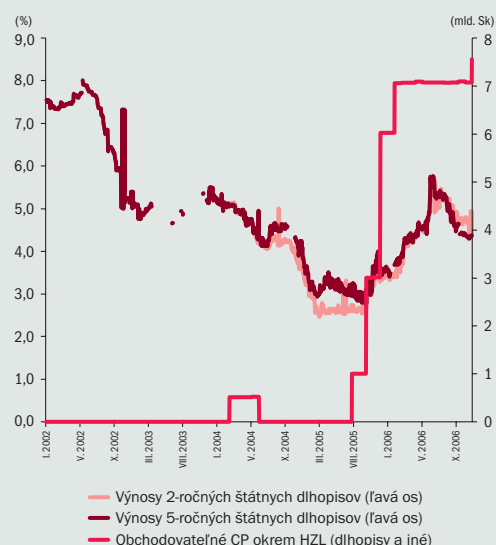
Zdroje získané z emisie cenných papierov

Emisia dlhových cenných papierov počas rokov 2005 a 2006 sa ukázala ako dôležitý zdroj financovania dlhodobých úverov, pokiaľ ide o súlad splatností aktív a pasív.

Aj v roku 2006 boli záväzky z dlhových cenných papierov najrýchlejšie rastúcim agregátom pasív. Aj keď sa tempo ich rastu s rastúcim objemom prirodzene spomaľovalo, v decembri 2006 dosiahlo 47 %. Veľkou mierou sa na tom podieľali hypotekárne záložné listy (HZL), ktorých objem musel v decembri 2006 tvoriť aspoň 90 % poskytnutých hypotekárnych úverov. V roku 2006 bola časť emitovaných HZL (9,7 mld. Sk) denominovaných v EUR. Dôležitým faktom, čo sa týka emisie HZL, je skutočnosť, že v roku 2006 väčšina bánk prestala zvyšovať objem nakúpených HZL emitovaných inými bankami. HZL tak mohli vo väčšej miere plniť funkciu dlhých stabilných zdrojov.

Podobným nástrojom ako HZL boli ostané bankové dlhopisy, ktoré emitovali iba niektoré banky. Dôvodom

ich emisie v druhej polovici roka 2005 mohlo byť historické minimum 5-ročných výnosových kriviek, respektíve predpoklad ich rastu (graf 18). Dôvod emisie zmienek nie je vo vývoji úrokových sadziieb, sú skôr alternatívou pre termínované vklady klientov.

Graf 18 Emisia dlhopisov a výnosové krivky

Zdroj: NBS, Reuters.

Box 3 Vplyv demografických zmien na bankové služby v EÚ

V roku 2006 vypracovala pracovná skupina *Working Group on Development in Banking* (WGBD), ktorá pôsobí v rámci ECB, štúdiu o dopadoch starnutia populácie na bankovníctvo. Cieľom štúdie bolo zareagovať na aktuálne demografické trendy v EÚ a odhadnúť reagicu bánk. Výsledky boli publikované v *Report on EU Banking Structures* v novembri 2006.

V správe sa uvádza, že odhadnúť celkový vplyv starnutia európskej populácie na bankové sektory je veľmi komplikované. Štúdia rezultuje viacero vplyvov s protichodnými efektmi. Medzi negatívne dopady môžeme zaradiť potenciálne menší záujem o spotrebiteľské úvery a úvery na bývanie, čo by viedlo k zníženiu úrokových príjmov. Dalo by sa hovoriť o poklese sprostredkovateľskej funkcie bánk. Na druhej strane banky už začali s poskytovaním produktov prispôbených starším generáciám. Príkladom je tzv. *reverse mortgage*. Ide o úver poskytnutý vo výške rozdielu aktuálnej ceny nehnuteľnosti a nesplatenej časti úverov, v ktorých je táto nehnuteľnosť založená. Ide v podstate o možnosť využiť rastúcu cenu nehnuteľnosti, respektíve prípadu, kde je *loan-to-value ratio* menšie ako 1. Tento produkt môže čiastočne kompenzovať pokles tradičných produktov. So zmenou demografickej štruktúry sa očakáva aj rast služieb v oblasti správy aktív a poradenstva. V tomto prípade môžeme čakať rast príjmov z poplatkov a z obchodovania.

Celkovo sa teda očakáva postupná prevaha neúrokových príjmov spôsobená najmä zmenou ponúkaných produktov a služieb. Orientácia bánk na iné produkty a služby by mohla viesť aj k zmazávaniu rozdielov medzi bankami, poisťovňami alebo správčovskými spoločnosťami, čím by sa potenciálne zvýšilo riziko nákazy medzi jednotlivými sektormi. Novým rizikom pre banky môže byť riziko dĺžky života (*longevity risk*) alebo zvýšenie závislosti bankových sektorov od cien nehnuteľností. Pre medzinárodne aktívne banky sa otvára otázka silnejšej expanzie do regiónov s inou demografickou štruktúrou.

1.2 Hlavné zmeny a trendy v aktívach bánk

Pokračujúci rast úverov klientom mal najväčší vplyv na zmenu štruktúry aktív bankového sektora. Objem úverov sa v bankovom sektore medziročne zvýšil o 20 % a v decembri 2006 tvorili už 46 % z celkových aktív. Rástli najmä úvery domácnostiam a podnikom. Pri úveroch domácnostiam dominovali úvery na bývanie. Podnikové úvery v roku 2006 rástli najmä vďaka úverom na komerčné nehnuteľnosti a úverom na bývanie. Úvery v domácej mene tvorili viac ako 98 % z celkových úverov domácnostiam. Pri podnikových úveroch bolo 33 % úverov denominovaných v cudzích menách. Podiel úverov ostatným sektorom sa v roku 2006 znížil, tvorili 15 % z celkového objemu úverov klientom.

Klesal podiel aj objem investícií bánk do cenných papierov. Do veľkej miery to ovplyvnila splatnosť časti reštrukturalizačných štátnych dlhopisov v dvoch najväčších bankách. Klesal aj podiel zahraničných majetkových a dlhových cenných papierov.

Najväčšia časť aktív bankového sektora bola v roku 2006 umiestnená v úveroch poskytnutých klientom. Zároveň pokračoval aj trend z predošlých rokov, kedy úvery klientom boli najrýchlejšie rastúcou položkou aktív. Počas roka stúpol podiel pohľadávok na celkových aktívach z 38 % na 46 %. Klesajúci trend mali investície na medzibankovom trhu, keďže sa znížili najmä aktíva bánk v NBS a investície do cenných papierov.

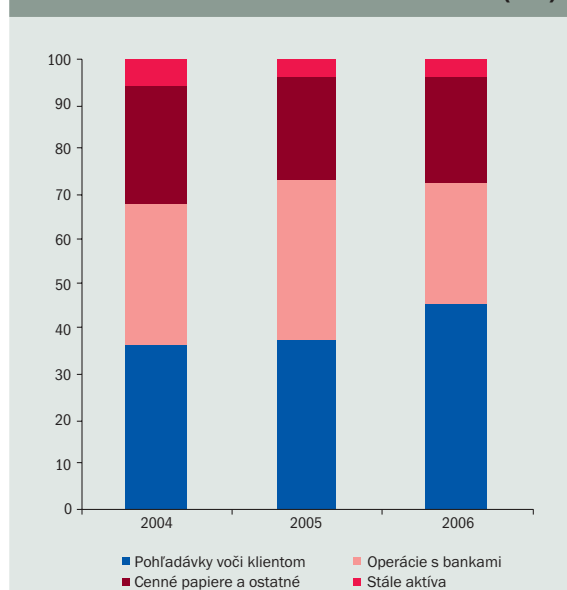
Objemovo najviac vzrástli úvery retailu, čo sa prejavilo aj na rastúcom podiele retailových úverov na celkových úveroch. Úvery retailu tak tvorili už 36 % z celkových úverov, pričom najvýznamnejší agregát – úvery podnikom, tvorili 49 %. Napriek objemovému nárastu úverov podnikom a finančným spoločnostiam (okrem bánk) sa nemenil ich podiel na celkových úveroch.

Úvery klientom

Objem úverov klientom sa v bankovom sektore v priebehu roka 2006 zvýšil o 20 %. Rástli všetky hlavné úverové agregáty s výnimkou úverov verejnej správy.

Dynamický rast úverov sa dotkol takmer všetkých bánk. Miera a štruktúra rastu však bola v jednotlivých bankách odlišná. V roku 2006 boli v oblasti poskytovania úverov viditeľné trendy, ktoré sa dotýkali určitých skupín bánk.

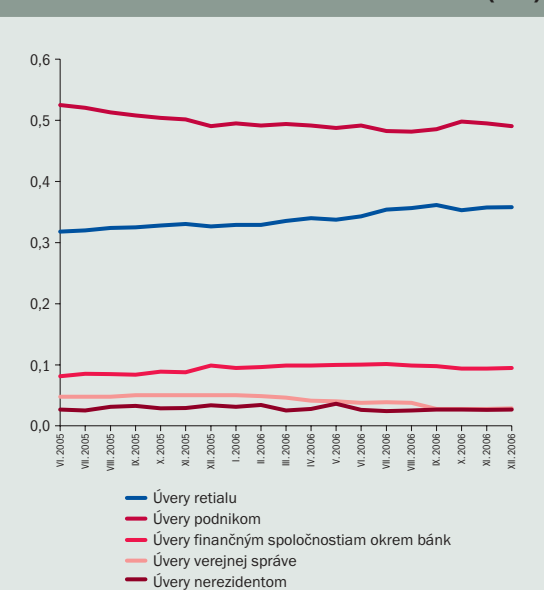
Graf 19 Štruktúra aktív bankového sektora (v %)

Zdroj: NBS.

Na zvislej osi: Podiel jednotlivých agregátov aktív na celkových aktívach.

Graf 20 Úverové portfólio bankového sektora (v %)

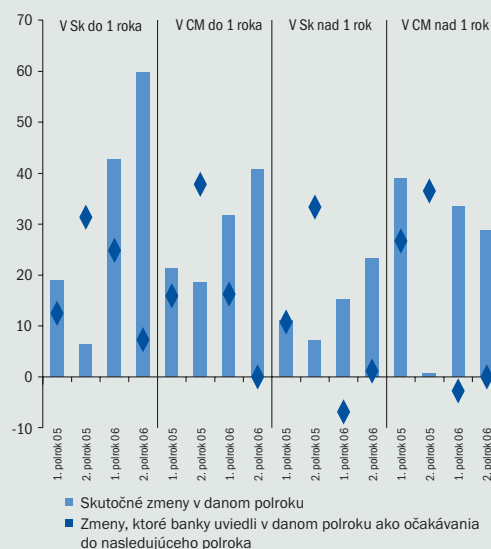

Zdroj: NBS.

Na zvislej osi: Podiel jednotlivých kategórií úverov na celkových úveroch.

Graf 21 Zmeny úverových štandardov na úvery veľkým podnikom³

Zdroj: NBS, Dotazník o vývoji ponuky a dopytu na trhu úverov.
 Poznámka: Údaje sú uvedené vo forme čistého percentuálneho podielu, kladná hodnota znamená zmiernenie štandardov. Zmeny štandardov vyjadrujú subjektívny pohľad bánk.
 CM – cudzia mena.

Graf 22 Zmeny úverových štandardov na úvery malým a stredným podnikom

Zdroj: NBS, Dotazník o vývoji ponuky a dopytu na trhu úverov.
 Poznámka: Údaje sú uvedené vo forme čistého percentuálneho podielu, kladná hodnota znamená zmiernenie štandardov. Zmeny štandardov vyjadrujú subjektívny pohľad bánk.
 CM – cudzia mena.

Pokračoval rast koncentrácie poskytnutých úverov v dvoch najvýznamnejších sektoroch, podnikov a retailu. Z celkového objemu úverov poskytnutých podnikom v roku 2006 viac ako 86% poskytla štvorica najväčších bánk v danom segmente. Podobná situácia bola aj v retailových úveroch – až 83% príslušného trhu pokrývalo päť bánk.

Úvery podnikom

Aj počas roka 2006 pokračoval rast dopytu podnikov po bankových úveroch. Banky predovšetkým zaznamenali nárast dopytu malých a stredných podnikov. V niektorých bankách rástol aj dopyt veľkých podnikov. Primárnym dôvodom rastúceho dopytu bolo financovanie dlhodobých investícií a tiež prevádzkového kapitálu. Pod nárast sa tiež podpísala zlepšujúca sa finančná pozícia podnikového sektora a vo vybraných bankách aj pokles úrokových marží bánk a poplatkov. Rast dopytu podnikov po bankových úveroch banky očakávajú aj v prvom polroku 2007.

Na rast objemu poskytnutých úverov podnikom mala vplyv aj úverová politika bánk. Pri zmenách úverových štandardov treba rozlišovať vývoj pri veľkých podnikoch a pri malých a stredných podnikoch. Pri poskytovaní úverov veľkým podnikom banky skôr nemenili svoje štandardy. V niektorých bankách však došlo aj

k sprísnovaniu štandardov a to z dôvodu rizikovosti vybraných odvetví a zmeny v systéme riadenia rizík.

Na druhej strane, predovšetkým veľké banky zmierňovali úverové štandardy pre malé a stredné podniky. Dôvodom bol najmä konkurenčný tlak zo strany ostatných bánk.

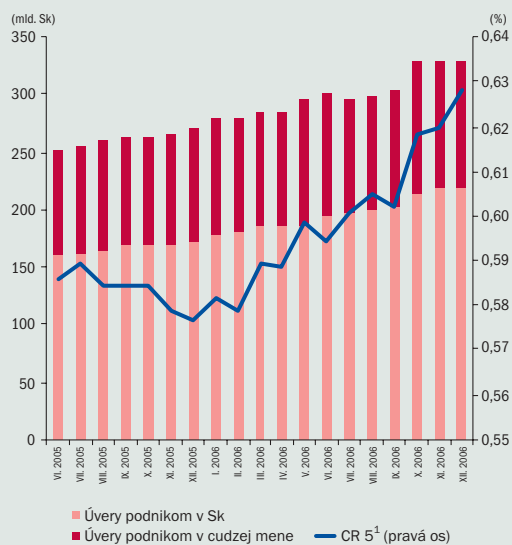
Viacere banky uviedli zníženie úrokových marží a poplatkov. Banky tiež uvoľňovali limity na požadovanú mieru spolufinancovania a v niektorých bankách sa znížili limity na hodnotu a kvalitu zabezpečenia.

V roku 2006 sa objem poskytnutých úverov podnikom zvýšil o 20%. Úvery poskytnuté v slovenských korunách tvorili 67% a medziročne stúpili o 25%. Rástli aj úvery v cudzích menách, ale v menšej miere ako pri korunových úveroch.

Nárast úverov podnikom v sektore bol rozložený pomerne nerovnomerne. Tri banky sa postarali až o 75% z celkového objemového nárastu podnikových úverov v sektore.

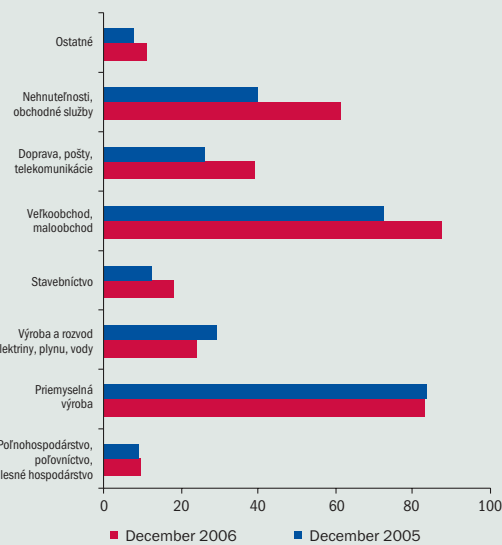
Keďže zároveň išlo o banky, ktoré už aj v predošlom období patrili k najaktívnejším v úverovaní podnikov, prirodzeným dôsledkom bol rast koncentrácie týchto

³ Údaje v grafoch sú uvedené vo forme tzv. čistého percentuálneho podielu. Napr. čistý percentuálny podiel bánk, ktoré zmiernili svoje úverové štandardy na poskytovanie úverov domácnostiam, je vypočítaný ako rozdiel percentuálneho podielu úverov obyvateľstvu poskytnutých bankami, ktoré uviedli zmiernenie štandardov, na celkových úveroch a percentuálneho podielu úverov domácnostiam poskytnutých bankami, ktoré uviedli sprísnenie štandardov, na celkových úveroch domácnostiam.

Graf 23 Rast a koncentrácia na trhu úverov podnikom

Zdroj: NBS.

1) CR 5 – podiel piatich najväčších bánk na trhu úverov podnikom.

Graf 24 Odvetvová štruktúra podnikových úverov (v mld. Sk)

Zdroj: NBS.

úverov. Na konci roka 2006 päť bánk s najväčším objemom úverov podnikom tvorili až 63 % z celkového objemu úverov podnikom v sektore.

Z pohľadu odvetvovej štruktúry sa na raste úverov podnikom podieľali najmä úvery poskytnuté na výstavbu nehnuteľností (medziročný nárast o 15 mld. Sk), malo a veľkoobchodné činnosti (13 mld. Sk), úvery v oblasti dopravy (10 mld. Sk) a úvery poskytnuté v sektore stavebníctva (6 mld. Sk).

Úvery retailu

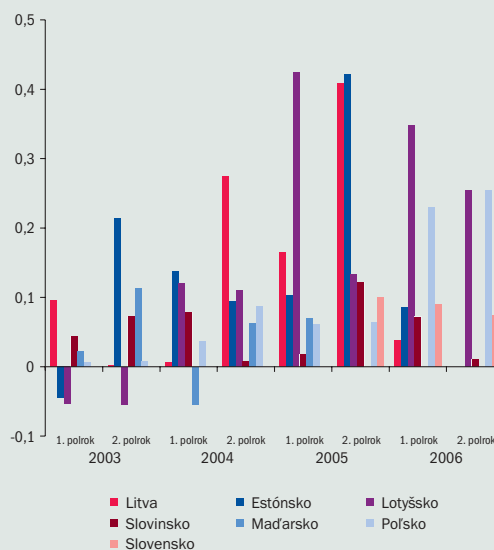
Podobne ako pri podnikových úveroch počas roka 2006 pokračoval rast dopytu po retailových úveroch.

Viac ako 92 % z retailových úverov bolo poskytnutých domácnostiam. Aj keď rástol dopyt po všetkých typoch úverov domácnostiam, najvýraznejšie rástol dopyt po účelových a bezúčelových úveroch zabezpečených nehnuteľnosťou. V menšej miere rástol dopyt po kreditných kartách, prečerpaniach na bežných účtoch a ostatných, najmä spotrebiteľských úveroch. Za rastúcim dopytom bol predovšetkým pozitívny makroekonomický vývoj a rast príjmov domácností, ako aj, pozitívne očakávania budúceho vývoja.

Dôležitým faktorom vysokého dopytu boli aj rastúce ceny nehnuteľností a s tým súvisiaca zmena vo výške výdavkov na kúpu nehnuteľností. Pre banky je tiež podstatné, že s rastúcou cenou nehnuteľností stúpa tiež hodnota kolaterálu. Tempo rastu cien nehnuteľností sa počas roka 2006 znižovalo. V druhom polroku 2006 cena za meter štorcový za nehnuteľnosť na

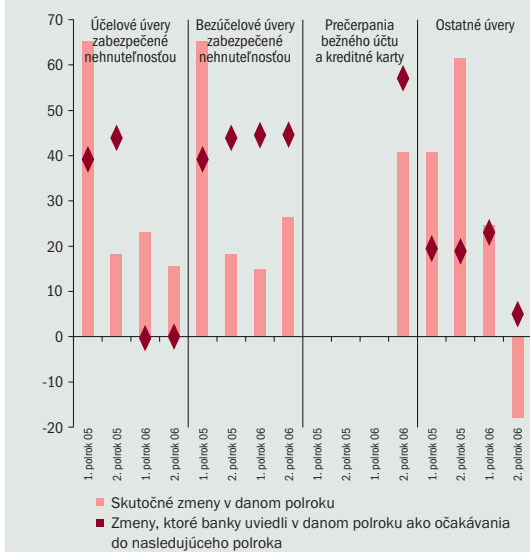
bývanie stúpla na Slovensku o 7 %. Výrazný rast cien nehnuteľností na bývanie v rámci nových členských krajín EÚ bol zaznamenaný najmä v Pobaltských štátoch.

V niektorých bankách došlo v druhom polroku 2006 k zmierňovaniu úverových štandardov najmä v oblasti úverov na bývanie. Súviselo to najmä s konkuren-

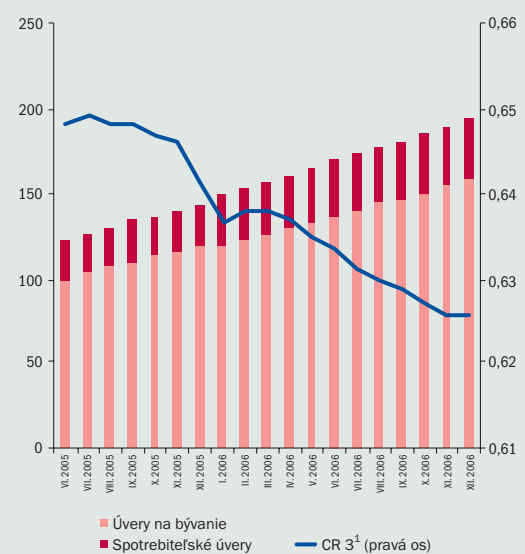
Graf 25 Vývoj cien nehnuteľností na bývanie (v %)

Zdroj: Národná asociácia realitných kancelárií Slovenska, centrálné banky krajín.

 Poznámka: Percentuálne zmeny sú vypočítané z cien za 1 m² nehnuteľností určených na bývanie.

Graf 26 Zmeny úverových štandardov na úvery domácnostiam

Zdroj: NBS, Dotazník o vývoji ponuky a dopytu na trhu úverov.
 Poznámka: Údaje sú uvedené vo forme čistého percentuálneho podielu, kladná hodnota znamená zmiernenie štandardov. Zmeny štandardov vyjadrujú subjektívny pohľad bánk.

Graf 27 Rast a koncentrácia na trhu retailových úverov (v mld. Sk)

Zdroj: NBS.
 1) CR 3 – podiel troch bánk s najväčším podielom na trhu úverov retailu.

čným prostredím a očakávaniami bánk o raste cien nehnuteľností.

Niektoré banky sprísňovali štandardy pri spotrebiteľských úveroch, ale aj pri úveroch na bývanie. Dôvodom boli najmä zmeny v kvalite portfólia a rizikovom apetíte bánk.

Zmierňovanie štandardov malo najčastejšie podobu nárastu limitov na dobu splatnosti, limitov na hodnotu a kvalitu zabezpečenia a vyššiu mieru rozhodovacích právomocí pri poskytovaní úverov.

Na druhej strane niektoré banky zvýšili požiadavky na hodnotenie finančnej situácie klienta. V niektorých bankách tiež mierne stúpila požadovaná hodnota ratingu na zaradenie do cenových pásiem.

Úvery retailu medziročne stúpili o takmer 58 mld. Sk, čo predstavuje nárast o 32 %. Rástli vo väčšine bánk aktívnych v retailovom sektore. Viac ako 98 % tvorili úvery v domácej mene. Úvery v cudzích menách sa koncentrovali najmä v niektorých bankách.

Významné postavenie na raste retailových úverov mali predovšetkým veľké banky. Prvých päť bánk sa podieľalo 83 % na medziročnom náraste retailových úverov v sektore.

Zvyšoval sa najmä počet úverov na bývanie. Tie na konci roka 2006 tvorili 71 % z úverov retailu. Spotrebiteľské úvery boli druhou najvýznamnejšou položkou v portfóliu retailových úverov s podielom 16 %.

Úvery poskytnuté ostatným sektorom

Podiel úverov ostatným sektorom na celkovom úverovom portfóliu bánk sa medziročne znížil. Kým na konci roka 2005 tvorili 18 % z celkového objemu úverov klientom, o rok neskôr to bolo už iba 15 %. Banky zvýšili financovanie finančných spoločností okrem bánk. Naopak poklesol objem poskytnutých úverov verejnej správe a nerezidentom.

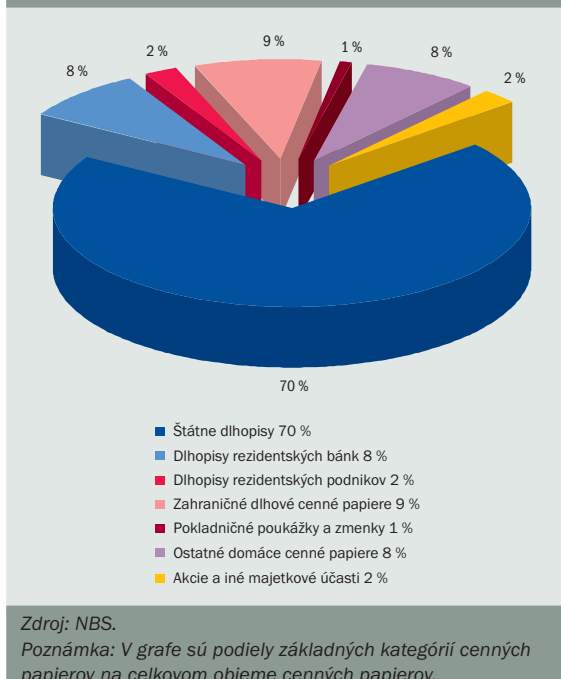
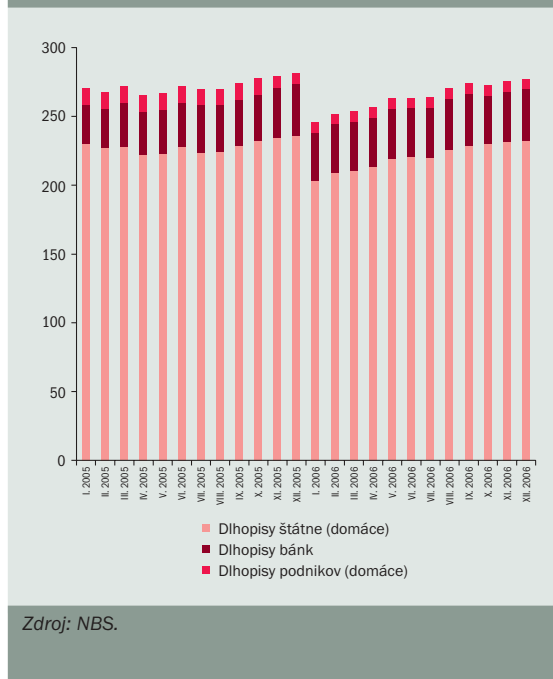
Financovanie finančných spoločností okrem bánk tvorilo 10 % z celkových úverov. Banky poskytovali úvery finančným sprostredkovateľom, najmä lízingovým spoločnostiam a spoločnostiam splátkového predaja.

Úvery verejnej správe medziročne poklesli o 32 %. Banky znížili objem poskytnutých úverov ústrednej štátnej správy. Na druhej strane pokračoval rast úverov samospráve a dominantné postavenie si udržal doterajší líder segmentu.

Investície do cenných papierov

V bankovom sektore pokračoval pokles objemu cenných papierov⁴. Zníženie ovplyvnila najmä splatnosť dlhopisov (v januári 2006), ktoré banky získali od štátu v rámci reštrukturalizácie úverového portfólia v rokoch 2000 a 2001. V porovnaní so stavom na

⁴ Medziročný nárast položky cenné papiere a ostatné operácie (graf 21) bol spôsobený nárastom kladnej hodnoty pevných termínovaných operácií a opcí.

Graf 28 Štruktúra portfólia cenných papierov vo vlastníctve bankového sektora (december 2006)

Graf 29 Štruktúra domácich dlhových cenných papierov (v mld. Sk)

konci roka 2005, sa objem cenných papierov v decembri 2006 znížil o 3,8 %. Čiastočne sa zmenila aj štruktúra portfólia cenných papierov. Výrazne poklesol objem zahraničných cenných papierov. Menila sa aj štruktúra domácich cenných papierov, keďže banky vo väčšej miere držali cenné papiere s nižšou rizikovou váhou (štátne dlhopisy, dlhopisy bánk a pokladničné poukážky). Naopak klesal objem rizikovejších cenných papierov, najmä podnikových dlhopisov.

Akékoľvek zmeny v objeme a štruktúre cenných papierov v bankovom sektore boli do veľkej miery ovplyvnené zmenami v troch najväčších bankách, ktoré vlastnili takmer 76 % z objemu cenných papierov v bankovom sektore.

Dlhové cenné papiere

Na konci roka 2006 tvorili dlhové cenné papiere 20 % z aktív bankového sektora. Významný podiel dlhových cenných papierov na aktívach v intervale od 25 % do 40 % vykazuje päť bánk. Na druhej strane v jedenástich bankách dlhové cenné papiere tvoria menej ako 10 % z celkových aktív.

Dlhové cenné papiere tvorili na konci roka 2006 viac ako 97 % z objemu celkových cenných papierov. Ich objem medziročne poklesol, najmä vďaka nižšiemu objemu štátnych dlhopisov.

V rámci štruktúry dlhových cenných papierov prevažovali domáce štátne dlhopisy, ktoré tvorili 72 % z celkových dlhových cenných papierov. Až 76 % z celkového objemu domácich štátnych dlhopisov

v sektore vlastnili tri najväčšie banky. V dvoch z nich sa objem štátnych dlhopisov medziročne znížil, čo ovplyvnilo pokles v celom sektore. Dôvodom poklesu na začiatku roka bola splatnosť reštrukturalizačných dlhopisov v portfóliách bánk. Počas roka 2006 banky opätovne zvyšovali objem štátnych dlhopisov.

V bankovom sektore pokračoval nárast domácich bankových dlhopisov, aj keď v pomalšom tempe ako v roku 2005. Kým v roku 2005 stúpol objem o 5,7 mld. Sk, v roku 2006 o 2,2 mld. Sk. Rástli predovšetkým hypotekárne záložné listy a iné dlhopisy bánk.

Zo zahraničných dlhových cenných papierov dominovali predovšetkým cenné papiere emitované bankami a inými finančnými inštitúciami. Tri najväčšie banky aj v tomto prípade držali až 77 % z celkového objemu zahraničných dlhových cenných papierov v sektore.

Majetkové cenné papiere

Majetkové cenné papiere, v porovnaní s dlhovými cennými papiermi, predstavovali podstatne menšiu časť z celkového objemu cenných papierov v bankách. Na konci roka 2006 tvorili len 3,3 % z objemu cenných papierov. V priebehu roka sa znižoval ich objem ako aj podiel na cenných papieroch.

Objem zahraničných majetkových cenných papierov poklesol medziročne o 40 %. Objem znižovali najmä dve banky s významným postavením v tomto segmente.

1.3 Medzibankový trh

Vývoj na medzibankovom trhu počas roka 2006 charakterizovalo zvýšenie základnej úrokovej sadzby NBS spolu o 1,75 percentuálneho bodu. V súvislosti s očakávaniami ďalšieho vývoja a so situáciou na devízovom trhu došlo v priebehu roka k nárastu úrokových sadzieb najmä v dlhších splatnostiach a následne k paralelnému posunu výnosovej krivky na vyššiu úroveň. Ku koncu roka 2006 však prevládli očakávania o znižovaní úrokových sadzieb a úrokové sadzby v dlhších splatnostiach opäť poklesli. Objem prostriedkov ukladaných do NBS alebo investovaných do nákupu pokladničných poukážok NBS výrazne klesol po intervenciách NBS na devízovom trhu. Zároveň výrazne klesol aj objem vkladov zahraničných bánk, ako aj objem podkladových nástrojov menových derivátov obchodovaných na medzibankovom trhu.

Rok 2006 môžeme z hľadiska operácií na medzibankovom trhu rozdeliť na dve výrazne odlišné obdobia – prvý a druhý polrok.

Počas prvého polroku 2006 sa podiel aktívnych ani pasívnych medzibankových operácií na bilančnej sume bankového sektora výrazne nezmenil, najmä v porovnaní s výrazným nárastom týchto operácií v prvom polroku 2005. Už v júli 2006 však došlo k poklesu tak aktívnych ako aj pasívnych medzibankových operácií o vyše 100 mld. Sk. Do konca roka 2006 ešte mierne poklesli a dosiahli najnižšiu hodnotu za

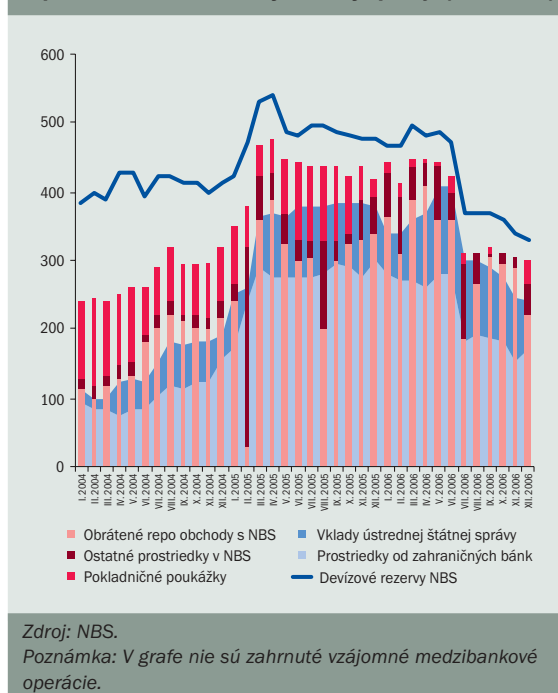
posledné dva roky. Objem medzibankových aktív⁵ klesol v porovnaní s decembrom 2005 o 115,4 mld. Sk (relatívny pokles o 22 %) a objem medzibankových pasív⁶ klesol o 151,1 mld. Sk, čo predstavuje pokles o 41 %.

Poklesol takisto aj podiel týchto operácií na bilančnej sume. Podiel prostriedkov, ktoré NBS sterilizovala zo slovenského medzibankového trhu, a prostriedkov, ktoré banky poskytli ako vklady a úvery iným komerčným bankám, na bilančnej sume bankového sektora sa znížil z 35 % v decembri 2005 o 8 percentuálnych bodov na 27 % k 31. decembru 2006. Od júna 2005 do júna 2006 pritom bola táto hodnota v rozmedzí 35 % až 39 %. Pokles spôsobila najmä skupina bánk previazaných na materské banky, v ktorých medzibankové aktíva poklesli o 143 mld. Sk, respektíve o 49 %. Podiel medzibankových aktív na bilančnej sume sa tak v tejto skupine znížil zo 66 % v decembri 2005 na 44 % v decembri 2006. Medzibankové aktíva medziročne poklesli aj v skupine stavebných sporiteľní, naopak vzrástli v skupine veľkých a stredných bánk. Tento nárast však nastal už v prvom polroku 2006, počas druhého polroku 2006 medzibankové aktíva poklesli vo všetkých skupinách bánk.

Najväčší podiel na poklese medzibankových aktív mal pokles prostriedkov do portfólií bánk, ktoré NBS sterilizovala prostredníctvom vkladov a úverov od komerčných bánk, prostredníctvom povinných minimálnych rezerv alebo emisiou pokladničných poukážok NBS. Priemerná sterilizačná pozícia NBS tak bola v decembri 2006 na úrovni 301 mld. Sk.

Objem devízových rezerv (prepočítaný na slovenskú korunu aktuálnym kurzom) poklesol zo 474 mld. Sk na 330,5 mld. Sk, pričom k poklesu o 97 mld. Sk došlo práve v júni a júli 2006. Na devízovom trhu

Graf 30 Vývoj medzibankových aktív a pasív a prostriedkov ústrednej štátnej správy (v mld. Sk)

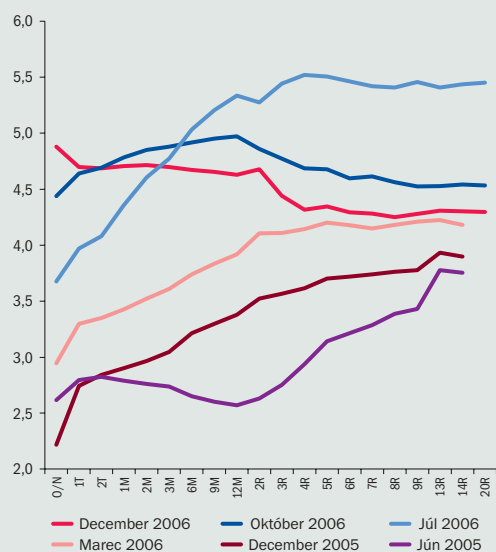

Zdroj: NBS.

Poznámka: V grafe nie sú zahrnuté vzájomné medzibankové operácie.

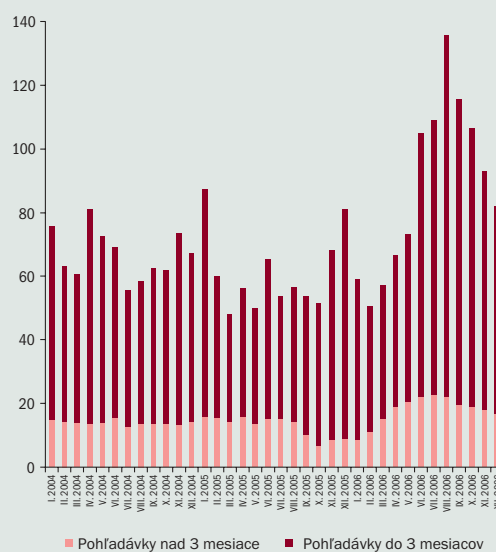
⁵ Medzibankové aktíva sú súčtom pohľadávok voči NBS, domácim aj zahraničným bankám a pokladničných poukážok okrem pokladničných poukážok držaných do splatnosti.

⁶ Medzibankové pasíva sú súčtom prijatých vkladov a úverov od NBS, domácich a zahraničných komerčných bánk.

Graf 31 Vývoj výnosových kriviek BRIBOR-u (v %)

Zdroj: NBS, Reuters.

Priemerná hodnota v danom mesiaci vypočítaná pomocou denných údajov. O/N – jednodňová sadzba (Overnight). Splatnosti: T – v týždňoch, M – v mesiacoch, R – v rokoch.

Graf 32 Vývoj objemu úverov a vkladov poskytnutých komerčným bankám (v mld. Sk)

Zdroj: NBS.

NBS intervenovala dvakrát v júni 2006 (vo výške 1 335 mil. EUR), v júli 2006 (vo výške 1 750 mil. EUR) a v decembri 2006 (vo výške 485 mil. EUR)⁷. Pre bankový sektor v SR z toho vyplýva, že v roku 2006 sa prostredníctvom devízových intervencií znížil objem slovenskej meny, ktorú by banky mohli ukladať do NBS alebo využiť na nákup pokladničných poukážok. NBS pritom v roku 2006 uskutočňovala každý týždeň pravidelné repo tendre a zakaždým akceptovala celý dopyt bánk.

Oproti roku 2005 klesol význam pokladničných poukážok emitovaných NBS, ktorý opäť vzrástol až v decembri 2006 na hodnotu 35,3 mld. Sk, aj štátnych pokladničných poukážok. Veľký objem štátnych pokladničných poukážok totiž zostal po primárnej emisii kvôli priaznivému vývoju štátneho dlhu v portfóliách ARDAL-u (počas druhého polroka 2006 dokonca 100 %)⁸.

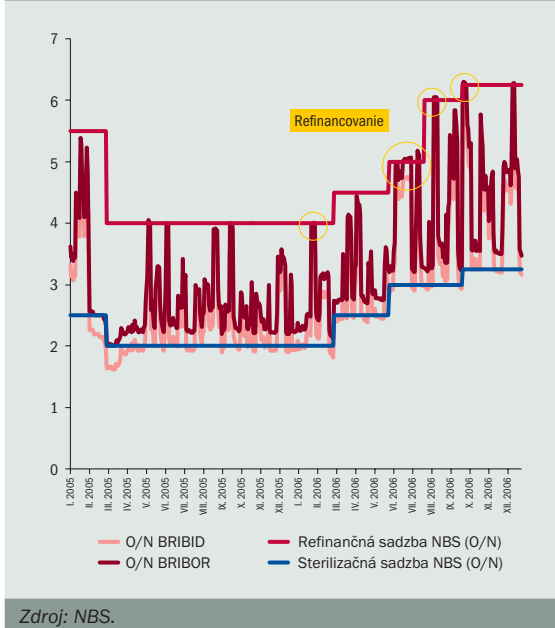
Na druhej strane, pokles objemu pokladničných poukážok NBS v portfóliách bánk je dôsledkom zníženia dopytu, resp. zvýšenia požadovaného výnosu zo strany bánk (nad úroveň výnosov v sterilizačných repo tendroch). Vyplýva to z meniacej sa výnosovej krivky úrokových mier (graf 31). Pri očakávaní účastníkov trhu o zvyšovaní úrokových sadzieb sa totiž výrazne zvýšili úrokové sadzby v dlhších splatnostiach. Zatiaľ

čo v júni 2005 mala úroková krivka kvôli vtedajším očakávaniam o poklese úrokových sadzieb inverzný charakter, počas druhého polroka 2005 došlo k jej prevážaniu a v prvom polroku 2006 k paralelnému nárastu. Dôvodom bolo zvýšenie základnej úrokovej sadzby trikrát o pol percentuálneho bodu (k 1. marcu, 31. máju a 26. júlu 2006) a jedenkrát o štvrt percentuálneho bodu k 27. septembru 2006. Požadované výnosy z pokladničných poukážok boli preto z dôvodu ich dlhšej splatnosti vyššie ako požadované výnosy zo sterilizačných repo obchodov, čo NBS neakceptovala. Koncom roka 2006 však opäť prevládli očakávania zo znižovania úrokových sadzieb (podporované termínom zavedenia eura) a výnosová krivka opäť nadobudla inverzný charakter. Dôsledkom bol pokles požadovanej výnosovosti pokladničných poukážok NBS na úroveň základnej sadzby NBS a akceptovaný dopyt 36,1 mld. Sk v decembrovej aukcii pokladničných poukážok NBS.

Pokles objemu pokladničných poukážok, ktoré sú na medzibankovom trhu pokladané za likvidný nástroj, však bol v prvom polroku kompenzovaný zvýšením objemu prostriedkov ukladaných na účtoch NBS s veľmi krátkou splatnosťou (1 deň). V druhom polroku už tieto prostriedky nedosahovali takú vysokú hodnotu a nedostatok likvidity viedol aj k refinancovaniu z NBS (graf 33).

⁷ Zdroj: Menový prehľad, NBS.

⁸ Zdroj: www.ardal.sk. K 31. decembru 2006 predstavoval objem emisii štátnych pokladničných poukážok do vlastného portfólia Ministerstva financií SR 62 mld. Sk.

Graf 33 Vývoj jednoduchých úrokových sadziieb na medzibankovom trhu (v %)

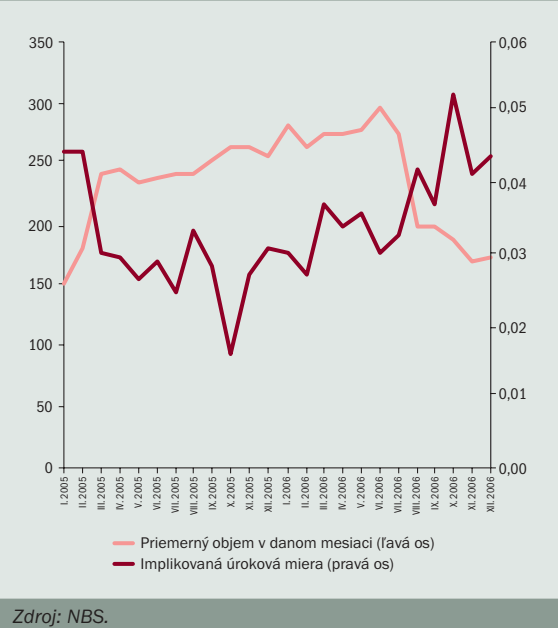
Zdroj: NBS.

Pohľadávky voči domácim bankám dočasne klesli v prvom štvrtroku 2006, počas zvyšného obdobia roku 2006 však kolísali približne na rovnakej úrovni ako v roku 2005. V období od júna do augusta 2006 významne vzrástli pohľadávky voči zahraničným bankám, a to najmä v cudzej mene (z hodnoty 17 mld. Sk v máji 2006 na 63 mld. Sk v auguste 2006). Mohlo by ísť o prostriedky, ktoré banky nakúpili pri intervenciách NBS v júni a júli 2006. Do konca roka 2006 síce tieto prostriedky klesli na 27,7 mld. Sk, stále sú však výrazne vyššie ako počas rokov 2004 a 2005.

Celkovo však pohľadávky voči bankám k 31. decembru 2006 boli na rovnakej úrovni ako k 31. decembru 2005 – vo výške 82 mld. Sk.

Spolu s rastom dlhodobějších úrokových mier sa medziročne zvýšil aj objem úverov a vkladov poskytnutých bankám s dlhšími splatnosťami. Objem úverov a vkladov so zostatkovou splatnosťou dlhšou ako 3 mesiace, ktorý počas tretieho štvrtroka 2005 poklesol na 6,8 mld. Sk (v októbri 2005), postupne vzrástol na 22,7 mld. Sk (v júli 2006) a ku koncu roka 2006 postupne klesol na 16,8 mld. Sk. Zároveň sa ku koncu roka 2006 mierne zvýšila aj likvidita dlhodobějších vkladov a úverov na domácom medzibankovom trhu. Rozpätie medzi úrokovými mierami BRIBOR a BRIBID sa v splatnostiach 6 mesiacov až 1 rok znížilo o 3 bázické body (t. j. relatívne o 10%). Okrem rastu dlhodobějších úrokových sadziieb môže byť dôvodom aj substitúcia zníženého objemu pokladničných poukážok v portfóliách bánk.

Počas roka 2006 banky viackrát využívali pri krátkodobom nedostatku likvidných prostriedkov aj

Graf 34 Vývoj objemu vkladov nerezidentských bánk a implikovanej úrokovej miery (v mld. Sk)

Zdroj: NBS.

Poznámka: Implikovaná úroková miera bola vypočítaná ako dvanásťnásobok podielu úrokových nákladov na vklady nerezidentských bánk vynaložené v danom mesiaci a priemerného objemu týchto vkladov v danom mesiaci vypočítaných z denných údajov. Do výpočtu sa nezaradili banky, ktoré nevykazovali žiadne náklady na vklady nerezidentských bánk.

refinancné obchody s NBS. Takýto podstat likvidity bol v bankovom sektore na konci januára, v júni, auguste a októbri 2006. Táto situácia sa vyznačovala zvýšením jednoduchých úrokových sadziieb na medzibankovom trhu nad úroveň jednoduchovej refinancnej sadzby NBS (graf 33). V dňoch, kedy banky nemali záujem o krátkodobé refinancovanie od NBS, bol objem vkladov a úverov od NBS v objeme 3,3 mld. Sk až 4,7 mld. Sk.

Objem vkladov od domácich bánk sa výrazne nezmenil a kolísal na podobných úrovniach ako v roku 2005. Priemerná hodnota počas roka 2006 bola na úrovni 42,5 mld. Sk.

Objem vkladov od zahraničných bánk sa v prvom polroku pohyboval na úrovni z konca roka 2005 a priemerný stav dosiahol 275 mld. Sk. V júli 2006 však objem vkladov zahraničných bánk poklesol o 98 mld. Sk na 184,5 mld. Sk v júli 2006. K tomuto poklesu došlo napriek tomu, že úrokový diferenciál medzi základnými úrokovými sadzbami NBS a ECB sa od 31. mája 2006 pohyboval v rozpätí 1,25 – 1,75 percentuálneho bodu, čo je vyššia hodnota oproti úrokovému diferenciálu, ktorý sa dosahoval počas takmer celého roka 2005 až do 31. mája 2006 na úrovni 1 percentuálneho bodu.

Celkovo v medziročnom porovnaní poklesli vklady zahraničných bánk k 31. decembru 2006 o 131 mld. Sk,

na 170,4 mld. Sk, čo predstavuje pokles o 43 %. Spolu s nárastom úrokových sadzieb na slovenskom medzibankovom trhu možno pozorovať zvýšenie úrokových sadzieb aj v prípade týchto finančných prostriedkov.

Značnú časť finančných prostriedkov získavaných od zahraničných bánk ukladali banky do dvojtýždňových sterilizačných repo obchodov s NBS. Pomerne veľká časť (54 % až 80 %) týchto prostriedkov bola v cudzej mene, preto banky museli najprv s využitím menových

nástrojov konvertovať tieto prostriedky na domácu menu. Väčšina menových konverzií bola uskutočňovaná pomocou menových swapov. Objem obchodov s menovými swapmi tak predstavoval viac ako polovicu z celkového objemu medzibankových obchodov. Zahraničným bankám, ktoré majú pozície v slovenských korunách, zároveň umožňujú sprostredkovaný prístup k obchodom s NBS pri nižšom kreditnom riziku – v porovnaní s nezabezpečeným vkladom týchto prostriedkov do niektorej slovenskej banky.

1.4 Podsúvaha

Druhý polrok 2006 priniesol z agregátneho pohľadu zmenu vo vývoji podsúvahových aktív a pasív. Kým pre prvú polovicu roka bol charakteristický rastúci trend (na medzimesačnej úrovni) vrcholiaci historicky rekordnými hodnotami v júni (podsúvahové aktíva) a júli (podsúvahové pasíva), tak v nasledujúcich mesiacoch sa na oboch stranách podsúvahy zredukoval objem. Koncoročné hodnoty aktív a pasív v sektore sa znížili na 2 508 mld. Sk, resp. 2 351 mld. Sk, čo však napriek tomu stačilo na medziročný nárast na úrovni 9%, resp. 21%. Objem podsúvahových aktív tak predstavoval 178% bilančnej sumy sektora. Dominantnú pozíciu v podsúvahe zaujímali pevné termínové operácie (predovšetkým úrokové a menové), ktoré rozhodujúcou mierou určovali trend v podsúvahe ako celku. Pomerne výrazný úbytok obrátených repo obchodov na medziročnej báze spôsobil, že poklesol objem cenných papierov prijatých ako kolaterál v týchto transakciách. Naproti tomu záruky vo forme nehnuteľností rástli naďalej. Pokles obrátených repo obchodov stál aj za znížením menových swapov, slúžiacich na zaistenie otvorených menových pozícií vznikajúcich pri sterilizačných obchodoch s NBS. Objem podsúvahových položiek v cudzích menách stúpал v uplynulom roku rovnakým tempom ako ich celkový objem, preto sa podiel cudzích mien prakticky nemenil a predstavoval bezmála jednu tretinu. Rizikový profil podsúvahy ostal nezmenený, keďže stále platí, že veľká väčšina obchodov bola uzatváraná buď pre klientov s následným vstupom do neutralizujúcich kontraktov na medzibankovom trhu, alebo slúžila na zabezpečenie otvorených súvahových pozícií.

Deriváty

Najvýznamnejšiu kategóriu podsúvahy s podielom 60% na podsúvahových aktívach predstavujú deriváty. Objem derivátových obchodov, vyjadrený ako hodnota podkladových nástrojov, dosiahol k 31. decembru 2006 1 510 mld. Sk, čo je ekvivalentné 107% veľkosti bilancie.

Na štruktúru derivátových nástrojov sa môžeme pozerať minimálne z dvoch hľadísk. Tým prvým je forma

derivátového obchodu, a to buď pevný termínový, alebo opčný. Druhú možnosť, ako členiť deriváty, poskytuje typ podkladového nástroja (úrokový, menový, akciový, atď.). Prevažná časť portfólia derivátov (82% v decembri) bola tvorená pevnými termínovanými operáciami. Tie sa v druhom polroku 2006 viazali takmer výlučne na úrokové a menové nástroje. Zaujímavý bol najmä vývoj objemu termínových menových nástrojov, ktoré z tohtoročného maxima vyše 1 000 mld. Sk v júli poklesli na koncoročných 683 mld. Sk. Možným dôvodom tohto prepadu je

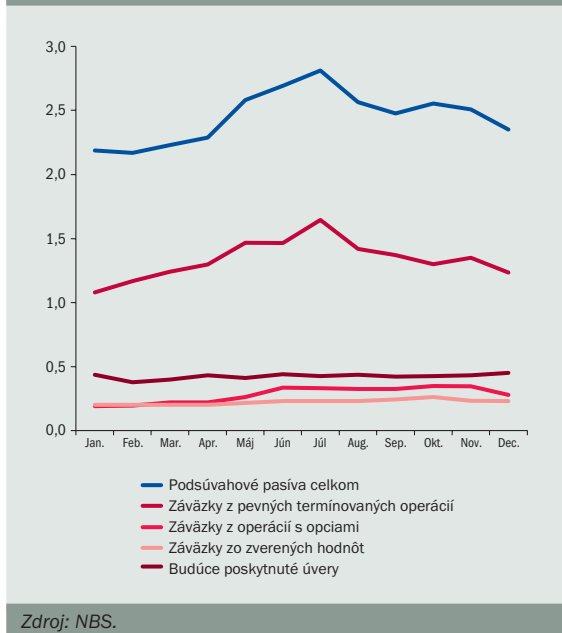
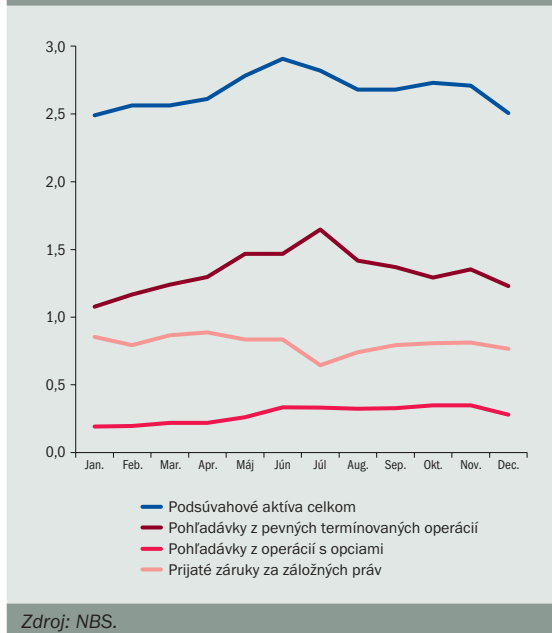
Tabuľka 5 Medziročné zmeny v derivátových nástrojoch

(v mil. Sk)

	Hodnota podkladových aktív					Kladná reálna hodnota XII. 2006	Záporná reálna hodnota XII. 2006
	XII. 2006	VI. 2006	XII. 2005	Medziročná zmena	Zmena oproti VI. 2006		
Pevné termínované operácie	1 231 443	1 466 313	1 036 630	19 %	-16 %	25 901	27 047
- úrokové	547 735	564 920	387 166	41 %	-3 %	8 029	7 609
- menové	683 708	901 394	649 443	5 %	-24 %	17 872	19 439
- akciové, komoditné a úverové (pohľadávky)	0	0	21	-100 %	0 %	0	0
- akciové, komoditné a úverové (záväzky)	25	25	44	-43 %	0 %	0	0
Opcie	278 193	334 122	194 943	43 %	-17 %	4 213	4 164
- úrokové	13 500	8 262	3 817	254 %	63 %	68	57
- menové	263 397	325 352	190 741	38 %	-19 %	3 743	3 703
- akciové, komoditné a menové	1 296	508	385	237 %	155 %	401	404

Zdroj: NBS.

Poznámka: Ide o hodnoty podsúvahových pohľadávok, podsúvahové záväzky sa líšia od pohľadávok maximálne o 0,1%.

Graf 35 Vývoj objemu podsúvahových pasív v sektore (v tis. mld. Sk)

Graf 36 Vývoj objemu podsúvahových aktív v sektore (v tis. mld. Sk)

znižovanie objemu swapov, viazaných z hľadiska zabezpečovania devízového rizika na obrátené repo obchody, kvôli júlovému poklesu sterilizačných operácií. Stav úrokových termínových nástrojov bol naopak veľmi stabilný, keďže sa celý druhý polrok držal blízko hodnoty 550 mld. Sk.

Dominantnú časť (83,5 %) uzatvorených termínových obchodov v bankovom sektore tvorili na konci roka 2006 swapy. Takmer celý zvyšný podiel (až na zanedbateľnú časť) termínových kontraktov mal podobu forwardov.

Druhou skupinou derivátových nástrojov sú opcie. Celkový objem uzatvorených opčných kontraktov v sektore sa od júla do novembra 2006 vyvíjal bez väčších fluktuácií. Napokon posledný mesiac roka priniesol pokles o cca 70 mld. Sk na koncoročných 278 mld. Sk, čo však pri medziročnom porovnaní predstavovalo nárast o 43 %. Dominantné postavenie medzi opčnými obchodmi majú opcie na menové nástroje. Okrem nich sú výraznejšie zastúpené už len úrokové opcie. Hoci v druhom polroku boli v sektore dve banky, ktoré si udržovali pozíciu v akciových opciách, objem a význam týchto kontraktov bol zanedbateľný. Väčšina opčných obchodov, do ktorých banky vstupovali, bola uzatváraná pre klientov. Taktovzniknuté pozície banky okamžite uzatvárali opačnými kontraktmi s tretími stranami. Výnimku tvorili len menové opcie dvoch bánk, ktoré možno sčasti slúžili na zaistenie devízovej pozície vyplývajúcej z menových termínových nástrojov.

V úvode sme spomínali aj druhý pohľad na členenie derivátov. Štruktúra derivátov sa môže odvíjať aj od

podkladových aktív. Najvyužívanejšie boli deriváty na menové nástroje, ku koncu roka 2006 mali 63 % podiel na všetkých derivátoch. Obchodovanými menami boli predovšetkým EUR a USD. Pozícia týchto dvoch mien v podsúvahe bola dlhá a zabezpečovala tak krátku devízovú pozíciu v bilancii. Okrem menových hrajú podstatnú úlohu v podsúvahách bánk aj úrokové deriváty. Symbolické zastúpenie majú ešte aj akciové a komoditné deriváty. Akciové deriváty však medziročne poskočili na viac ako dvojnásobok v porovnaní s koncom roka 2005. V decembri 2006 sa v slovenskom bankovom sektore vôbec po prvý raz využili deriváty na komoditné podkladové nástroje, a to prostredníctvom komoditných opcií. Kreditné deriváty tak ostali jedinou skupinou, ktorá počas celého druhého polroka vykazovala nulové zostatky.

Ostatné podsúvahové operácie

Najväčšiu nederivátovú položku v podsúvahe vytvárajú záruky. Výrazný viac ako 40 % medziročný pokles zaznamenali cenné papiere prijaté ako zálohy. Napriek tomu majú tieto zálohy slúžiace ako kolaterál v obrátených repo obchodoch stále významné zastúpenie v rámci záruk. Najvýraznejšie sa pod spomínaný pokles podpísal veľký jednorazový pokles obrátených repo obchodov (a s tým úzko súvisiaci znížený objem prijatých kolaterálov) v júli 2006. Zapríčinila ho predovšetkým trojica bánk, z ktorých každá v tomto období znížila svoju pozíciu voči NBS o niekoľko desiatok miliárd korún. Stále pretrvávajúci boom úverovej aktivity, z ktorých mnohé boli zaistené nehnuteľnosťami spôsobil, že táto forma kolaterálov sa v porovnaní s decembrom 2005 zvýšila o 22 %.

Tabuľka 6 Medziročné zmeny v ostatných podsúvahových nástrojoch					(v mil. Sk)
	XII. 2006	VI. 2006	XII. 2005	Medziročná zmena	Zmena oproti VI. 2006
Záruky					
Poskytnuté záruky vrátane akreditívov	69 935	91 887	65 589	7 %	-24 %
Prijaté záruky vrátane akreditívov	859 131	921 675	951 509	-10 %	-7 %
z toho nehnuteľnosti	342 749	290 324	281 929	22 %	18 %
z toho CP z repo obchodov	231 462	390 994	386 487	-40 %	-41 %
Úverové prísluby					
Prísluby na poskytnutie úveru	230 128	230 916	192 392	20 %	0 %
Prísluby na prijatie úveru	30 875	28 094	32 488	-5 %	10 %
Hodnoty v úschove					
Hodnoty prijaté do úschovy	450 534	438 258	393 520	14 %	3 %
Hodnoty poskytnuté do úschovy	3 309	6 051	3 100	7 %	-45 %

Zdroj: NBS.

Rastúcou položkou v podsúvahách bánk boli aj prísluby na poskytnutie úveru, ktoré počas roka vzrástli o pätinu. Pri úverových prísluboch si treba všimnúť fakt, že až jedna štvrtina z nich je denominovaná v cudzej mene. Vysoký dopyt klientov po úveroch v cudzej mene má zrejme svoje opodstatnenie v očakávanom vstupe do eurozóny, úrokovom diferenciáli alebo prirodzenom zabezpečovaní exportérov, ktorí majú príjem v EUR.

Pomerne dynamické tempá rastu vykázali v uplynulom roku aj niektoré ďalšie položky podsúvahy, ako vydané akreditívy, či záväzky zo zverených hodnôt. Zvýšený objem akreditívov možno takmer s určitou istotou pripísať na vrub rozmáhajúceho sa zahraničného obchodu slovenských firiem a s tým súvisiacou potrebou zabezpečiť platobný styk so zahraničnými partnermi.

1.5 Ziskovosť

Čistý zisk bankového sektora dosiahol v decembri 2006 úroveň 17,8 mld. Sk, pričom medziročne stúpol o takmer 27,7 %. ROE bankového sektora bolo na úrovni 21,2 %. Aj v roku 2006 bola vysoká koncentrácia ziskovosti v troch najväčších bankách pôsobiacich na trhu.

Výrazne stúpili najmä čisté úrokové príjmy, čo súvisí s pokračujúcim rastom objemu úverov a rastom úrokových marží bánk. Medziročne poklesli príjmy z obchodovania, keď sa rast úrokových sadzieb negatívne prejavil najmä na precenení dlhových cenných papierov. Vzárástli príjmy z devízových operácií a prijaté dividendy. V bankovom sektore pokračoval rast prevádzkových nákladov. Napriek tomu efektívnosť bankovej prevádzky stúpila, pretože pomer prevádzkových nákladov na hrubých príjmoch z bankových činností poklesol.

Ziskovosť bankového sektora pokračovala v pozitívnych trendoch z minulých rokov. Priemerná hodnota ukazovateľa ROE vážená objemom vlastných zdrojov dosiahla v decembri 2006 úroveň takmer 21,2%, pričom v rovnakom období minulého roka to bolo 16,9 %⁹.

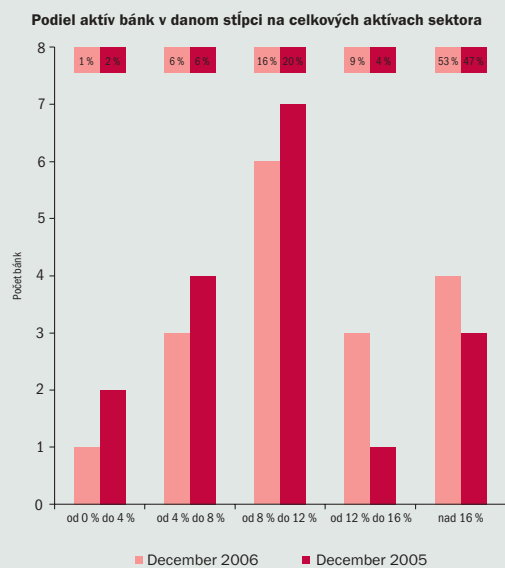
Ak neberieme do úvahy pobočky zahraničných bánk, ziskovosť meraná podielom čistého zisku na vlastných zdrojoch medziročne poklesla iba v piatich bankách. V roku 2006 bola v strate iba jedna banka.

Odlíšna situácia bola v pobočkách zahraničných bánk. Vzhľadom na to, že niektoré z nich svoju činnosť len začínali, ich ziskovosť bola nižšia, resp. záporná.

Tri najväčšie banky podľa objemu vykázaného zisku vytvorili v roku 2006 až 57 % z celkového zisku bankového sektora, pričom tvorili iba 52 % z aktív sektora. Vzťah medzi podielom bánk na aktívach a veľkosťou ROE zobrazuje graf 38. Podiel zisku troch najväčších bánk na celkovom zisku bankového sektora sa medziročne znížil. Príčinou boli jednak iba mierny rast zisku jednej z nich, a potom aj výrazné zvýšenie čistého zisku dvoch stredne veľkých bánk.

Bankový sektor za rok 2006 vytvoril o 27,7 % vyšší zisk po zdanení ako v roku 2005. Pozitívny je najmä výrazný nárast čistých príjmov, ktoré hovoria o príjmoch len z bankových činností po odpočítaní prevádzkových nákladov. Čisté príjmy medziročne stúpili o 71 %, čo

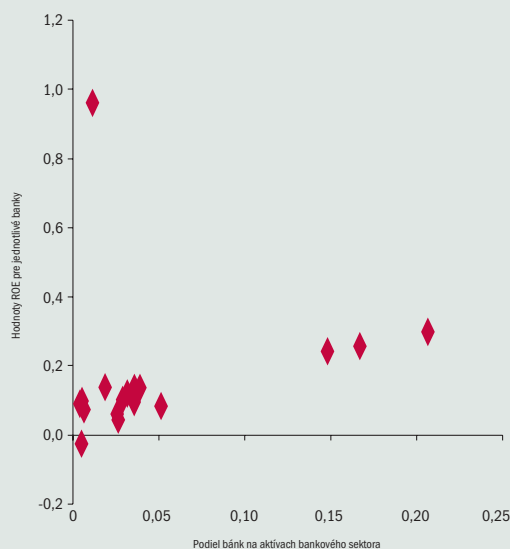
Graf 37 Rozloženie ukazovateľa ROE v bankovom sektore

Zdroj: NBS.

Poznámka: Do výpočtu nie sú zahrnuté pobočky zahraničných bánk.

Graf 38 Vzťah medzi veľkosťou bánk a veľkosťou ROE (december 2006)

Zdroj: NBS.

⁹ Medziročné porovnanie ziskovosti v bankách komplikuje implementácia medzinárodných účtovných štandardov a iných zmien v účtovníctve bánk.

Tabuľka 7 Medziročné zmeny v základných kategóriách nákladov a výnosov (v mld. Sk)

	December 2005	December 2006	Zmena v %
Prevádzkové náklady	28,01	30,04	7
Hrubý príjem	42,67	55,08	29
Čistý úrokový príjem	29,69	34,59	16
Čistý neúrokový príjem	12,98	20,49	58
Čistý príjem	14,66	25,04	71
Čistý zisk po zdanení	13,92	17,78	28

Zdroj: NBS.

naznačuje schopnosť bánk zvyšovať ziskovosť z primárných bankových činností.

Medziročné porovnanie tvorby zisku v niektorých bankách ovplyvnilo odpisovanie alebo odpredaj pohľadávok klientom ešte v roku 2005. Pri medziročnom porovnaní sa to prejavilo na poklese nákladov na odpis, resp. odpredaj pohľadávok a znížením výnosov z rozpúšťania opravných položiek.

V pobočkách zahraničných bánk, s výnimkou jednej, bol vývoj ziskovosti skôr negatívny ako pozitívny. Je to ovplyvnené najmä relatívne krátkym pôsobením niektorých pobočiek na trhu, čo sa prejavuje vyššou úrovňou prevádzkových nákladov v porovnaní s prevádzkovými príjmami.

Čistý úrokový príjem

Význam čistých úrokových príjmov na celkových hrubých príjmoch sa významne nemenil a na konci roka 2006 sa pohyboval na úrovni 63 % z hrubých príjmov. Niektoré banky dosahovali pomerne vysokú závislosť od čistých úrokových príjmov, s podielmi v rozmedzí od 82 % až 100 %.

Čistý úrokový príjem bankového sektora medziročne stúpol o 16 %. Ešte na konci roka 2005 bankový sektor vykázal medziročný pokles o 6 %. Opätovný nárast spôsobil pokračujúci rast objemu poskytnutých úverov a zvýšenie úrokových marží.

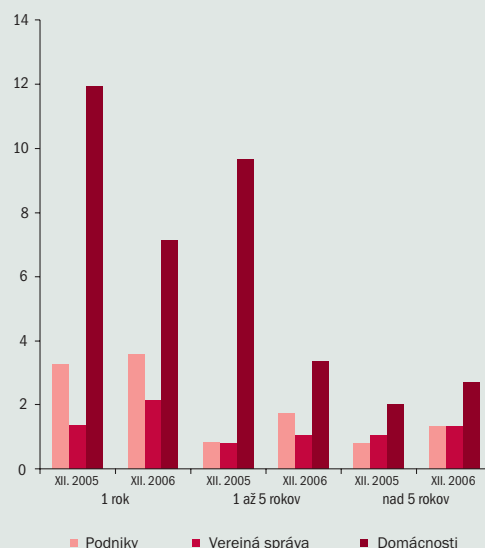
V rámci štruktúry úrokových výnosov dominovali výnosy z úverov a iných pohľadávok. V decembri 2006 tvorili 82 % z úrokových výnosov. Vzhľadom na vysoký objem aktív investovaných v NBS, až 25 % z úrokových výnosov z pohľadávok tvorili výnosy z NBS. Približne 30 % úrokových výnosov pochádzalo z úverov domácnostiam.

Nadálej klesal podiel výnosov z cenných papierov. Výrazný pokles nastal najmä v bankách, ktorým v januári 2006 končila splatnosť väčšej časti reštrukturalizačných štátnych dlhopisov.

Úrokové náklady tvorili najmä úrokové náklady na vklady. Podstatnú časť úrokových nákladov na cenné papiere vytvárali náklady na hypotekárne záložné listy.

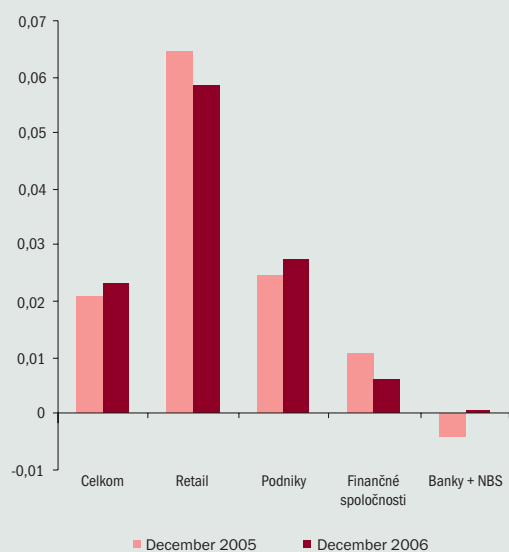
Vo väčšine úverov klientom banky v porovnaní s minulým rokom zvýšili rozdiel medzi úrokovými mierami na medzibankové vklady a úvery, resp. výnosy štátnych dlhopisov a úrokovými sadzbami. Tento rozdiel klesol v úveroch domácnostiam s dohodnutou splatnosťou do piatich rokov, ale stúpli objemovo najvýznamnejšie úvery nad päť rokov. V podnikových úveroch stúpol rozdiel vo všetkých splatnostiach.

Pre vývoj čistých úrokových príjmov je podstatný vývoj úrokového rozpätia. Úrokové rozpätie v bankovom

Graf 39 Rozdiel medzi úrokovými sadzbami na úvery a bezrizikovými úrokovými sadzbami (v %)

Zdroj: NBS.

Poznámka: Hodnoty na zvislej osi sú v percentách a vyjadrujú rozdiel medzi úrokovými sadzbami na novo poskytnuté úvery s dohodnutou splatnosťou do 1 roka, 5 rokov, resp. nad 5 rokov a výnosmi z 1 ročnej medzibankovej sadzby, 5 ročných, resp. 10 ročných štátnych dlhopisov.

Graf 40 Úrokové rozpätie

Zdroj: NBS.

Poznámka: Úrokové rozpätie je rozdiel podielu kumulovanej hodnoty úrokových výnosov na priemernej hodnote vybraných aktív poskytnutých danej zmluvnej strane a podielu kumulovanej hodnoty nákladov na priemernej hodnote vybraných pasív poskytnutých danej zmluvnej strane.

2006 tvorili 37 % z hrubých príjmov bankového sektora. Ešte vyšší podiel vykazovali na medziročnom objemovom náraste hrubých príjmov, kde tvorili až 60 %.

V porovnaní s rokom 2005 sa menili trendy vo vývoji jednotlivých položiek neúrokových príjmov. Na rozdiel od vývoja v predošlých rokoch, v roku 2006 medziročne poklesli príjmy z obchodovania a vzrástli príjmy z majetkových podielov. Objem čistých príjmov z poplatkov sa takmer nezmenil. Pozitívne sa vyvíjali iné príjmy, keďže klesali najmä náklady na postupovanie pohľadávok. Pri hodnotení efektu tejto položky na celkový zisk je však potrebné brať do úvahy zmeny v opravných položkách.

Pre väčšinu bánk v sektore výnosy z dividend tvorili zanedbateľnú časť príjmov. O väčšiu časť sektorového medziročného nárastu sa postarali tri banky.

Čisté príjmy z poplatkov medziročne vzrástli iba minimálne. Avšak za celý bankový sektor možno len ťažko zhodnotiť skutočný vývoj príjmov (vzhľadom na zmeny v účtovaní poplatkov v niektorých bankách).

O takmer 1 mld. Sk stúpili náklady na poplatky. Vyše dve tretiny tohto nárastu idú na úkor dvoch bánk. O viac ako 800 mil. Sk stúpili výnosy z poplatkov. Z toho viac ako 700 mil. Sk tvoril nárast výnosov v jednej banke. V tomto prípade však išlo o zmenu v metodike: v položke výnosy z poplatkov zaratúva aj vybrané výnosy (napr. poplatky za poskytovanie služieb depozitára).

Celkovo sa až v desiatich bankách medziročne znížili príjmy z poplatkov, keďže klesali najmä poplatky od klientov.

sektore medziročne stúplo v podnikovom sektore a vo finančných spoločnostiach. Rozpätie sa znížilo v retailovom sektore.

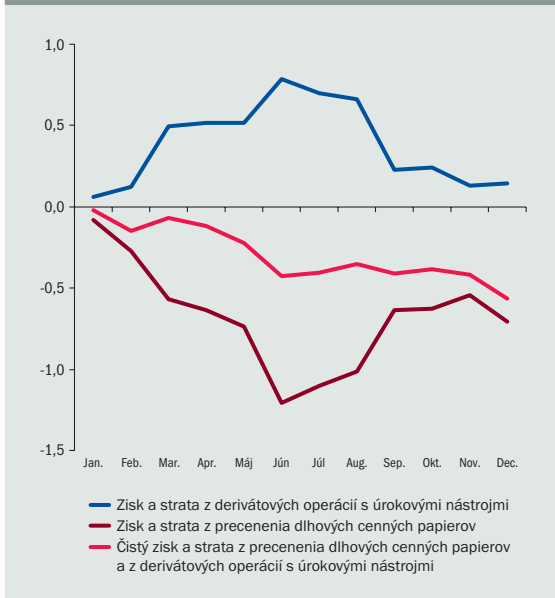
Čistý neúrokový príjem

Okrem rastu úrokových príjmov v bankovom sektore pokračoval rast neúrokových príjmov. V decembri

Tabuľka 8 Zmeny vo výške poplatkov v druhom polroku 2006

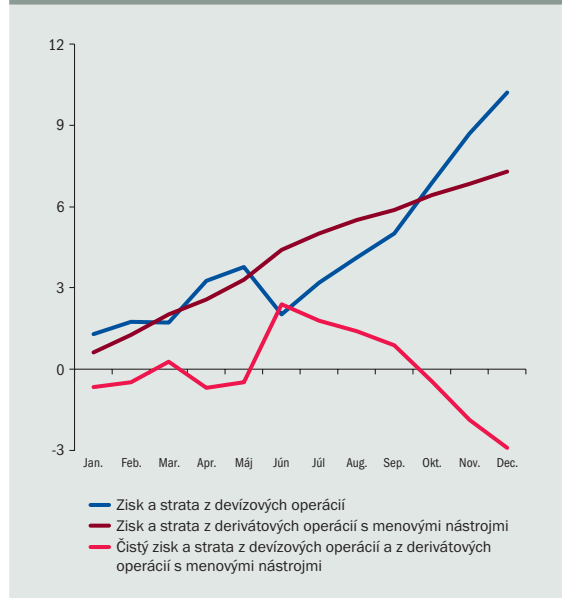
	Index zmeny z VI. 2006 k I. 2007	Počet bánk zvyšujúcich poplatok	Počet bánk znižujúcich poplatok
Vedenie bežného účtu v SK a v CM	103,6	2	1
Vedenie vkladového účtu v SK a v CM	100,0	0	0
Zaúčtovanie operácie na účte uskutočnenej elektronicky (HB, TB, IB)	91,0	1	2
Zaúčtovanie operácie na účte uskutočnenej platobnou kartou	88,3	2	2
Zaúčtovanie operácie na účte uskutočnenej v obchodnom mieste banky	90,4	3	1
Výber hotovosti platobnou kartou prostredníctvom bankomatu inej banky ZBK	116,8	4	0
Poskytnutie úveru	91,5	2	1
Vedenie úverového účtu	109,8	3	0
Poskytnutie hypotekárneho úveru	106,6	2	0
Vedenie úverového účtu hypotekárneho úveru	103,8	1	0

Zdroj: NBS.

Graf 41 Zisk a strata z precenenia dlhových cenných papierov a úrokových derivátových operácií (v mld. Sk)

Zdroj: NBS.

Poznámka: Graf zobrazuje kumulované hodnoty od začiatku roka 2006.

Graf 42 Zisk a strata z devízových operácií a derivátových operácií s menovými nástrojmi (v mld. Sk)

Zdroj: NBS.

Poznámka: Graf zobrazuje kumulované hodnoty od začiatku roka 2006.

Zmeny vo výške poplatkov za vybrané služby v bankách v druhej polovici roka 2006 sú uvedené v tabuľke 8.

Negatívne sa vyvíjali príjmy z obchodovania. Príjmy z operácií s cennými papiermi medziročne poklesli o 1,3 mld. Sk, pričom klesli takmer vo všetkých bankách. Podstatnú časť z príjmov z operácií s cennými papiermi tvorili príjmy z precenenia cenných papierov. Rast úrokových sadzieb sa negatívne prejavil na precenení dlhových cenných papierov na reálnu cenu. Stratu z operácií s dlhovými cennými papiermi vykázalo až 8 bánk. Niektoré banky si uzatvárali úrokové otvorené pozície v dlhových cenných papieroch derivátovými operáciami.¹⁰ Celý bankový sektor dosiahol stratu z precenenia cenných papierov v hodnote 540 mil. Sk.

Príjmy z devízových a devízových derivátových operácií treba hodnotiť spoločne, keďže väčšina bánk zabezpečuje svoje otvorené devízové pozície derivátovými obchodmi. Čisté príjmy z týchto operácií medziročne vzrástli o viac ako 700 mil. Sk, pričom väčšina bánk vykázala zisk. V decembri 2006 vykázal sektor čistý zisk z devízových operácií (po zohľadnení pozícií v menových derivátoch) na úrovni takmer 7,4 mld. Sk.

Na medziročný nárast neúrokových príjmov malo vplyv zníženie čistej straty z postupovania pohľadávok¹¹. Medziročné zníženie čistej straty z postupovania pohľadávok klientom bolo dané jednak nižšími nákladmi na predaj pohľadávok a zároveň aj vyššou výnosnosťou odpredaja pohľadávok, keďže stúpili výnosy z postúpenia pohľadávok. Čistá strata z odpredaja pohľadávok medziročne poklesla o takmer 2 mld. Sk. Pri predpoklade, že čistý zisk, resp. strata z odpredaja pohľadávok nie sú súčasťou neúrokových príjmov, by neúrokové príjmy medziročne stúpili o 15 %.

Podobne mal pozitívny vplyv na medziročný nárast neúrokových príjmov aj pokles čistej straty z iných prevádzkových aktivít. Zatiaľ čo pokles nákladov sa prejavil vo väčšine bánk, výrazný nárast výnosov zaznamenala iba jedna banka.

Prevádzkové náklady

Banky medziročne zvýšili náklady na svoju prevádzku o 7 %. Významnú časť z prevádzkových nákladov tvorili na konci roka 2006 personálne náklady (45 % z prevádzkových nákladov). Tie tvorili aj najväčšiu časť z medziročného rastu prevádzkových nákladov.

¹⁰Pozri Riziká v bankovom sektore, časť Úrokové riziko.

¹¹Pri hodnotení vývoja tejto položky treba brať do úvahy aj zmeny v objeme opravných položiek, ktoré však nie sú zahrnuté do neúrokových príjmov. Odpredaj pohľadávok sa v účtovníctve bánk prejaví na zvýšení nákladov (väčšinou sú predávané úvery s rôznou mierou nesplácania a tým je ich cena nižšia ako ich účtovná cena), prípadne výnosov z predaja a zvýšením výnosov z opravných položiek, ktoré sa v prípade predaja nesplácaných úverov rozpúšťajú.

Graf 43 Rozloženie prevádzkovej efektivity v sektore (december 2005 a 2006)

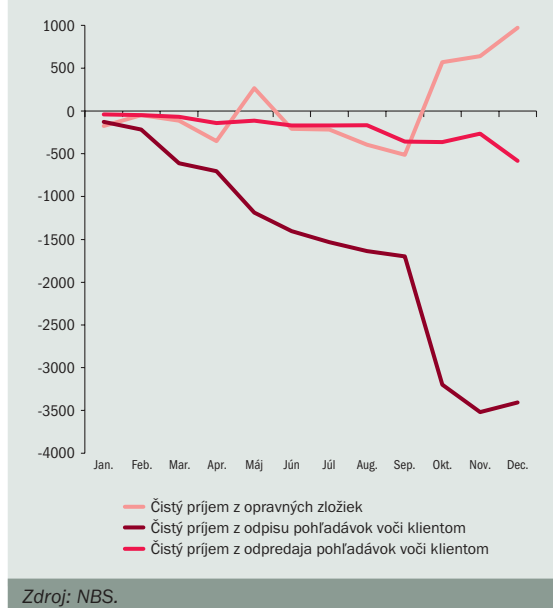

V niektorých bankách sa prevádzkové náklady znížili, čo môže súvisieť s racionalizáciou prevádzky, v jednej banke ide dokonca o dlhodobý trend.

Napriek rastu prevádzkových nákladov, prevádzková efektivita, meraná podielom prevádzkových nákladov na hrubých príjmoch, sa zlepšila. V decembri 2006 tvorili prevádzkové náklady celého bankového sektora 54,5% z jeho hrubých príjmov. V roku 2005 sa tento pomer pohyboval na úrovni 65,6 %. Poklesol najmä počet bánk, v ktorých tento pomer presahoval 80 %.

Čistý príjem z odpisovania pohľadávok a opravných položiek

V porovnaní s rokom 2005 bankový sektor zvýšil mieru odpisovania pohľadávok. Náklady na odpis pohľadávok stúpili o viac ako 1 mld. Sk.

Nižšia miera odpredaja pohľadávok sa prejavila na medziročnom znížení výnosov z rozpúšťania oprav-

Graf 44 Čistá tvorba opravných položiek, odpisovanie a odpredaj pohľadávok voči klientom (v mil. Sk)

ných položiek. K poklesu výnosov došlo aj napriek medziročnému nárastu odpisovania pohľadávok.

Podobne ako výnosy (medziročný pokles o 6,7 mld. Sk), ale v menšej miere, klesali aj náklady na tvorbu opravných položiek. Sektor tak medziročne vytvoril o 4,2 mld. Sk menej opravných položiek. Celkový čistý príjem z tvorby opravných položiek (rozdiel medzi výnosmi z rozpúšťania a nákladmi na tvorbu opravných položiek) medziročne poklesol o 2,6 mld. Sk.

Vývoj čistých príjmov z tvorby opravných položiek, odpisovania a odpredaja pohľadávok je v grafe 44. Na celkový objem zisku v roku 2006 vplývali negatívne najmä vysoké náklady na odpis pohľadávok.

Pozitívny vplyv čistej tvorby rezerv na ziskovosť bankového sektora sa medziročne znížil. Počas roka 2006 v niektorých bankách vzrástli náklady na tvorbu rezerv a tiež poklesli výnosy z tvorby rezerv. Výnosy z použitia rezerv medziročne stúpili najmä dvom bankám.

1.6 Primeranosť vlastných zdrojov

Pretrvávajúci dynamický dvojciferný percentuálny rast rizikovo vážených aktív sprevádzaný len menej ako dvojpercentným prírastkom vlastných zdrojov spôsobili, že primeranosť vlastných zdrojov v bankovom sektore naďalej klesala. Pokles bol pozorovateľný vo väčšine bánk a na konci roka sa pod 12 %-nou mierou primeranosti vlastných zdrojov nachádzali banky spravujúce viac ako polovicu celkových aktív. Avšak uvedené znižovanie primeranosti vlastných zdrojov sa uskutočnilo v rámci stanovených pravidiel regulácie a všetky banky mali počas celého roka 2006 k dispozícii dostatočné množstvo vlastných zdrojov postačujúce na relatívne bezpečné splnenie minimálnej 8 %-nej regulátornej požiadavky. Ako pozitívum možno tiež označiť vysokú kvalitu vlastných zdrojov bánk, z ktorých prakticky všetky patrili do najkvalitnejšej kategórie Tier I.

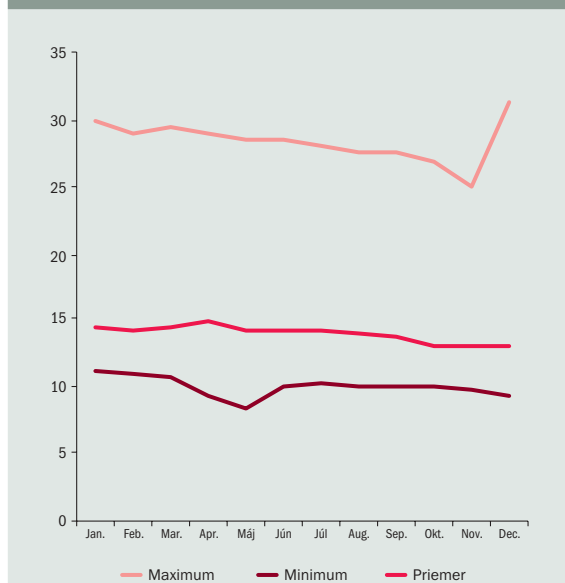
V druhom polroku pokračoval v oblasti primeranosti vlastných zdrojov dlhodobý trend konvergencie k podmienkam prevládajúcim na vyspelých finančných trhoch. V rámci tohto procesu v bankách prevažne pozvoľne klesal ukazovateľ primeranosti vlastných zdrojov. Priemerná vážená hodnota primeranosti vlastných zdrojov v sektore (vážená veľkosťou rizikovo vážených aktív) bola v decembri 2006 na úrovni 13 %, čo predstavuje medziročný pokles o 1,8 percentuálneho bodu. Neznižovala sa len priemerná, ale taktiež maximálna hodnota ukazovateľa. Dolná hranica oscilovala 1 až 2 percentuálne body nad požadovaným limitom 8 %. Počas celého roka sa hodnoty primeranosti vlastných zdrojov v jednotlivých bankách pohybovali v porovnaní s minulosťou v relatívne úzkom pásme 9 – 30 %. Výnimkou je len prudký decembrový nárast primeranosti vlastných zdrojov v jednej z bánk, spôsobený prírast-

kom dodatkových vlastných zdrojov. Decembrové rozpätie ukazovateľa primeranosti vlastných zdrojov bolo teda v intervale od 9,1 % do 32,1 %.

Asi najkomplexnejšiu informáciu o stave primeranosti vlastných zdrojov v bankovom sektore poskytuje údaj Podiel aktív bánk v danom stĺpci na celkových aktívach sektora.

Aj z grafu 46 je zrejмый trend poklesu primeranosti vlastných zdrojov, keďže celá distribúcia sa posunula vľavo, smerom k nižším hodnotám. V najnižšom pásme 8 – 12 % sa ku koncu roka 2006 nachádzali banky spravujúce viac ako 50 % celkových aktív v sektore, čo predstavuje v porovnaní s koncom predminulého roka takmer dvojnásobný nárast aktív v tejto skupine bánk.

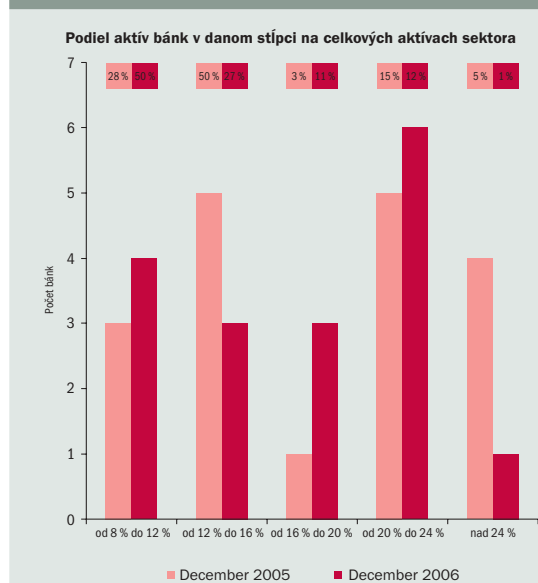
Graf 45 Vývoj primeranosti vlastných zdrojov v bankovom sektore

Zdroj: NBS.

Poznámka: Priemer vyjadrujú rizikovo vážené priemerné hodnoty ukazovateľa primeranosti vlastných zdrojov.

Graf 46 Rozloženie primeranosti vlastných zdrojov v bankovom sektore

Zdroj: NBS.

Hoci sme doteraz prevažne konštatovali, že primeranosť vlastných zdrojov klesala, našlo sa aj niekoľko bánk, ktorým za uplynulý rok stúpila. Dôvody takýchto zmien boli v jednotlivých bankách rôzne a patrili k nim nárast nerozdeleného zisku, zvýšenie objemu podriadeného dlhu, alebo zvýšenie základného imania.

Objem vlastných zdrojov držaných bankami na krytie jednotlivých rizík sa medziročne zvýšil o 1,9 %. Väčšina týchto zdrojov pochádza zo základného imania, alebo zo zisku. K zmene základného imania došlo v roku 2006 iba v dvoch bankách. Kvalita vlastných zdrojov v bankovom sektore v SR je veľmi vysoká, nakoľko až 97 % z nich je klasifikovaných v najkvalitnejšej kategórii Tier I. Podiel Tier II kapitálu je z agregátneho hľadiska nevýznamný, a pokiaľ ide o jeho zastúpenie v jednotlivých bankách, ktoré ho držia, tak v žiadnej z nich neprekračuje ani jednu tretinu jej vlastných zdrojov. Tier III kapitál zatiaľ využíva len

jedna slovenská banka, v ktorej má asi 5%-ný podiel na vlastných zdrojoch.

Druhým činiteľom vystupujúcim vo vzťahu pre výpočet primeranosti vlastných zdrojov sú popri vlastných zdrojoch rizikovo vážené aktíva (RWA – Risk Weighted Assets). RWA možno chápať ako súhrnnú veľkosť rizika obsiahnutú v aktívach banky. Nakoľko banky v uplynulom roku zvyšovali podiel svojich aktívnych pozícií s väčšími rizikovými váhami na úkor pozícií s menšími váhami, výsledkom bol nárast RWA v sektore o 15 % a s tým súvisiaci pokles primeranosti vlastných zdrojov, keďže vlastné zdroje rástli podstatne nižším tempom. Prevažná väčšina RWA je zaradená do bankovej knihy. Sektorový prírastok RWA je dôsledkom rastu RWA v takmer všetkých bankových subjektoch na trhu. Maximálny medziročný prírastok RWA individuálnej banky dosiahol hodnotu 48 %. Mierny úbytok RWA neprekračujúci 6 % zaznamenali tri banky.

1.7 Riziká v bankovom sektore

V roku 2006 naďalej pokračoval trend zmeny štruktúr aktív bankového sektora, ktorý mal dopad aj na hodnotenie rizík. Okrem poklesu významu cenných papierov, poklesol aj objem operácií s bankami a NBS. Naopak, pokračoval rast významu úverov klientom, ktoré v decembri 2006 tvorili už 46% z aktív sektora.

Zvyšovalo sa najmä úverové vystavenie voči domácnostiam a podnikom. Na konci roka 2006 tvorili úvery domácnostiam a podnikom 37% z aktív bankového sektora.

Pri predpoklade rastu významu úverov domácnostiam a podnikom na aktívach bánk predstavuje možné riziko veľmi úzka závislosť bánk od domáceho ekonomického cyklu. Súčasné pozitívne trendy v bankách sú do veľkej miery spojené so silným ekonomickým rastom a priaznivým vývojom v sektore domácností a podnikov. Pokles tempa ekonomického rastu alebo recesia v domácej ekonomike by sa v určitej miere negatívne prejavili na finančnej pozícii podnikov a domácností, čím by stúplo kreditné riziko bánk. Avšak mieru a význam negatívneho dopadu je len veľmi ťažko odhadnúť, vzhľadom na nedostatok skúsenosti s prepojením medzi poklesom ekonomiky a výkonnosťou bankového sektora. Diverzifikáciu aktív bánk a ich príjmov z pohľadu geografického alebo produktového, zatiaľ pozorujeme len v niektorých bankách.

Kvalita portfólia úverov domácnostiam, meraná podielom zlyhaných úverov, sa výrazne nezmenila. Rástol objem zlyhaných úverov, avšak vzhľadom na vysoký rast nových úverov sa podiel zlyhaných úverov zvýšil len minimálne. S poklesom rozdielu medzi variabilnými úrokovými sadzbami a úrokovými sadzbami fixovanými na dlhšie obdobie sa znížilo poskytovanie úverov s krátkou fixáciou úrokovej sadzby, najmä pri úveroch na nehnuteľnosti. Banky však stále domácnostiam poskytovali pomerne veľkú časť úverov s variabilnou sadzbou alebo s krátkou fixáciou úrokovej sadzby. Pokiaľ by sa výrazne zvýšili úrokové sadzby, tak by to vystavilo domácnosti riziku. Podiel úverov v cudzej mene bol na zanedbateľnej úrovni.

V roku 2006 klesol podiel zlyhaných podnikových úverov na celkových úveroch, najmä v dôsledku odpisovania úverov bankami. Viac ako 33% z úverov podnikom poskytli banky v cudzích menách. Prevládali úvery s krátkou fixáciou úrokovej sadzby.

Rizikovosť úverov do veľkej miery súvisí s finančnou pozíciou dlžníkov. Pozitívne trendy v ekonomike sa prejavili vo vyšších príjmoch domácností a poklese nezamestnanosti. Domácnosti držali dostatočne veľký objem likvidných finančných aktív. Zlepšovala sa aj finančná pozícia podnikov. Ziskovosť vzrástla najmä pri malých a stredných podnikoch. Podnikový sektor vykazoval pomerne nízku úroveň zadlženosti.

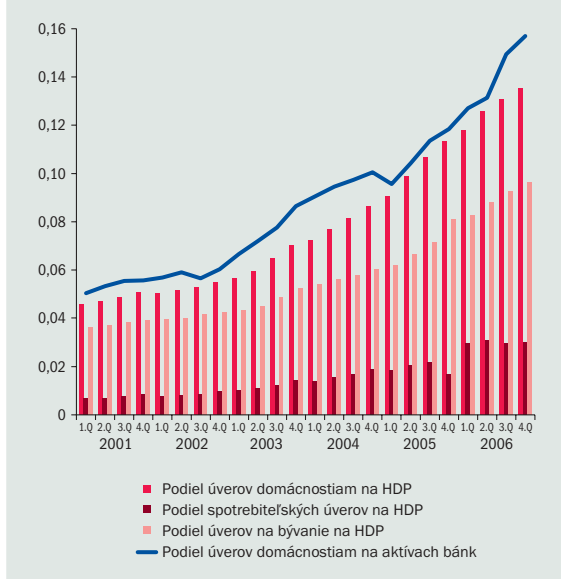
Kreditné riziko z cenných papierov sa v bankovom sektore počas roka 2006 znižovalo. V rámci štruktúry cenných papierov stúpil podiel štátnych dlhopisov a dlhopisov bánk. Klesal podiel zahraničných rizikovejších cenných papierov, najmä podnikových dlhopisov a zahraničných majetkových cenných papierov.

Vystavenie bankového sektora devízovému riziku bolo v roku 2006 zanedbateľné. Krátke otvorené súvahové pozície boli uzavreté podsúvahovými derivátovými operáciami. Celková devízová pozícia bola takmer úplne uzavretá. Podobne bolo devízové riziko minimálne aj pri zohľadnení pozícií v jednotlivých menách, ich vzájomných koreláciách a vývoja výmenných kurzov. Vo väčšine bánk hodnota VaR v priebehu celého roka 2006 nepresahovala 2% vlastných zdrojov.

Aj keď priame vystavenie bánk zmenám výmenných kurzov bolo zanedbateľné, banky boli najmä prostredníctvom devízových úverov podnikom vystavené nepriamemu devízovému riziku. Napriek nedostatku relevantných údajov, predpokladáme, že veľká časť podnikov má tzv. prirodzený hedging, pri ktorom sú devízové úvery zabezpečené príjmami v cudzích menách.

Úrokové riziko v bankovom sektore vznikalo najmä v bankovej knihe. Pri zmene úrokových sadzieb by však toto riziko nemalo vplyv na ziskovosť ani primeranosť vlastných zdrojov bánk. Úrokové pozície v obchodnej knihe boli takmer uzavreté, čiastočne aj kvôli zaisťovaniu súvahových pozícií podsúvahovými. Platí to najmä o pozíciách pri dlhších dobách fixácií úrokových mier, ktoré majú vo všeobecnosti vyšší dopad úrokového rizika. Agregované výsledky hodnoty VaR ukazujú, že pri zohľadnení tejto straty by mediánová hodnota primeranosti vlastných zdrojov poklesla z 18,8% na 18,4%.

Pre riziko likvidity bolo charakteristické, že vklady klientov rástli rýchlejšie ako likvidné aktíva, čo sa prejavilo na poklese ukazovateľa rýchlej likvidity. Podstatné však je, že rástli skôr termínované vklady, ktoré sú relatívne menej volatilné. Relatívne stabilný vývoj ukazovateľov likvidity do 7 dní a do 3 mesiacov vypovedá o skôr stabilnom vývoji, čo potvrdzuje aj mierny rast podielu vankúša likvidity na celkových aktívach v roku 2006. Riziko likvidity v jednotlivých bankách sa stále viac stáva otázkou jadra vkladov.

Graf 47 Vývoj úverov poskytnutých domácnostiam v pomere k HDP (b.c.) a aktívam bánk (v %)

Zdroj: NBS, Štatistický úrad SR.
b.c. – v bežných cenách

Graf 48 Úvery domácnostiam zabezpečené nehnuteľnosťou v pomere k HDP vo vybraných krajinách EÚ (rok 2005)

Zdroj: Centrálné banky krajín EÚ.
Poznámka: Údaje za ČR sú za rok 2004.

Kreditné riziko

Kreditné riziko domácností

S rastom objemu poskytnutých úverov rastie aj vystavenie sa bánk voči kreditnému riziku. Veľkosť rizika je však pri každom úvere odlišná a môže súvisieť napríklad so zmluvnou stranou, ktorej banka poskytla úver, typom úveru alebo podmienkami, za ktorých banka úver poskytla.

Domácnosti sú všeobecne považované za menej rizikový segment. Platí to najmä pri úveroch na bývanie, keďže je pravdepodobné, že domácnosť urobí všetko preto, aby neprišla o svoju nehnuteľnosť. Za rizikovejšie sa považujú rôzne formy spotrebiteľských úverov, a to vďaka menšej motivácii na splácanie úveru a nižšej kvalite zabezpečenia.

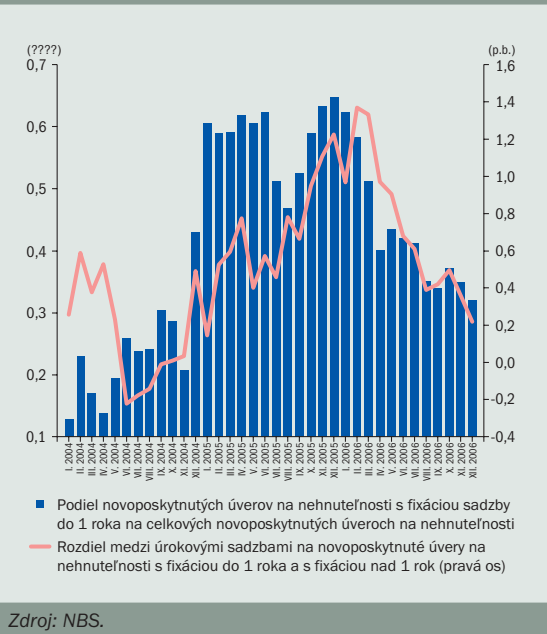
V roku 2006 pokračoval v slovenskom bankovom sektore výrazný rast úverov na bývanie, ako aj iných foriem úverov domácnostiam. Úvery domácnostiam tvorili na konci roka 2006 14 % z HDP a 15 % z aktív bankového sektora. Úvery na bývanie boli najvýznamnejšou položkou úverov domácnostiam a v decembri 2006 ich objem predstavoval 10 % z HDP. Objem spotrebiteľských úverov predstavoval 3 % z HDP.

Jedným z dôvodov pokračujúceho silného rastu je, aj vzhľadom na ešte stále malý význam úverov domácnostiam, tzv. efekt dobiehania. V porovnaní s ostatnými členskými krajinami EÚ, Slovensko vykazuje nízku úroveň zadĺženia domácností. Je preto pravdepodobné, že tempo rastu úverov bude aj naďalej vysoké.

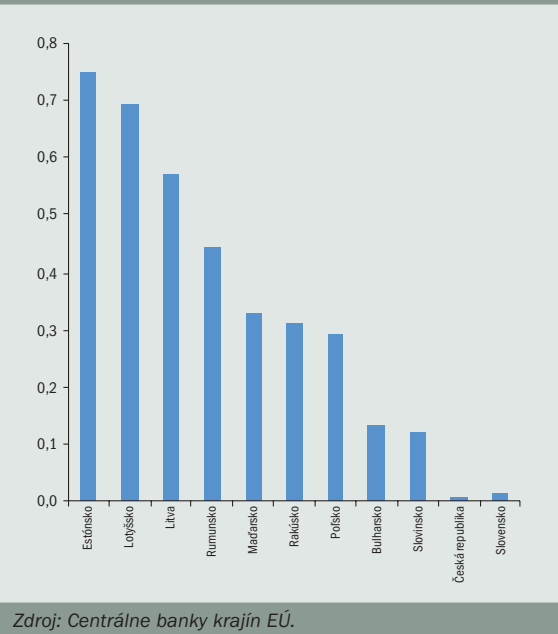
Ďalším relevantným faktorom silného rastu úverov domácnostiam je pozitívny ekonomický vývoj. Rast HDP a zamestnanosti sa prejavili na zvýšení reálnych miezd ako aj pozitívnych očakávaniach budúceho vývoja ekonomiky. K nárastu úverov domácnostiam prispel aj nárast cien nehnuteľností.

Aj v roku 2006 bola najväčšia časť novoposkytnutých úverov v jednotlivých mesiacoch s variabilnou sadzbou alebo s fixnou sadzbou s fixáciou do 1 roka. V decembri 2006 tvoril objem týchto úverov 81 % z celkového objemu novoposkytnutých úverov domácnostiam. Treba však pritom zohľadniť, že vyše dve tretiny týchto úverov predstavujú kreditné karty a prečerpania bežných účtov. Pri samotných úveroch na nehnuteľnosti je situácia trochu iná. S rastom najmä krátkodobých úrokových sadzieb v roku 2006 sa znížil rozdiel medzi úrokovými sadzbami, ktoré banky ponúkajú pri úveroch na nehnuteľnosti s variabilnou sadzbou alebo s fixáciou úrokovej sadzby do 1 roka na jednej strane a úrokovými sadzbami na úvery s fixáciou nad 1 rok na druhej strane. Tento rozdiel medziročne poklesol z 1,0 percentuálneho bodu (p. b.) na 0,2 p. b. Zároveň sa počas roka 2006 postupne znížil podiel novoposkytovaných úverov domácnostiam na nehnuteľnosti s variabilnou sadzbou alebo so sadzbou fixovanou najviac na 1 rok na celkových novoposkytovaných úveroch domácnostiam na nehnuteľnosti (graf 49). Jeho hodnota medziročne klesla zo 67 % na 34 %. Práve pred obdobím zvyšovania sadzieb bol tento podiel pomerne vysoký. Môže to znamenať, že uvedený rozdiel medzi úrokovými sadzbami v dobe poskytovania má na rozhodovanie domácnosti

Graf 49 Novoposkytnuté úvery domácnostiam podľa doby fixácie úrokovej sadzby

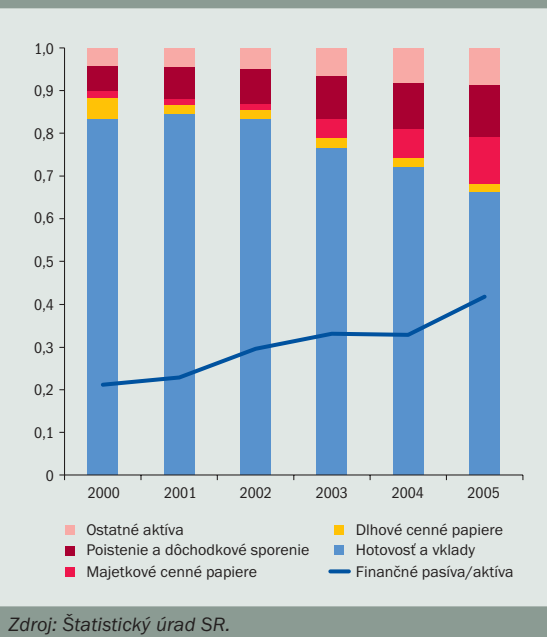
Graf 50 Podiel úverov domácnostiam v cudzej mene na celkových úveroch domácnostiam vo vybraných krajinách (december 2005)

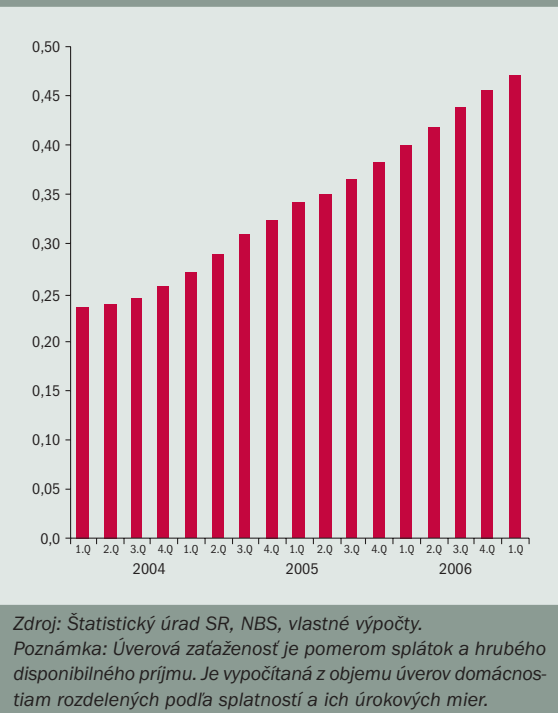
o fixácii úrokovej sadzby pomerne významný vplyv, pričom jeho očakávaný vývoj má vplyv podstatne nižší. To prehĺbuje potenciálne kreditné riziko v prípade zvyšovania úrokových sadzieb z dôvodu takéhoto krátkozrakého správania sa domácností. Na druhej strane, stresové testovanie (Správa o výsledku analýzy slovenského finančného sektora za prvý polrok 2006, NBS 2007) ukazuje, že takéto zvýšenie by zatiaľ nebolo významnou hrozbou.

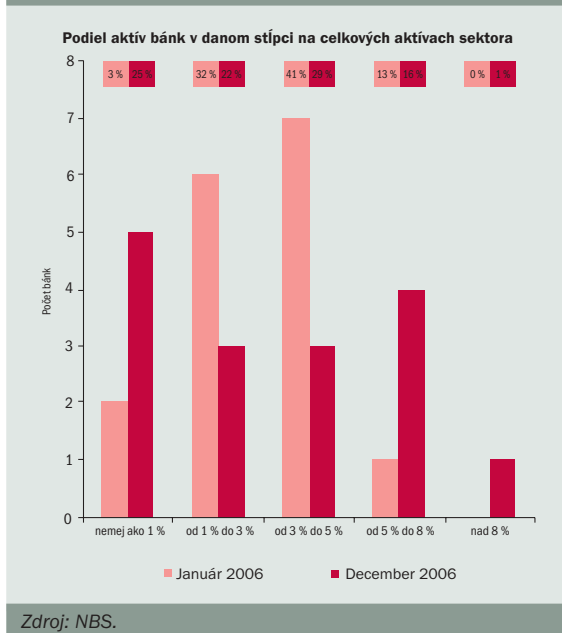
Devízové riziko domácností je zatiaľ minimálne, keďže úvery denominované v cudzích menách majú pomerne malé zastúpenie. K decembru 2006 tvorili úvery v cudzej mene 1,5 % z úverov domácnostiam. Úvery v cudzej mene poskytuje iba niekoľko bánk.

Graf 51 Štruktúra finančných aktív a podiel finančných pasív na aktívach

Graf 52 Úverová zaťaženosť domácností v pomere k príjmom domácností

Graf 53 Podiel zlyhaných úverov na celkových úveroch domácnostiam

Finančná pozícia domácností

Napriek výraznému rastu finančných pasív domácností, najmä prostredníctvom bankových úverov, domácnosti držali dostatočný objem finančných aktív. V ich štruktúre dominujú najmä likvidné vklady v bankách. Od roku 2003 však začali rásť najmä majetkové cenné papiere vo forme podielových listov.

Na konci roka 2006 tvorili splátky bankových úverov 4,6% z hrubých disponibilných príjmov. Aj keď tento údaj nehovorí o priamom zaťažení domácností, dôležitý je vývoj ukazovateľa. V priebehu roka 2006 pokračoval rast podielu úverových splátok na disponibilnom príjme, čo bolo dané rastom objemu úverov a úrokových sadzieb.

Kvalita úverového portfólia domácností

Podiel zlyhaných úverov domácnostiam na celkových úveroch domácnostiam v bankovom sektore bol na konci roka 2006 na relatívne nízkej úrovni 3,1%. V priebehu roka sa tento podiel zvýšil len minimálne, keďže v januári dosahoval hodnotu 3%. Napriek minimálnym zmenám agregovanej hodnoty sa ukazovateľ menil vo viacerých bankách.

Najvyššiu mieru zlyhaných úverov vykazovali spotrebiteľské úvery (tabuľka 9). V rámci spotrebiteľských úverov vyššiu mieru zlyhaných úverov vykazovali účelové spotrebiteľské úvery (7,0%). Podiel zlyhaných úverov pri bezúčelových úveroch bol na úrovni 5,1%.

Nízku mieru zlyhaných úverov majú úvery zabezpečené nehnuteľnosťami. Podiel zlyhaných úverov sa mierne zvýšil pri hypotekárnych úveroch.

Tabuľka 9 Podiel zlyhaných úverov na celkových úveroch za sektor domácností (v %)

	I. 2006	XII. 2006
Úvery domácnostiam	3	3,1
Úvery na nehnuteľnosti	1,6	2,1
Hypotekárne úvery	1	1,3
Spotrebiteľské úvery	5,6	6,0
Kreditné karty	7,4	1,9
Medziúvery	3,4	4,3
Stavebné úvery	0,9	1,6
Prečerpanie bežného účtu	3,6	3,6

Zdroj: NBS.

Pomer zlyhaných úverov na celkových úveroch v sektore sa výrazne nemenil aj vďaka pokračujúcejmu rastu objemu poskytnutých úverov. Porovnateľným tempom ako rástol objem úverov (medziročný rast o 33%) rástol aj objem zlyhaných úverov (v priebehu roka 2006 stúpol o 36%).

Kreditné riziko podnikov

Úvery podnikom vzrástli počas roka 2006 o 20%, tempo ich rastu sa mierne zvýšilo zo 17,5% za rok 2005. Ich podiel na celkových úveroch bol počas celého roka stabilný a ku koncu roka dosiahol 49,1%.

Kvalita úverového portfólia – podniky

Podiel zlyhaných úverov podnikového portfólia pokračoval v poklese aj v roku 2006, celkovo poklesol o 2,1 percentuálneho bodu na 4,0% k 31. decembru 2006. Klesal nielen podiel zlyhaných úverov, ale

Graf 54 Rozloženie kvality podnikového portfólia v bankovom sektore

Tabuľka 10 Kvalita úverov podnikom podľa jednotlivých odvetví k 31. 12. 2006

Odvetvie	Podiel odvetvia na celkových úveroch podnikom (%)	Podiel zlyhaných úverov na úveroch odvetviu (%)	Zmena podielu zlyhaných úverov od januára 2006 (p.b.)
Priemyselná výroba	24,2	6,8	-2,8
Veľkoobchod a sprostred. obchodu	17,2	5,7	-3,0
Činnosti v oblasti nehnuteľností	10,1	1,4	-0,1
Maloobchod	7,5	2,3	-0,1
Pozemná a potrubná doprava	6,3	0,5	0,1
Výroba a rozvod elektriny	5,9	0,0	0,0
Stavebníctvo	5,7	3,9	-2,1
Vedľajšie pomocné činnosti v doprave	3,0	0,4	-0,4
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo	2,8	8,6	-5,0
Motorové vozidlá a motocykle	2,2	3,1	-1,4
Hotely a reštaurácie	1,6	8,1	-9,3
Ostatné odvetvia ¹⁾	12,4	3,4	-2,1

Zdroj: NBS.

1) Lesníctvo, Rybolov, Ťažba nerastných surovín, Výroba plynu, Výroba a rozvod pary a teplej vody, Úprava a rozvod vody, Vodná doprava, Vzdušná doprava, Pošta a telekomunikácie, Prenájom strojov a tovarov osobnej spotreby, Počítačové činnosti, Výskum a vývoj a iné obchodné služby.

aj ich celkový objem, počas roka 2006 poklesol o takmer 4 mld. Sk. Hlavným dôvodom bolo odpisovanie zlyhaných úverov s už vytvorenými opravnými položkami.

Podiel zlyhaných úverov podnikom podľa jednotlivých odvetví zobrazuje tabuľka 10.

Finančná situácia podnikov

Finančnú situáciu analyzujeme z hľadiska veľkosti¹² podnikov a porovnania rokov 2005 a 2006. Zameriavame sa predovšetkým na ich rentabilitu, kapitalizáciu a zadlženosť, efektívnosť a likviditu. Všetky rozdiely spomínané v tejto časti sú potvrdené štatistickým testom na hladine významnosti 5 %. Jednotlivé grafy preto treba interpretovať obozretne, vzhľadom na to, že rozdiely zobrazené na grafoch ešte nemusia byť štatisticky významné. Pre analýzu sú dôležitejšie štatistické výsledky uvedené v texte.

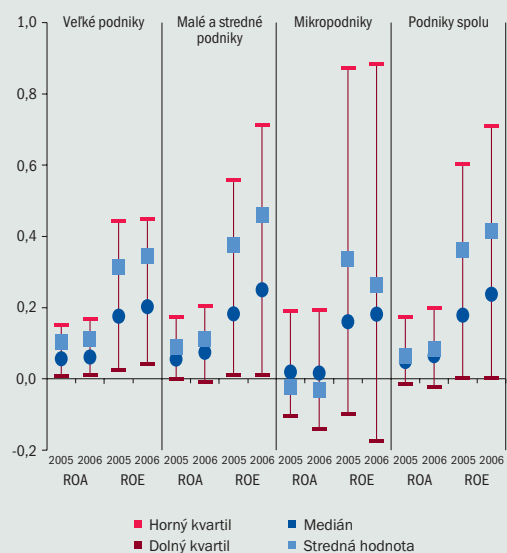
Rentabilita

V roku 2005 aj v roku 2006 bola priemerná a mediánová hodnota rentability aktív vo veľkých a malých a stredných podnikoch rovnaká a zároveň vyššia ako v mikropodnikoch. V medziročnom porovnaní sa rentabilita aktív významne zvýšila iba v malých a stredných podnikoch, vo veľkých podnikoch a mikropodnikoch zostala nezmenená v porovnaní s rokom 2005.

Trochu iná situácia je pri rentabilite vlastného imania. Mediánová aj priemerná hodnota rentability vlastného

imania bola rovnaká vo veľkých podnikoch a mikropodnikoch v roku 2005 aj v roku 2006 a medziročne sa významne nezmenila. Rentabilita vlastného imania

Graf 55 Rentabilita podnikov podľa veľkosti (v %)

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné výpočty.

Poznámka: Údaje pre rok 2006 boli aktualizované z údajov za prvé 3 štvrťroky 2006. Extrémne hodnoty ROA boli upravené na hodnotu kvartil s pravdepodobnosťou 0,1 %. Extrémne hodnoty ROE boli upravené na hodnotu kvartil s pravdepodobnosťou 0,5 %.

¹² Štatistická vzorka 6 000 podnikov bola rozdelená na tri skupiny podľa objemu tržieb (t): veľké podniky: $t \geq 1$ mld. Sk, malé a stredné podniky: $30 \text{ mil. Sk} \leq t < 1$ mld. Sk, mikropodniky: $t < 30$ mil. Sk.

Tabuľka 11 Rentabilita podnikov podľa veľkosti (v %)

Podniky	Medián ROE		Priemer ROE		ROE ¹⁾		Medián ROA		Priemer ROA		ROA ¹⁾	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Veľké	17,6	20,3	31,3	34,5	1,23	1,07	5,6	6,2	10,3	11,3	0,18	0,21
MSP ²⁾	18,3	25	37,8	46	1,65	1,85	5,6	7,5	9	11,3	0,24	0,3
Mikro	16,1	18,2	33,7	26,5	2,48	2,97	2	1,7	-2,3	-3,2	0,57	0,69
Spolu	17,9	23,8	36,3	41,5	1,82	2,02	4,9	6,5	6,37	8,5	0,35	0,41

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné výpočty.

1) Štandardná odchýlka

2) Malé a stredné podniky

malých a stredných podnikov vzrástla v roku 2006 významne oproti roku 2005 (priemerná aj mediánová hodnota), pokiaľ v roku 2005 bola rovnaká ako v ostatných podnikoch, v roku 2006 už bola významne vyššia.

Dôležité je aj to, že v oboch rokoch a vo všetkých typoch podnikov sú mediánové hodnoty rentability kladné. Znamená to, že vo všetkých kategóriách podnikov bolo viac podnikov ziskových ako stratových.

Od veľkosti podnikov závisí hlavne rozptyl rentability. Najmenší rozptyl bol vo vzorke veľkých podnikov, najväčší pri mikropodnikoch. Práve rozptyl reprezentuje riziko, ktoré je v tomto prípade nepriamo úmerné veľkosti podniku. Takéto tvrdenie je v súlade s faktom nižších rizikových marží pri korporátnych úveroch na rozdiel od úverov malých a stredných podnikov.

V roku 2006 sa nezmenil rozptyl vo veľkých podnikoch, naopak v kategóriách malých a stredných podnikov a mikropodnikov sa rozptyl zväčšil.

Zadlženosť a kapitalizácia

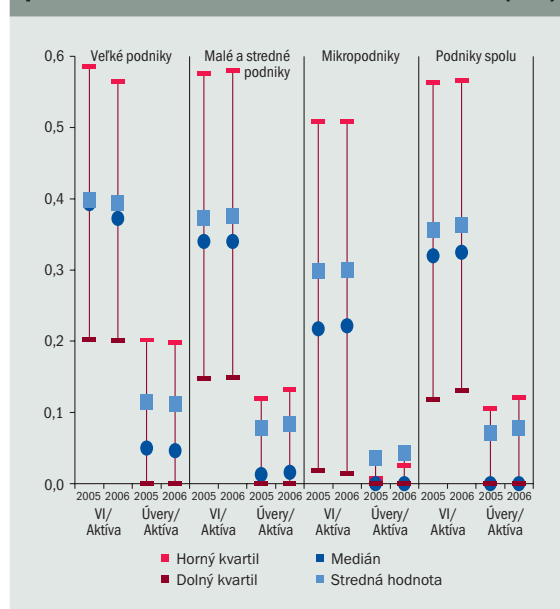
Pri analýze kapitalizácie (podiel vlastného imania na bilančnej sume)¹³ sa potvrdila vyššia miera vlastných zdrojov vo väčších podnikoch. Kapitalizácia bola nižšia pri malých a stredných podnikoch (medián) a mikropodnikoch (medián aj stredná hodnota). Medzi rokmi 2005 a 2006 nedošlo k zmene v kapitalizácii podnikov ani v jej rozptyle.

Hodnoty mediánu podielu bankových úverov na celkových aktívach ukázali, že vo všetkých troch kategóriách podnikov je množstvo podnikov, ktoré nemajú bankové úvery alebo sú zadlžené iba marginálne. V kategórii mikropodnikov je dokonca väčší počet podnikov, ktoré bankový úver nemajú ako tých, ktoré bankový úver majú (hodnota mediánu je 0%). Relatívne nízka miera bankových úverov pri veľkých podnikoch môže byť dôsledkom skutočnosti, že veľké podniky majú väčšie možnosti financovať sa (napr.

prostredníctvom emisie dlhopisov, zdrojov od materskej spoločnosti, atď.) a nie sú priamo odkázané na bankové úvery, ako je to v prípade malých a stredných podnikov. Podobne ako pri kapitalizácii, ani v zadlženosti podnikov nedošlo v medziročnom porovnaní k výrazným zmenám.

Celkovo môžeme konštatovať, že menšie podniky sa vyznačujú nižšou zadlženosťou a slabšou kapitalizáciou čo vedie k téze o vyššej miere obchodných záväzkov.

Graf 56 Kapitalizácia a zadlženosť podnikov podľa veľkosti (v %)

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné výpočty.

Poznámka: Hodnoty súvahových položiek za príslušný rok boli vypočítané ako aritmetický priemer príslušných štvrtročných hodnôt. Graf obsahuje kompletnú štatistickú vzorku podnikov, teda aj tie, ktoré bankové úvery nemajú. V prípade, že podnik vykázal záporné vlastné imanie, tak podiel vlastného imania na aktívach bol pokladaný za 0 %.

VI - Vlastné imanie

¹³ Referenčné hodnoty kapitalizácie: podiel vlastných zdrojov na bilančnej sume viac ako 40% možno považovať za veľmi dobrú kapitalizáciu, hodnota podielu menej ako 10% je nedostatočná.

Tabuľka 12 Kapitalizácia a zadlženosť podnikov podľa veľkosti

(v %)

Podniky	VI/Aktíva medián		VI/Aktíva priemer		VI/Aktíva št. odchýlka		Úvery/Aktíva medián		Úvery/Aktíva priemer		Úvery/Aktíva št. odchýlka	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Veľké	39,3	37,3	39,8	39,4	0,24	0,24	5,0	4,7	11,4	11,2	0,14	0,14
MSP	34,0	34,0	37,3	37,6	0,27	0,27	1,3	1,6	7,8	8,4	0,12	0,13
Mikro	21,8	22,2	30,0	30,0	0,29	0,29	0	0	3,5	4,4	0,09	0,11
Spolu	32,0	32,5	35,7	36,3	0,27	0,27	0	0	7,1	7,9	0,12	0,13

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné výpočty.

Poznámka: Tabuľka obsahuje kompletnú štatistickú vzorku podnikov, teda aj tých, ktoré bankové úvery nemajú. VI – Vlastné imanie.

Pri porovnaní podielu bankových úverov na bilančnej sume a podielu vlastného imania na bilančnej sume sa nepreukázala závislosť medzi hodnotou vlastného imania a bankových úverov. Podiel vlastného imania na bilančnej sume preto nemôžeme považovať za hlavné kritérium pri poskytovaní bankových úverov.

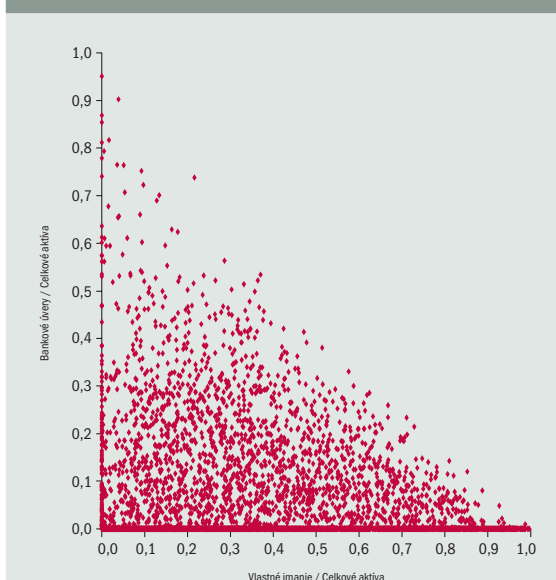
Pri porovnaní podielu bankových úverov na bilančnej sume môžeme pozorovať pomerne silnú súvislosť medzi výškou úverov a výškou bilančnej sumy, ktorá je takmer lineárna.¹⁴ Svedčí o tom aj relatívne malý rozptyl tohto ukazovateľa vo všetkých troch vzorkách podnikov (tabuľka 12). Všeobecne teda rozdiely v zadlženosti jednotlivých podnikov nie sú v pomere bankových úverov a bilančnej sumy, ale v pomere bankových

úverov a vlastného imania. Práve z tohto dôvodu je lepším ukazovateľom miery bankových úverov ich podiel na vlastnom imaní. Pre danú vzorku podnikov je charakteristické, že v prípade 7,6% podnikov bol tento pomer väčší ako 1,5 a ďalších 10% podnikov vykázalo záporné vlastné imanie.¹⁵

Efektívnosť

Efektívnosť podnikov meraná podielom veľkosti zisku bežného obdobia na tržbách bežného obdobia je najhoršia v mikropodnikoch. Svedčia o tom nižšie hodnoty priemeru a mediánu a najmä ich podstatne väčší rozptyl. Jediným významným rozdielom medzi veľkými a malými a strednými podnikmi je väčší rozptyl pri malých a stredných podnikoch.

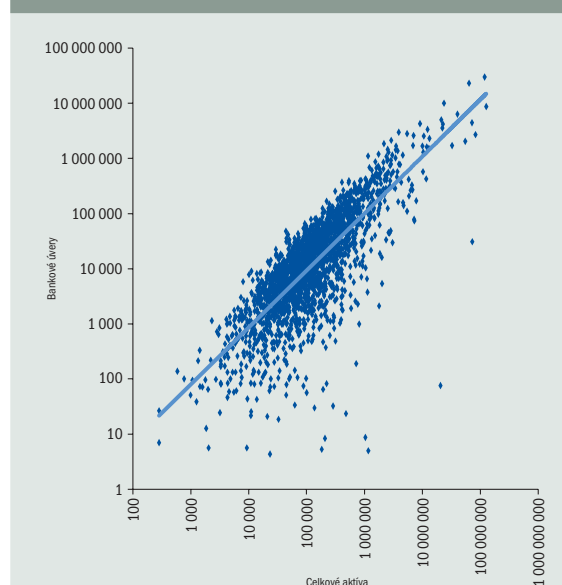
Graf 57 Vlastné imanie a bankové úvery v porovnaní s bilančnou sumou (v %)

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné výpočty.

Poznámka: Hodnoty súvahových položiek za rok boli vypočítané ako aritmetický priemer príslušných štvrtročných hodnôt.

Graf 58 Bankové úvery a bilančná suma (v tis. Sk)

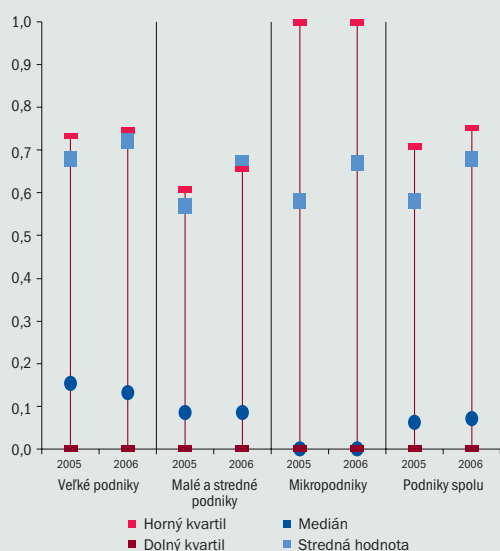

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné výpočty.

Poznámka: Graf zobrazuje len podniky, ktoré majú bankové úvery. Hodnoty súvahových položiek za rok boli vypočítané ako aritmetický priemer príslušných štvrtročných hodnôt.

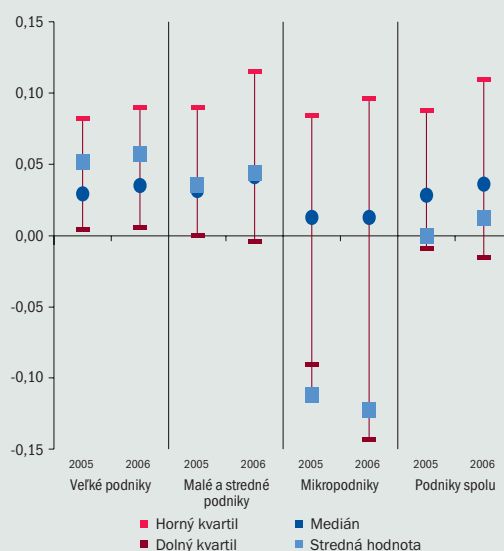
¹⁴ Vo vzorke podnikov, obsahujúcej iba podniky, ktoré bankové úvery majú, bola priemerná hodnota za rok 2006 15,7% a rozptyl 0,019.

¹⁵ Hodnota podielu bankových úverov na vlastnom imaní väčšia ako 1,5 sa považuje za nadmerné zadlženie.

Graf 59 Podiel bankových úverov na vlastnom imaní (v %)

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné výpočty.

Poznámka: Graf obsahuje kompletnú štatistickú vzorku podnikov, teda aj tých, ktoré bankové úvery nemajú. V prípade, že podnik vykázal záporné vlastné imanie, tak podiel bankových úverov na vlastnom imaní bol pokladaný za 150 %. Hodnoty súvahových položiek za rok boli vypočítané ako aritmetický priemer príslušných štvrťročných hodnôt.

Graf 60 Podiel zisku na tržbách podľa veľkosti podnikov – efektivita (v %)

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné výpočty.

Poznámka: Údaje pre rok 2006 boli aktualizované z údajov za prvé 3 štvrťroky 2006. Extrémne hodnoty boli upravené na hodnotu kvartilov s pravdepodobnosťou 0,1 %.

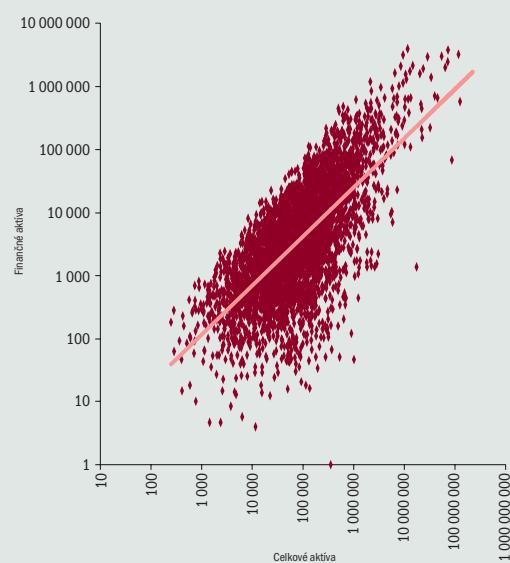
V medziročnom porovnaní sa stredná hodnota a medián nezmenili v mikropodnikoch a malých a stredných podnikoch. Pri veľkých podnikoch došlo k miernejšiemu zlepšeniu, nakoľko narástla mediánová hodnota. V celom spektre podnikov došlo v roku 2006 k zníženiu rozptylu v porovnaní s rokom 2005. Graf 60 však ukazuje zväčšenie kvartilového rozpätia. Môžeme z toho usúdiť, že v roku 2006 sa zvýšil rozptyl efektivity medzi podnikmi s hodnotami ukazovateľa okolo mediánu, ale na druhej strane sa znížili extrémne hodnoty efektivity.

Likvidita

Ukazovateľ likvidity – podiel finančných aktív (najmä bankové účty a peniaze v pokladni) na celkových aktívach – má jednoznačný trend, a to čím väčší podnik, tým nižšia hodnota ukazovateľa likvidity a nižší rozptyl. Táto situácia sa dá jednoducho vysvetliť. Väčšie firmy sú schopné dohodnúť voľnejšie splácanie svojich záväzkov a majú vyššiu schopnosť okamžite si zaobstaráť potrebné finančné prostriedky, preto si môžu dovoliť držať nižší objem finančných aktív.

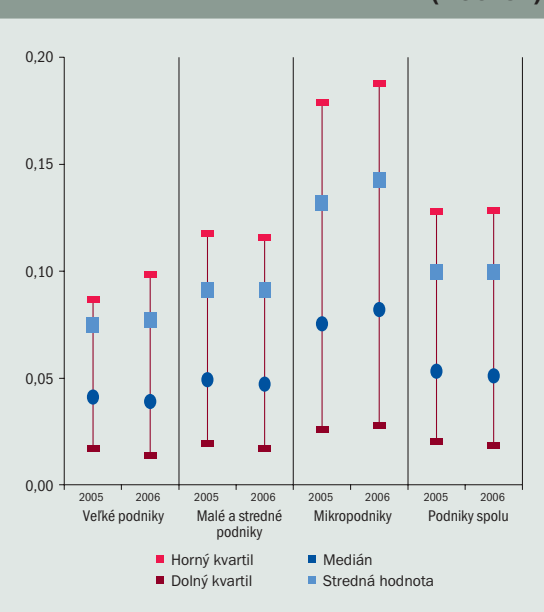
Aj keď z grafu 61 sa môže zdať, že závislosť medzi objemom finančných aktív a objemom celkových aktív je lineárna, v skutočnosti ide o exponenciálnu závislosť s exponentom 0,8. Jej charakteristickou črtou je klesajúci hraničný prírastok, čo znamená, že na každú ďalšiu jednotku aktív bude prírastok finančných aktív stále menší.

Z časového hľadiska je vývoj likvidity stabilný. Jedinou zmenou v roku 2006 oproti roku 2005 je nárast rozptylu pri mikropodnikoch.

Graf 61 Finančné aktíva a bilančná suma (v tis. Sk)

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné výpočty.

Poznámka: Hodnoty súvahových položiek za rok boli vypočítané ako aritmetický priemer príslušných štvrťročných hodnôt.

Graf 62 Podiel finančných aktív na celkových aktívach podľa veľkosti podnikov – likvidita (v tis. Sk)

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné výpočty.

Poznámka: Hodnoty súvahových položiek za rok boli vypočítané ako aritmetický priemer príslušných štvrtročných hodnôt.

Kvalita úverového portfólia v ostatných sektoroch¹⁶

Bankový sektor vykazoval pomerne vysokú kvalitu úverov voči ostatným sektorom.

Najhoršiu kvalitu mali úvery živnostníkom s podielom zlyhaných úverov 6,4% ku koncu roka 2006 a celkovo sa počas roka 2006 zlepšila o 0,4 percentuálneho bodu. V priebehu roka sa zhoršila kvalita úverov nerezidentom.

Trhové riziká

Devízové riziko

Pre posúdenie vystavenia sa bánk devízovému riziku je dôležitý vývoj hodnôt a volatility výmenných kur-

zov a výška otvorených pozícií bánk v jednotlivých menách.

Vývoj na devízovom trhu bol počas roka 2006 poznačený posilňovaním koruny. Počas prvého polroka slovenská koruna mierne posilnila voči EUR aj USD a mierne oslabilo voči českej korune. K výraznejšiemu posilneniu domácej meny prišlo potom v druhom polroku 2006, keď koruna výraznejšie posilnila voči EUR (6,8%), USD (10,7%) aj CZK (4,6%). Hoci celkovo nemožno hovoriť o výraznejšej zmene volatilit výmenných kurzov, mierne sa zvýšili v júli a v decembri 2006.

Súvahová devízová pozícia je v celom bankovom sektore stále výrazne krátka a je tvorená predovšetkým vysokým objemom devízových vkladov od zahraničných bánk a krátkodobých devízových vkladov ústrednej štátnej správy, z ktorých veľkú časť banky ukládali v slovenských korunách do NBS. V porovnaní so situáciou v decembri 2005 sa však výrazne znížila krátka devízová pozícia z medzibankových vkladov a úverov (vrátane vkladov Ministerstva financií SR vložených do bánk prostredníctvom ARDAL-u). Jej hodnota klesla zo 152 mld. Sk na 83 mld. Sk. Tento pokles súvisel predovšetkým so znížením objemu vkladov zahraničných bánk v júli 2006.¹⁷ Samotný objem devízových vkladov ARDAL-u, ktorý počas prvého polroka 2006 vzrástol zo 6 mld. Sk na 49 mld. Sk, klesol v druhom polroku na 23 mld. Sk. Druhou významnou zmenou štruktúry devízovej pozície bola emisia hypotekárnych záložných listov denominovaných v EUR v celkovom objeme 9,7 mld. Sk. Na aktívnej strane nenastala významnejšia zmena. Rast devízových úverov klientom sa spomalil. V priebehu roka 2006 vzrástli iba o 4%. Vzniknutá otvorená súvahová pozícia bola na úrovni približne 5% bilančnej sumy.

Otvorenú devízovú pozíciu v súvahe banky uzatvárali derivátovými obchodmi. Celkovo tak bola devízová pozícia prakticky uzatvorená. To platí nielen o agregovanej hodnote devízovej pozície za celý bankový sektor, ale ani vo väčšine bánk počas prvého polroka 2006

Tabuľka 13 Kvalita úverového portfólia ostatných sektorov

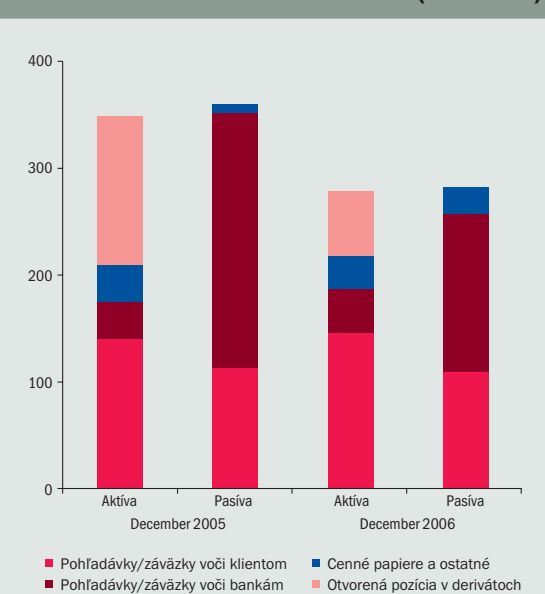
(v %)

	Podiel zlyhaných úverov na úveroch sektora		Podiel na úveroch klientom	
	I. 2006	XII. 2006	I. 2006	XII. 2006
Úvery živnostníkom	6,8	6,4	2,40	2,30
Úvery finančným spoločnostiam okrem bánk	0,1	0,1	9,55	9,55
Úvery verejnej správe	0	0	5,00	2,80
Úvery nerezidentom	0,2	4,0	3,70	2,70

Zdroj: NBS.

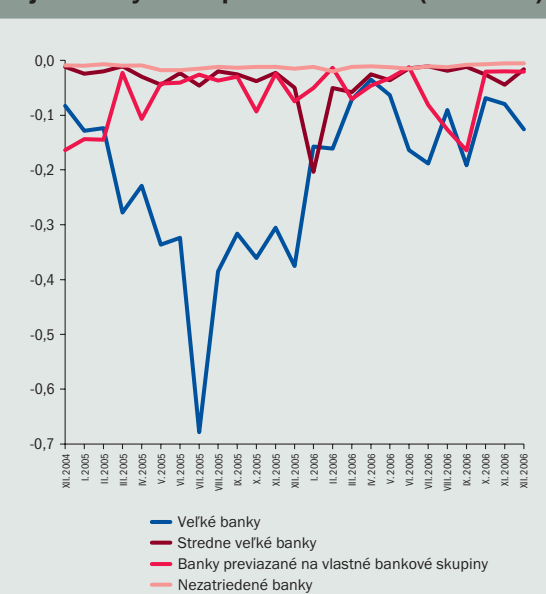
¹⁶ Objem zlyhaných úverov môže byť ovplyvnený dodatočnou zmenou metodiky v jednotlivých bankách.

¹⁷ Pozri Medzibankový trh.

Graf 63 Štruktúra aktív a pasív v cudzej mene (v mld. Sk)

Zdroj: NBS.

Poznámka: Závazky voči bankám zahŕňajú aj prostriedky Ministerstva financií SR vložené do bánk prostredníctvom ARDAL-u, keďže majú podobný charakter ako vklady bánk.

Graf 64 Vývoj 10-dňového VaR (99 %) v jednotlivých skupinách bánk (v mld. Sk)

Zdroj: NBS, vlastné výpočty.

Poznámka: V grafe nie sú zobrazené hodnoty VaR pre pobočky zahraničných bánk. Nezatriedené banky zahŕňajú aj stavebné sporiteľne.

neprevyšovala 2 % bilančnej sumy. Vystavenie bánk devízovému riziku sa teda javí ako zanedbateľné.

Analýza založená na otvorenej devízovej pozícii má však niekoľko problémov, ktoré treba hlbšie preskúmať. Po prvé, uzavretá devízová pozícia ešte nevyklučuje nesúlad z hľadiska cudzích mien. V dôsledku nízkej korelácie medzi jednotlivými výmennými kurzami tak banka môže utpieť stratu aj pri uzavretej devízovej pozícii. Na základe rozčlenenia devízovej pozície na jednotlivé meny možno vypočítať stratu (VaR), ktorá by nemala byť presiahnutá s 99% pravdepodobnosťou. Pritom sa predpokladá, že rozdelenie budúcich zmien výmenných kurzov možno simulovať rozdelením zmien počas uplynulého roka (250 pracovných dní) a že portfólio zostane nemenné počas 10 dní¹⁸. Vypočítané hodnoty VaR sú zobrazené v grafe 64. Vo väčšine bánk hodnota VaR ku koncu žiadneho mesiaca počas roka 2006 nepresahovala 2% vlastných zdrojov. Treba však poznamenať, že táto analýza neberie do úvahy časový súlad jednotlivých nástrojov uzatvárajúcich menové pozície, a teda stojí na predpoklade vysokej likvidnosti devízového trhu.

Výpočet devízovej pozície zahŕňa aj pozície z menových opcií. Predpokladá sa, že každá opcia bude realizovaná, platnosť tohto predpokladu však nemožno overiť z dôvodu nedostatku podrobných údajov o jednotlivých opčných obchodoch. Na druhej strane, devízové pozície vyplývajúce z podkladových nástro-

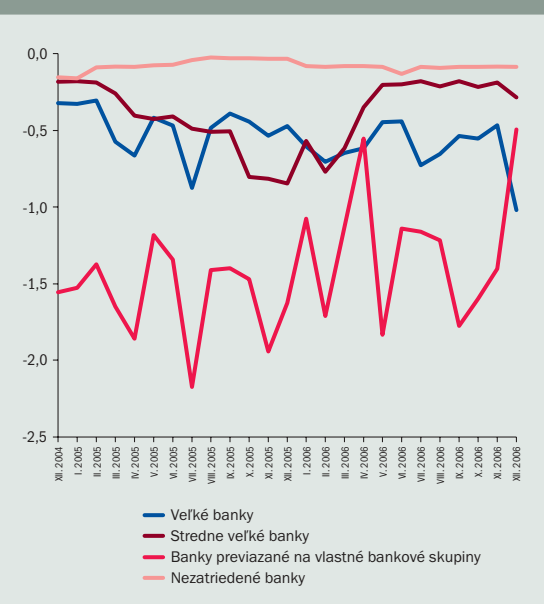
jov opcií boli počas roka 2006 prakticky uzatvorené. Možno teda predpokladať, že banky svoje pozície z opcií zabezpečujú uzatváraním opčných obchodov na medzibankovom trhu. Tento predpoklad potvrdzuje aj fakt, že asi 50 % z celkového objemu podkladových nástrojov opčných kontraktov prislúcha obchodom so zahraničnými peňažnými finančnými inštitúciami. To platí nielen pre bankový sektor ako celok, ale aj v rámci jednotlivých bánk.

Po prudkom raste nominálnych hodnôt podkladových nástrojov opčných obchodov počas prvého polroku 2006 zostal ich objem v druhom polroku 2006 stabilný.

Analýza, konštatujúc malé vystavenie bankového sektora devízovému riziku zo súvahových operácií z dôvodu ich zabezpečovania menovými derivátmi, vynesla tri typy nástrojov, ktoré majú banky v pod-súvahách: prísľuby na poskytnuté, resp. prijaté úvery, prijaté, resp. poskytnuté záruky a prijaté hodnoty do úschovy.

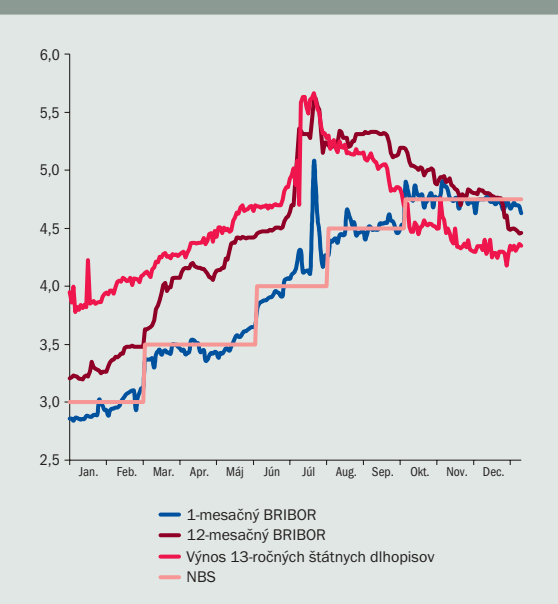
Otvorená devízová pozícia z týchto úverových prísľubov bola dlhá (prísľuby na poskytnutie devízového úveru boli vyššie ako prísľuby na prijatie devízového úveru) a počas roka 2006 bola vo výške 2 % až 4 % bilančnej sumy bankového sektora. Banky túto pozíciu zvyčajne nezaistovali. Keďže pri zmene výmenných kurzov sa nepreceňuje, nemá vplyv na kurzovú stratu alebo

¹⁸ Pri výpočte VaR boli simulované iba jednodňové straty a získaná hodnota bola následne prenášobná $\sqrt{10}$.

Graf 65 Časový vývoj VaR pri zohľadnení úverových príslužob a záruk (v mld. Sk)

Zdroj: NBS, vlastné výpočty.

Poznámka: V grafe nie sú zobrazené hodnoty VaR pre pobočky zahraničných bánk. Nezatriedené banky zahŕňajú aj stavebné sporiteľne.

Graf 66 Časový vývoj úrokových mier v roku 2006 (v %)

Zdroj: NBS, Reuters.

zisk. Na základe údajov o zaistovaní súvahových pozícií však možno predpokladať, že väčšina bánk tieto otvorené pozície pravdepodobne zaistí, ak prejdú do súvahy. Devízové riziko z úverových príslužob je teda spojené predovšetkým s rizikom nelikvidnosti devízových trhov.

Rovnako neboli zaistované ani pozície vyplývajúce z prijatých, resp. poskytnutých záruk v cudzích menách. Celkovo bola táto pozícia krátka – na úrovni 1 % bilančnej sumy. Tu ide o prepojenie devízového a kreditného rizika: banky môžu byť vystavené devízovému riziku až vtedy ak nastane kreditná udalosť.

Okrem priameho vystavenia sa bánk devízovému riziku, ktoré sa javí zanedbateľné, sú banky vystavené vplyvu zmien výmenných kurzov aj nepriamo. Rastúci objem devízových úverov najmä podnikom a finančným spoločnostiam môže znamenať ohrozenie ich schopnosti splácať úvery pri oslabení domácej meny. Na podrobnejšiu analýzu tejto skutočnosti však nie sú k dispozícii relevantné údaje.

Úrokové riziko

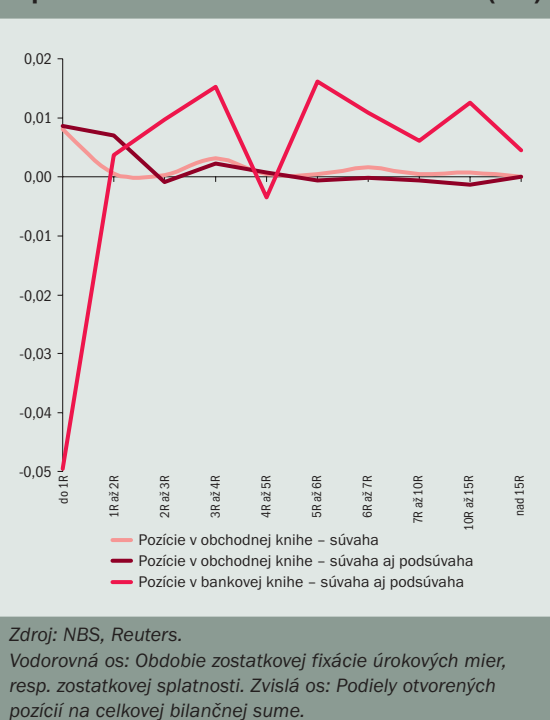
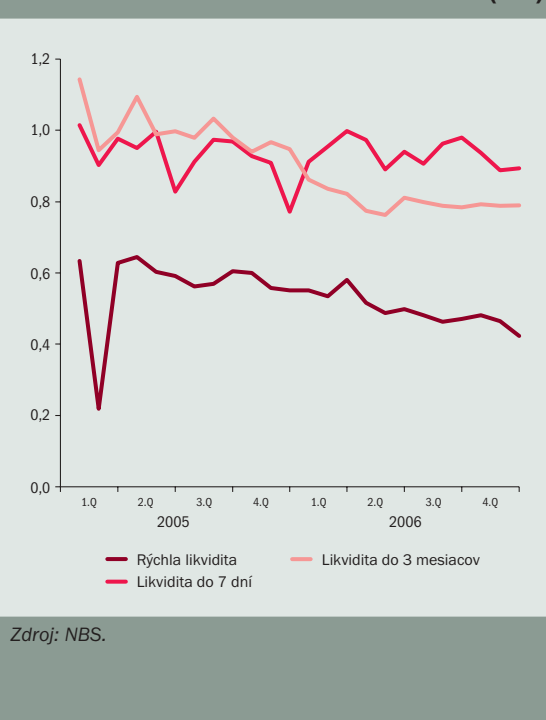
Vystavenie sa bánk úrokovému riziku závisí od citlivosti jednotlivých finančných nástrojov, ktoré majú vo svojich portfóliách na zmeny v úrokových sadzbách, ako aj od vývoja úrokových mier na finančných trhoch.

V priebehu roka 2006 zvýšila NBS štyrikrát svoju základnú úrokovú sadzbu, spolu o 1,75 percentuálneho bodu. V priebehu druhého polroka 2006 však dlho-

dobé úrokové sadzby zaznamenali pokles. Ku koncu roka 2006 mala úroková krivka inverzný tvar a trh očakával znižovanie sadzieb. To bola zmena oproti situácii v prvom polroku 2006, kedy rast dlhodobých úrokových sadzieb a stúpajúca úroková krivka vyjadrovali očakávania trhu o ďalšom zvyšovaní sadzieb. Významnejšiu zmenu volatility úrokových sadzieb možno vidieť v júli 2006.

Keďže v dlhších časových pásmach prevládajú aktíva nad pasívami, negatívny dopad na banky (vyjadrený poklesom čistej ekonomickej hodnoty) by mal nárast úrokových sadzieb, najmä v dlhších časových pásmach. Ako ukazuje graf 67, úrokové riziko vzniká najmä z pozícií v bankovej knihe, ktoré sú tvorené predovšetkým súvahovými nástrojmi. Pri zmene úrokových sadzieb by však toto riziko nemalo vplyv na vykázaný zisk, resp. stratu, teda ani na primeranosť vlastných zdrojov. Na druhej strane, úrokové pozície v obchodnej knihe sú takmer uzavreté, čiastočne aj kvôli zaistovaniu súvahových pozícií podsúvahovými. Platí to najmä o pozíciách pri dlhších dobách fixácií úrokových mier, ktoré majú vo všeobecnosti vyšší dopad úrokového rizika.

Väčšina bánk má však podsúvahové pozície z úrokových derivátov v obchodnej a bankovej knihe uzatvorené. Znamená to, že všetky uzatvorené úrokové deriváty sú zaistované opačným obchodom, väčšinou so zahraničnými bankami.

Graf 67 Čistá pozícia úrokovovo citlivých aktív a pasív (v %)

Graf 68 Ukazovatele likvidity v rokoch 2005 a 2006 (v %)

Veľkosť úrokového rizika možno hodnotiť pomocou hodnoty VaR. Analogicky ako pri devízovom riziku bola táto hodnota vypočítaná ako najväčšia strata, ktorú by za predpokladu držby nezmeneného portfólia banka s pravdepodobnosťou 99% nemala presiahnuť počas 10 dní. Táto strata bola vypočítaná ako negatívna zmena čistej ekonomickej hodnoty, nie ako dopad na výsledok hospodárenia vykázaný v účtovníctve. Agregácia individuálnych výsledkov pre jednotlivé banky ukazuje, že pri zohľadnení tejto straty by mediánová hodnota primeranosti vlastných zdrojov bankového sektora poklesla z 18,8% na 18,4%.

Riziko likvidity

Riziko likvidity v bankovom sektore SR v roku 2006 ovplyvňovali dve hlavné aktivity. Hlavnou aktivitou sú operácie s klientmi, menší vplyv majú operácie s NBS, zahraničnými bankami, agentúrou ARDAL a cennými papiermi.

Zjednodušene sa dá povedať, že riziko likvidity v slovenskom bankovom sektore bolo (z hľadiska objektívnych faktorov, ktoré sú len časťou rizika) determinované tým, do akej miery je otvorená pozícia v likvidite, a priori vznikajúca z operácií s klientmi, pokrytá vankúšom likvidity, ktorý spravidla vzniká pri operáciách s NBS, zahraničnými bankami, ARDAL-om a cennými papiermi (graf 71).

V skutočnosti to znamená, že zmeny objemu úverov a zmeny objemu vkladov neustále otvárajú pozíciu

ciu v likvidite, zatiaľ čo nakúpené cenné papiere a prostriedky sterilizované v NBS (aj po odrátaní vkladov zahraničných bánk a ARDAL-u) vytvárajú vankúš likvidity na prípadné krytie otvorenej pozície.

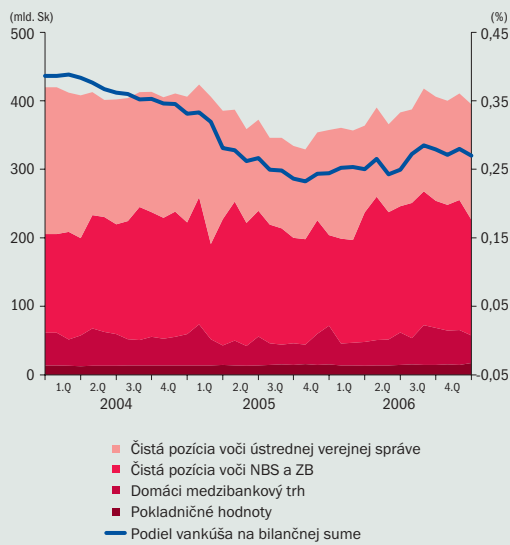
Pokračovanie poklesu ukazovateľa rýchlej likvidity v podstate znamená, že vklady klientov (bez ohľadu na typ a splatnosť) rástli rýchlejšie ako likvidné aktíva, ktoré môžu byť použité na ich prípadný rýchly výber z bánk (graf 68). Pre interpretáciu tohto ukazovateľa je dôležité, že rástli najmä termínované vklady domácností, ktoré sú menej volatilné ako bežné účty a lepšie reagujú na ponúkané úrokové miery.

Vývoj mediánov ukazovateľov likvidity do 7 dní a do 3 mesiacov v roku 2006 naznačuje, že išlo o menej hektický rok ako rok 2005. Pre bankový sektor bolo dôležité, že medián oboch ukazovateľov sa vo väčšine mesiacov pohyboval nad 90%, respektíve okolo 80%. Znamená to, že bankový sektor by bol teoreticky schopný pokryť likvidnými aktívami a aktívami s príslušnou splatnosťou 90%, respektíve 80% vkladov v príslušnej splatnosti. Presnejšiu odpoveď na túto otázku dáva stresové testovanie.

Pre bankový sektor bolo pozitívne, že pokles objemu vankúša likvidity a jeho podielu na bilančnej sume z minulých rokov sa na konci roka 2005 zastavil a počas roku 2006 rástol.

Z hľadiska štruktúry likvidného vankúša ostávajú dôležitým pilierom investície do cenných papierov

Graf 69 Vankúš likvidity – vývoj zloženia a podiel na bilančnej sume

Zdroj: NBS.

a skutočnosť, že bankový sektor ukladá do sterilizačných repo tendrov väčší objem prostriedkov ako je ten, ktorý vkladajú do bankového sektora zahraničné banky a ARDAL.

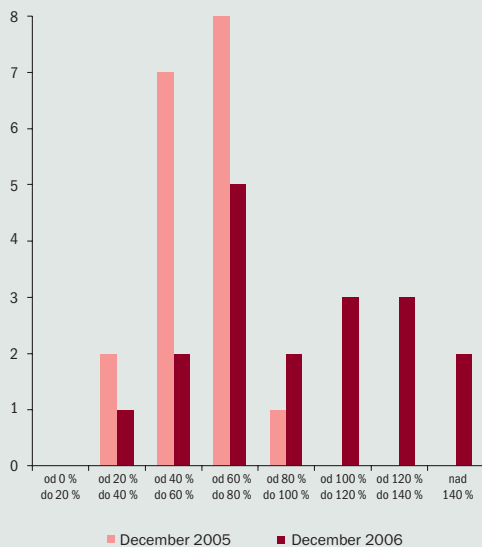
Vystavenie jednotlivých bánk voči riziku likvidity je rôzne, aj keď graf 70 naznačuje znižovanie rozptylu ukazovateľa v bankovom sektore.

Porovnanie likvidného vankúša¹⁹ a otvorenej pozície do 3 mesiacov²⁰ v jednotlivých bankách (graf 71) ilustruje možnosti konkrétnej banky pokryť časový nesúlad vznikajúci z operácií s klientmi vankúšom likvidity. Obe veličiny sú v grafe rátané ako podiel na bilančnej sume, aby bol zjavný ich význam v danej banke. Ak je napríklad podiel otvorenej pozície z operácií s klientmi na bilančnej sume rovnaký ako podiel vankúša likvidity na bilančnej sume, znamená to, že banka vie pokryť celú otvorenú pozíciu vankúšom likvidity. Tento prípad v grafe znázorňuje horná polovica grafu. V týchto bankách je nielen dostatočný vankúš likvidity, ale aj veľmi malá otvorená pozícia z operácií s klientmi.

V strednom pásme sa nachádzajú banky, ktorých likvidný vankúš je dostatočný na pokrytie viac ako polovice otvorenej pozície z operácií s klientmi. V tejto skupine bánk je potrebné rozlišovať medzi bankami z hľadiska veľkosti otvorenej pozície na bilančnú sumu.

Väčšina bánk sa koncentruje pod hranicu 50% pri krytí otvorenej pozície z operácií s klientmi do troch mesiacov.

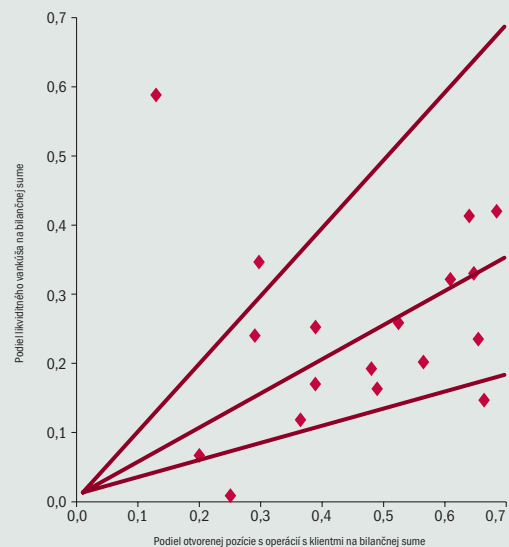
Graf 70 Distribúcia ukazovateľa likvidity do 3 mesiacov (december 2005 a 2006)

Zdroj: NBS.

Poznámka: Graf neobsahuje banky, v ktorých je hodnota uvedeného ukazovateľa záporná.

Graf 71 Porovnanie vankúša likvidity a otvorenej pozície do 3 mesiacov (v %)

Zdroj: NBS.

Poznámka: V grafe nie sú banky, v ktorých je hodnota otvorenej pozície s klientmi alebo likvidného vankúša záporná.

¹⁹ Vankúš likvidity je súčet pokladničnej hotovosti, štátnych dlhopisov, štátnych pokladničných poukážok, pokladničných poukážok NBS, vkladov v NBS a bežných účtov v iných bankách po odrátaní záväzkov bán voči zahraničným bankám (okrem dlhodobých) a ARDAL-u a aktív poskytnutých do zálohy.

²⁰ Otvorená pozícia do 3 mesiacov je rozdiel súčtu pohľadávok voči klientom a dlhových cenných papierov emitovaných bankami a podnikmi so zostatkovou splatnosťou do 3 mesiacov a súčtu záväzkov voči klientom a emitovaných cenných papierov so zostatkovou splatnosťou do 3 mesiacov.

1.8 Stresové testovanie

V predchádzajúcej časti sme identifikovali niekoľko rizík, ktorým je bankový sektor vystavený. V tejto časti sa zameriame najmä na odhad citlivosti bankového sektora v prípade extrémnych, ale stále možných zmien trhových podmienok z hľadiska týchto rizík. Stresové testovanie sme realizovali na báze odhadu dopadu stresových scenárov pre každú jednotlivú banku a dopady sú prezentované v agregovanej podobe. Údaje sú uvedené v tabuľke 15. Pri interpretácii jednotlivých výsledkov však treba vziať do úvahy predpoklady a obmedzenia metodiky, ktorú sme použili pri jednotlivých typoch stresových testov. Tie sú podrobne uverejnené na internetovej stránke NBS, www.nbs.sk.

Výsledky stresového testovania kreditného rizika možno hodnotiť ako vcelku uspokojivé, a to z toho hľadiska, že nepreukázali výraznejšie vystavenie sa sektora rizikám plynúcim z neschopnosti protistrán splácať svoje záväzky voči bankám. Na druhej strane však treba dodať, že simulované dopady niektorých konkrétnych scenárov na určité banky vyslali aj niekoľko varovných signálov. Ako najnegatívnejší sa ukázal prvý scenár, reprezentujúci nárast zlyhaných úverov z existujúceho portfólia za súčasného zmrazenia úverovej aktivity. Tento scenár by mohol vybraným bankám spôsobiť relatívne vážne komplikácie s dodržaním minimálnej primeranosti vlastných zdrojov.

Stresové testovanie extrémnych dopadov devízového rizika potvrdzuje, že priame vystavenie sa bankového sektora voči tomuto riziku je pomerne nízke. Vo väčšine bánk by ani simulované extrémne znehodnotenie alebo posilnenie koruny za predpokladu držby nezmeneného portfólia po dobu 10 dní nespôsobilo stratu presahujúcu 3 % vlastných zdrojov.

Dopady zmien úrokových sadzieb by boli nepriaznivejšie. Väčšina bánk by bola vystavená negatívnemu dopadu pri raste úrokových sadzieb. Dôvodom je najmä pomerne vysoké úrokové riziko v bankovej knihe. Precenenie týchto cenných papierov však vplýva iba na zmenu čistej súčasnej hodnoty a v skutočnosti by nemalo dopad na vykázaný výsledok hospodárenia, ani na hodnotu ukazovateľa primeranosti vlastných zdrojov. Väčšina bánk nevyužívala úrokové deriváty na zaistovanie úrokového rizika. V prípade zvýšenia základnej úrokovej sadzby NBS o 2 percentuálne body by mediánová hodnota primeranosti vlastných zdrojov, zohľadňujúca dopad na čisté úrokové príjmy a na precenenie reálnej hodnoty cenných papierov a úrokových derivátov, klesla počas jedného roka z 18,8 % na 17,9 %.

Z pohľadu likvidity sa ako najrizikovejší scenár javí neočakávaný výber značného podielu vkladov klientov. Súvisí to s tým, že niektoré banky financujú dlhodobé málo likvidné aktíva potenciálne vysoko volatílnymi zdrojmi. V priebehu druhého polroka sa citlivosť niektorých bánk na tento scenár zvýšila. Citlivosť na stresový scenár výberu 90 % vkladov nerezidentských bánk sa naopak znížila. Súvisí to s poklesom objemu vkladov zahraničných bánk a prostriedkov ukladaných do NBS v júli 2006. V oboch prípadoch by však bola výška vankúša likvidity vo väčšine bánk dostatočná.

V snahe identifikovať štruktúru domáceho medzibankového trhu z hľadiska miery diverzifikácie vkladov a úverov a potenciálnych problémov pri krachu niektorých bánk sme realizovali stresové testovanie systémového rizika. Výsledky ukazujú, že ku koncu jednotlivých mesiacov v roku 2006 boli v sektore najviac štyri banky, ktorým by v prípade nesplnenia záväzkov zo strany nejakej inej banky klesla primeranosť vlastných zdrojov pod hranicu 8 %.

Kreditné riziko

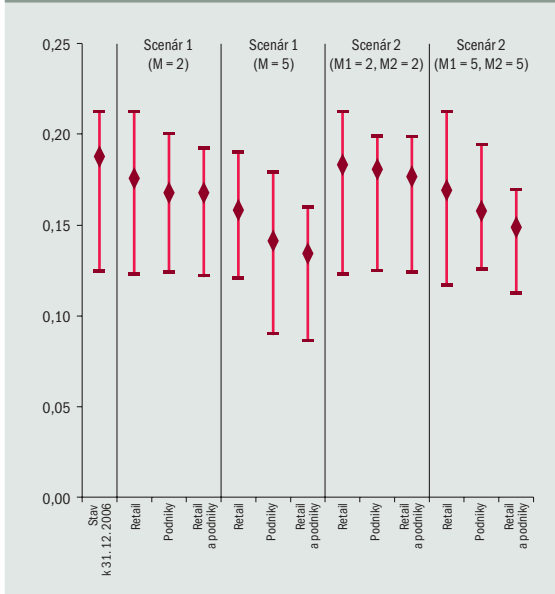
Pri hodnotení dopadov stresových scenárov je dobré mať na zreteli, že hodnoty jednotlivých výstupných veličín (primeranosť vlastných zdrojov po tom ako nastane stresová udalosť, zmena podielu zlyhaných úverov) možno pokladať len za orientačné, nakoľko všetky uvažované scenáre obsahujú v sebe podstatné zjednodušenia v porovnaní so skutočnosťou. Oveľa väčší zmysel má analyzovať výsledky testov z hľadiska vzájomného porovnávania citlivosti zmien týchto veličín na šoky vo vstupných stresových parametroch.

Kreditné riziko sme stresovo testovali pomocou piatich scenárov:

1. Zmrazenie úverovej aktivity bánk (*Credit crunch*).
2. Poskytovanie úverov s vyššou mierou zlyhania.
3. Pokles cien nehnuteľností zabezpečujúcich úver.
4. Nárast nezamestnanosti.
5. Nárast nezamestnanosti kombinovaný s poklesom cien nehnuteľností.

Každý zo scenárov 1 a 2 sme navyše realizovali vo dvoch variantoch. Podrobnejší popis všetkých uvedených scenárov možno nájsť v dokumente Prílohy k správe o výsledkoch analýzy slovenského finančného sektora v časti 1.

Graf 72 Porovnanie dopadov prvého variantu scenárov 1 a 2 na rozloženie primeranosti vlastných zdrojov v bankovom sektore (v %)

Zdroj: NBS, vlastné výpočty.

Poznámka: Graf zobrazuje dolný kvartil, medián a horný kvartil rozloženia odhadovaných hodnôt primeranosti vlastných zdrojov v sektore, po aplikácii prvého variantu scenára 1 a 2.

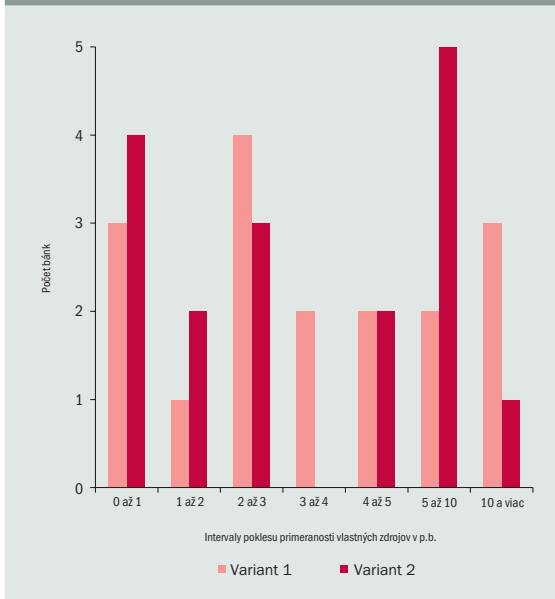
nych bánk, ktoré by reagovali negatívne na všetky uskutočnené testy, čo by s veľkou pravdepodobnosťou znamenalo ich pomerne výrazné vystavenie sa kreditnému riziku.

Prvý scenár simuluje nárast v zlyhávaní starých úverov kombinovaný s pozastavením úverovej aktivity bánk. Zhoršenie kvality portfólia úverov je odvodené buď z historicky najväčších prírastkov zlyhaných úverov v danej banke (variant 1), alebo z existujúcich mier zlyhávania získaných z RBUZ-u²¹ (variant 2), pričom príslušné hodnoty sa ešte stresujú faktorom M. Význam multiplikátora je v jednotlivých variantoch rozdielny. Kým vo variante 1 je možné M chápať ako počet mesiacov, v druhej variante ho treba interpretovať ako činiteľ nárastu miery zlyhávania úverov. Pri vyhodnocovaní dopadov oboch verzii prvého scenára sa vychádza predovšetkým z výsledkov získaných pre voľbu multiplikátora M=2, resp. M=5. Zatiaľ čo menšia hodnota parametra reprezentuje mierne a zároveň dostatočne pravdepodobné zhoršenie kvality portfólia, druhá by mala postihovať situáciu v prípade extrémne nepriaznivého vývoja v banke. Rozloženie primeranosti vlastných zdrojov v sektore zodpovedajúce obom týmto voľbám zachytáva graf 72.

Pokiaľ ide o hodnotenie výsledkov stresového testovania kreditného rizika, treba konštatovať, že jednotlivé scenáre vplyvali najvýraznejšie na odlišné skupiny bánk. Z tohto dôvodu nedošlo k identifikácii konkrét-

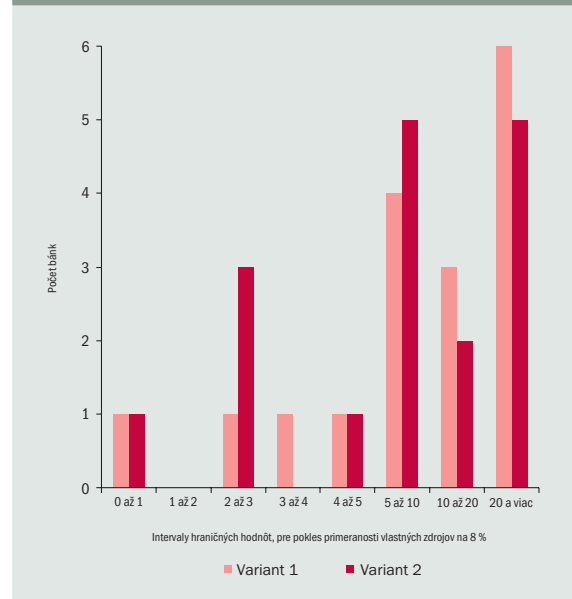
Vplyv scenára 1 v jeho miernejšej verzii (M=2) sa v prípade oboch variantov počítania nárastu zlyhaných úverov ukázal ako nevýznamný, čo znamená, že dvojnásobný nárast historicky najhoršieho prírastku v priebehu jedného mesiaca sú banky schopné

Graf 73 Rozloženie poklesu primeranosti vlastných zdrojov v bankovom sektore (scenár 1, parameter M=5)

Zdroj: NBS, vlastné výpočty.

Graf 74 Rozloženie hraničných hodnôt oboch variantov v bankovom sektore (scenár 1, pokles primeranosti vlastných zdrojov na 8 %)

Zdroj: NBS, vlastné výpočty.

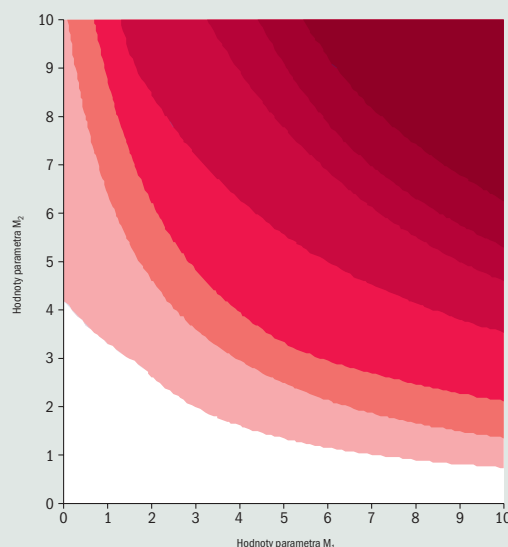
²¹ RBUZ – Register úverov a záruk

absorbovať bez výraznejších následkov. Výnimku v tomto prípade tvorí jedna banka, v ktorej by sa aj takáto udalosť prejavila nepriaznivo na primeranosti vlastných zdrojov (obzvlášť v druhom variante). Pokiaľ by sa však situácia z minulosti zopakovala v päťnásobnej miere, alebo by alternatívne trvala aspoň päť mesiacov, mohla by spôsobiť komplikácie vo viacerých bankách. Medián primeranosti vlastných zdrojov by sa znížil o viac ako 5 percentuálnych bodov na úroveň 13,4 % (variant 1) a 12,0 % (variant 2), čo sa dá stále považovať za relatívne bezpečnú hladinu.

Celkový dopad simulovaného scenára možno vyčítať z grafu 73, ktorý zobrazuje rozloženie poklesu ukazovateľa primeranosti vlastných zdrojov v sektore pre oba varianty testu a uvedenú voľbu parametra M . V štyroch, resp. piatich bankách (variant 1 resp. 2) by sa scenár prejavil poklesom primeranosti vlastných zdrojov pod hranicu 8 % (v jednom prípade dokonca až na úroveň záporných čísel). V prípade jednej z bánk sú varovné aj hraničné hodnoty multiplikátora M menšie ako jeden (pre oba varianty), pre ktoré by sa jej kapitálová primeranosť znížila na limit 8 %. To by znamenalo, že čo i len jedno zopakovanie nárastu zlyhaných úverov, ktoré sa v minulosti odohralo, by mohlo banku dostať do problémov. Pri posudzovaní výsledkov predovšetkým prvého variantu tohto scenára, treba brať do úvahy, že nárast v položke zlyhané úvery, od ktorého sa odvíja výsledok testu, nemusí v prípade niektorých bánk nevyhnutne znamenať skutočné zhoršenie kvality portfólia, ale môže vzniknúť len formálnou zmenou zatriedenia časti úverov.

V scenári 2 sa uvažuje o situácii, kedy banky v snahe získať väčší trhový podiel poskytujú veľké množstvo nových úverov a to aj menej bonitným subjektom, čo vzápätí vedie k nadmernému zlyhávaniu týchto úverov. Aj v tomto prípade boli realizované dva varianty. V scenári sa pracuje s dvojicou multiplikátorov M_1 a M_2 . Ich význam je spoločný pre oba varianty. M_1 vyjadruje vzťah medzi maximálnym podielom zlyhaných úverov na celkových úveroch v roku 2006 a podielom zlyhaných úverov z novoposkytnutých úverov v budúcnosti. Multiplikátor M_2 slúži na simuláciu zvýšenia úverovej aktivity banky vzhľadom na priemerné hodnoty medzimesačných relatívnych zmien v objeme poskytnutých úverov počas uplynulého roka. Druhou interpretáciou je predĺženie časového obdobia, počas ktorého zostane stresový scenár v platnosti. Analýza druhého scenára je podobne ako v prípade prvého scenára postavená na dvoch simuláciách, zachytávajúcich miernejší ($M_1=2, M_2=2$) a nepriaznivejší ($M_1=5, M_2=5$) vývoj ukazovateľov kreditného rizika. Vo všeobecnosti sú dopady tohto scenára menšie ako dopady zapríčinené scenárom 1. Je to dané aj tým, že v druhom scenári predpokladáme zvýšené zlyhávanie len spomedzi nových úverov, ktoré tvoria pomerne malú základňu. Pri druhom variante scenára

Graf 75 Dopad prvého variantu (scenár 2 na medián primeranosti vlastných zdrojov pre jednotlivé voľby parametrov M_1 a M_2)

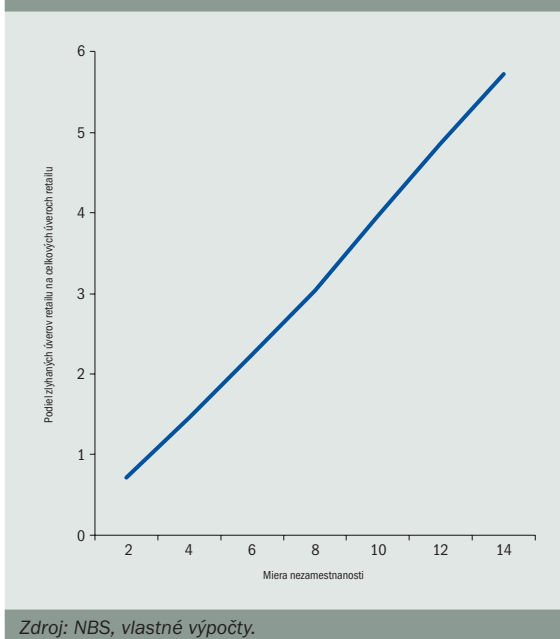
Zdroj: NBS, vlastné výpočty.

Poznámka: V grafe sú farebne vyznačené oblasti, pre ktoré je medián primeranosti vlastných zdrojov bánk postupne od rozmedzia 17 %–18 % (vľavo dole) až po rozmedzia 10 %–11 % (vpravo hore). Jednotlivé vrstvy zobrazujú zmenu primeranosti vlastných zdrojov o jeden percentuálny bod.

sa ukázala veľmi malá citlivosť bánk. Dokonca aj v prípade voľby multiplikátorov $M_1=M_2=5$ by boli následky takmer zanedbateľné. Opäť tu svoju úlohu zohráva fakt, že sa počíta iba s úvermi podnikom. Výraznejšie dopady sa odkryli iba pri variante 1 v kombinácii s voľbou väčších multiplikátorov. Medián primeranosti vlastných zdrojov by sa pri takýchto vstupoch znížil z 18,8 % na 14,9 %. Podľa získaných výsledkov by v najväčších zasiahnutej banke došlo k poklesu primeranosti vlastných zdrojov o 8,4 %.

Ďalšia dvojica stresových testov je zacielená na posúdenie dopadov zmien v cenách nehnuteľností a miere nezamestnanosti. V oboch prípadoch sa vychádza z podrobných mikroekonomických údajov. V prvom prípade sa skúma potenciálny vplyv poklesu cien nehnuteľností, slúžiacich ako kolaterál na dodatočnú tvorbu opravných položiek a následný dopad na primeranosť vlastných zdrojov. Scenár poklesu cien nehnuteľností pracuje s predpokladom, že nebezpečné časti úverov sa v jednotlivých kreditných kategóriách (3 kategórie) pokrývajú postupne 0, 10 a 100 % opravných položiek. Pokles cien na trhu nehnuteľností sa stanovil na úrovni 30 % alebo 50 %. Napriek tomu, že ide o pomerne extrémne hodnoty, efekt bol pri prevažnej väčšine bánk minimálny. Za zmienku stojí iba pokles primeranosti vlastných zdrojov približne o 2 percentuálne body v dvoch bankách pri polovičnom páde cien.

Graf 76 Nárast podielu zlyhaných retailových úverov v závislosti od nárastu miery nezamestnanosti (v p. b.)

Čo sa týka štvrtého scenára, v tomto prípade ide o zhodnotenie dopadu zvýšenej nezamestnanosti na schopnosť domácností hradiť svoje úverové záväzky. Výstupným ukazovateľom je nárast podielu zlyhaných retailových úverov na celkovom objeme týchto úverov. Simuláciu nárastu nezamestnanosti sme vzhľadom na údaje²² robili iba pre bankový sektor ako celok. Z tohto dôvodu nemožno posúdiť citlivosť jednotlivých bánk na scenár. Graf 76 zobrazuje výslednú zmenu v podiele zlyhaných úverov, pre voľby nárastu nezamestnanosti v rozmedzí od 2 do 14 p. b. s krokom po dvoch percentuálnych bodoch. Zo získaných hodnôt vidieť, že každé zvýšenie miery nezamestnanosti o ďalší jeden percentuálny bod sa prejavuje nárastom podielu zlyhaných úverov o približne 0,4 p. b.

Posledný scenár v sebe kombinuje prvky niektorých predošlých scenárov. To znamená, že sa predpokladá jednak nárast nezamestnanosti, a tiež pokles cien nehnuteľností v ekonomike. Stresový scenár predpokladá nárast miery nezamestnanosti o 10 p. b., čo podľa výsledkov predošlého testu znamená zvýšenie podielu zlyhaných úverov o 4 p. b. Ďalej sme vychádzali z predpokladov, že ceny nehnuteľností by poklesli o 50 %, a že opravné položky pre zlyhané úvery sa tvoria na celú nezabezpečenú hodnotu (t. j. vo výške 100 %). Aj v tomto prípade možno konštatovať nevýraznosť dopadu, s výnimkou trojice stavebných sporiteľní, kde by realizácia scenára zapríčinila pokles primeranosti vlastných zdrojov približne o 5 %.

Trhové riziká

Akciové riziko

Akciové riziko nepredstavuje pre slovenský bankový sektor zásadnejšiu hrozbu, keďže objemy akcií držaných jednotlivými bankami sú zväčša minimálne. Významnejšiu pozíciu v akciách zastávali ku koncu roka len tri banky, v žiadnej z nich však podiel na aktívach nepresahoval 2,5 %. Napriek tomu bolo pre tieto banky vykonané stresové testovanie formou štandardnej metódy VaR, založenej na historických pozorovaniach. Uvažovaný interval spoľahlivosti bol 99 %. Nakoľko identifikácia konkrétnych akciových titulov nebola vzhľadom na dostupné údaje možná pri žiadnej z bánk, historický vývoj cien akcií bol aproximovaný časovými radmi burzových indexov krajín, z ktorých akcie pochádzajú. Informácia o zložení akciových portfólií z hľadiska krajín ich pôvodu sa našťastie dala získať z výkazu o rozpise súvahových položiek podľa štátov nerezidentov. Samotné hodnoty v riziku v testovaných bankách hovoria o nízkom riziku plynúcom z akciových pozícií. V prepočte dopadu na primeranosť vlastných zdrojov by išlo o len o desaťtinné poklesy.

Devízové riziko

Stresové testovanie ukazuje, že priamy dopad devízového rizika na vlastné zdroje bánk prostredníctvom preceňovania súvahových a podsúvahových položiek nepredstavuje hrozbu pre bankový sektor. Tento dopad môže byť hodnotený pomocou dvoch prístupov: - prístup založený na predpoklade zopakovania historicky „najhorších“ desaťdňových zmien vo výmenných kurzoch, ktoré nastali v rokoch 2005 alebo 2006, - prístup založený na simulovaných zmenách výmenných kurzov, pričom simulácia je založená na expertnom odhade vývoja jedného kurzu a vzájomných korelácií medzi výmennými kurzami v stresových obdobiach odhadnutých z historických údajov.

Bankový sektor ako celok by utrpel najväčšiu stratu, ak by sa zopakoval vývoj kurzov z obdobia od 23. novembra do 7. decembra 2006. Táto strata by však predstavovala len 76,8 mil. Sk, čo tvorí 0,5 % čistého zisku bankového sektora za rok 2006. Hoci v uvedenom období prišlo k výraznejšiemu posilneniu slovenskej meny najmä voči USD (o 3,5 %) ale aj ostatným menám, nemožno z toho urobiť záver, že by bola väčšina bánk citlivá na posilnenie domácej meny. Druhou možnosťou je zvoliť sledované obdobie 10 dní individuálne pre každú banku. Pre každú banku bolo teda vybrané obdobie 10 dní, počas ktorého nastala taká zmena výmenných kurzov, ktorá by pri devízových pozíciách k 31. decembru 2006 banke spôsobila najväčšiu stratu. Dopady tohto historického scenára sú uvedené v tabuľke 15.

²² Použitie údaje pochádzali zo Zisťovania o príjmoch a životných podmienkach domácností (EU SILC 2005), Štatistický úrad SR.

Tabuľka 14 Simulované zmeny kurzov – odhad vzájomných korelácií v stresových obdobiach (v %)

Mena	Odhadovaná zmena pri oslabení koruny voči euru o 15 %	Odhadovaná zmena pri posilnení koruny voči euru o 15 %
CHF	16	-16
CZK	8	-8
DKK	15	-15
EUR	15	-15
GBP	14	-14
HUF	4	-4
JPY	15	-16
PLN	2	-2
SEK	14	-14
SIT	15	-15
USD	16	-17

Zdroj: NBS, vlastné výpočty.

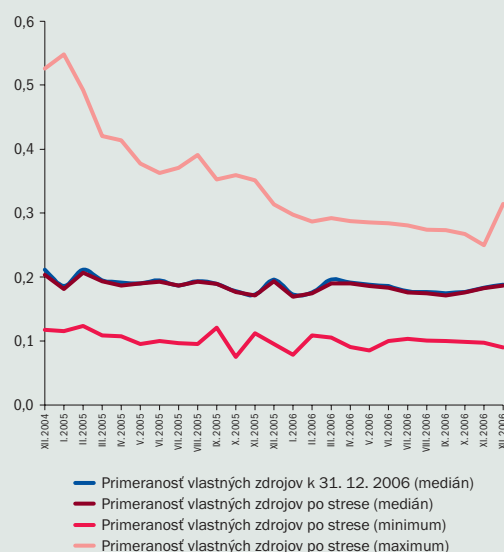
Odolnosť bankového sektora voči priamemu devízovému riziku potvrdzujú aj simulácie extrémnych zmien výmenných kurzov. V tabuľke 14 sú uvedené dva extrémne scenáre zmien jednotlivých výmenných kurzov. Tieto scenáre boli vypočítané na základe predpokladu zmeny kurzu SKK/EUR o 15 % a zmeny ostatných kurzov boli vypočítané pomocou odhadu korelácií v stresových obdobiach, ktoré sú vo všeobecnosti vyššie ako korelácie v pokojných obdobiach (pri niektorých menách aj dvojnásobne).

Ako vidieť v grafe 77, záver o nízkom dopade extrémnych zmien neplatil iba ku koncu roka 2006, ale aj počas rokov 2005 a 2006. Pri simulovaných extrémnych zmenách kurzov uvedených v tabuľke 14 stresové testovanie devízového rizika ku koncu jednotlivých mesiacov v roku 2006 neodhalilo možný pokles primeranosti vlastných zdrojov pod hranicu 8 %.

Úrokové riziko

Pri stresovom testovaní úrokového rizika sme využili dva prístupy: prístup vyjadrujúci okamžitý dopad na čistú ekonomickú hodnotu a prístup merajúci dopad na vývoj čistých úrokových príjmov a príjmov z preceňovania úrokovocitlivých finančných nástrojov.

Prvý prístup hodnotí citlivosť úrokových sadzieb vyjadrenú cez zmeny ekonomickej hodnoty všetkých súvahových úrokovocitlivých aktív a pasív. V tomto prístupe sa teda citlivosť nevyjadruje cez dopad na výsledok hospodárenia. Tento prístup totiž berie do úvahy zmenu v precenení na reálnu hodnotu všetkých aktív a pasív, a to aj tých, ktoré sa v skutočnosti na reálnu hodnotu nepreceňujú (finančné nástroje zatriedené v portfóliách, vklady a úvery a nástroje držané do splatnosti). Výhodou tohto prístupu však je,

Graf 77 Časový vývoj dopadu zmien výmenných kurzov z tabuľky 14 (v %)

Zdroj: NBS, vlastné výpočty.

Poznámka: Zmena PVZ bola pre každú banku odhadnutá pre tú zmenu výmenných kurzov, ktorá by na banku mala negatívny dopad. Z výpočtu boli vylúčené pobočky zahraničných bánk.

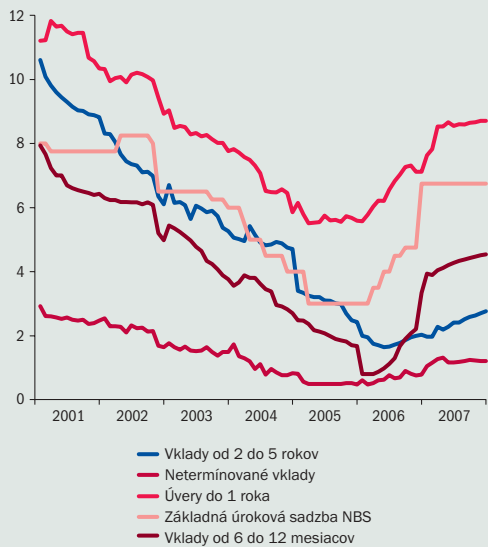
že zachytáva aj prípadné zmeny v čistej ekonomickej hodnote nástrojov držaných do splatnosti, ak by sa ich banka rozhodla predať.

Druhý prístup predpokladá, že zmena základnej úrokovvej sadzby NBS sa postupne prenesie do jednotlivých úrokových sadzieb na vklady, úvery, medzibankové obchody a na výnosy z cenných papierov. Na základe toho je odhadnutý postupný dopad na čisté úrokové príjmy z vkladov a úverov na jednej strane a na zmenu reálnej hodnoty cenných papierov a úrokových derivátov na druhej strane. Očakáva sa pritom, že zmeny v objemoch vkladov a úverov si zachovávajú doterajší trend a portfóliá cenných papierov a úrokových derivátov sa nezmenia. Okrem uvedeného modelovania postupného prenosu úrokového šoku do ostatných sadzieb je výhodou tohto prístupu snaha o vernejšie zachytenie dopadu šokov na vykázaný zisk alebo stratu, a to postupne v období počas jedného roka. Problémom zatiaľ zostáva, že na reálnu hodnotu sú preceňované všetky cenné papiere a deriváty, vrátane tých, ktoré banka drží do splatnosti.

Oba prístupy sú detailne popísané v dokumente Prílohy k správe o výsledkoch analýzy slovenského finančného sektora v časti 1, ktorý je publikovaný na internetovej stránke NBS, www.nbs.sk.

Vzhľadom na štruktúru čistej pozície úrokovocitlivých aktív a pasív by na väčšinu bánk mal významnejší dopad nárast úrokových sadzieb ako ich pokles. Veľkosť tohto dopadu na čistú ekonomickú hodnotu

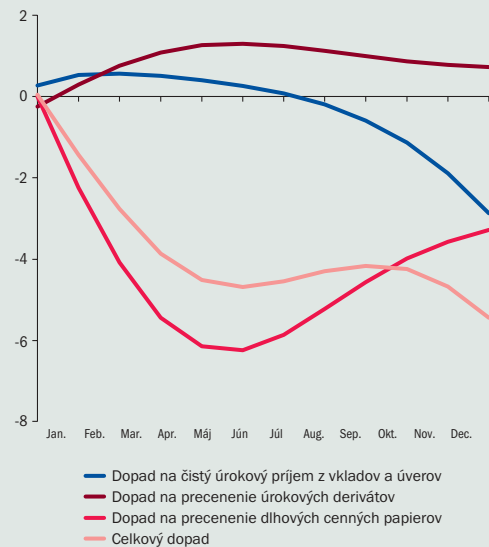
Graf 78 Časový vývoj vybraných úrokových sadziieb do roku 2006 a odhad v roku 2007 pri úrokovom šoku (v %)

Zdroj: NBS, vlastné výpočty.

Poznámka: Hodnoty pre rok 2007 sú odhadnuté pomocou Error correction modelu za predpokladu nárastu základnej úrokovej sadzby NBS o 2 percentuálne body.

Graf 79 Odhad dopadu zvýšenia základnej úrokovej sadzby o 2 p. b. v časovom horizonte 1 roka (v mld. Sk)

Zdroj: NBS, vlastné výpočty.

Poznámka: Údaje vyjadrujú odhadnutú stratu, resp. zisk v dôsledku zvýšenia základnej úrokovej sadzby NBS o 2 p. b. Vklady a úvery zahŕňajú okrem operácií s klientmi aj medzibankové vklady a úvery.

bola odhadnutá v dvoch verziách šoku – miernej (paralelný nárast úrokových sadziieb o 2 p. b.) a krízovej (paralelný nárast úrokových sadziieb o 5 p. b.). Dopady týchto scenárov sú uvedené v tabuľke 15. Treba však poznamenať, že tento odhad nezohľadňuje podsúvahové operácie.

Citlivosť na nárast úrokových sadziieb potvrdzuje aj druhý prístup odhadu dopadu úrokových šokov. Tento prístup zároveň umožňuje sledovať časový vývoj tohto dopadu. Pomocou modelu, ktorý je podrobne popísaný v dokumente Prílohy k správe o výsledkoch analýzy slovenského finančného sektora v časti 1 bol odhadnutý vývoj úrokových mier pri neočakávanom náraste základnej úrokovej sadzby (graf 78) aj bez tohto nárastu. Odhadnutý vývoj ostatných úrokových mier pri neočakávanom náraste základnej úrokovej sadzby NBS je dobre ekonomicky interpretovateľný: pri všetkých úrokových mierach bol odhadnutý nárast. Na druhej strane, jeho veľkosť a obdobie, za ktoré úrokové sadzby vzrastú, sú pri jednotlivých typoch úrokových sadziieb odlišné. Zatiaľ čo pri úrokových sadzbách zo stavu termínovaných vkladov od 6 do 12 mesiacov by vzrástli sadzby prakticky pomerne rýchlo v plnej výške o 2 p. b., do úrokových sadziieb na bežných účtoch by sa nárast úrokových sadziieb prakticky nepreniesol. Pri vkladoch s dlhšou dobou splatnosti by zároveň tento prenos trval dlhšie.

Vzhľadom na to, že prenos úrokového šoku do jednot-

livých úrokových mier (najmä dlhodobých) v skutočnosti nie je okamžitý, dopad by sa postupne zvyšoval v priebehu prvých piatich až šiestich mesiacov (graf 79). Bolo by to spôsobené najmä precenením portfólia dlhových cenných papierov, ktoré zahŕňa nakúpené aj emitované cenné papiere. Vzhľadom na postupné skracovanie zostatkovej doby týchto cenných papierov by však tento vplyv postupne začal klesať a viac by sa prejavoval vplyv poklesu čistých úrokových príjmov. Približne po jednom roku by práve tento vplyv získal významnejší efekt na zmenu výsledku hospodárenia. To potvrdzuje predchádzajúci záver o význame úrokového rizika práve v bankovej knihe.

Celkovo teda možno zhrnúť, že v prípade neočakávaného zvýšenia základnej úrokovej sadzby NBS o 2 p. b. by sa dopad na zmenu čistých úrokových príjmov z vkladov a úverov približne rovnal dopadu na reálnu hodnotu dlhových cenných papierov v horizonte jedného roka. Oba tieto dopady by boli približne vo výške 3 mld. Sk. Hoci tento prístup zahŕňa aj úrokové pozície z derivátov, tieto by vo väčšine bánk nemali významný dopad na zníženie úrokového rizika zo súvahových operácií.

Treba poznamenať, že uvedené všeobecné závery o poklese čistých úrokových príjmov a reálnej hodnoty cenných papierov platia pre bankový sektor ako celok, situácia v niektorých bankách však vyzerá pomerne odlišne.

Akciové riziko

Akciové riziko nepredstavuje pre slovenský bankový sektor zásadnejšiu hrozbu, keďže objemy akcií držaných jednotlivými bankami sú zväčša minimálne. V žiadnej banke nepresahuje podiel akcií na aktívach 2,5 %. Ako možno vidieť v tabuľke, medián primeranosti vlastných zdrojov by počas 10 dní s pravdepodobnosťou 99 % nemal klesnúť o viac ako 0,1 p. b.

Riziko likvidity

Problémom pri stresovom testovaní rizika likvidity je nejednoznačnosť prepojenia tohto rizika s primeranosťou vlastných zdrojov. Aj keď pri probléme s likviditou banke vzniká strata (napríklad rýchlym predajom cenných papierov), nie je jednoduché takúto situáciu simulovať. Testovaná preto nebola primeranosť vlastných zdrojov, ale tri vybrané ukazovatele likvidity (ukazovateľ rýchlej likvidity, ukazovateľ likvidity do 7 dní a ukazovateľ likvidity do 3 mesiacov)²³. Každý ukazovateľ je vypočítaný ako podiel likvidných aktív a volatilných zdrojov v príslušnej kategórii. Veľkosť šoku bola posudzovaná vzhľadom na absolútnu hodnotu priemernej medzimesačnej zmeny týchto ukazovateľov. Pre stresové testovanie rizika likvidity boli zvolené tri základné scenáre:

- pokles hodnoty štátnych dlhopisov o 10 %,
- pokles objemu vkladov klientov o 20 % a
- pokles objemu vkladov zahraničných bánk o 90 %.

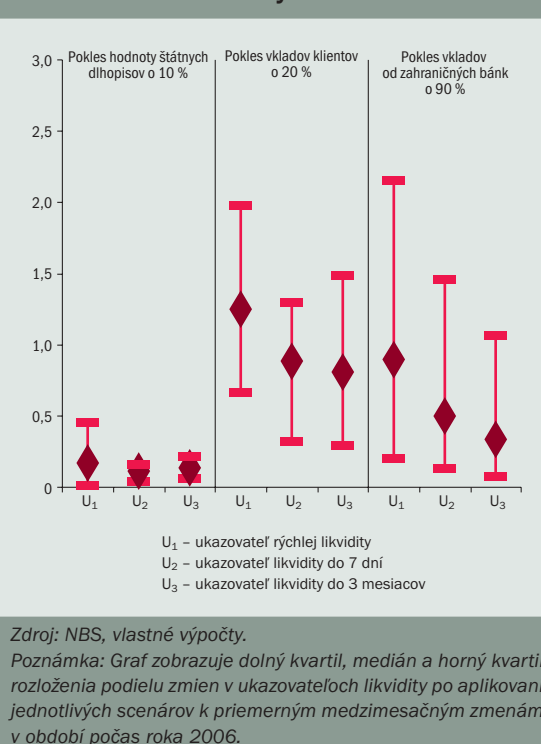
Prvý scenár by nemal na banky významný dopad. Pokles hodnoty štátnych dlhopisov o 10 % by sa najviac prejavil v bankách s vysokým podielom štátnych cenných papierov na bilančnej sume.

V porovnaní so situáciou v júni 2006 sa zvýšila citlivosť bankového sektora na druhý scenár. Z uvedených troch scenárov by práve tento mal na bankový sektor najväčší dopad. Môže to byť spojené najmä s nárastom podielu vkladov na bilančnej sume. Na druhej strane, dopad scenára poklesu vkladov nerezidentských bánk o 90 % sa počas druhého polroka 2006 znížil. Tento dopad by sa prejavil najmä v poklese ukazovateľa rýchlej likvidity. Vplyv na ukazovateľ likvidity do 3 mesiacov by bol pomerne malý.

Systémové riziko

V tejto analýze sa systémovým rizikom (*Contagion Risk*) označuje riziko, že krach jednej domácej banky vyvolá zhoršenie situácie, príp. až krach v iných bankách. Hlavným dôvodom môžu byť prepojenia medzi bankami formou vkladových a úverových transakcií na medzibankovom trhu. Ak by niektorá

Graf 80 Porovnanie dopadov jednotlivých scenárov rizika likvidity

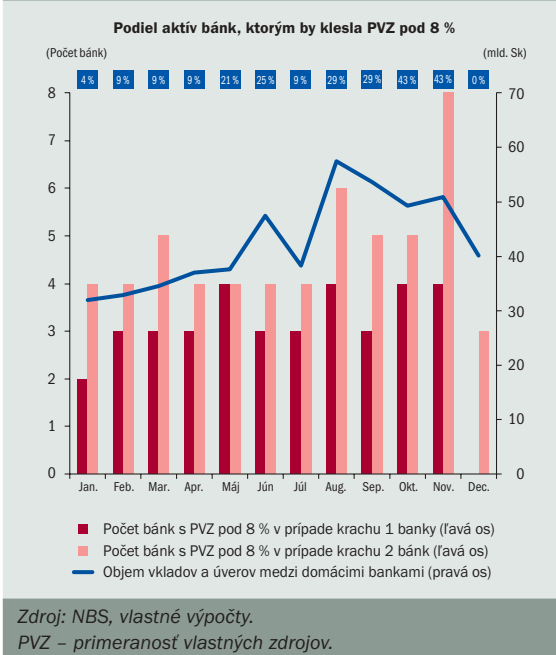
z bánk nebola schopná splácať svoje záväzky, môže to pre iné banky znamenať stratu spojenú so znížením primeranosti vlastných zdrojov. Pri takomto pohľade je teda systémové riziko spojené s kreditným rizikom vyplývajúcim z medzibankových pohľadávok a závisí od diverzifikácie portfólia pohľadávok na medzibankovom trhu.

Graf 81 znázorňuje počty bánk, ktorých primeranosť vlastných zdrojov by mohla klesnúť pod stanovenú hranicu 8 % v prípade zlyhania jednej alebo dvoch bánk. Tento počet sa počas roka 2006 pohyboval od 2 do 8. V druhom polroku sa systémové riziko mierne zvýšilo, najmä z hľadiska podielu aktív bánk, v ktorých by sa primeranosť vlastných zdrojov znížila pri krachu jednej banky, pod hranicu 8 %. Súvisí to s nárastom celkového objemu vkladov a úverov na domácom medzibankovom trhu.

Z hľadiska systémového rizika je zároveň dôležité sledovať následný domino efekt, ktorý môže vyvolať zlyhanie jednej alebo viacerých bánk, aj v ďalších stupňoch šírenia. Analýza slovenského bankového sektora však ukazuje, že hoci sa môže stať, že zlyhanie jednej banky vyvolá zníženie kapitálu pod stanovenú hranicu, ďalšie šírenie zlyhaní je veľmi málo pravdepodobné, ak by sa nezhoršili aj nejaké ďalšie podmienky. Aj v prípade zníženia primeranosti vlastných zdrojov z dôvodu krachu jednej inej banky

²³ Definícia ukazovateľov je uvedená v časti Riziko likvidity.

Graf 81 Dopad stresového testovania systémového rizika na domácom medzibankovom trhu (rok 2006)

by totiž primeranosť vlastných zdrojov zostala nad hranicou 4 %. Súvisí to s pomerne nízkym podielom pohľadávok bánk voči ostatným domácim alebo zahraničným komerčným bankám na celkových aktívach bankového sektora. Počas roka 2006 sa tento podiel pohyboval na úrovni 4 % až 10 %.

Podiel aktív bánk, ktorým by klesla v prípade krachu jednej banky primeranosť vlastných zdrojov pod hranicu 8 %, na celkových aktívach bankového sektora je uvedený v grafe 81.

Tabuľka 15 Hodnoty VaR a dopady stresových scenárov na primeranosť vlastných zdrojov

Ukazovateľ primeranosti vlastných zdrojov	Stav k 31. 12. 2006	Podiel zisku na vlastných zdrojoch	Devízové riziko ¹				Úrokové riziko			Akciové riziko	Trhové riziká spolu	Kreditné riziko			Systém. riziko		
			VaR ²	Historický scenár ³	EUR/SKK +15% ⁴	EUR/SKK -15% ⁵	VaR ²	Paralelný nárast o 2 p. b. ⁶	Paralelný nárast o 2 p. b. ⁷			Paralelný nárast o 5 p. b. ⁸	VaR ²	Scenár 1 ⁹		Scenár 2 ⁹	Scenár 5 ¹⁰
Dolný kvartil	12,5	1,4	12,5	12,5	12,5	11,9	9,8	11,2	6,3	12,5	11,3	12,2	11,3	11,7	9,0		
Medián	18,8	1,9	18,8	18,7	18,8	18,4	15,7	17,9	14,3	18,8	18,2	16,8	14,9	16,7	13,5		
Horný kvartil	21,3	2,7	19,9	19,9	19,9	21,0	19,0	19,4	17,5	21,3	19,8	19,2	16,9	19,3	16,8		

Zdroj: NBS, vlastné výpočty.

1) Do výpočtu devízovej pozície vstupujú iba súvahové aktíva a pasíva (s výnimkou kladnej a zápornej hodnoty derivátov) a nominálne hodnoty spotových a termínovaných operácií s opáciami.

2) Primeranosť vlastných zdrojov po zohľadnení maximálnej straty, ktorú banka utrpí s 99 % pravdepodobnosťou za 10 pracovných dní (vypočítané na základe historickej simulácie s využitím údajov za jeden rok).

3) Primeranosť vlastných zdrojov po zohľadnení maximálnej straty, ktorú by banka mohla utrpieť, ak by sa zopakoval vývoj kurzov, ktorý nastal v období od 23. novembra do 7. decembra 2006.

4) Primeranosť vlastných zdrojov po zohľadnení precenenia pri simulovanom znehodnotení Sk voči o 15 %; zmeny ostatných kurzov boli odhadnuté na základe korelácií v stresových obdobiach a sú uvedené v tab. 14.

5) Primeranosť vlastných zdrojov po zohľadnení precenenia pri simulovanom znehodnotení Sk voči o 15 %; zmeny ostatných kurzov boli odhadnuté na základe korelácií v stresových obdobiach a sú uvedené v tab. 14.

6) Primeranosť vlastných zdrojov po zohľadnení okamžitej zmeny čistej ekonomickej hodnoty súvahových položiek pri paralelnom náraste celej úrokovej krivky o 2 p. b., resp. o 5 p. b.

7) Primeranosť vlastných zdrojov po zohľadnení zmeny čistých úrokových príjmov a precenenia portfólia dlhových CP a úrokových derivátov v časovom horizonte 1 roka od nárastu základnej úrokovej sadzby o 2 p. b.

8) Zmrazenie úverovej aktivity bánk (Credit Crunch) pri predpoklade dvakrát väčšieho nárastu zlyhaných úverov ako v roku 2006 (1-mesačný časový horizont)

9) Poskytovanie úverov s vyššou mierou zlyhaní pri predpoklade zvýšenia podielu zlyhaných úverov na celkových úveroch pri nových úveroch v porovnaní s doterajším podielom zlyhaných úverov a 5-násobným nárastom priemerného medzimesačného nárastu úverov (1-mesačný časový horizont).

10) Nárast nezamestnanosti o 10 p. b. kombinovaný s poklesom cien nehnuteľností o 50 % (1-mesačný časový horizont, do úvahy sa berie iba vplyv na retailové úvery).

Sektor poistovní

2 Sektor poisťovní

Technické poisťné dosiahlo v roku 2006 hodnotu 53,6 mld. Sk, v životnom poistení dosiahlo objem 25,3 mld. Sk a v neživotnom poistení 28,3 mld. Sk. Tieto hodnoty však nie je možné porovnať s hodnotami predpísaného poisťného vykázanými v roku 2005, pretože sa aplikovali metodické zmeny vo vykazovaní predpísaného poisťného v súvislosti s používaním medzinárodných účtovných štandardov. Analýza trhových podielov podľa predpísaného technického poisťného ukazuje pokračujúci postupný trend poklesu v trhovej koncentrácii. K 31. 12. 2006 došlo k ďalšiemu poklesu trhového podielu troch najväčších poisťovní z 63,6 % na 61,5 % na technickom poisťnom. Vzrástli náklady na poisťné plnenia o 24 % v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka na hodnotu 21,2 mld. Sk. Zisk poisťovní v roku 2006 dosiahol hodnotu 4,5 mld. Sk, t. j. o 61 % viac ako v roku 2005. K tomuto rastu došlo aj napriek prudkému rastu prevádzkových nákladov (o 20 % v životnom a až o 41 % v neživotnom poistení) a to najmä vďaka menšej tvorbe technických rezerv v životnom poistení a väčšiemu zisku z bližšie nešpecifikovaných iných činností. V umiestnení technických rezerv nenastali podstatné zmeny a naďalej sú umiestnené v nízko rizikových aktívach.

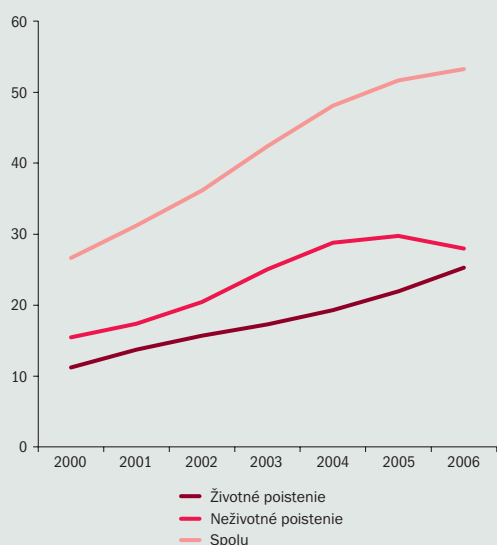
Predpísané poisťné a technické poisťné

Predpísané poisťné (v hrubej výške) v zmysle medzinárodných štandardov finančného vykazovania IAS/IFRS dosiahlo k 31. decembru 2006 51,3 mld. Sk, čo je 3,1 % podiel na HDP (miera poistenosti). Predpísané poisťné (v hrubej výške) v životnom poistení dosiahlo hodnotu 23 mld. Sk a predpísané poisťné (v hrubej výške) v neživotnom poistení 28,2 mld. Sk. Keďže do konca roka 2005 sa vykazovalo predpísané poisťné v súlade so slovenskými účtovnými štandardmi, pre účely tejto správy NBS analyzuje technické poisťné, ktoré definuje ako cenu, ktorá bola dohodnutá

v jednotlivých poisťných zmluvách bez ohľadu na spôsob ich finančného vykazovania. Technické poisťné dosiahlo v roku 2006 hodnotu 53,6 mld. Sk, technické poisťné v životnom poistení dosiahlo hodnotu 25,3 mld. Sk a technické poisťné v neživotnom poistení 28,3 mld. Sk.

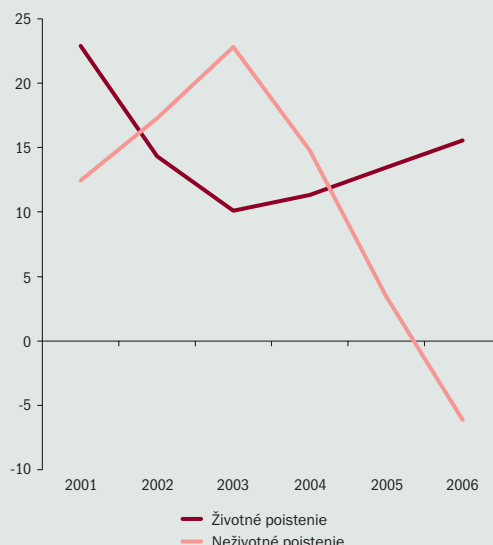
Technické poisťné v životnom poistení sa v roku 2006 zvýšilo o 15,6 %, čím sa potvrdil trend dynamiky rastu technického poisťného v životnom poistení. V neživotnom poistení technické poistenie kleslo o 6,2 %. Je to prvý pokles ukazovateľa za pozorovanú históriu, ktorý je v súlade s trendom v posledných rokoch a možno ho odôvodniť metodickou zmenou vykazovania bonu-

Graf 82 Vývoj technického poisťného (v mld. Sk)

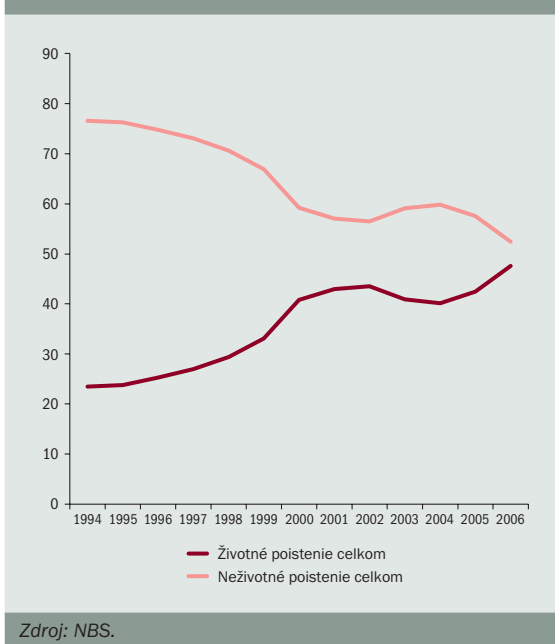

Zdroj: NBS.

Graf 83 Tempo rastu životného a neživotného technického poisťného (v %)

Zdroj: NBS.

Graf 84 Podiel životného a neživotného poistenia na celkovom technickom poistnom (v %)

sov. Celkové technické poistné vzrástlo o 3,1 %, čím sa tretí rok po sebe znížil rast celkového technického poistného.

Výsledkom rastu technického poistného v životnom poistení a poklesu technického poistného v neživotnom poistení je prirodzene ďalší rast podielu životného poistenia na celkovom technickom poistnom (z 42 % v roku 2005 na 48 % v roku 2006), čo je v súlade s očakávaniami a dlhodobým trendom.

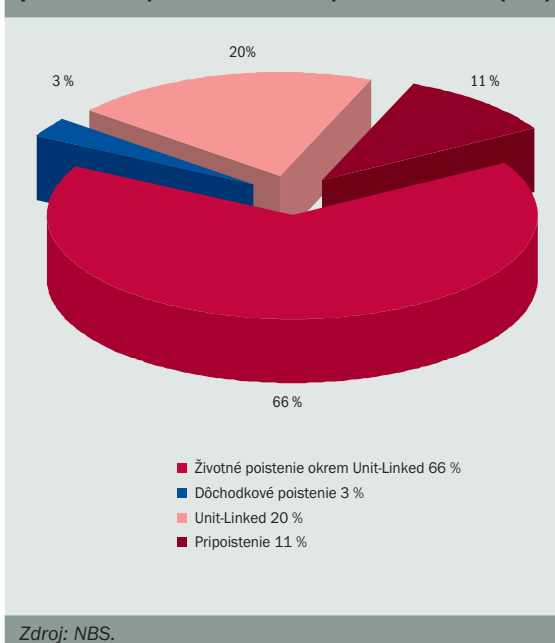
Skupiny poistenia

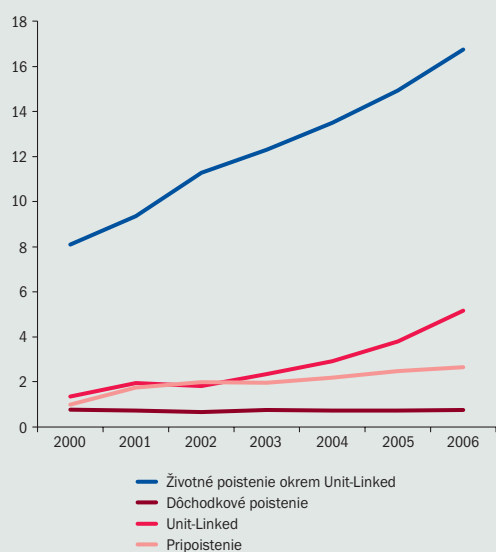
Národná banka Slovenska počnúc dňom 31. 12. 2006 zmenila spôsob vykazovania údajov o činnosti pre poisťovne a pobočky zahraničných poisťovní. Vykazovanie na základe poistných odvetví definovaných zákonom o poisťovníctve sa zmenilo na vykazovanie na základe skupín poistenia podľa jednotlivých rizík. Novým výkazníctvom zaznamenáva v životnom poistení 4 a v neživotnom poistení 11 skupín poistenia. (Zoznam poistných kategórií uvádzame v kapitole Použitá terminológia a skratky.)

V životnom poistení má dlhodobu najväčšiu podiel na technickom poistnom poistná skupina Životné poistenie, okrem životného poistenia spojeného s investičným fondom (tzv. *Unit-Linked*). Jej súčasťou sú produkty poistenia na smrť, poistenia na dožitie sa konca poistenia, zmiešané poistenie na smrť a dožitie sa konca poistenia, rôzne produkty poistenia vena a pod. Technické poistné k 31. 12. 2006 v tejto poistnej skupine dosiahlo hodnotu 16,7 mld. Sk, čo je nárast o 12,2 % oproti roku 2005.

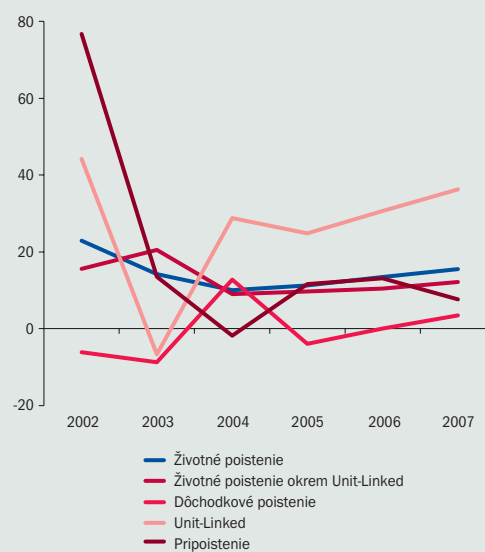
Najväčší nárast technického poistného oproti predchádzajúcemu obdobiu o 36,1 % vykázalo *Unit-Linked* poistenie a dosiahlo tým hodnotu 5,2 mld. Sk. Poistenie *Unit-Linked* v posledných rokoch vykazuje stále rastúci trend, čo kopíruje vývoj v Európskej únii.

Najnižšie hodnoty technického poistného ako aj najpomalší rast stále zaznamenáva dôchodkové poistenie. V roku 2006 dosiahlo hodnotu 748 mil. Sk, čo

Graf 85 Rozdelenie životného poistenia na skupiny poistenia podľa výšky technického poistného (k 31. 12. 2006) (v %)

Graf 86 Rozdelenie neživotného poistenia na skupiny poistenia podľa výšky technického poistného (k 31. 12. 2006) (v %)

Graf 87 Vývoj technického poistného v životnom poistení (v mld. Sk)

Zdroj: NBS.

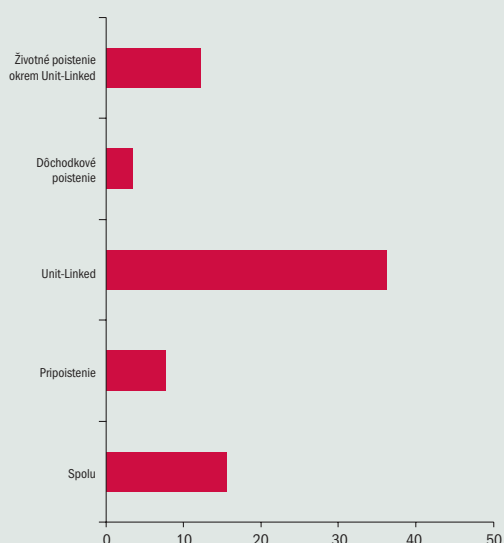
Graf 88 Tempo rastu technického poistného v životnom poistení (2001 – 2006) (v %)

Zdroj: NBS.

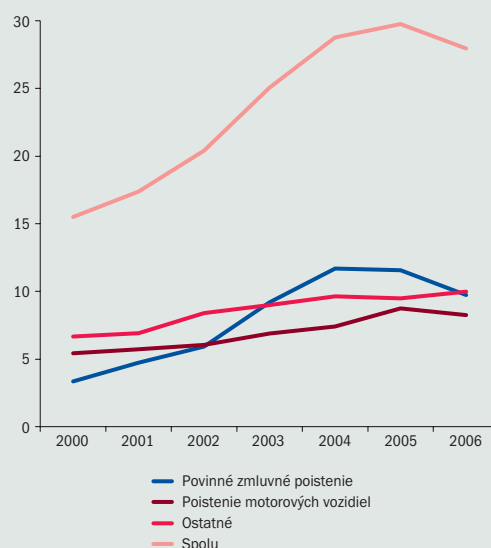
predstavuje 3 % z celkového technického poistného na životné poistenie s nárastom 3,5 % oproti roku 2005.

Technické poistné v neživotnom poistení dosiahlo v roku 2006 hodnotu 28,3 mld. Sk. V absolútnom vyjadrení je to pokles o 1,5 mld. Sk, percentuálne o 5,1 %. Pri pohľade na jednotlivé skupiny neživotného poistenia, pokles technického poistného v neživotnom poistení ovplyvnil v najväčšej miere pokles tech-

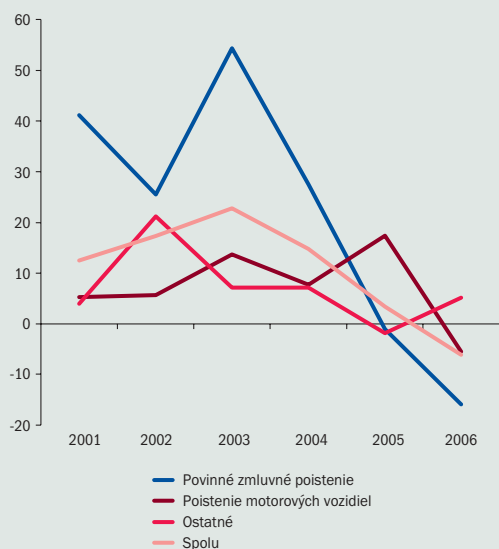
nického poistného v povinnom zmluvnom poistení motorových vozidiel. Táto skupina poistenia vykázala v absolútnych číslach pokles o 1,8 mld. Sk a dosiahla hodnotu 9,7 mld. Sk. Napriek tomu stále 64 % technického poistného v neživotnom poistení tvorí poistenie áut – povinné zmluvné poistenie motorových vozidiel a havarijné poistenie. Poistenie áut teda tvorí podstatnú časť technického poistného v neživotnom poistení a to i napriek tomu, že v súčasnosti pozorujeme pokles jeho podielu na technickom poistnom

Graf 89 Medziročná zmena technického poistného v skupinách životného poistenia (v %)

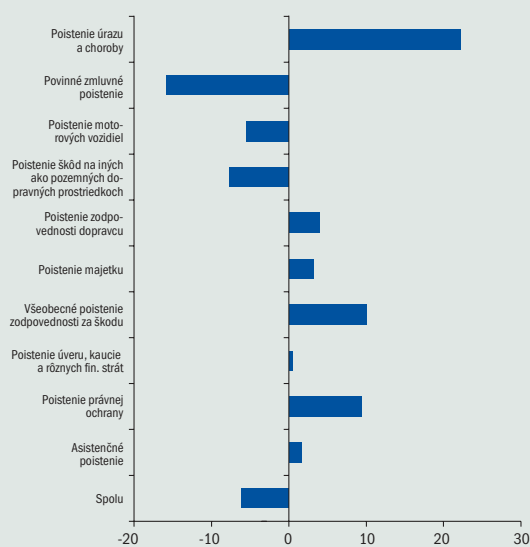
Zdroj: NBS.

Graf 90 Vývoj technického poistného v neživotnom poistení (v mld. Sk)

Zdroj: NBS.

Graf 91 Tempo rastu technického poistného v neživotnom poistení (v %)

Zdroj: NBS.

Graf 92 Medziročná zmena technického poistného v neživotnom poistení (v %)

Zdroj: NBS.

v neživotnom poistení – v roku 2005 tvorilo poistenie áut až 68 % technického poistného v neživotnom poistení, kedy bola pozorovaná vôbec najvyššia hodnota tohto pomeru. V ostatných druhoch poistenia technické poistné prakticky stagnovalo. Technické poistné v skupinách poistenia iných ako je poistenie áut (teda okrem povinného zmluvného poistenia motorových vozidiel a bez poistenia motorových vozidiel) vzrástlo oproti predchádzajúcemu obdobiu o 5,2 %, pritom v roku 2005 vykázalo pokles o 1,9 %.

Zaistenie

Z celkového technického poistného bolo v roku 2006 zaistovateľom postúpené poistné vo výške 10,2 mld. Sk, ide o medziročný pokles o 1,8 %. Postúpené technické poistné tvorí 18,2 % z celkového technického poistného.

Veľká časť (86,6 %) postúpeného technického poistenia pripadá na neživotné poistenie, kde bolo postúpených 31,4 % z technického poistného v neživotnom poistení.

Graf 93 Vývoj podielov zaistenia technického poistného a nákladov na poistné plnenia v neživotnom poistení (v %)

Zdroj: NBS.

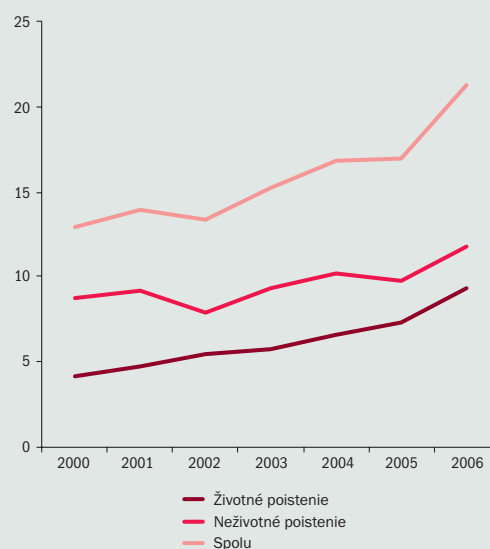
Tabuľka 16 Technické poistné postúpené zaistovateľom (v mld. Sk)

	2006	2005	Zmena	Podiel na predpise 2006	Podiel na predpise 2005
Celkom	10,2	10,4	-1,8 %	19,1 %	20,2 %
Životné poistenie	1,4	1,3	3,5 %	5,4 %	6,1 %
Neživotné poistenie	8,9	9,1	-2,6 %	31,4 %	30,6 %

Zdroj: NBS.

Graf 94 Vývoj podielov zaistenia technického poistného a nákladov na poistné plnenia (v %)

Zdroj: NBS.

Graf 95 Náklady na poistné plnenia (v mld. Sk)

Zdroj: NBS.

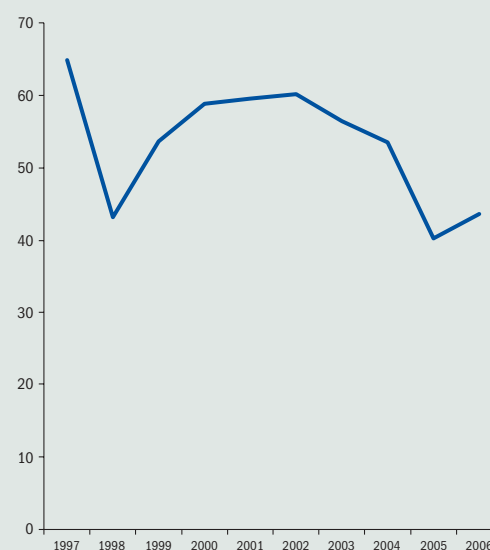
V životnom poistení nie významnú ale ani nie zanedbateľnú časť tvorí zaistenie. V roku 2006 bolo v životnom poistení postúpené do zaistenia 1,4 mld. Sk, čo predstavuje 5,4 % z celkového technického poistného. Naproti tomu, zaisťovne sa na výplatu poistných plnení podieľali 177 mil. Sk, čo predstavuje 2,5 % z celkovej výplaty poistných plnení.

Náklady na poistné plnenie

Náklady na poistné plnenia v zmysle medzinárodných štandardov finančného vykazovania IAS/IFRS dosiahli 19,8 mld. Sk, náklady na poistné plnenie v životnom poistení dosiahli hodnotu 9,1 mld. Sk a náklady na poistné plnenie v neživotnom poistení 10,7 mld. Sk. NBS pre účely tejto správy analyzuje technické náklady na poistné plnenia (pojem náklady na poistné plnenia predstavujú technické náklady na poistné plnenia). V roku 2006 došlo k rastu nákladov na poistné plnenia o 24 % v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roku a dosiahli hodnotu 21,2 mld. Sk. Náklady na poistné plnenia v životnom poistení v porovnaní s rokom 2005 výrazne vzrástli o 29 % a dosiahli hodnotu 9,4 mld. Sk. Náklady na poistné plnenia v neživotnom poistení tiež prudko vzrástli (o 21,3 %) na hodnotu 11,8 mld. Sk. Rast nákladov na poistné plnenia v neživotnom poistení je síce výrazne vyšší ako ich 10 % dlhodobý priemerný rast, ide však o veľmi volatilný indikátor a k tomuto rastu navyše dochádza po jeho poklese v roku 2005 o 4,7 %, t. j. napr. priemerný rast nákladov za poistné plnenia za posledné dva roky je len 5 % a teda výrazne pod dlhodobým priemerom.

Pri analýze vývoja nákladov na poistné plnenia je v neživotnom poistení nevyhnutné vziať do úvahy nielen vývoj tohto ukazovateľa ale aj vývoj technického poistného, zmeny brutto technickej rezervy na poistné plnenia (RPP) a zmeny brutto technickej rezervy na poistné budúcich období (RPBO), tzv. zaslúženého poistného. Toto umožňuje ukazovateľ škodovosti. Vypočíta sa ako percentuálny podiel:

- súčtu nákladov na poistné plnenia a zmeny brutto technickej rezervy na poistné plnenia (RPP) a

Graf 96 Vývoj škodovosti od roku 1997 (v %)

Zdroj: NBS.

Graf 97 Vývoj škodovosti, nákladovosti a kombinovaného ukazovateľa (v %)

Zdroj: NBS.

- technického poistného v hrubej výške po odrátaní zmeny brutto technickej rezervy na poistné budúcich období (RPBO), tzv. zaslúženého poistného.

Škodovosť za celé neživotné poistenie dosiahla v roku 2006 úroveň 45,75 % (nárast o 7 percentuálnych bodov) a napriek poklesu technického poistného je jednou z najnižších za pozorovanú históriu.

Technické rezervy a ich finančné umiestnenie

S rozvojom poistných produktov a zvyšujúcich sa záväzkov poisťovní dochádza k zvyšovaniu technických rezerv. Technické rezervy poisťovní dosiahli k 31. decembru 2006 hodnotu 103,7 mld. Sk a vykázali tak medziročný rast 15 %. Rezervy životného poistenia dosiahli hodnotu takmer 76 mld. Sk a tvorili tak 73 % celkových technických rezerv. Čisté technické rezervy poisťovní dosiahli k 31. 12. 2006 hodnotu takmer 95 mld. Sk, z čoho vyplýva, že podiel zaistovateľa na technických rezervách bol 8,7 mld. Sk,

Tabuľka 17 Škodovosť najväčších skupín neživotného poistenia (v %)

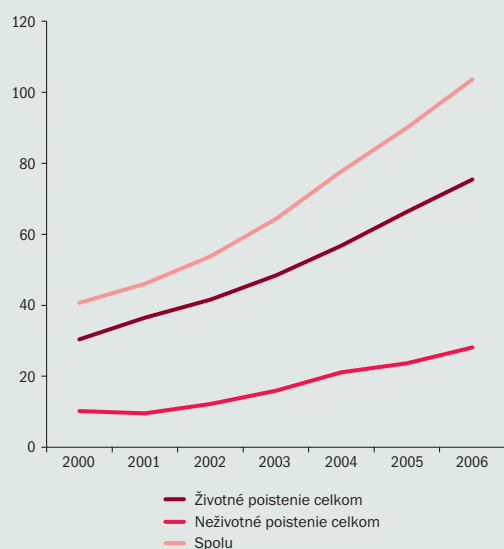
	XII. 2006	XII. 2005
Neživotné poistenie celkom	46	39
Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (B10a)	38	42
Poistenie škôd na dopravných prostriedkoch (B3)	72	46
Poistenie škôd na majetku (B8 + B9)	37	27
Ostatné	23	29

Zdroj: NBS.

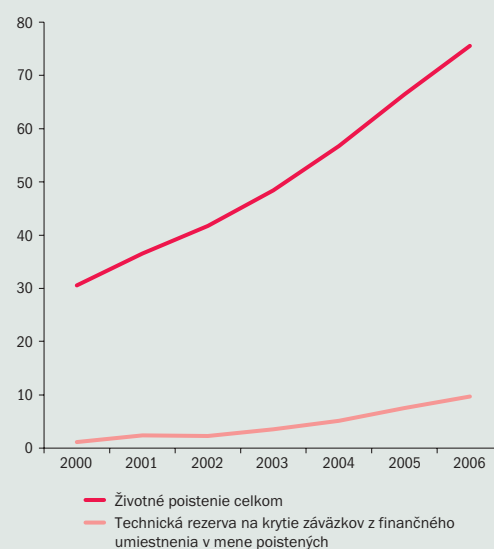
Tabuľka 18 Škodovosť, nákladovosť a kombinovaný ukazovateľ skupín neživotného poistenia (v %)

	Škodovosť	Nákladovosť	Kombinovaný ukazovateľ
Životné poistenie – pripoistenie	18,37	35,08	53,45
Poistenie úrazu a choroby	21,49	46,20	67,69
PZP – Povinné zmluvné poistenie	38,22	25,01	63,23
Poistenie motorových vozidiel	71,59	26,48	98,07
Poistenie škôd na iných ako pozemných dopravných prostriedkoch	-16,29	25,08	8,80
Poistenie zodpovednosti dopravcu	36,47	34,65	71,12
Poistenie majetku	37,25	34,38	71,63
Všeobecné poistenie zodpovednosti za škodu	27,33	28,33	55,65
Poistenie úveru, kaucie a rôznych finančných strát	21,02	34,65	55,67
Poistenie právnej ochrany	-17,12	31,31	14,19
Asistenčné poistenie	36,05	44,62	80,67
Ostatné	97,34	0,52	97,87
Spolu	45,75	29,04	74,78

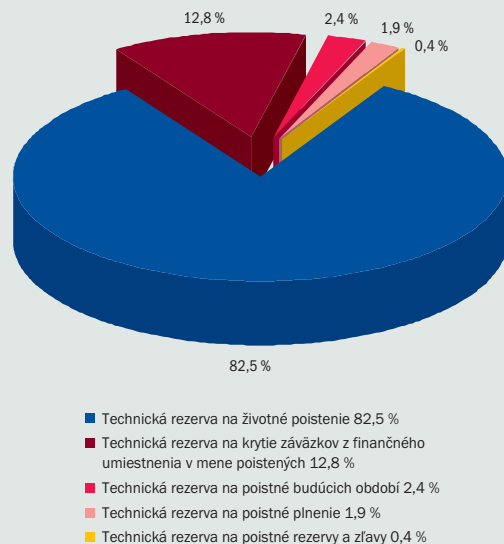
Zdroj: NBS.

Graf 98 Vývoj technických rezerv od roku 2000 (v mld. Sk)

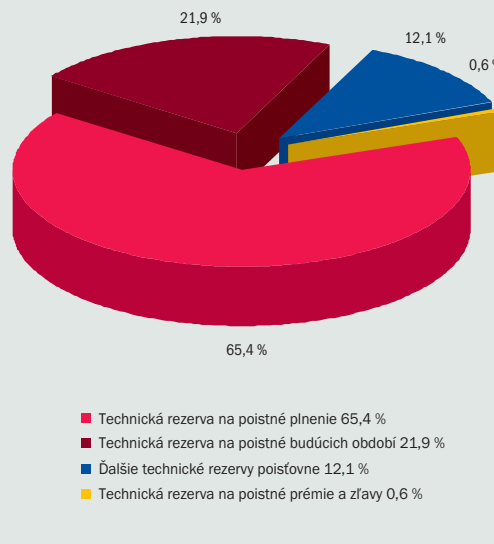
Zdroj: NBS.

Graf 99 Vývoj technických rezerv v životnom poistení (v mld. Sk)

Zdroj: NBS.

Graf 100 Štruktúra technických rezerv v životnom poistení (v %)

Zdroj: NBS.

Graf 101 Štruktúra technických rezerv v neživotnom poistení (v %)

Zdroj: NBS.

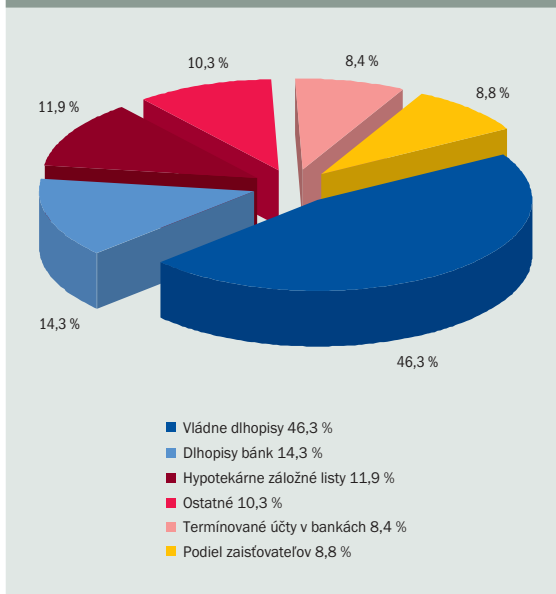
resp. tvoril 8,4 % technických rezerv (nárast o 2,2 p. b. oproti roku 2005).

Vývoj technickej rezervy na životné poistenie a technickej rezervy na krytie rizika v mene poistených kopíruje vývoj technického poistného v životnom poistení. Technická rezerva na životné poistenie vzrástla oproti

predchádzajúcemu obdobiu o 13,9 % a dosiahla hodnotu 65,3 mld. Sk. Výraznejší rast o 29,7 % mala rezerva na krytie rizika v mene poistených a dosiahla hodnotu 9,7 mld. Sk.

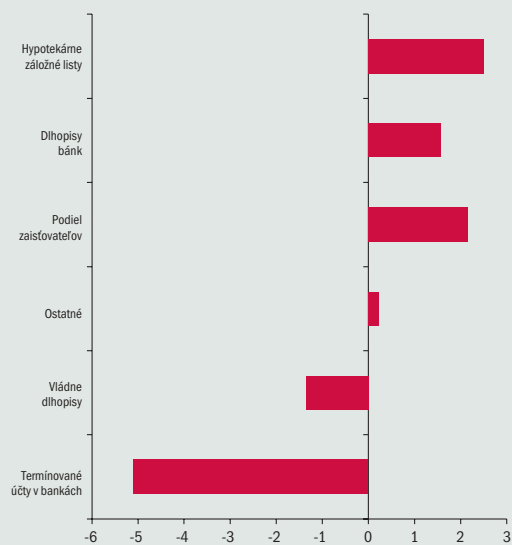
Technické rezervy znížené o technickú rezervu na krytie záväzkov z finančného umiestnenia v mene²⁴

²⁴ Ide o technickú rezervu, ktorá sa vytvára v poistení Unit-Linked. Ekonomické riziko investovania nesie poisťnik, preto sa sleduje umiestnenie prostriedkov technických rezerv po odrátaní Unit-Linked rezervy.

Graf 102 Umiestnenie prostriedkov technických rezerv (v %)

Zdroj: NBS.

Vládne dlhopisy sú dlhopisy SR a iných štátov EÚ, NBS a iných centrálnych bánk, garantované SR, dlhopisy EIB, EBOR a MBOR.

Graf 103 Zmeny v umiestnení technických rezerv medzi 30. 6. 2006 a 31. 12. 2006 (v %)

Zdroj: NBS.

poistených (tzv. *Unit-Linked* rezerva) dosiahli k 31. 12. 2006 hodnotu 94 mld. Sk a boli kryté aktívami v celkovej výške 99 mld. Sk, t. j. 105,3 % z vytvorených technických rezerv bez *Unit-Linked* rezervy. Podiel rezerv umiestnených v dlhopisoch SR a iných štátov EÚ, NBS a iných centrálnych bankách, dlhopisov garantovaných vládou SR, dlhopisov EIB,

EBOR a MBOR mierne klesol o 1,5 percentuálneho bodu (p. b.) na úroveň 46,3 %. Taktiež poklesol podiel rezerv umiestnených na termínovaných účtoch o 5,1 p. b. na 8,4 %. Naopak mierne vzrástol podiel dlhopisov bánk a hypotekárnych záložných listov o 1,6 p. b. resp. o 2,5 p. b. na hodnotu 14,3 %, resp. 11,9 %. Rezervy sú teda naďalej umiestnené zväčša v nízko rizikových aktívach.

Graf 104 Celkový zisk poisťovní (v mld. Sk)

Zdroj: NBS.

Poznámka: Ide o kumulatívny zisk za posledných 12 mesiacov k danému dátumu.

Finančná pozícia poisťovního sektora

Zisk poisťovní dosiahol v roku 2006 hodnotu 4,5 mld. Sk, t. j. bol o 61 % väčší ako v roku 2005. Rástli ukazovatele ziskovosti – ROA vzrástol z 2,25 % v roku 2005 na 3,05 % a ROE z 12,46 % na 15,87 %.

Poisťovne naďalej vykazujú stratu na technickom účte životného poistenia vo výške 1,1 mld. Sk. Technický účet neživotného poistenia celkovo skončil so ziskom 2,2 mld. Sk, čo je až o 21 % menej ako v roku 2005.

Tri z 24 poisťovní vykázali stratu. Až 14 poisťovní, t. j. viac ako polovica, vykázalo stratu na technickom účte (do technického výsledku nie je zahrnutý finančný výsledok).

Riziká poisťovního sektora

Analýza rizík poisťovního sektora vychádza z pozícií vyplývajúcich z umiestnenia technických rezerv. Nakoľko

Tabuľka 19 Poistovne – medziročné zmeny v základných príjmových kategóriách (v mil. Sk)

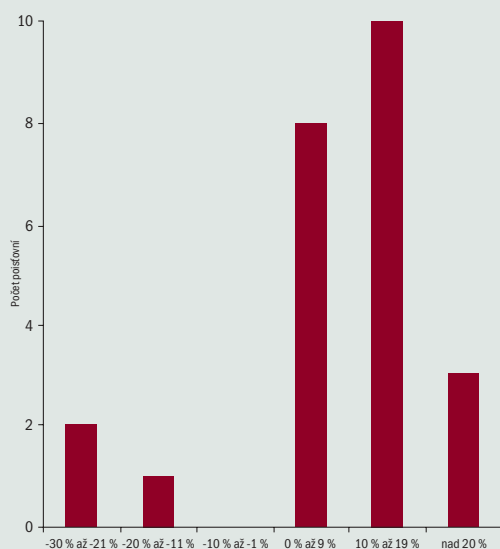
		XII. 2006	XII. 2005	Zmena
(a)	Zisk po zdanení (b+c)	4 464	2 766	61 %
(b)	Dane	-1 263	-1 077	17 %
(c)	Zisk pred zdanením (d+n+x)	5 727	3 844	49 %
(d)	Hrubý zisk z neživ. poistenia (e+h)	2 230	2 707	-18 %
(e)	Výnosy (f+g)	21 038	18 698	13 %
(f)	Zaslúžené poistné ¹	18 554	17 978	3 %
(g)	Ostatné výnosy	2 484	719	245 %
(h)	Náklady (I+j+k+l)	-18 807	-15 991	18 %
(i)	Náklady na poistné plnenia ¹	-7 971	-7 666	4 %
(j)	Prevádzkové náklady ²	-8 083	-5 742	41 %
(k)	Ostatné náklady ¹	-2 192	-2 516	-13 %
(l)	Zmena stavu iných tech. rezerv ³	-561	-67	737 %
(m)	Hrubý zisk zo život. poistenia (n+q)	-1 197	-1 554	-23 %
(n)	Výnosy (f+g)	22 917	21 098	9 %
(o)	Zaslúžené poistné ¹	21 574	20 441	6 %
(p)	Ostatné výnosy	1 343	657	104 %
(q)	Náklady (I+j+k+l)	-24 114	-22 652	6 %
(r)	Náklady na poistné plnenia ¹	-8 806	-7 318	20 %
(s)	Prevádzkové náklady ²	-6 959	-5 698	22 %
(t)	Ostatné náklady ¹	-834	-852	-2 %
(u)	Zmena stavu iných tech. rezerv ³	-7 515	-8 784	-14 %
(v)	Hrubý zisk z ostatných činností (w+x)	4 758	2 690	77 %
(w)	Finančný výsledok	4 758	4 152	15 %
(x)	Výsledok z iných činností	-63	-1 461	-96 %

Zdroj: NBS.

1) Bez zaistenia.

2) Prevádzkové náklady v čistej výške, t.j. po odpočítaní provízií od zaistovateľov a podielov na ziskoch.

3) Zmena stavu technických rezerv okrem zmeny technickej rezervy na poistné budúcich období (jej zmena je zahrnutá v položke Zaslúžené poistné) a zmeny rezervy na poistné plnenia (jej zmena je zahrnutá v položke Náklady na poistné plnenia).

Graf 105 Rozloženie ukazovateľa ROE v poistnom sektore

Zdroj: ŠÚ SR.

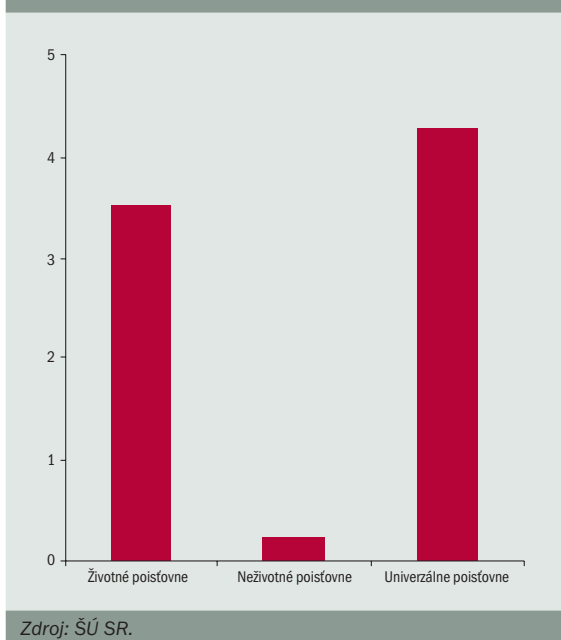
ich štruktúra poukazuje na dominantné postavenie úrokových nástrojov, analýza je zameraná výlučne na úrokové riziko. Ako miera tohto rizika je štandardne použitá hodnota Value at Risk (VaR), získaná metódou historickej simulácie. Vychádza sa z predpokladu, že všetky úrokové nástroje sa preceňujú na reálnu hodnotu. Výpočet 10-dňového VaR – hladina 99 % bol uskutočnený k 31. 12. 2006. Hodnoty VaR pre jednotlivé poisťovne sú vyčíslené osobitne pri životnom a neživotnom poistení.

Získané hodnoty VaR nenaznačujú výraznejšie vystavenie poisťovní riziku zo zmien úrokových sadzieb. Medián poklesu hodnoty úrokovovo citlivých aktív bol v životnom²⁵ poistení na úrovni 3,5 %, v neživotnom len 2,4 %. To znamená, že úroková citlivosť rezerv životného poistenia bola vyššia v životnom poistení. Pri neživotnom poistení je však nerovnomernejšie rozdelenie dopadu.

²⁵ V tomto prípade treba pod kategóriou ZP rozumieť všetky poisťovne, ktoré sa venujú životnému poisteniu, či už samostatne alebo v kombinácii s NZP.

Graf 106 Podiel VaR na úrokových nástrojoch v jednotlivých kategóriách poisťovní (v %)

Pokiaľ rozčleníme poisťovne na základe ich aktivity na životné (zaoberajúce sa len životným poistením), neživotné (zaoberajúce sa len neživotným poistením) a univerzálne (zaoberajúce sa oboma typmi poistení), potom sa ukazuje, že najohrozenejšie sú práve univerzálne poisťovne, nasledované s pomerne malým odstupom životnými poisťovňami. Najmenší pokles hodnoty rezerv hrozí poisťovňam špecializujúcim sa na neživotné poistenie.

Obchodníci s cennými papíry

3 Obchodníci s cennými papiermi

Rovnako ako v roku 2005, aj v roku 2006 bolo až 95 % klientskych obchodov realizovaných prostredníctvom bánk. Celkový objem klientskych obchodov medziročne vzrástol o 10 % na hodnotu 1 810 mld. Sk. Najviac obchodovanými nástrojmi boli dlhopisy a forward kontrakty. Objem spravovaného majetku narástol o 57 % na úroveň 28 mld. Sk. Primeranosť vlastných zdrojov obchodníkov s cennými papiermi spĺňala predpísanú minimálnu úroveň s dostatočnou rezervou.

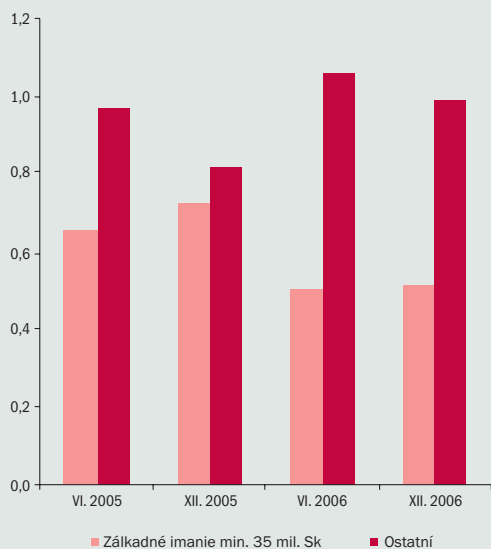
Primeranosť vlastných zdrojov

Primeranosť vlastných zdrojov obchodníkov s cennými papiermi, ktorí nie sú bankami, bola počas roka 2006 vo všetkých subjektoch nad zákonom stanovenú hranicu 8 % (v prípade OCP so základným imaním min. 35 mil. Sk bola ku koncu roka 2006 minimálna hodnota primeranosti vlastných zdrojov 22 %, pri ostatných OCP minimálne 36 %).

Investičné služby a správa majetku

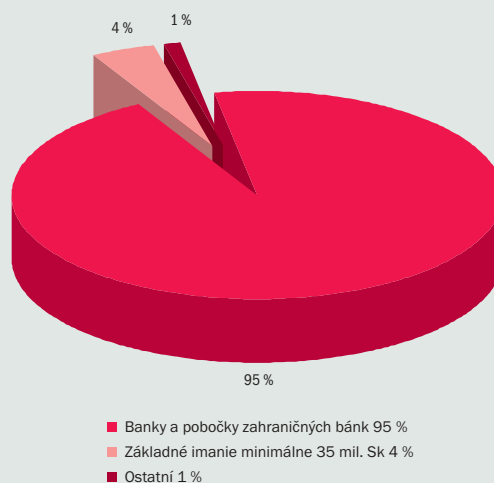
Celkový objem klientskych obchodov v rámci poskytnutých investičných služieb IS-1 až IS-3²⁶ dosiahol počas roka 2006 hodnotu 1 810 mld. Sk. Až 95 % týchto obchodov bolo uskutočnených prostredníctvom bánk. Oproti roku 2005 narástol celkový objem obchodov o 10 %.

Graf 107 Vývoj priemernej primeranosti vlastných zdrojov obchodníkov s cennými papiermi, ktorí nie sú bankami (v %)

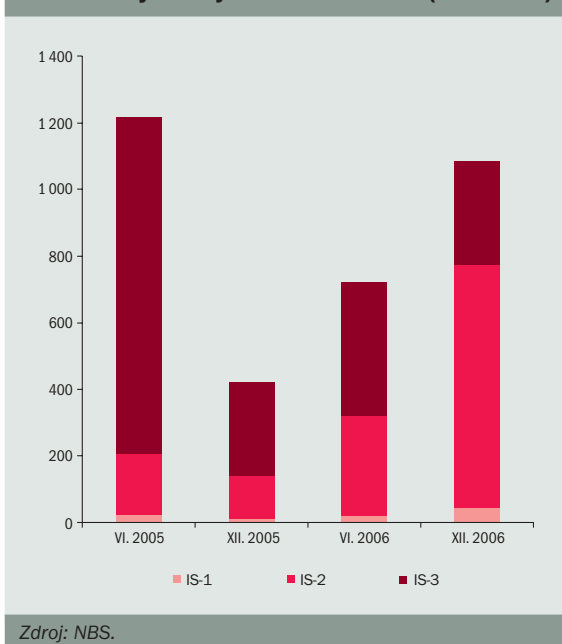
Zdroj: NBS.

Graf 108 Podiel jednotlivých typov OCP na klientskych obchodoch (prvý polrok 2006) (v %)

Zdroj: NBS.

²⁶ IS-1= investičná služba podľa § 6 ods. 2 písm. a) zákona o cenných papieroch, teda prijatie pokynu klienta na nadobudnutie, predaj alebo iné nakladanie s investičnými nástrojmi a následné postúpenie pokynu klienta na účel jeho vykonania.
 IS-2 = investičná služba podľa § 6 ods. 2 písm. b) zákona o cenných papieroch, teda prijatie pokynu klienta na nadobudnutie alebo predaj investičného nástroja a jeho vykonanie na iný účet ako na účet poskytovateľa služby.
 IS-3 = investičná služba podľa § 6 ods. 2 písm. c) zákona o cenných papieroch, teda prijatie pokynu klienta na nadobudnutie alebo predaj investičného nástroja a jeho vykonanie na vlastný účet.

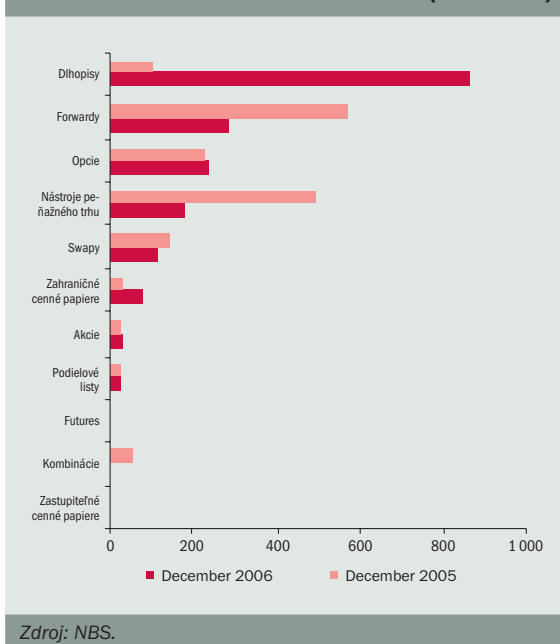
**Graf 109 Vývoj objemu a štruktúry
klientských obchodov podľa druhu
investičnej služby** (v mld. Sk)

Kým v roku 2005 bolo až 75 % obchodov uskutočnených na účet poskytovateľa investičnej služby (v rámci IS-3), v roku 2006 to bolo len 39 %. Významne narástol podiel obchodov na účet klienta, a to z 19 % v roku 2005 až na 57 % v roku 2006. Až 81 % z týchto obchodov tvorili obchody s dlhopismi.

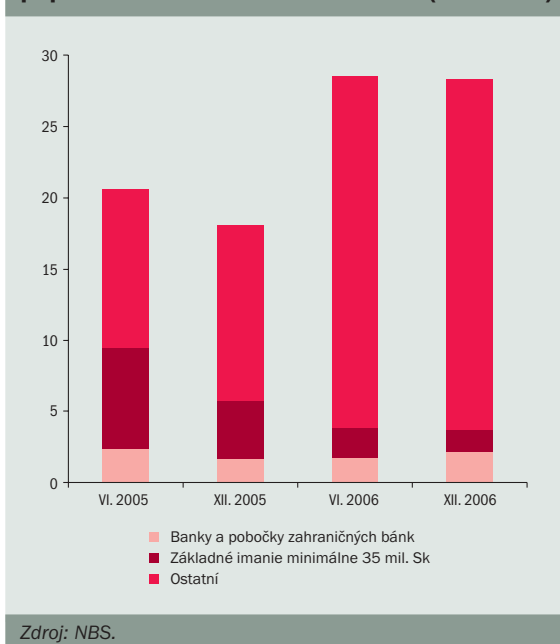
Výrazne sa zmenila aj štruktúra obchodovaných nástrojov. Kým v roku 2005 boli najviac obchodované forward kontrakty (570 mld. Sk) a nástroje peňažného trhu (492 mld. Sk), v roku 2006 to boli najmä dlhopisy (857 mld. Sk). Ostatné nástroje sa obchodovali v menších množstvách (forward kontrakty 284 mld. Sk a opcie 242 mld. Sk).

Na účet poskytovateľa investičnej služby (banky alebo OCP) sa obchodovali najmä finančné deriváty a nástroje peňažného trhu. V rámci IS-3 bolo totiž uskutočnených až 78 % obchodov s forward kontraktami, 84 % obchodov s opciami, 76 % obchodov so swapmi a 98 % obchodov s nástrojmi peňažného trhu. Na účet klienta (IS-2) sa obchodovali najmä dlhopisy (97 % obchodov), akcie (63 %) a zahraničné cenné papiere (59 %). Všetky pokyny klientov na nakladanie s futures kontraktmi a väčšina obchodov s podielovými listami (77 %) boli postúpené iným subjektom v rámci IS-3.

Objem klientskeho majetku, spravovaného prostredníctvom obchodníkov s cennými papiermi (vrátane bánk) vzrástol v priebehu roka 2006 z 18 mld. Sk na 28 mld. Sk. Celý tento rast však spôsobila jedna

**Graf 110 Štruktúra obchodov podľa
investičných nástrojov** (v mld. Sk)

spoločnosť, ktorá k 31. 12. 2005 nevykázala žiaden spravovaný majetok, a k 31. 12. 2006 vykázala objem spravovaného klientskeho majetku vo výške 10 mld. Sk. Ostatné spoločnosti vykázali väčšinou pokles alebo len veľmi mierny nárast objemu spravovaného majetku.

**Graf 111 Vývoj objemu klientskeho majetku
spravovaného obchodníkmi s cennými
papiermi** (v mld. Sk)

Kolektívne investovanie

4 Kolektívne investovanie

Čistá hodnota majetku spravovaná v otvorených podielových fondoch vzrástla počas roku 2006 o 4 %, prudký rast z minulých rokov sa tento rok zastavil. Rast úrokových mier na začiatku roka spôsobil negatívnu výkonnosť dlhopisových fondov, podobne peňažné fondy dočasne stratili svoju výhodu oproti termínovaným vkladom. Najpredávanejšími fondmi v prvej polovici roka boli rizikovejšie, najmä akciové fondy, ku koncu roka to boli zase peňažné fondy. Na výkonnosť fondov, ktoré investujú do zahraničných cenných papierov, mal tento rok veľmi negatívny dopad rast kurzu slovenskej koruny, ktorá oproti EUR posilnila o 9 % a oproti USD až o 18 %.

Majetok v otvorených podielových fondoch

Celková čistá hodnota majetku v tuzemských otvorených podielových fondoch a majetku v zahraničných subjektoch kolektívneho investovania pripadajúca predajom investorom na území Slovenskej republiky vzrástla počas roka 2006 o 4,2 % zo 124 mld. Sk k 31. 12. 2005 na 129 mld. Sk k 31. 12. 2006. Prírastok v zahraničných subjektoch kolektívneho investovania pripadajúci predajom slovenským investorom bol 3,1 mld. Sk, čistá hodnota majetku slovenských otvorených podielových fondov vzrástla o 2,1 mld. Sk.

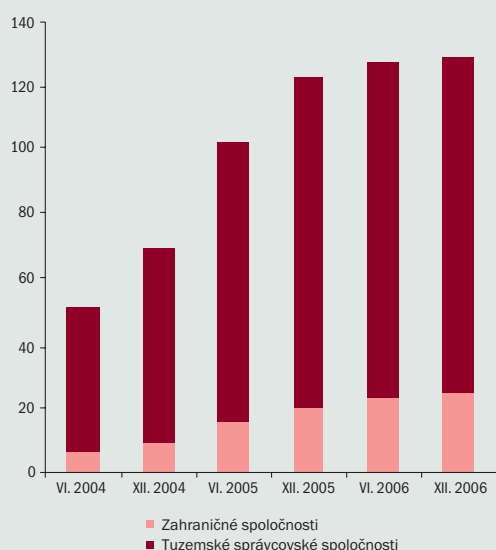
Väčšinu zdrojov tuzemských otvorených podielových fondov (82 %) tvorili podiely nakúpené domácnosťami. Oproti koncu roka 2005 však tento podiel klesol, vtedy

tvorili investície domácností 92 % objemu všetkých prostriedkov vložených v tuzemských otvorených podielových fondoch. Podiel vkladov nerezidentov bol zanedbateľný (0,7 %).

Rast objemu prostriedkov investovaných prostredníctvom podielových fondov, ktorý trval niekoľko rokov, sa v tomto roku výrazne spomalil. Kým celkový objem čistých predajov podielov v roku 2005 bol na úrovni 38,7 mld. Sk, v roku 2006 bolo toto číslo záporné – investori odpredali o 2,6 mld. Sk hodnoty podielov viac, ako ich nakúpili.

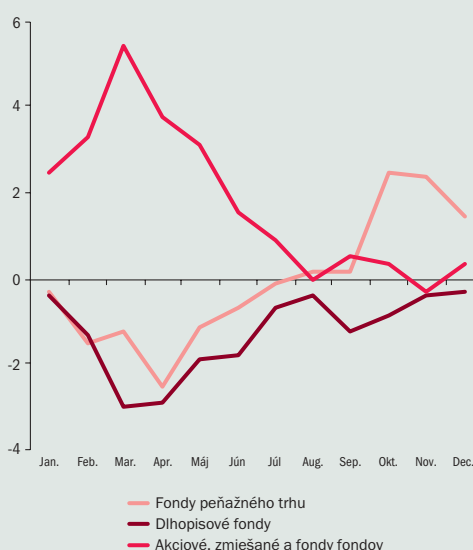
Počas roka 2006 boli najviac redemované dlhopisové fondy, z ktorých investori vybrali až 16,8 mld. Sk a peňažné fondy, z ktorých sa vybralo 5,3 mld. Sk.

Graf 112 Vývoj objemu investícií v otvorených podielových fondoch predávaných v SR (v mld. Sk)

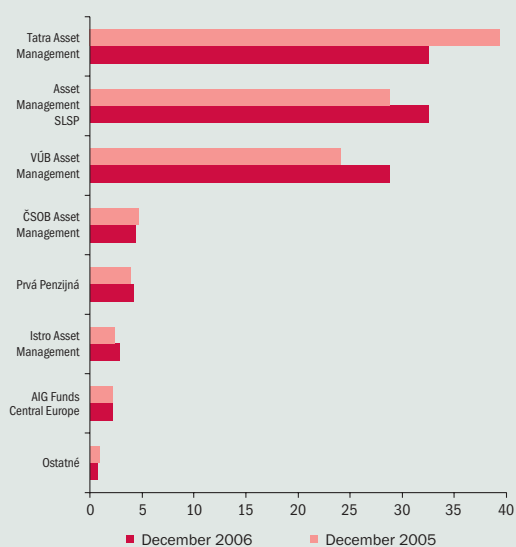

Zdroj: NBS.

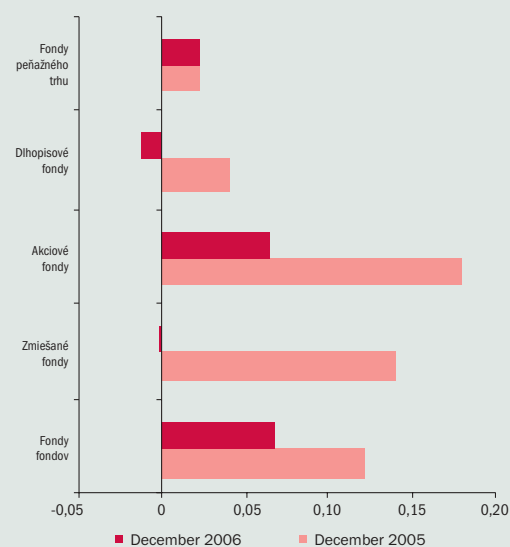
Graf 113 Mesačný vývoj čistých predajov otvorených podielových fondov v SR (v mld. Sk)

Zdroj: SASS.

Graf 114 Čistá hodnota majetku v podielových fondoch spravovaných tuzemskými správcovskými spoločnosťami (v mld. Sk)

Zdroj: NBS.

Graf 115 Porovnanie priemerných ročných výkonností otvorených podielových fondov podľa jednotlivých kategórií (v % za rok)

Zdroj: NBS.

Poznámka: Fondy sú vážené čistou hodnotou aktív prislúchajúcou ich predajom na území SR.

Takto získané prostriedky boli presunuté hlavne do fondov fondov, ktorých čisté predaje za rok 2006 boli 9 mld. Sk a akciových fondov, ktorých čisté predaje za rok 2006 boli 7,4 mld. Sk.

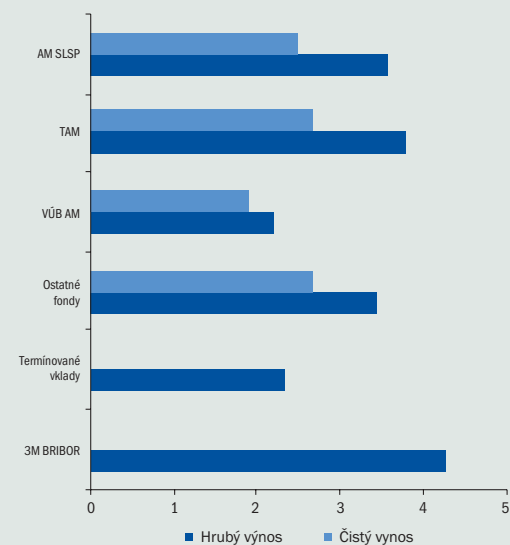
Rast úrokových mier v roku 2006 spôsobil pokles cien dlhopisov, čo sa odrazilo na výkonnosti najmä dlhopisových a zmiešaných fondov. Rizikovejšie skupiny

Redemácie podielových listov sa neprejavili vo všetkých správcovských spoločnostiach rovnako. Vedúce postavenie na trhu si upevnila Tatra Asset Management, správ. spol., a. s., ktorá aj napriek globálnym negatívnym trendom počas roka 2006 dosiahla čisté predaje podielových listov svojich otvorených podielových fondov v hodnote 8,1 mld. Sk. Výrazne pozitívne čisté predaje nedosiahla už žiadna iná slovenská správcovská spoločnosť. Naopak z fondov spravovaných spoločnosťou VÚB Asset Management si investori vybrali 7,2 mld. Sk a z fondov spoločnosti Asset Management Slovenskej sporiteľne 4,9 mld. Sk. V ostatných spoločnostiach k väčším zmenám v rámci objemu aktív spravovaných v otvorených podielových fondoch nedošlo.

Všetky väčšie správcovské spoločnosti, ktorých čistá hodnota spravovaného majetku bola viac ako 1 mld. Sk, hospodárili v roku 2006 zo ziskom. Priemerná hodnota ROE správcovských spoločností vážená objemom vlastných zdrojov bola 21,84 %.

Výkonnosť otvorených podielových fondov

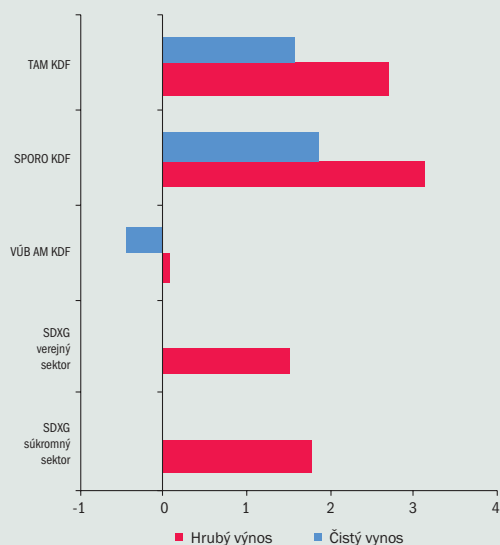
K 31. 12. 2006 vykazovali otvorené podielové fondy nižšie medziročné výkonnosti, ako koncom roka 2005.

Graf 116 Porovnanie jednoročných výnosov fondov peňažného trhu denominovaných v Sk s medzibankovou úrokovou sadzbou a termínovanými vkladmi (v % za rok)

Zdroj: NBS, SASS.

Poznámka: Sadzba na termínovaných vkladoch je priemerná sadzba za posledných 12 mesiacov. Ostatné fondy sú vážené objemom aktív prislúchajúcich predajom na území SR.

Graf 117 Porovnanie jednorýchých výnosov troch najväčších korunových dlhopisových fondov so slovenskými dlhopisovými indexmi (v % za rok)

Zdroj: NBS, SASS.

fondov, hlavne akciové, naproti tomu profitovali na pokračujúcom raste európskych akciových trhov, ktorý však už nebol taký rýchly ako v roku 2005.

Na výkonnosť fondov malo veľký vplyv aj posilňovanie slovenskej koruny oproti cudzím menám. Cenné papiere denominované v USD stratili len na výmennom kurze k 31. 12. 2006 medziročne až 17,8 %, tie ktoré boli denominované v EUR 8,7 %.

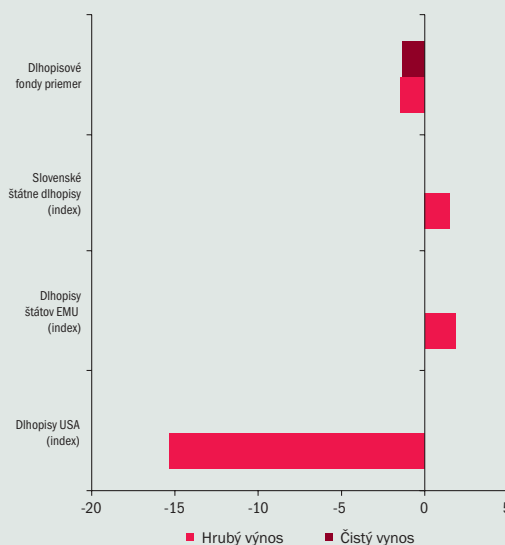
Až 39 % investícií v podielových fondoch je investovaných prostredníctvom fondov peňažného trhu denominovaných v Sk, z toho až 79 % v troch najväčších fondoch.

Hrubý výnos týchto fondov by mal byť porovnateľný s medzibankovou úrokovou sadzbou (v prípade Sk je to kótovaný BRIBOR).

Peňažné fondy dosiahli počas roka 2006 hrubý výnos o 0,5 % až 0,8 % nižší, ako bola trojmesačná medzibanková úroková miera. V porovnaní so zhodnotením prostriedkov na termínovaných účtoch, bol priemerný čistý výnos peňažných fondov denominovaných v Sk v roku 2006 len o 0,04 % vyšší, avšak v niektorých fondoch dosahoval tento rozdiel aj viac ako 0,5 %.

V dlhopisových fondoch bola investovaná skoro pätina celkového objemu aktív, pričom najväčšie fondy (objem aktív väčší ako 1 mld. Sk) možno rozdeliť do dvoch kategórií. Prvou z nich sú fondy, ktoré investujú do dlhopisov denominovaných v Sk, resp. zabezpe-

Graf 118 Porovnanie jednorýchých výnosov všetkých dlhopisových fondov s vývojom trhových indexov (v % za rok)

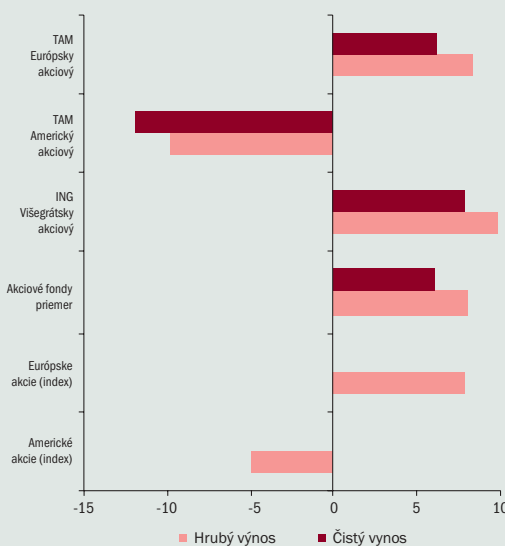

Zdroj: NBS, SASS.

Poznámka: Výnos slovenských dlhopisov je stanovený na základe vývoja indexu SDXG Verejný sektor – vývojový index, výnos dlhopisov štátov EMU na základe indexu MSCI EMU Sovereign TR a výnos dlhopisov USA na základe indexu MSCI US Treasury TR.

Fondy sú vážené objemom aktív prislúchajúcich predajom na území SR.

Graf 119 Porovnanie jednorýchých výnosov troch najväčších akciových fondov s vývojom trhových indexov (v % za rok)

Zdroj: NBS, SASS.

Poznámka: Výnos európskych akcií je stanovený na základe indexu DJ Euro Stoxx 50 TR a výnos Amerických akcií na základe indexu S&P 500 TR.

Fondy sú vážené objemom aktív prislúchajúcich predajom na území SR.

čených proti menovému riziku. Hrubý výnos týchto fondov by mal byť porovnateľný s vývojom slovenských dlhopisových indexov (SDX Group) kótovaných na BCPB.

Medziročný výnos týchto indexov sa pohyboval okolo 1,7 %. Dva najväčšie dlhopisové fondy dosiahli výkonnosť dokonca vyššiu ako indexy.

Ostatné dlhopisové fondy investujú do širokého spektra hlavne európskych a amerických dlhopisov. Na výkon týchto fondov vplýval negatívne hlavne vývoj výmenného kurzu, a preto priemerná výkonnosť dlhopisových fondov bola za rok 2006 záporná.

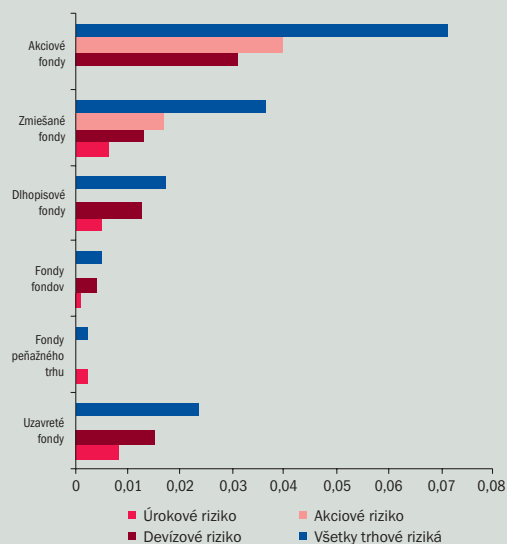
V akciových fondoch bolo investovaných 22 mld. Sk. Výnos týchto fondov bol ovplyvnený hlavne cenami na európskych a amerických burzách, keďže na slovenskom akciovom trhu sa prakticky neobchoduje.

Box 4 Riziká v kolektívnom investovaní

Analýza rizík sa zamerala na trhové riziká (akciové, devízové a úrokové), keďže je to najvýznamnejší typ rizík, ktorým sú investície podielových fondov vystavené. Riziká sú analyzované pomocou dopadu na čistú reálnu hodnotu fondov, čo zodpovedá hodnoteniu rizík z pohľadu investorov fondov a nie správcovských spoločností. Ďalším obmedzením analýzy je, že k 31. 12. 2006 neboli dostupné údaje o portfóliách jednotlivých správcovských spoločností. Riziká preto boli hodnotené k 31. 1. 2007. Aj k tomuto dátumu však boli k dispozícii potrebné údaje iba pre fondy, ktorých čistá hodnota majetku predstavovala asi dve tretiny celkovej čistej hodnoty majetku domácich podielových fondov. Dopad jednotlivých rizík bol odhadnutý pomocou hodnoty Value-at-Risk (VaR) vypočítanej metódou historickej simulácie. Táto hodnota vyjadruje maximálnu stratu, ktorú by podielové fondy utrpeli s 99% pravdepodobnosťou za predpokladu nezmeneného portfólia počas 10 dní.

Najvýznamnejším rizikom, ktorému sú podielové fondy vystavené, je devízové riziko (platí to najmä pre akciové, dlhopisové a zmiešané fondy a uzatvorené fondy). Hodnota VaR pre devízové riziko však v žiadnom fonde nepresahovala 5% čistej hodnoty aktív. Druhé najvýznamnejšie riziko je akciové riziko, pričom hodnota VaR v jednotlivých fondoch predstavovala 0% až 6% čistej hodnoty majetku, resp. 0% až 11% z hodnoty akcií. Celkovo bol podiel hodnoty VaR pre akciové riziko na hodnote akcií 4% v akciových fondoch a 5% v zmiešaných fondoch. Úrokové riziko sa javí ako menej významné, a to dokonca aj v dlhopisových fondoch. Dôvodom môže byť rast úrokových sadzieb v roku 2006 (nielen v Sk, ale aj EUR), počas ktorého je výhodnejšie skracovať dĺžku dlhopisov a tým znižovať vystavenie ich hodnoty úrokovému riziku. V žiadnom z fondov, ktorého údaje sú k dispozícii, nepresiahla hodnota VaR pre úrokové riziko 3% čistej hodnoty daného fondu.

Graf 120 Hodnota VaR pre jednotlivé fondy kolektívneho investovania (k 31. 1. 2007) (v %)

Zdroj: NBS, Reuters, vlastné výpočty.

Vodorovná os – Podiel hodnoty VaR pre dané riziko na čistej hodnote majetku.

Dôchodkové sporenie

5 Dôchodkové sporenie

Nový dôchodkový systém začal prakticky fungovať v roku 2006, keďže 30. 6. 2006 uplynul posledný termín na dobrovoľný vstup do druhého piliera dôchodkového zabezpečenia. K 31. 12. 2006 evidovali dôchodkové správcovské spoločnosti 1,54 milióna sporiteľov, objem aktív na ich dôchodkových účtoch dosiahol 28 mld. Sk. Do tretieho piliera bolo v troch doplnkových dôchodkových spoločnostiach a jednej netransformovanej doplnkovej dôchodkovej poisťovni zapojených 856 tisíc občanov, objem úspor v tomto pilieri dosiahol 21,3 mld. Sk.

Zdroje v dôchodkových fondoch

Počas prvého polroka 2006, kedy bol ešte možný dobrovoľný vstup do druhého piliera dôchodkového zabezpečenia, pribudlo dôchodkovým správcovským spoločnostiam (DSS) 279 tisíc klientov. Po tomto termíne, v priebehu druhého polroka 2006, bolo v Sociálnej poisťovni registrovaných ďalších 149 tisíc nových sporiteľov. Celkovo bolo teda k 31. 12. 2006 zapojených do dôchodkového sporenia 1,54 milióna občanov.

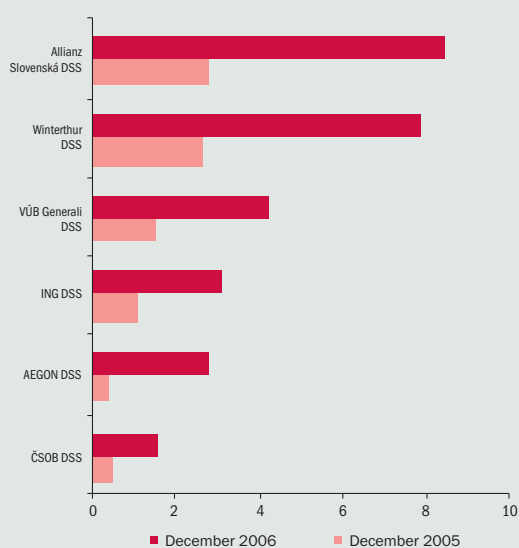
Objem aktív na dôchodkových účtoch spravovaných prostredníctvom DSS vzrástol od konca roku 2005 viac ako trojnásobne na 27,9 mld. Sk. Trhové podiely jednotlivých DSS sa však už výrazne nezmenili. Tri najväčšie správcovské spoločnosti

spravujú 73 % všetkých aktív dôchodkových fondov (k 31. 12. 2005 to bolo 78 %).

Najviac prostriedkov (až 66 %) je sústredených v rastových dôchodkových fondoch, ktoré sa vyznačujú rizikovejším spôsobom investovania a najvyšším predpokladaným zhodnotením prostriedkov v dlhodobom horizonte. Vyvážené fondy tvoria 30 % a konzervatívne len 4 % celkového objemu.

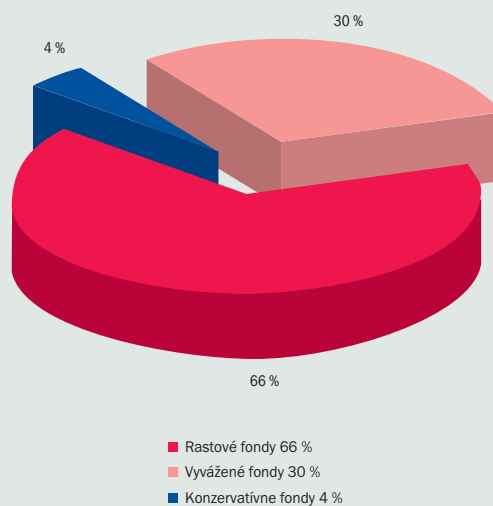
Aj keď je väčšina prostriedkov spravovaná v rastových fondoch, štruktúra investícií je ešte stále dosť konzervatívna. Až 48 % prostriedkov je uložených na bankových účtoch a 38 % v dlhopisoch. Počas roku 2006 sa výrazne zvýšil jedine podiel dlhopisov na celkových aktívach, ten bol k 31. 12. 2005 na úrovni 12 %.

Graf 121 Čistá hodnota aktív dôchodkových fondov pre jednotlivé dôchodkové správcovské spoločnosti (v mld. Sk)

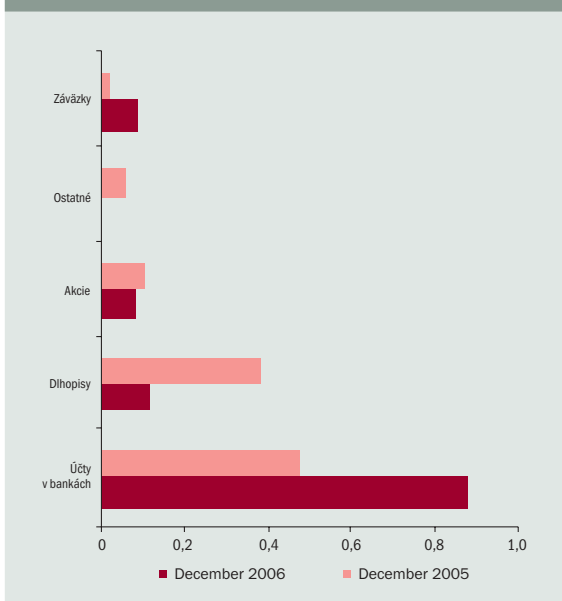
Zdroj: NBS.

Graf 122 Podiel jednotlivých typov fondov na celkovom objeme ich aktív (v %)

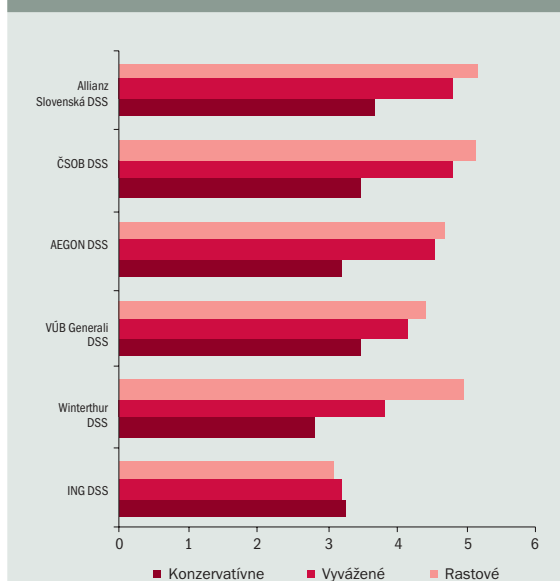
Zdroj: NBS.

Graf 123 Podiel jednotlivých druhov investícií na celkovom objeme spravovaných aktív (v %)

Zdroj: NBS.

Graf 124 Výnos v dôchodkových fondoch pre jednotlivé dôchodkové správcovské spoločnosti a typy fondov (v %)

Zdroj: NBS.

Vodorovná os – jednoročný výnos fondu od 31. 12. 2005 do 31. 12. 2006 stanovený na základe veľkosti dôchodkovej jednotky.

Výkonnosť dôchodkových fondov

Jednoročný výnos v dôchodkových fondoch sa k 31. 12. 2006 pohyboval v rozpätí 2,8 % až 3,7 % pre konzervatívne fondy, 3,2 % až 4,8 % pre vyvážené a 3,1 % až 5,2 % pre rastové fondy.

Posilňovanie slovenskej koruny oproti cudzím menám sa na výkonnosti dôchodkových fondov neprejavilo tak negatívne, ako pri podielových fondoch, keďže až 99 % dlhopisov je denominovaných v slovenských korunách a ostatné investície do cenných papierov v cudzích menách sú proti kurzovému riziku zabezpečené finančnými derivátmi.

Rovnako ako v roku 2005, aj v roku 2006 všetky dôchodkové správcovské spoločnosti hospodárili so stratou, ktorá bola spôsobená vysokými nákladmi pri vstupe na trh dôchodkového sporenia.

Doplňkové dôchodkové sporenie

Počas roka 2006 pôsobili na trhu doplnkového dôchodkového sporenia tri doplnkové dôchodkové spoločnosti, keďže ukončenie transformácie DDP Stabilita na doplnkovú dôchodkovú spoločnosť je naplánované až k 1. 4. 2007.

K 31. 12. 2006 evidovali tri DDS spolu 716 tisíc sporiteľov, ktorí majú v ich fondoch nasporené prostriedky v celkovej výške 17 mld. Sk. Tieto sú investované podobným spôsobom ako prostriedky dôchodkových fondov: 37 % tvoria bankové účty a 56 % dlhopisy.

Netransformovaná DDP Stabilita uzatvorila do 31. 12. 2006 viac ako 140 tisíc zamestnaneckých a poisteneckých zmlúv a spravovala majetok v objeme viac ako 4,3 mld. Sk.

Box 5 Riziká v dôchodkovom sporení

Analýza rizík bola, podobne ako pri hodnotení rizík v kolektívnom investovaní, zameraná na trhové riziká (úrokové, akciové a devízové). Riziká sú opäť analyzované pomocou dopadu na čistú hodnotu aktív dôchodkových fondov (NAV), rozdelenie prípadnej straty medzi klientov a dôchodkové správcovské spoločnosti (z dôvodu požiadavky na minimálnu výnosnosť vzhľadom na výnosnosť ostatných fondov) nie je analyzované. Ďalším obmedzením analýzy je, že k 31. 12. 2006 neboli dostupné údaje o portfóliách jednotlivých DSS. Riziká preto boli hodnotené k 21. 3. 2007, kedy boli k dispozícii údaje od piatich DSS. Dopad jednotlivých rizík bol kvantifikovaný pomocou hodnoty *Value-at-Risk* (VaR) vypočítanej metódou historickej simulácie. Táto hodnota vyjadruje maximálnu stratu, ktorú by dôchodkové fondy utrpeli s 99% pravdepodobnosťou za predpokladu rovnakého portfólia počas 10 dní.

Vypočítané hodnoty VaR naznačujú, že počas 10 dní by výnosnosť nemala klesnúť s pravdepodobnosťou 99% o viac ako 2 percentuálne body (p. b.) pri vyvážených a rastových fondoch, resp. o viac ako 0,5 p. b. pri konzervatívnych fondoch. Rizikovosť vyvážených fondov bola iba mierne nižšia ako rizikovosť rastových fondov. Dôvodom je, že jednotlivé DSS zatiaľ celkom

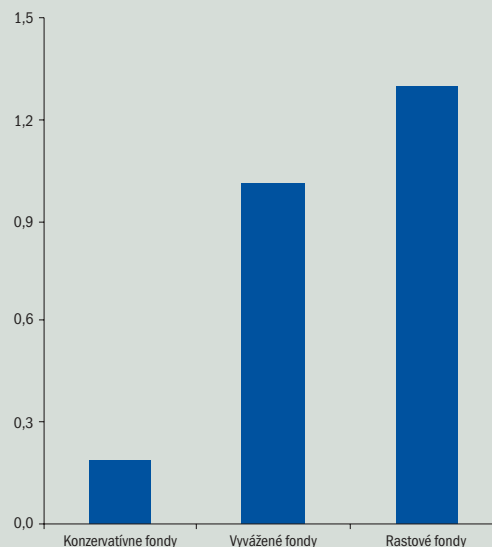
nevyužívali zákonom povolené limity na maximálny podiel akcií v portfóliu dôchodkových fondov a podiel akcií vo vyvážených a rastových fondoch na NAV sa líšil iba mierne.

Podiel hodnoty VaR pre trhové riziká na celkovej čistej hodnote aktív uvedených piatich DSS je 1,3%. Najvýznamnejšie je pritom akciové riziko, pre ktoré je tento podiel 1,2%. Pre úrokové riziko je podiel VaR na celkovej NAV 0,4% a pre devízové riziko 0,0%.

Akciovému riziku sú vystavené iba vyvážené a rastové fondy. Rizikovosť akciových portfólií jednotlivých fondov sa pohybuje v rozpätí od 3% do 9% (podiel hodnoty VaR pre akciové riziko na hodnote akcií). Nerovnomerné je aj vystavenie vyvážených a rastových fondov úrokovému riziku z hľadiska jednotlivých správcovských spoločností. Významnejší dopad tohto rizika (meraný hodnotou VaR na NAV fondu) na úrovni 0,4 až 1,1% by sa prejavil v troch spoločnostiach. Riziko príslušných fondov vo zvyšných dvoch je zanedbateľné (hodnota VaR na NAV je 0,1%). V konzervatívnych fondoch všetkých piatich DSS je úrokové riziko jediným rizikom vplývajúcim na zmenu NAV. Dopad devízového rizika by bol vo všetkých 12 dôchodkových fondoch zanedbateľný.

Graf 125 Hodnota VaR pre jednotlivé dôchodkové fondy (k 21. 3. 2007)

(v %)

Zdroj: NBS, Reuters, Bloomberg, vlastné výpočty.

Poznámka: Zohľadnené boli akciové, úrokové a devízové riziká.

Infraštruktúra finančného trhu

6 Infraštruktúra finančného trhu

Burza cenných papierov

Trhová kapitalizácia a nové emisie

Celková trhová kapitalizácia cenných papierov registrovaných na trhoch Burzy cenných papierov v Bratislave (BCPB) k poslednému dňu roka 2006 predstavovala 581,7 mld. Sk (+1,4% v porovnaní s rokom 2005). Až 74% tohto objemu tvorili dlhopisy.

Na akciových trhoch burzy nebola zaregistrovaná v priebehu roka 2006 žiadna nová emisia a zároveň ani jeden emitent nevyužil možnosť zvýšiť základné imanie spoločnosti formou zvýšenia objemu už registrovaných cenných papierov. V priebehu dvanástich mesiacov bolo na trhy BCPB prijatých celkovo 32 nových emisií domácich dlhových cenných papierov (28,7 mld. Sk). Okrem nových dlhopisových emisií sa prílev kapitálu na trhy burzy prejavil aj prostredníctvom prijímania nových tranží už registrovaných štátnych dlhopisov. Touto cestou sa v priebehu roka 2006 zvýšil emitovaný objem v štyroch emisiách štátnych dlhopisov, jeho úhrnná nominálna hodnota predstavovala 26,2 mld. Sk.

Celková korunová hodnota novoprijatého kapitálu na burzové trhy v roku 2006 teda predstavovala 54,9 mld. Sk. Zo všetkých novoprijatých emisií bolo na trhu kótovaných cenných papierov prijatých 31 emisií (1 štátny, 5 podnikových a 3 bankové dlhopisy a 22 hypotekárnych záložných listov) a na regulovanom voľnom trhu bola zaevidovaná jedna nová emisia podnikových dlhopisov.

Obchodovanie na burze

Finančnému objemu uzavretých obchodov sa nepodarilo zopakovať prekročenie úrovne 1 000 mld. Sk a k ultimu roka sa zastavil tesne pod touto hranicou – na úrovni 992,1 mld. Sk. V porovnaní s rokom 2005 celkový zobchodovaný objem dosiahol mierne zníženie o 1%, avšak počet transakcií vzrástol o 126,8%. Zvýšená aktivita obchodovania súvisela najmä s úspešným napíňaním povinných ponúk na prevzatie, vyhlásených v priebehu roka 2006. Tejto skutočnosti nasvedčuje 16,8-násobný medziročný rast počtu obchodov uzatvorených v rámci povinných ponúk, ako i celkový podiel obchodov v povinných ponukách na celkovom počte obchodov, ktorý dosiahol 58,9%.

Až 99,2% zo všetkých obchodov tvorili obchody so štátnymi dlhopismi, ktoré dosiahli objem 984,6 mld. Sk. Ostatné dlhopisy sa obchodovali v objeme 4,9 mld. Sk. Akciovým titulom sa v roku 2006 investori prakticky nevenovali. Ich celková obchodovaná finančná hodnota predstavuje 2,6 mld. Sk a jej podiel na celkovom objeme obchodov dosiahol 0,3%.

Podiel obratu obchodov realizovaných nerezidentmi na celkovom obrate obchodov v roku 2006 predstavoval 49,4% (490,1 mld. Sk), z toho 50,2% pripadlo na kúpu a 48,6% na predaj.

Slovenský akciový index SAX sa v priebehu roka 2006 zhodnotil o 0,6%. Dlhopisové indexy skupiny SDXG sa zhodnotili o 1,6% (verejný sektor), resp. o 1,8% (súkromný sektor).

Centrálny depozitár cenných papierov

Celkový objem zaknihovaných cenných papierov vyjadrený v menovitej hodnote (pripísaným na účty majiteľov k 31. 12. 2006), bol vo výške 1 025 mld. Sk, z čoho najvyšší podiel predstavovali akcie v objeme 540 mld. Sk.

V porovnaní so stavom ku koncu roka 2005 celkový objem zaknihovaných cenných papierov vydaných v Centrálnom depozitári cenných papierov (CDCP) vyjadrený v menovitej hodnote vzrástol o 21,5 mld. Sk, čo predstavuje medziročný nárast o 2,18%. Najvyšší prírastok zaznamenali dlhopisy, ktorých objem vyjadrený v menovitej hodnote vzrástol medziročne o 5,26%. Najväčší pokles nastal v objeme zaknihovaných podielových listov, a to medziročne o 32,9%.

V priebehu roka 2006 CDCP vykonal prevody cenných papierov s finančným vyrovnaním prostredníctvom systému zúčtovania a vyrovnania v celkovej trhovej cene 800,5 mld. Sk. V porovnaní s rokom 2005 CDCP zaznamenal nárast objemu prevedených cenných papierov v systéme zúčtovania a vyrovnania o 89,4 mld. Sk, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje medziročný prírastok o 12,6%. Objem prevedených cenných papierov bez finančného vyrovnania vyjadrený v menovitej hodnote bol v roku 2006 vo výške 422,5 mld. Sk. V porovnaní s rokom 2005 po-

klesol tento objem o 221,8 mld. Sk, čo percentuálne predstavuje medziročný pokles o 34,4 %.

Fond ochrany vkladov

Fond je zo zákona poverený zabezpečením a výkonom činností súvisiacich s ochranou vkladov fyzických osôb a zákonom vymedzených právnických osôb, uložených v bankách a pobočkách zahraničných bánk, ktoré sú účastníkmi systému ochrany vkladov v SR. Účastníkmi systému ochrany vkladov v SR sú banky a pobočky zahraničných bánk na území SR, vrátane stavebných sporiteľní, ktorým na výkon bankových činností udelila bankové povolenie NBS, okrem Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s. a Eximbanky, a. s., ktoré neprijímajú vklady chránené zákonom o ochrane vkladov.

Banky a pobočky zahraničných bánk sú povinné do fondu hradíť nasledujúce príspevky: vstupný príspevok, ročný príspevok a mimoriadny príspevok. Výšku ročného príspevku na každý rok určuje Rada fondu, pričom sa pohybuje v rozpätí od 0,1 % do 0,75 % z hodnoty vkladov v banke chránených zákonom o ochrane vkladov, a to podľa priemerného stavu vkladov za predchádzajúci štvrtrok. Výšku ročného príspevku na roky, počas ktorých fond spláca úver poskytnutý na zabezpečenie výplaty náhrad za nedostupné vklady, určuje Rada fondu najmenej vo výške 0,35 % a s predchádzajúcim písomným súhlasom NBS najmenej vo výške 0,2 % z hodnoty vkladov v banke chránených zákonom o ochrane vkladov, a to z hodnoty vkladov podľa ich priemerného stavu v banke za predchádzajúci štvrtrok. Na základe rozhodnutia Bankovej rady NBS bola výška ročného príspevku pre banky a pobočky zahraničných bánk Radou fondu na rok 2006 stanovená na 0,2 % z hodnoty vkladov v banke chránených zákonom o ochrane vkladov, a to podľa priemerného stavu vkladov za predchádzajúci štvrtrok.

Do roku 2004 vyplácal fond náhrady nedostupných vkladov v nasledujúcich bankách: AG Banka, a. s. (1,7 mld. Sk), Slovenská kreditná banka, a. s., Bratislava (4,3 mld. Sk), Dopravná banka, a. s., Banská Bystrica (2,2 mld. Sk) a Devín banka, a. s., Bratislava (11,6 mld. Sk). V roku 2006 nevznikla fondu povinnosť vyplácať náhrady za nedostupné vklady.

Garančný fond investícií

Garančný fond investícií bol zriadený v roku 2002 v súlade so zákonom č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Fond sústreďuje peňažné príspevky obchodníkov s cennými papiermi a pobočiek zahraničných obchod-

níkov s cennými papiermi, správcovských spoločností a pobočiek zahraničných správcovských spoločností na poskytovanie náhrad za nedostupný klientsky majetok prijatý obchodníkom s cennými papiermi alebo zahraničným obchodníkom s cennými papiermi, správcovskou spoločnosťou alebo zahraničnou správcovskou spoločnosťou na vykonanie investičnej služby a nakladá s nadobudnutými peňažnými prostriedkami v súlade so zákonom o cenných papieroch. Dohľad nad činnosťou fondu vykonáva Národná banka Slovenska.

Rozsah ochrany klientskeho majetku je určený zákonom o cenných papieroch. Aktuálna výška náhrad za nedostupný klientsky majetok do 30. 4. 2007 je určená vo výške 16.000 EUR a od 1. 5. 2007 bude vo výške 20.000 EUR. Uvedená čiastka bude prepočítaná na Sk podľa kurzu vyhláseného NBS ku dňu nedostupnosti klientskeho majetku. V priebehu roka 2006 nenastala žiadna udalosť, ktorá by si vyžiadala poskytnutie náhrad z fondu.

Výška ročného príspevku obchodníkov s cennými papiermi do Garančného fondu investícií na rok 2006 bola Radou fondu určená takto:

- a) obchodníkovi s cennými papiermi, ktorý je oprávnený poskytovať hlavné investičné služby len v rozsahu podľa § 6 ods. 2 písm. a), b) alebo d) a nie je pri poskytovaní investičných služieb oprávnený nakladať s peňažnými prostriedkami alebo investičnými nástrojmi klienta, vo výške 0,91 % z ročnej sumy poplatkov účtovaných klientom za poskytované investičné služby, najmenej však vo výške stanovenej § 84 ods. 7 písm. a) zákona o cenných papieroch,
- b) obchodníkovi s cennými papiermi, ktorý je oprávnený poskytovať hlavné investičné služby len v rozsahu podľa § 6 ods. 2 písm. a), b) alebo d), vo výške 1,85 % z ročnej sumy poplatkov účtovaných klientom za poskytované investičné služby, najmenej však vo výške stanovenej § 84 ods. 7 písm. b) zákona o cenných papieroch,
- c) ostatným obchodníkom s cennými papiermi vo výške 2,8 % z ročnej sumy poplatkov účtovaných klientom za poskytované investičné služby, najmenej však vo výške stanovenej § 84 ods. 7 písm. c) zákona o cenných papieroch.

Garančný fond investícií v roku 2006 nevyplácal žiadne náhrady za nedostupný klientsky majetok.

Slovenská kancelária poisťovateľov

Slovenská kancelária poisťovateľov bola zriadená zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 81/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Slovenská kancelária poisťovateľov združuje poisťovne, ktoré majú oprávnenie poskytovať v Slovenskej republike zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu pri prevádzke motorového vozidla.

Poistný garančný fond sa tvorí z príspevkov členov kancelárie, z mimoriadnych príspevkov a z poistného

podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Ročný príspevok je určený percentuálnym podielom podľa počtu poistených motorových vozidiel za predchádzajúci kalendárny štvrtrok.

Vybratá téma

7 Vybratá téma

Lízingové spoločnosti v roku 2006

Trh s lízingom má za posledné roky stúpajúcu tendenciu, ako v rámci Slovenska, tak i v iných krajinách EÚ. Predpokladáme, že v najbližších rokoch význam lízingu, ako formy financovania pre podniky a domácnosti, bude rásť.

Lízingové spoločnosti nie sú regulované NBS, a preto zvyčajne nie sú súčasťou Správy o výsledkoch analýzy slovenského finančného sektora. Cieľom tejto vybratej témy je upriamiť pohľad na význam aktivít lízingových spoločností v rámci finančného sektora v SR a súčasné trendy v oblasti lízingu.

Lízing ako forma financovania

Lízing nie je na Slovensku zatiaľ regulovaný a Národná banka Slovenska, ako orgán dohľadu nad finančným trhom, nemá k dispozícii individuálne údaje za jednotlivé lízingové spoločnosti. Dostupné sú len údaje verejne prístupné, publikované buď samotnými lízingovými spoločnosťami, alebo prostredníctvom Asociácie lízingových spoločností (ALS SR). V septembri 2006 však NBS vydala opatrenie č. 6/2006 o predkladaní výkazov faktoringovými spoločnosťami, spoločnosťami splátkového financovania a lízingovými spoločnosťami na štatistické účely, ktoré je účinné od 1. 1. 2007. Na základe neho môže lízingová spoločnosť na písomné požiadanie Národnej banky Slovenska štvrťročne predkladať štatistický výkaz, ktorým sa získajú údaje o pohľadávkach z predmetu lízingu a ostatných pohľadávkach (vrátane pohľadávok z predaja na splátky a z poskytnutých spotrebiteľských úverov) v Sk a EUR za rezidentov a nerezidentov. V rámci členenia na rezidentov a nerezidentov je možné získať aj údaje za peňažné finančné inštitúcie a nepeňažné inštitúcie (verejná správa, ostatní finanční sprostredkovatelia a finančné pomocné inštitúcie, poisťovne a penzijné fondy, nefinančné spoločnosti, domácnosti a neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam).

Postavenie lízingu v slovenskom finančnom sektore

Aj keď finančnému sprostredkovaniu na Slovensku dominujú banky, stále významnejšie postavenie získavajú alternatívne spôsoby financovania.

Podiel lízingových spoločností na celkových aktívach finančného sektora predstavoval na konci roka 2006 približne 4 % (v roku 2005 3,3 %). Okrem bánk mali významnejšie postavenie ešte poisťovne a podielové fondy.

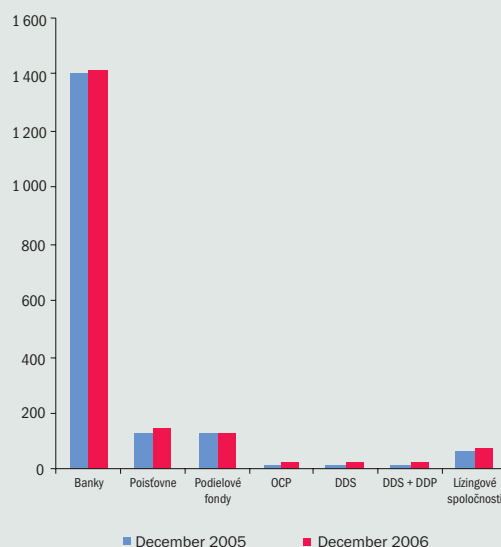
Na konci roka 2006 objem obchodov lízingových spoločností dosiahol hodnotu 72,5 mld. Sk. Medziročne tento objem stúpol o 26 %.

Z pohľadu objemu medziročného nárastu aktív boli lízingové spoločnosti tretím najrýchlejšie rastúcim segmentom, keď medziročne stúpol objem aktív o viac ako 15 mld. Sk.

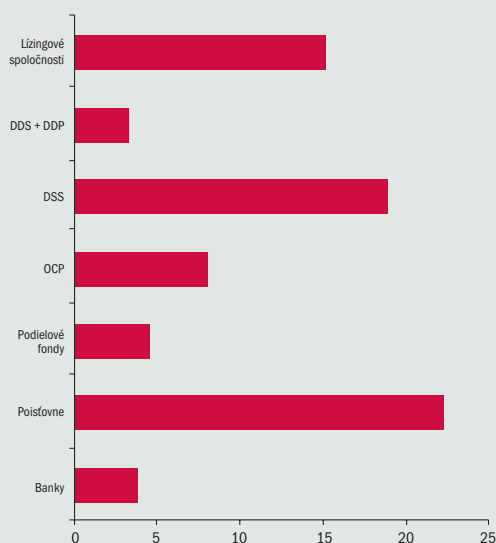
Lízingový trh na Slovensku

Aktivita lízingových spoločností v roku 2006 výrazne vzrástli. Za rok 2006 uzavreli lízingové spoločnosti, združené v Asociácii lízingových spoločností SR,

Graf 126 Objem spravovaného majetku jednotlivými inštitúciami finančného sektora (v mld. Sk)

Zdroj: NBS, ALS SR.

Graf 127 Objem spravovaného majetku inštitúciami finančného sektora (medziročná zmena, v mld. Sk)

Zdroj: NBS, ALS SR.

celkový objem obchodov v hodnote 72,5 mld. Sk, čo oproti roku 2005 predstavuje nárast o 26,4 %. Podiel obchodov hnutelných vecí z tejto sumy predstavoval až 95,3 %, a podiel nehnuteľných vecí 4,7 %. Spolu bolo uzatvorených 93 775 lízingových zmlúv pri náraste o 26,7 % oproti roku 2005.

Ako formu financovania využívajú lízingové spoločnosti najčastejšie finančný lízing, spotrebiteľský úver, operatívny lízing, predaj na splátky a niektoré spoločnosti ponúkajú ako produkt aj spätný lízing. Všetky typy financovania vykázali vysoké tempá objemového rastu. Napriek tomu, že sa podiel finančného lízingu znižoval, tvoril v roku 2006 až 74 % z celkového objemu obchodov. Výrazne stúpili najmä spotrebiteľské úvery – ich objem medziročne stúpol o viac ako 4 mld. Sk.

Podľa typu nájomcu sa financuje najmä súkromný sektor – podnikatelia (poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby, živnostníci), ktorý predstavuje

Tabuľka 20 Typ financovania (v mil. Sk)

	Objem obchodov		Nárast (v %)
	rok 2006	rok 2005	
Finančný lízing	51 057	44 230	15,4
Operatívny lízing	4 893	2 959	65,4
Predaj na splátky	3 134	1 656	89,3
Spotrebiteľský úver	10 040	5 826	72,3
Spolu	69 124	54 671	26,4

Zdroj: ALS SR.

Tabuľka 21 Financovanie podľa typu nájomcu (v mil. Sk)

	Rok 2006	
	Objem	Podiel na trhu (v %)
Súkromný sektor – podnikanie	58 206	84,3
Verejné služby	513	0,7
Spotrebiteľia	8 999	13
Ostatné	1 406	2

Zdroj: ALS SR.

84,3 % na trhu a sektor spotrebiteľov (13 %). Verejné služby sú zatiaľ zanedbateľnou položkou.

Viac ako 78 % financovania podnikateľskej sféry tvorilo financovanie strojov, nákladných a osobných automobilov. Pri bežných spotrebiteľoch dominovali osobné automobily, ktoré tvorili viac ako 95 % z celkového objemu financovania spotrebiteľov. Aj keď spotrebiteľia v najväčšej miere využívajú finančný lízing (55 % podiel na financovaní spotrebiteľov), v roku 2006 výrazne stúpilo financovanie spotrebiteľským úverom (podiel 40 %).

Lízingové spoločnosti financovali najmä hnutelné veci, ktoré tvorili viac ako 95 % z objemu obchodov. Viac ako 30 % tvorili osobné automobily. Z hľadiska medziročného nárastu bol v roku 2006 najväčší záujem o financovanie úžitkových automobilov a nákladné vozidlá (medziročný rast o 63 %, resp. o 31 %).

V roku 2006 poskytovalo lízing nehnuteľností 10 spoločností, patriacich do ALS SR, ktoré spolu uzatvorili 110 zmlúv. Oproti roku 2005 vzrástol objem obchodov s nehnuteľnosťami o 26,7 % (na hodnotu

Tabuľka 22 Financovanie hnutelných vecí

	Podiel (v %)	
	rok 2006	rok 2005
Stroje a priemyselné zariadenia	23,9	25,5
Počítače a kancelárska technika	1	1,1
Nákladné vozidlá, ťahače, prívesy	23,2	22,3
Osobné automobily	32,9	36,7
Úžitkové automobily	15,8	12,3
Lode, lietadlá, železničné vozidlá	1,3	0,6
Ostatné	1,9	1,5

Zdroj: ALS SR.

3,377 mld. Sk)²⁸. Zatiaľ využívali lízing nehnuteľností na Slovensku najmä veľké spoločnosti pri mnoho-miliónových investíciách v oblasti priemyselných a logistických objektov. Financovanie priemyselných budov, maloobchodných budov a supermarketov tvorilo v roku 2006 takmer 78% z celkového objemu financovania nehnuteľností.

Lízingové spoločnosti na Slovensku

Väčšina lízingových spoločností na Slovensku je združená v Asociácii lízingových spoločností Slovenskej republiky, ktorá bola založená v roku 1992. ALS SR združuje spoločnosti na základe dobrovoľnosti, teda v nej nie sú združené všetky lízingové spoločnosti a jej členmi nie sú len lízingové spoločnosti, ale aj iné spoločnosti, ktorých činnosť s lízingom súvisí. V súčasnosti združuje ALS SR 38 členských spoločností, pričom sú v nej zastúpené takmer všetky lízingové spoločnosti s významným postavením na trhu a prevažná väčšina stredných a menších spoločností.

Lízingové spoločnosti majú na Slovensku právnu formu buď akciovej spoločnosti, spoločnosti s ručením obmedzeným alebo sú zriadené ako organizačná zložka zahraničnej spoločnosti.

Tabuľka 23 **Majetková účasť bánk v lízingových spoločnostiach**

Lízingová spoločnosť	Banka
CAC Leasing Slovakia	HVB Bank Slovakia
ČSOB Leasing	ČSOB
Leasing Slovenskej sporiteľne	Slovenská sporiteľňa
OTP Leasing	OTP Banka
Tatra Leasing	Tatra banka
VB Leasing SK	Ľudová banka
VÚB Leasingová	VÚB

Zdroj: NBS, ALS SR.

Lízingové spoločnosti vo veľkej miere vlastnia niektoré banky alebo finančné skupiny. Kapitálové účasti bánk, pôsobiacich na území SR v lízingových spoločnostiach, uvádza tabuľka 23.

Desať najväčších spoločností prefinancovalo v roku 2006 až 86% z celkovej hodnoty prefinancovaného majetku. Podiel dvoch najväčších spoločností na celkovej hodnote prefinancovaného majetku bol 36%.

²⁷ Podľa zdrojov ALS SR.

Tabul'ková část

8 Tabuľková časť

8.1 Informácie o štruktúre finančného trhu

Údaje o počtoch inštitúcií

Tabuľka 24 Počet finančných inštitúcií k 31. 12. 2006			
	Počet inštitúcií	Počet inštitúcií	Zmena
Počet bánk v SR	17	18	-1
z toho: stavebné sporiteľne	3	3	0
banky s hypotekárnou licenciou	9	9	0
ostatné banky	5	6	-1
Počet pobočiek zahraničných bánk v SR	7	5	+2
z toho: na základe povolenia NBS	1	1	0
na princípe jedného bankového povolenia	6	4	+2
z toho: pobočky zahraničných bánk s hypotekárnou licenciou	1	1	0
Počet pobočiek zahraničných bánk prispievajúcich do Fondu ochrany vkladov	2	2	0
Počet zastúpení zahraničných bánk v SR	10	9	+1
Počet pobočiek (organizačných jednotiek) bánk v SR	715	692	+23
Počet nižších organizačných zložiek v SR	460	457	+3
Počet pobočiek slovenských bánk v iných krajinách	1	1	0
Počet zastúpení slovenských bánk v iných krajinách	1	1	0
Počet zahraničných subjektov voľne poskytujúcich cezhraničné bankové služby	131	104	+27
z toho: banky	123	99	+24
inštitúcie elektronických peňazí	3	2	+1
zahraničné finančné inštitúcie	3	3	0
úverové družstvá	2	0	+2
Slovenské banky poskytujúce voľne cezhraničné bankové služby v zahraničí	1	1	0
z toho: inštitúcie elektronických peňazí	0	0	0
Počet zamestnancov bánk a pobočiek zahraničných bánk	19 525	19 850	-325
Počet poisťovní v SR	24	25	-1
z toho: poisťovne poskytujúce len životné poistenie	5	5	0
poisťovne poskytujúce len neživotné poistenie	6	4	+2
poisťovne poskytujúce životné aj neživotné poistenie	13	16	-3
Poisťovne poskytujúce služby na základe slobody poskytovania služieb	296	200	+96
z toho: bez zriadenia pobočky	289	196	+93
z toho: prostredníctvom pobočky	7	4	+3
Počet poisťovní v SR poskytujúcich povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla	9	8	+1
Počet zamestnancov poisťovní		6 253	
Počet dôchodkových správckovských spoločností	6	8	-2
Počet doplnkových dôchodkových spoločností	3	0	+3
Počet doplnkových dôchodkových poisťovní	1	5	-4
Počet tuzemských správckovských spoločností v SR	10	10	0
z toho: správckovské spoločnosti s rozšíreným povolením podľa § 3 ods. 3 Zákona o kolektívnom investovaní (ZKI)	7	7	0

Tabuľka 24 Počet finančných inštitúcií k 31. 12. 2006 (pokračovanie)

	Počet inštitúcií	Počet inštitúcií	Zmena
Počet tuzemských podielových fondov:	109	100	+9
z toho: otvorené podielové fondy	62	51	+11
uzavreté podielové fondy	44	49	-5
špeciálne podielové fondy	3	0	+3
Počet zahraničných správcovkých spoločností a zahraničných subjektov kolektívneho investovania pôsobiacich v SR na základe povolenia podľa § 75 ZKl:	3	3	0
z toho: prostredníctvom pobočky v SR	2	2	0
bez zriadenia pobočky	1	1	0
Počet zahraničných správcovkých spoločností a zahraničných subjektov kolektívneho investovania pôsobiacich v SR na základe jednotného európskeho povolenia:	21	14	+7
z toho: zahraničné správcovké spoločnosti	7	4	+3
z toho: zahraničné investičné spoločnosti	14	10	+4
v rámci toho: počet zahraničných podielových fondov a pod. fondov zahraničných investičných spoločností	360	294	+66
Počet zahraničných správcovkých spoločností vykonávajúcich činnosti podľa § 3 ods. 3 ZKl	6	3	+3
Počet obchodníkov s cennými papiermi	33	36	-3
z toho: banky a pobočky zahraničných bánk	18	18	0
Počet zahraničných subjektov pôsobiacich v SR ako obchodník s cennými papiermi	304	204	+100
z toho: prostredníctvom pobočky v SR	2	2	0
bez zriadenia pobočky	302	202	+100
Počet slovenských obchodníkov s cennými papiermi poskytujúcich služby v zahraničí	7 ¹⁾	5 ¹⁾	+2
Počet sprostredkovateľov investičných služieb v SR:	888	756	132
z toho: právnické osoby	55	37	18
fyzické osoby	833	719	114

Zdroj: NBS.

1) 5 subjektov v deviatich krajinách (k 31. 12. 2005) a 7 subjektov v šiestnástich krajinách (k 31. 12. 2006).

Bankový sektor a obchodníci s cennými papiermi

Národná banka Slovenska dňa 10. 2. 2006 zaregistrovala zastúpenie zahraničnej banky BANCA MONTE DEI PASCHI DI SIENA SPA, Taliansko. Celkový počet zastúpení zahraničných bánk tak stúpol na desať.

Dňa 1. 3. 2006 začala činnosť J&T BANKA, a. s., pobočka zahraničnej banky na základe jedného bankového povolenia. Vklady pobočky sú poistené vo Fonde pojištění vkladů, Praha, Česká republika.

Národná banka Slovenska svojim rozhodnutím z 15. 5. 2006 udelila predchádzajúci súhlas na zrušenie CALYON BANK SLOVAKIA, a. s., ako následok predaja podniku banky, ktorý kúpila zahraničná banka CALYON S. A., Francúzsko. Uvedená spoločnosť sa rozhodla zmeniť pôsobenie nimi ovládanej spoločnosti CALYON BANK SLOVAKIA, a. s., v SR a presunúť všetky jej aktivity na novovytvorenú pobočku CALYON S. A. Zároveň NBS udelila predchádzajúci súhlas na predaj podniku banky a predaj podniku obchodníka s cennými papiermi predávajúcemu CALYON BANK SLOVAKIA, a. s., a nadobúdateľovi CALYON S. A. Francúzsko.

Rozhodnutím Národnej banky Slovenska z 31. 5. 2006 bolo udelené povolenie na poskytovanie investičných služieb spoločnosti Money Market Brokers, o. c. p., a. s., Bratislava.

Národná banka Slovenska svojím rozhodnutím z 29. 6. 2006 udelila predchádzajúci súhlas spoločnosti Stredoeurópsky maklérsky dom, o. c. p., a. s., na vrátenie povolenia na poskytovanie investičných služieb.

Ďalej NBS vydala rozhodnutia, ktorými udelila predchádzajúci súhlas na vrátenie povolenia na poskytovanie investičných služieb: spoločnosti Stredoeurópsky maklérsky dom, o. c. p., a. s., dňa 29. 6. 2006, spoločnosti EURÓPSKA KAPITÁLOVÁ o. c. p., a. s., dňa 16. 8. 2006 a spoločnosti Capital Partners, o. c. p., a. s., dňa 16. 10. 2006.

Národná banka Slovenska rozhodla dňa 31. 6. 2006 udeliť povolenie na poskytovanie investičných služieb spoločnosti Money Market Brokers, o. c. p., a. s., Bratislava.

Dňa 12. 10. 2006 bolo rozhodnutím Národnej banky Slovenska udelené povolenie na poskytovanie inves-

tičných služieb spoločnosti ACTIVE FINANCE, o. c. p., a. s., Košice.

Poistovací sektor

Počet poisťovní sa znížil o jednu, keďže došlo k zániku dvoch poisťovní a vzniku jednej poisťovne. Zanikla Vzájomná životná poisťovňa Sympatia, a. s., (VŽP), povolenie vrátila 30. 1. 2006, jej poisťný kmeň neživotného poistenia bol prevedený do poisťovne Union a poisťný kmeň životného poistenia do ING Životnej poisťovne, a. s., a Winterthur poisťovne, a. s., ktorá vrátila povolenie 26. 5. 2006 a jej poisťný kmeň bol prevedený do spoločnosti Credit Suisse Life & Pensions Pojišťovna, a. s., ktorá vykonáva činnosť na území Slovenskej republiky prostredníctvom svojej pobočky Winterthur pojišťovna, a. s. Naopak, 6. 2. 2006 bolo udelené povolenie spoločnosti AEGON Životná poisťovňa, a. s., za prvý polrok 2006 však zatiaľ nevykázala žiadne predpísané poistné. Vznik spoločnosti AEGON Životná poisťovňa, a. s., však nemožno označiť za príchod nového subjektu na slovenský poisťný trh, pretože už predtým AEGON Levensverzekering, N. V.,

poskytovala svoje služby na území SR na základe slobodného poskytovania služieb prostredníctvom pobočky, ide teda len o zmenu formy pôsobenia na slovenskom poisťnom trhu. V prvom polroku 2006 bol pripravovaný prevod poisťného kmeňa pobočky AEGON Levensverzekering, N. V., do spoločnosti AEGON Životná poisťovňa, a. s.

Rozhodnutím NBS zo dňa 10. 5. 2006 bolo na základe žiadosti QBE poisťovne, a. s., zmenné jej povolenie na vykonávanie poisťovacej činnosti. Z povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti bolo vypustené vykonávanie životného poistenia.

Počet poisťovní pôsobiacich na území SR na základe „single passport“ od vstupu Slovenskej republiky do EÚ neustále rastie. V priebehu roka 2006 začala 1 univerzálna (Zavarovalnica Triglav, d. d.) a 2 neživotné (Europäische Reiseversicherung, AG a AIG EUROPE S. A.) poisťovne z iných členských štátov pôsobiť na poisťnom trhu v SR prostredníctvom svojej pobočky a 15 životných, 56 neživotných a 8 univerzálnych po-

Tabuľka 25 Počet poisťovní z iných členských štátov EÚ, ktoré prejavili záujem vykonávať poisťovacia činnosť na území SR prostredníctvom pobočky alebo na základe práva slobodného poskytovania služieb k 31. 12. 2006

Domovský štát sídla poisťovne	Životná		Neživotná		Univerzálna		Celkom	
	P	SPS	P	SPS	P	SPS	P	SPS
Belgicko				10				10
Česká republika				7	1	6	1	13
Dánsko				6				6
Estónsko				2				2
Fínsko				4		1		5
Francúzsko		2	1	11		2	1	15
Gibraltár				1				1
Holandsko	1		1	12			2	12
Írsko		3		33				36
Lichtenštajnsko		4		2				6
Litva				2		1		3
Lotyšsko				1				1
Luxembursko		9		9				18
Maďarsko				8		1		9
Malta				1				1
Nemecko	1			19			1	19
Poľsko		3		8				11
Rakúsko		2	1	9		11	1	22
Slovinsko		1		1	1	2	1	4
Španielsko				2				2
Švédsko				8				8
Taliansko				7		8		15
Veľká Británia		7		61		2		70
Celkom	2	31	3	224	2	34	7	289

Zdroj: NBS.

P – prostredníctvom pobočky, SPS – na základe práva slobodného poskytovania služieb.

Tabuľka 26 Podiel jednotlivých krajín na základnom imaní jednotlivých typov finančných inštitúcií k 31. 12. 2006 (v %)

	Banky	Poisťovne ¹	Dôchodkové správcovské spoločnosti	Doplnkové dôchodkové spoločnosti	Správcovské spoločnosti ¹	Obchodníci s cennými papiermi ¹
Slovensko	10,44	8,47	44,24	20,00	78,47	8,56
Krajiny EÚ (bez SR)	85,82	87,67	28,01		21,53	87,41
Česko	7,85	1,21	6,48		10,34	6,91
Francúzsko	0,63	0,99	0			0,68
Holandsko	1,38	13,38	18,75	40,00		1,52
Luxembursko	28,21	0,00	2,78			31,67
Maďarsko	4,52	1,26	0			5,04
Nemecko	1,94	40,43	0			
Rakúsko	35,83	17,53	0			35,77
Taliansko	5,32	0,00	0			5,80
Portugalsko	0,08	0,00	0			
Spojené kráľovstvo	0,07	8,07	0			0,02
Ostatné		4,80	0		11,20	
Krajiny mimo EÚ	3,74	3,86	27,75 ²	40,00 ²		4,03

Zdroj: NBS.

Poznámka: Údaje v tabuľke vyjadrujú podiel jednotlivých krajín na základnom imaní finančných inštitúcií podľa prvého vlastníka.

1) Údaje sú za rok 2005.

istovní z iných členských štátov začalo pôsobiť na slovenskom poisťovnom trhu na základe práva slobodného poskytovania služieb. K 31. 12. 2006 nepôsobila na slovenskom poisťovnom trhu žiadna pobočka poisťovne z tretích štátov.

Rovnako ako poisťovne z iných členských štátov môžu pôsobiť na území SR, tak aj slovenské poisťovne môžu vykonávať činnosť na území ktoréhokoľvek členského štátu EÚ alebo EHP (Európskeho hospodárskeho priestoru). Prostredníctvom pobočky pôsobili tri poisťovne (Wüstenrot poisťovňa, a. s., QBE poisťovňa, a. s., a ING Životná poisťovňa, a. s.) v Českej republike (v priebehu roka 2006 sa ich počet nezmenil). Desiat slovenských poisťovní (2 poisťovne sa notifikovali v priebehu roka 2006) môže vykonávať v jednej alebo vo viacerých krajinách EÚ činnosť na základe práva slobodného poskytovania služieb. Reálnu činnosť však vykonávalo za prvé 3 štvrtroky 2006 len päť poisťovní v Českej republike (QBE poisťovňa, a. s., prostredníctvom pobočky aj na základe práva slobodného poskytovania služieb, Wüstenrot poisťovňa, a. s., prostredníctvom pobočky, ČSOB Poisťovňa, a. s., na základe práva slobodného poskytovania služieb, Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s., na základe práva slobodného poskytovania služieb a Union poisťovňa, a. s., na základe práva slobodného poskytovania služieb).

K infraštruktúre poisťovného trhu ďalej patria sprostredkovatelia poistenia a sprostredkovatelia zaistenia. V priebehu roka 2006 došlo v oblasti sprostredkovateľov poistenia a sprostredkovateľov zaistenia k zásadným zmenám, nakoľko od 1. 9. 2005 vstúpil do platnosti zákon č. 340/2005 o sprostredkovaní

poistenia a sprostredkovaní zaistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (zákon o sprostredkovaní), ktorý ukladal sprostredkovateľom poistenia povinnosť do 31. decembra 2006 zosúladiť sa s týmto zákonom. Rovnako zaviedol sa Register sprostredkovateľov poistenia a sprostredkovateľov zaistenia (register). V registri sú evidované všetky subjekty, ktoré vykonávajú sprostredkovanie poistenia a zaistenia v zmysle zákona o sprostredkovaní. Ide o subjekty vykonávajúce činnosť na základe povolenia NBS (poisťovací agent, poisťovací maklér, sprostredkovateľ zaistenia) a subjekty vykonávajúce činnosť bez povolenia, výhradne pre poisťovňu (výlučný sprostredkovateľ poistenia) alebo výhradne pre sprostredkovateľa poistenia (podriadený sprostredkovateľ poistenia). V registri sú evidovaní aj sprostredkovatelia poistenia z iného členského štátu, ktorí vykonávajú sprostredkovanie poistenia na našom území prostredníctvom pobočky alebo na základe práva slobodného poskytovania služieb. K 31. 12. 2006 bolo zaregistrovaných 12 267 výlučných sprostredkovateľov poistenia z čoho 10 876 subjektov sa zaregistrovalo v priebehu roka 2006. Podriadených sprostredkovateľov poistenia bolo ku koncu roka zaregistrovaných 16 008 subjektov, z čoho sa v priebehu roka zaregistrovalo 14 403. O povolenie na vykonávanie sprostredkovateľa poistenia ako poisťovací agent požiadalo v priebehu roka 2006 304 subjektov a počet zaregistrovaných poisťovacích agentov ku koncu roka 2006 dosiahol 307. O povolenie na vykonávanie sprostredkovateľa poistenia ako poisťovací maklér požiadalo v roku 2006 12 subjektov a počet zaregistrovaných poisťovacích agentov ku koncu roka 2006 dosiahol 13. O povolenie na

vykonávanie sprostredkovateľa zaistenia požiadal v roku 2006 jeden subjekt a počet zaregistrovaných sprostredkovateľov zaistenia ku koncu roka bol 1. Ku koncu roka 2005 bolo na poisťnom trhu 494 subjektov, ktorý ešte vykonávali činnosť na základe povolenia podľa § 13 zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poisťovníctve“) a 4 subjekty, ktoré už vykonávali činnosť na základe povolenia podľa zákona o sprostredkovaní. Do konca roku 2006 požiadalo o vydanie povolenia na vykonávanie sprostredkovania poistenia podľa zákona o sprostredkovaní 316 subjektov, z čoho usudzujeme, že 178 subjektov nepožiadalo o povolenie na vykonávanie sprostredkovateľskej činnosti podľa uvedeného zákona. Evidencia sprostredkovateľov poistenia z iných členských štátov v registri je len informatívna a tieto subjekty musia byť vedené v registri domovského členského štátu. Aktuálny počet týchto subjektov je dostupný na internetovej stránke NBS (www.nbs.sk).

Hlavným prínosom zákona o sprostredkovaní bolo sprehľadnenie subjektov, ktoré sprostredkujú poistenie na poisťnom trhu. Vydanie nových povolení pre poisťovacích agentov a poisťovacích maklérov znížilo počet sprostredkovateľov na poisťnom trhu a je zrejmé, ktoré subjekty túto činnosť reálne vykonávajú. Evidencia výlučných a podriadených sprostredkovateľov zabezpečila ich výhradnosť, čo znamená, že tieto subjekty nemohli bez povolenia vykonávať činnosť pre viacero poisťovní alebo viacero subjektov s vydaným povolením. Zákon o sprostredkovaní tiež umožnil

prístup sprostredkovateľov z iných členských štátov na slovenský poisťný trh ako aj prístup slovenských sprostredkovateľov na trh EÚ alebo EEA. Rovnako sa upravilo postavenie poisťovacieho makléra a poisťovacieho agenta, ktorých postavenie v ustanoveniach zákona o poisťovníctve nebolo upravené.

Údaje o vlastníckej štruktúre dohliadaných subjektov

Bankový sektor

K 31. 3. 2006 vykázala Tatra banka, a. s., znížené základné imanie o hodnotu prioritných akcií (47,5 mil. Sk) v súlade s prijatými medzinárodnými účtovnými štandardami.

V Istrobanke, a. s., bola zaznamenaná zmena akcionára – Bank für Arbeit und Wirtschaft und Österreichische Postsparkasse, AG, Rakúsko v súlade s udeľeným predchádzajúcim súhlasom Národnej banky Slovenska, ktorý vznikol zlúčením spoločností Bank für Arbeit und Wirtschaft Aktiengesellschaft Österreichische Postsparkasse Aktiengesellschaft, a Kapital & Wert Bank Aktiengesellschaft, Rakúsko.

Istrobanka, a. s., vykázala k 30. 6. 2006 zvýšené základné imanie o 225 mil. Sk a Tatra banka, a. s., o 71,3 mil. Sk.

Podiel zahraničných investorov na základnom imaní bánk sa znížil zrušením Calyon Bank Slovakia, a. s., ako následok predaja podniku banky.

8.2 Analytické údaje

Banky a pobočky zahraničných bánk

Tabuľka 27 Štruktúra aktív a pasív bánk a pobočiek zahraničných bánk (v tis. Sk)							
	Objem spolu (k 31. 12. 2006)	Podiel cudzej meny	Medziročná zmena	Podiel na bilančnej sume	CR3	CR5	HHI
AKTÍVA SPOLU	1 466 136 833	15 %	0 %	100 %	52 %	67 %	1 140
ÚVERY KLIENTOM SPOLU	668 076 596	22 %	20 %	46 %	47 %	62 %	1 009
Úvery retailu	239 308 511	2 %	32 %	16 %	63 %	81 %	1 588
z toho: úvery domácnostiam	221 094 199	2 %	33 %	15 %	64 %	82 %	1 639
Úvery podnikom	328 156 102	33 %	20 %	22 %	43 %	63 %	981
Úvery finančným spoločnostiam okrem bánk	63 640 911	19 %	15 %	4 %	47 %	67 %	1 081
Úvery verejnej správe	18 918 534	33 %	-32 %	1 %	74 %	87 %	3 769
Úvery nerezidentom	18 052 538	77 %	-2 %	1 %	47 %	72 %	1 228
OPERÁCIE NA MEDZIBANKOVOM TRHU SPOLU	397 759 602	10 %	-22 %	27 %	49 %	67 %	1 111
z toho: operácie s NBS a zahraničnými emisnými bankami (vrátane pokladničných poukázok NBS)	298 782 885	0 %	-28 %	20 %	52 %	70 %	1 251
CENNÉ PAPIERE A DERIVÁTY SPOLU	329 821 465	9 %	2 %	22 %	72 %	80 %	1 861
Cenné papiere emitované rezidentmi	272 094 462	4 %	-1 %	19 %	76 %	81 %	2 030
Pokladničné poukázky a zmenky držané do splatnosti	2 409 394	11 %	11 %	0 %	99 %	100 %	6 956

Tabuľka 27 Štruktúra aktív a pasív bánk a pobočiek zahraničných bánk (pokračovanie) (v tis. Sk)

	Objem spolu (k 31. 12. 2006)	Podiel cudzej meny	Medzi- ročná zmena	Podiel na bilančnej sume	CR3	CR5	HHI
Dlhopisy štátne	209 077 761	5 %	3 %	14 %	76 %	81 %	2 182
Dlhopisy podnikov	6 977 846	16 %	-10 %	0 %	67 %	88 %	1 824
Dlhopisy bánk	24 860 356	0 %	10 %	2 %	69 %	83 %	1 907
Ostatné dlhové cenné papiere	23 099 281	0 %	-31 %	2 %	100 %	100 %	10 000
Majetkové cenné papiere	5 669 824	0 %	-6 %	0 %	82 %	92 %	3 434
Cenné papiere emitované nerezidentmi	27 613 560	55 %	-23 %	2 %	76 %	88 %	2 310
Dlhové cenné papiere	25 787 024	54 %	-21 %	2 %	77 %	90 %	2 331
z toho: emitované bankami	13 067 060	23 %	-12 %	1 %	78 %	94 %	3 023
z toho: emitované verejnou správou	2 693 206	100 %	-27 %	0 %	76 %	100 %	2 342
z toho: ostatní emitenti	10 026 758	83 %	-30 %	1 %	82 %	96 %	3 629
Majetkové cenné papiere	1 826 536	63 %	-40 %	0 %	97 %	100 %	4 703
z toho: emitované bankami	20 936	44 %	1355 %	0 %	100 %	100 %	4 584
z toho: ostatní emitenti	1 805 600	64 %	-41 %	0 %	97 %	100 %	4 705
Deriváty – kladná reálna hodnota	30 113 443	7 %	123 %	2 %	68 %	87 %	1 784
PASÍVA SPOLU	1 407 956 850	20 %	0 %	100 %	52 %	67 %	1 133
VKLADY A PRIJATÉ ÚVERY OD KLIENTOV SPOLU	925 952 293	13 %	12 %	66 %	58 %	69 %	1 294
z toho: vklady poistené vo fonde ochrany vkladov	482 331 232	10 %	15 %	34 %	61 %	75 %	1 544
Vklady a prijaté úvery od retailu	455 922 545	9 %	15 %	32 %	62 %	76 %	1 621
Vklady a prijaté úvery od domácností	418 411 818	9 %	16 %	30 %	62 %	76 %	1 636
Vklady a prijaté úvery od podnikov	289 365 986	19 %	15 %	21 %	53 %	69 %	1 344
Vklady a prijaté úvery od finančných spoločností, okrem bánk	76 652 700	3 %	15 %	5 %	47 %	68 %	1 081
Vklady a prijaté úvery od verejnej správy	87 726 600	27 %	-6 %	6 %	85 %	94 %	2 771
Vklady a prijaté úvery od nerezidentov	16 284 462	51 %	-27 %	1 %	51 %	68 %	1 180
ZDROJE OD BÁNK SPOLU	213 854 260	58 %	-41 %	15 %	53 %	68 %	1 256
Zdroje od NBS a zahraničných emisných bánk	3 294 623	1 %	-46 %	0 %	98 %	100 %	7 754
Zdroje od nerezidentských bánk	170 420 762	68 %	-43 %	12 %	58 %	72 %	1 448
EMITOVANÉ CENNÉ PAPIERE SPOLU	123 322 814	13 %	47 %	9 %	55 %	74 %	1 374
Hypotekárne záložné listy	64 822 536	15 %	49 %	5 %	68 %	84 %	1 908
Zmenky	20 990 066	8 %	63 %	1 %	56 %	78 %	1 445
Ostatné emitované cenné papiere	6 298 457	0 %	4 %	0 %	84 %	100 %	2 827
Deriváty – záporná reálna hodnota	31 211 755	16 %	115 %	2 %	69 %	88 %	1 848
Rizikovo vážené aktíva bankovej knihy	690 764 161		18 %	49 %	51 %	65 %	1 078
Rizikovo vážené aktíva obchodnej knihy	32 889 631		32 %	2 %	68 %	85 %	1 951
Iné rizikovo vážené aktíva	5 560 261		-80 %	0 %	70 %	84 %	2 193
Vlastné zdroje	79 756 246		2 %	6 %	48 %	66 %	1 059

Zdroj: NBS.

Poznámka: Do výpočtu CR 3, CR 5 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná. Pri rovnakej hodnote podielu všetkých inštitúcií by pri počte 24 inštitúcií bola hodnota HHI 417. Aktíva sú vyjadrené v hrubej hodnote; rovnosť s pasívami sa dosiahne odráťaním hodnoty odpisov a opravných položiek.

Tabuľka 28 Výnosy a náklady bánk a pobočiek zahraničných bánk (v tis. Sk)

		Hodnota (k 31. 12. 2006)	Hodnota (k 31. 12. 2005)	CR3	CR5	HHI
(a)	PREVÁDZKOVÉ NÁKLADY SPOLU (b + e + f)	30 040 716	28 010 473	56 %	68 %	1 229
(b)	Administratívne náklady (c + d)	25 724 828	23 489 515	56 %	68 %	1 213
(c)	Nakupované výkony	12 177 498	11 360 542	52 %	66 %	1 130
(d)	Personálne náklady	13 547 330	12 128 973	59 %	71 %	1 304
(e)	Odpisy hmotného a nehmotného majetku	4 116 558	4 393 253	60 %	72 %	1 439
(f)	Dane a poplatky	199 330	127 705	64 %	75 %	2 372
(g)	HRUBÝ PRÍJEM (h + l)	55 081 640	42 673 741	56 %	69 %	1 240
(h)	Čistý úrokový príjem (j - i)	34 591 970	29 693 682	59 %	70 %	1 348
(i)	Úrokové náklady	33 456 498	24 823 777	49 %	69 %	1 146
(j)	Úrokové výnosy	68 048 468	54 517 459	53 %	67 %	1 190
(k)	z toho: Úrokové výnosy z cenných papierov	12 636 611	16 255 412	71 %	78 %	1 800
(l)	Čistý neúrokový príjem (m + n + o + p)	20 489 670	12 980 059			
(m)	Výnosy z akcií a podielov	456 330	98 091	87 %	99 %	3 172
(n)	Čistý príjem z poplatkov	11 250 599	11 242 961	66 %	77 %	1 634
(o)	Čistý príjem z obchodovania	7 463 565	8 060 150	49 %	72 %	1 309
(p)	Iné čisté prevádzkové príjmy	1 319 176	- 6 421 143			
(q)	ČISTÝ PRÍJEM (g - a)	25 040 924	14 663 268			
(r)	Čistá tvorba opravných pol. a čistý príjem z odpis. pohľadávok	2 496 483	- 1 037 336			
(s)	Čistá tvorba rezerv	146 591	- 541 976	162 %	167 %	274 087
(t)	ČISTÝ ZISK PRED ZDANENÍM (q - r - s)	22 397 850	16 242 580	59 %	80 %	1 499
(u)	Mimoriadny zisk	0	0			
(v)	Daň z príjmu	4 622 047	2 321 382	62 %	83 %	1 638
(w)	ČISTÝ ZISK PO ZDANENÍ (t + u - v)	17 775 803	13 921 198	58 %	79 %	1 467

Zdroj: NBS.

Poznámka: Do výpočtu CR 3, CR 5 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná. Pri rovnakej hodnote podielu všetkých inštitúcií by pri počte 24 inštitúcií bola hodnota HHI 417.

Tabuľka 29 Ukazovatele ziskovosti bánk a pobočiek zahraničných bánk a ich rozdelenie v bankovom sektore

(v %)

	Priemer vážený menovateľom (31. 12. 2006)	Priemer vážený menovateľom (31. 12. 2005)	Priemer vážený objemom aktív	Minimum	Dolný kvartil	Medián	Horný kvartil	Maximum
ROA	1,27	1,05	1,31	-34,57	0,23 (3)	0,66 (25)	1,16 (13)	19,11 (59)
ROE (bez pobočiek)	21,23	17,71	21,42	-2,86	7,71 (7)	10,04 (10)	14,26 (14)	98,35 (55)
Ukazovateľ prevádzkovej efektivity (cost-to-income ratio)	54,54	65,64	58,98	7,92	56,15 (46)	64,52 (34)	80,26 (15)	271,94 (5)
Relatívny význam úrokových príjmov	62,80	69,58	64,90	-7,25	58,92 (23)	69,87 (20)	79,06 (45)	124,58 (12)
Čisté úrokové rozpätie	2,34	2,11	2,45	-0,16	1,38 (16)	2,12 (10)	2,91 (44)	10,06 (30)
retail	5,81	6,44	5,96	-1,83	2,63 (10)	4,39 (18)	6,01 (9)	14,59 (62)
podniky	2,73	2,42	2,92	0,67	1,99 (26)	2,88 (21)	4,16 (22)	6,13 (30)
finančné spoločnosti	0,63	1,03	1,73	-1,34	-0,12 (21)	0,80 (9)	1,45 (26)	12,24 (38)
banky (NBS a pokladničné poukážky)	0,08	-0,36	0,20	-6,07	-0,61 (28)	0,31 (20)	0,75 (29)	2,63 (22)
Čistá úroková marža	2,42	2,15	2,51	-0,07	1,79 (15)	2,37 (12)	2,96 (42)	12,74 (30)

Zdroj: NBS.

Poznámka: Čísla v zátvorkách pod hodnotami kvartilov vyjadrujú podiel bánk (meraný objemom čistých aktív), v ktorých je hodnota príslušného ukazovateľa medzi hodnotou daného kvartilu a predchádzajúceho kvartilu.

Tabuľka 30 Ukazovatele rizík a primeranosti vlastných zdrojov bánk a pobočiek zahraničných bánk a ich rozdelenie v bankovom sektore

(v %)

	Priemer vážený menovateľom (31. 12. 2006)	Priemer vážený menovateľom (31. 12. 2005)	Priemer vážený objemom aktív	Minimum	Dolný kvartil	Medián	Horný kvartil	Maximum	Počet prekro- čení
KREDITNÉ RIZIKO									
Podiel klasifikovaných úverov na celkovom objeme úverov klientom	3,26	3,74	3,26	0,00	0,44 (9)	2,89 (44)	5,32 (31)	13,87 (16)	
Retail (podiel na úveroch retailu)	3,30	2,50	3,17	0,00	0,20 (6)	2,24 (43)	6,04 (43)	16,65 (8)	
Podniky (podiel na úveroch podnikom)	4,00	5,93	3,71	0,00	0,00 (9)	2,64 (38)	4,46 (35)	15,92 (17)	
Finančné spoločnosti (podiel na úveroch finančných spoločností)	0,10	0,13	0,11	0,00	0,00 (53)	0,00 (0)	0,01 (20)	2,43 (21)	
Podiel opravných položiek na obje- me klasifikovaných úverov klientom	101,68	84,03	131,10	65,11	79,05 (10)	95,53 (32)	129,47 (13)	537,45 (39)	
Veľká majetková angažovanosť (vá- žená)/vlastné zdroje (bez pobočiek)	216,43	160,34	232,60	0,00	120,56 (8)	262,32 (42)	329,75 (24)	398,18 (10)	
Veľká majetková angažovanosť v rámci skupín (počet prekročení)									1
Podiel nárokovateľnej hodnoty zabezpečení na celkovom objeme klasifikovaných úverov klientom	23,45	14,79	26,16	0,00	4,66 (28)	26,20 (14)	64,51 (28)	96,92 (21)	

Tabuľka 30 Ukazovatele rizík a primeranosti vlastných zdrojov bánk a pobočiek zahraničných bánk a ich rozdelenie v bankovom sektore (pokračovanie) (v %)

	Priemer vážený menovateľom (31. 12. 2006)	Priemer vážený menovateľom (31. 12. 2005)	Priemer vážený objemom aktív	Minimum	Dolný kvartil	Medián	Horný kvartil	Maximum	Počet prekro- čení
DEVÍZOVÉ RIZIKO									
Devízová otvorená súvahová pozícia/vlastné zdroje (bez pobočiek)	0,49	-19,51	-3,16	-80,61	-1,63 (56)	0,00 (9)	20,99 (11)	103,25 (9)	
Devízová otvorená podsúvahová pozícia/vlastné zdroje (bez pobočiek)	37,04	-32,86	51,39	-172,74	-32,66 (15)	0,00 (12)	45,28 (3)	277,49 (55)	
Celková otvorená devízová pozícia/vlastné zdroje (bez pobočiek)	37,53	-52,38	48,23	-122,01	-2,14 (13)	9,93 (7)	54,26 (28)	196,88 (37)	
Celková otvorená devízová pozícia/vlastné zdroje (vrátane pobočiek)	37,45	-68,98							
VaR/vlastné zdroje (bez pobočiek)	-129,19	-19,51	-92,68	-3876,27	-5,69 (41)	0,00 (26)	10,75 (8)	77,33 (10)	
ÚROKOVÉ RIZIKO									
Celková otvorená úroková pozícia do 1 mesiaca/vlastné zdroje (bez pobočiek)	-63,92	-160,20	-46,98	-882,24	-283,33 (26)	-82,41 (10)	87,09 (10)	254,00 (39)	
Celková otvorená úroková pozícia do 1 roka/vlastné zdroje (bez pobočiek)	-52,25	-131,99	-43,66	-364,71	-58,11 (25)	-10,18 (20)	15,77 (7)	270,52 (33)	
Celková otvorená úroková pozícia do 5 rokov/vlastné zdroje (bez pobočiek)	7,22	-64,06	1,83	-976,13	-47,09 (44)	33,33 (10)	72,05 (5)	548,80 (26)	
RIZIKO LIKVIDITY									
Podiel okamžite likvidných aktív na vysoko volatilných zdrojoch	12,54	9,26	18,63	0,26	5,41 (24)	6,70 (27)	22,07 (30)	223,30 (15)	
Podiel likvidných aktív (vrátane kolaterálov z obr. repo obchodov) na volatilných zdrojoch	50,30	65,98	53,03	0,11	32,50 (13)	41,56 (25)	61,34 (46)	129,73 (16)	
Ukazovateľ stálych a nelikvidných aktív (bez pobočiek)	45,90	46,31	50,04	5,61	15,41 (10)	36,37 (21)	59,68 (23)	85,99 (30)	0
Podiel úverov na vkladoch a emitovaných cenných papierov	63,67	61,42	72,14	32,11	55,38 (43)	72,47 (33)	98,11 (13)	703,67 (11)	
Celková pozícia likvidity aktuálna do 7 dní/aktíva	-38,54	-32,66	-38,54	-66,86	-44,82 (48)	-26,71 (35)	-1,28 (6)	192,86 (11)	
Celková pozícia likvidity odhadovaná do 7 dní/aktíva	-4,38	-2,04	-4,38	-47,74	-18,40 (17)	-5,19 (45)	2,67 (11)	192,86 (27)	
Celková pozícia likvidity aktuálna do 3 mesiacov/aktíva	-43,24	-36,12	-43,24	-65,16	-43,54 (51)	-31,32 (31)	-6,93 (8)	198,32 (10)	
Celková pozícia likvidity odhadovaná do 3 mesiacov/aktíva	-9,17	-4,23	-9,17	-43,27	-19,49 (29)	-7,69 (33)	2,39 (26)	198,32 (12)	
PRIMERANOSŤ VLASTNÝCH ZDROJOV									
Primeranosť vlastných zdrojov (bez pobočiek)	12,98	14,79	12,88	9,12	12,15 (46)	18,76 (25)	21,28 (7)	32,11 (7)	0
Podiel Tier I na vlastných zdrojoch (bez pobočiek)	94,41	90,27	94,04	63,23	91,33 (27)	99,36 (40)	100,00 (9)	100,00 (9)	
Podiel vlastných zdrojov na bilančnej sume (bez pobočiek)	7,93	7,42	6,69	4,13	6,10 (59)	9,10 (10)	10,38 (10)	19,23 (6)	
Podiel možnej straty na vlastných zdrojoch pri dosiahnutí PVZ 8 % (bez pobočiek)	38,38	42,21	31,49	12,26	34,15 (46)	57,35 (25)	62,41 (7)	75,09 (7)	

Zdroj: NBS.

Poznámka: Čísla v zátvorkách pod hodnotami kvartilov vyjadrujú podiel bánk (meraný objemom čistých aktív), u ktorých je hodnota príslušného ukazovateľa medzi hodnotou daného kvartilu a predchádzajúceho kvartilu.

Poistovne

	Hodnota k 31. 12. 2006	Hodnota k 31. 12. 2005	Medziročná zmena	Podiel na celkovom predpísanom poistnom	CR3	HHI 31. 12. 2006	HHI 31. 12. 2005
Čistý zisk spolu	4 463 660	3 125 332	61 %	8,33 %	81 %	2 530	4 854
Hrubý zisk z neživotného poistenia	2 229 990	3 598 636	-37 %	4,16 %	99 %	4 610	9 941
Hrubý zisk zo životného poistenia	-1 198 056	1 540 869	-173 %	-2,24 %	65 %	6 776	3 892
Hrubé prevádzkové náklady k predpísanému poistnému	37,49 %	27,30 %					
ROA	3,05 %	2,53 %					
ROE	15,87 %	13,75 %					

Zdroj: NBS.
Poznámka: Do výpočtu CR 3 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná. Pri rovnakej hodnote podielu všetkých inštitúcií by pri počte 24 inštitúcií bola hodnota HHI 417.

	Hodnota k 31. 12. 2006	Hodnota k 31. 12. 2005	Medziročná zmena	Podiel na celkovom predpísanom poistnom	CR3	HHI 31. 12. 2006	HHI 31. 12. 2005
Spolu	53 584 089	51 678 114	3,69 %	100,00 %	61 %	1 770	1 921
Životné poistenie	25 331 849	21 916 397	15,58 %	47,27 %	57 %	1 415	1 391
Poistenie na dožitie, zmiešané poistenie a kapitálové životné poistenie okrem unit-linked	16 748 967	14 921 419	12,25 %	31,26 %	61 %	1 431	1 462
Unit-Linked	5 173 038	3 800 689	36,11 %	9,65 %	36 %	3 395	2 738
Prípoistenie	2 661 665	2 471 093	7,71 %	4,97 %	68 %	1 684	1 678
Ostatné	748 179	723 196	3,45 %	1,40 %	76 %	6 007	4 669
Neživotné poistenie	28 252 240	29 761 716	-5,07 %	52,73 %	65 %	2 403	2 677
Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla	9 740 670	11 576 274	-15,86 %	18,18 %	71 %	2 685	3 253
Poistenie škôd na pozemných dopravných prostriedkoch	8 222 664	8 716 195	-5,66 %	15,35 %	66 %	2 483	2 700
Poistenie majetku	6 236 000	6 041 322	3,22 %	11,64 %	65 %	2 657	2 645
Ostatné	4 052 906	3 427 925	18,23 %	7,56 %	50 %	2 068	1 725
Podiel predpísaného poistného na HDP	3,27 %	3,59 %					

Zdroj: NBS.
Poznámka: Do výpočtu CR 3 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná. Pri rovnakej hodnote podielu všetkých inštitúcií by pri počte 24 inštitúcií bola hodnota HHI 417.

	Hodnota k 31. 12. 2006	Hodnota k 31. 12. 2005	Medziročná zmena	Podiel na celkovom predpísanom poistnom
Spolu	10 236 541	10 280 871	-0,43 %	19,10 %
Životné poistenie	1 375 022	1 343 203	2,37 %	5,43 %
Neživotné poistenie	8 861 519	8 937 668	-0,85 %	31,37 %

Zdroj: NBS.
Poznámka: Do výpočtu CR 3 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná. Pri rovnakej hodnote podielu všetkých inštitúcií by pri počte 24 inštitúcií bola hodnota HHI 417.

Tabuľka 34 Náklady na poistné plnenia (v tis. Sk)

	Hodnota k 31. 12. 2006	Hodnota k 31. 12. 2005	Medziročná zmena	Podiel na celko- vom predpísanom poistnom	CR3	HHI 31. 12. 2006	HHI 31. 12. 2005
Spolu	21 198 896	17 416 128	21,72 %	39,56 %	67 %	2 573	2 599
Životné poistenie	9 374 002	7 267 476	28,99 %	17,49 %	67 %	3 806	3 252
Poistenie na dožitie, zmiešané poistenie a kapitálové životné poistenie okrem <i>unit-linked</i>	7 500 440	5 620 874	33,44 %	14,00 %	69 %	4 146	3 241
<i>Unit-Linked</i>	832 574	749 201	11,13 %	1,55 %	36 %	6 420	5 953
Pripoistenie	556 269	433 514	28,32 %	1,04 %	66 %	2 292	1 760
Ostatné	484 719	463 886	4,49 %	0,90 %	86 %	6 978	7 476
Neživotné poistenie	11 824 894	10 148 653	16,52 %	22,07 %	68 %	2 488	2 499
Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorové- ho vozidla	3 648 460	3 140 434	16,18 %	6,81 %	74 %	2 837	3 089
Poistenie škôd na pozemných dopravných prostriedkoch	5 407 483	4 201 731	28,70 %	10,09 %	64 %	2 315	2 335
Poistenie majetku	1 861 402	1 509 647	23,30 %	3,47 %	75 %	3 169	2 829
Ostatné	907 549	1 296 840	-30,02 %	1,69 %	55 %	2 481	1 951

Zdroj: NBS.

Poznámka: Do výpočtu CR 3 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná. Pri rovnakej hodnote podielu všetkých inštitúcií by pri počte 24 inštitúcií bola hodnota HHI 417.

Tabuľka 35 Škodovosť v neživotnom poistení (v %)

	Hodnota k 31. 12. 2006	Hodnota k 31. 12. 2005
Spolu	45,75	38,85
Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (B10a)	38,22	42,07
Poistenie škôd na dopravných prostriedkoch (B3)	71,59	46,17
Poistenie škôd na majetku (B8+B9)	37,25	26,62
Ostatné	23,05	28,73

Zdroj: NBS.

Tabuľka 36 Štruktúra technických rezerv poisťovní (v tis. Sk)

	Hodnota k 31. 12. 2006	Hodnota k 31. 12. 2005	Medziročná zmena	Podiel na celkových rezervách
Spolu	103 821 428	89 995 824	15,36 %	100,00 %
Životné poistenie	65 820 081	58 946 297	11,66 %	63,40 %
Rezerva na krytie záväzkov z finančného umiestnenia v mene poistených	9 675 955	7 460 748	29,69 %	9,32 %
Neživotné poistenie	28 325 392	23 588 780	20,08 %	27,28 %
Podiel technických rezerv na HDP	5,80 %	5,84 %		

Zdroj: NBS.

Poznámka: Do výpočtu CR 3 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná. Pri rovnakej hodnote podielu všetkých inštitúcií by pri počte 24 inštitúcií bola hodnota HHI 417.

Tabuľka 37 Umiestnenie technických rezerv poisťovní okrem rezervy na krytie záväzkov z finančného umiestnenia v mene poistených (v tis. Sk, k 31. 12. 2006)

	Hodnota k 31. 12. 2006	Hodnota k 31. 12. 2005	Medziročná zmena	Podiel na celkových rezervách
Spolu	90 476 298	83 694 862	8,10 %	104,00 %
Dlhopisy vlád a centrálnych bánk SR a členských štátov EÚ alebo garantované SR, dlhopisy EIB, EBOR a MBOR	45 789 758	42 696 436	7,24 %	52,63 %
Dlhopisy bánk	14 191 292	11 448 181	23,96 %	16,31 %
Termínované účty v bankách	8 350 477	12 140 888	-31,22 %	9,60 %
Hypotekárne záložné listy	11 735 595	8 389 370	39,89 %	13,49 %
Ostatné	10 409 175	9 019 987	15,40 %	11,96 %

Zdroj: NBS.

Poznámka: Do výpočtu CR 3 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná. Pri rovnakej hodnote podielu všetkých inštitúcií by pri počte 24 inštitúcií bola hodnota HHI 417.

Starobné dôchodkové sporenie

Tabuľka 38 Dôchodkové správcovské spoločnosti (k 31. 12. 2006) (tis. Sk)

	Podiel na trhu ¹	NAV fondov	Počet klientov
Allianz - Slovenská DSS	30 %	8 452 009	461 535
Winterthur DSS	28 %	7 827 543	416 340
VÚB Generali DSS	15 %	4 228 487	199 971
ING DSS	11 %	3 074 588	158 381
AEGON DSS	10 %	2 774 414	201 763
ČSOB DSS	6 %	1 590 419	101 541

Zdroj: NBS.

1) Trhové podiely sú počítané podľa celkovej čistej hodnoty aktív (NAV) fondov danej DSS.
NAV – Net Asset Value (Čistá hodnota aktív)

Tabuľka 39 Hospodársky výsledok DSS (k 31. 12. 2006) (v tis. Sk)

	Výnosy	Náklady	Hospodársky výsledok	ROA	ROE
Allianz - Slovenská DSS	112 148	368 302	-256 154	-15 %	-14 %
Winterthur DSS	168 655	385 873	-217 218	-	-
VÚB Generali DSS	66 233	-169 762	-103 529	-35 %	-37 %
ING DSS	62 399	321 204	-258 804	-36 %	-49 %
AEGON DSS	35 194	1 134 539	-1 099 345	-	-
ČSOB DSS	26 518	-167 129	-140 611	-31 %	-32 %

Zdroj: NBS.

Tabuľka 40 Dôchodkové fondy (k 31. 12. 2006) (v tis. Sk)

	NAV k 31. 12. 2006
Spolu	27 947 460
Konzervatívny	1 134 044
Vyvážený	8 410 626
Rastový	18 402 790

Zdroj: NBS.

NAV – Net Asset Value (Čistá hodnota aktív)

	Hodnota k 31. 12. 2006	Podiel EUR	Podiel iných cudzích mien
Spolu	27 947 460	9,12 %	6,95 %
Účty v bankách	13 323 069	0,10 %	0,10 %
Dlhopisy	10 684 821	0,00 %	1,07 %
Akcie	2 813 408	49,30 %	50,49 %
Ostatné	1 618 870	71,00 %	24,41 %
Závazky	-492 708	0,00 %	0,00 %

Zdroj: NBS.

	Podiel na trhu ¹	NAV fondov	Počet klientov
ING Tatry – Sympatia, d. d. s., a. s.	42 %	9 046 181	395 447
Doplnková dôchodková spoločnosť Tatra banky, a. s.	26 %	5 454 756	187 333
DDP Stabilita ²	20 %	4 300 000	140 395
Winterthur d. d. s., a. s.	12 %	2 542 813	133 603

Zdroj: NBS.
 1) Trhové podiely sú počítané podľa celkovej čistej hodnoty aktív (NAV) fondov danej DDS.
 2) DDP Stabilita ešte neukončila transformáciu na DDS, a preto údaje o nej sú len orientačné
 NAV – Net Asset Value (Čistá hodnota aktív)

	Výnosy	Náklady	Hospodársky výsledok	ROA	ROE
ING Tatry – Sympatia, d. d. s., a. s.	272 666	248 706	23 960	6 %	14 %
Doplnková dôchodková spoločnosť Tatra banky, a. s.	67 332	58 790	8 542	7 %	13 %
Winterthur d. d. s., a. s.	46 011	46 276	-265	-	-

Zdroj: NBS.

	NAV k 31. 12. 2006
Spolu	17 043 750
Príspevkové	16 458 918
Výplátne	584 832

Zdroj: NBS.
 NAV – Net Asset Value (Čistá hodnota aktív)

	Hodnota k 31. 12. 2006	Podiel EUR	Podiel iných cudzích mien
Spolu	17 043 750	3,82 %	3,31 %
Účty v bankách	6 325 419	0,08 %	0,17 %
Dlhopisy	9 584 018	0,00 %	0,00 %
Akcie	1 057 890	54,35 %	45,65 %
Ostatné	150 076	47,55 %	46,61 %
Závazky	-73 654	0,00 %	0,16 %

Zdroj: NBS.

Kolektívne investovanie

Správčovská spoločnosť	NAV podielových fondov	Podiel na trhu
Spolu	106 148 934	100,00 %
Tatra Asset Management	39 362 628	37,08 %
Asset Management SLSP	28 794 430	27,13 %
VÚB Asset Management	24 053 348	22,66 %
ČSOB Asset Management	4 643 643	4,37 %
Prvá Penzijná	3 926 375	3,70 %
Istro Asset Management	2 336 592	2,20 %
AIG Funds Central Europe	2 166 504	2,04 %
OTP Asset Management	350 678	0,33 %
Investičná a dôchodková	301 588	0,28 %
KD Investments	213 149	0,20 %

Zdroj: NBS.
NAV – Net Asset Value (Čistá hodnota aktív)

Správčovská spoločnosť	Výnosy	Náklady	Hospodársky výsledok	ROA	ROE
Spolu	1 568 636	1 326 334	242 302	18,64 %	21,84 %
AIG Funds Central Europe	52 205	51 034	1 171	1,54 %	1,84 %
Asset Management SLSP	434 275	373 946	60 329	26,84 %	36,77 %
ČSOB Asset Management	105 645	67 084	38 561	25,28 %	28,45 %
Investičná a dôchodková	11 601	11 978	-377	-0,54 %	-0,55 %
Istro Asset Management	41 868	34 012	7 856	9,14 %	9,96 %
KD Investments	12 343	26 896	-14 553	-26,26 %	-29,14 %
OTP Asset Management	4 512	12 150	-7 638	-20,58 %	-21,56 %
Prvá Penzijná	75 297	52 467	22 830	19,95 %	22,74 %
Tatra Asset Management	507 901	394 528	113 373	30,28 %	34,86 %
VÚB Asset Management	322 989	302 239	20 750	18,93 %	23,56 %

Zdroj: NBS.

Tabuľka 48 Štruktúra podielových fondov (k 31. 12. 2006) (v tis. Sk)

Typ fondu	Podiel na trhu	Čistá hodnota aktív	Počet fondov	CR3 ¹	CR5 ¹	HHI ¹	HHI pri rovnomernom rozložení
Podielové fondy spolu	100,00 %	130 120 404	467	31 %	40 %	460	21
Tuzemské	81,58 %	106 148 934	107	38 %	49 %	678	93
Fondy peňažného trhu	36,72 %	47 782 622	9	84 %	96 %	2 581	1 111
Dlhopisové fondy	15,50 %	20 163 062	12	73 %	89 %	2 090	833
Akiové fondy	9,48 %	12 334 351	13	64 %	93 %	1 828	769
Zmiešané fondy	5,78 %	7 523 504	12	60 %	81 %	1 570	833
Fondy fondov	11,93 %	15 528 859	14	55 %	80 %	1 435	714
Iné fondy	1,03 %	1 343 098	2	100 %	100 %	9 947	5 000
Špeciálne fondy	0,42 %	543 671	1	100 %	100 %	10 000	10 000
Uzavreté fondy	0,71 %	929 767	44	-	-	-	-
Zahraničné ²	18,42 %	23 971 469	360	24 %	33 %	320	28
Fondy peňažného trhu	2,79 %	3 626 104	23	84 %	94 %	5 153	435
Dlhopisové fondy	3,20 %	4 159 281	88	45 %	63 %	1 061	114
Akiové fondy	7,57 %	9 845 651	169	43 %	55 %	820	59
Zmiešané fondy	0,76 %	984 363	31	82 %	88 %	2 601	323
Fondy fondov	0,75 %	972 197	23	91 %	96 %	3 844	435
Iné fondy	3,37 %	4 383 874	26	29 %	44 %	642	385

Zdroj: NBS.

Poznámka: Do výpočtu CR 3, CR 5 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná. V stĺpci „HHI pri rovnomernom rozložení“ je uvedená hodnota HHI, ktorá by vyjadrovala koncentráciu pri rovnomernom rozdelení čistej hodnoty aktív v rámci danej skupiny fondov.

1) Trhové koncentrácie sú počítané len pre otvorené podielové fondy (nie sú v nich zahrnuté uzavreté a špeciálne fondy).

2) Pre zahraničné podielové fondy je uvedená čistá hodnota aktív podielov predaných v Slovenskej republike.

Tabuľka 49 Čisté predaje otvorených podielových fondov (k 31. 12. 2006) (v tis. Sk)

	3 mesiace	1 rok	Kumulatívne	Počet fondov	CR3	CR5	HHI	HHI pri rovnomernom rozložení
Otvorené podielové fondy spolu	4 351 525	-2 607 189	114 573 938	423	76 %	83 %	2 507	24
Tuzemské	4 220 872	-4 775 500	92 700 335	63	87 %	92 %	3 255	159
Fondy peňažného trhu	6 060 398	-4 156 891	45 222 816	9	99 %	100 %	4 214	1 111
Dlhopisové fondy	-1 804 383	-14 516 729	18 963 193	12	100 %	100 %	10 000	833
Akiové fondy	152 819	2 814 034	10 851 690	13	92 %	99 %	3 416	769
Zmiešané fondy	-397 720	1 033 425	1 017 074	12	100 %	100 %	4 129	833
Fondy fondov	198 904	8 787 884	14 869 264	14	75 %	92 %	2 250	714
Iné fondy	10 854	1 262 776	1 276 298	2	100 %	100 %	10 000	5 000
Špeciálne fondy	0	0	500 000	1	-	-	-	10 000
Zahraničné	130 653	2 168 311	21 873 603	360	51 %	59 %	1 368	28
Fondy peňažného trhu	343 276	-1 133 734	3 370 879	23	100 %	100 %	7 189	435
Dlhopisové fondy	-88 916	-2 332 167	2 791 526	88	78 %	89 %	2 378	114
Akiové fondy	-216 623	4 623 810	9 960 411	169	42 %	48 %	1 144	59
Zmiešané fondy	108 667	288 696	983 275	31	49 %	70 %	1 223	323
Fondy fondov	27 231	198 058	808 868	23	90 %	100 %	3 555	435

Zdroj: NBS.

Poznámka: Do výpočtu CR 3, CR 5 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná. V stĺpci HHI pri rovnomernom rozložení je uvedená hodnota HHI, ktorá by vyjadrovala koncentráciu pri rovnomernom rozdelení čistej hodnoty aktív v rámci danej skupiny fondov.

Tabuľka 50 **Priemerné výkonnosti otvorených podielových fondov (k 31. 12. 2006)** (v % p. a.)

	3 mesiace			1 rok			3 roky		
	Min.	Priemer	Max.	Min.	Priemer	Max.	Min.	Priemer	Max.
Otvorené podielové fondy spolu	-14,98	0,84	11,04	-18,90	2,47	36,39	-21,59	4,09	44,14
Tuzemské	-10,85	0,86	9,62	-16,43	2,00	13,14	-5,39	3,68	11,81
Fondy peňažného trhu	-0,92	1,09	1,31	-0,08	2,37	2,69	1,28	3,12	3,23
Dlhopisové fondy	-10,85	0,16	1,65	-16,43	-0,90	1,90	-5,39	3,62	6,88
Akciové fondy	-7,91	-1,38	9,62	-15,46	-1,55	6,23	-1,49	6,30	11,81
Zmiešané fondy	-2,62	-0,47	3,91	-4,40	1,39	13,14	1,89	4,54	6,87
Fondy fondov	1,55	3,17	4,78	2,77	6,93	10,26	-	-	-
Iné fondy	2,97	2,97	2,97	-	-	-	-	-	-
Špeciálne fondy	4,47	4,47	4,47	-	-	-	-	-	-
Zahraničné	-14,98	0,74	11,04	-18,90	4,44	36,39	-21,59	5,82	44,14
Fondy peňažného trhu	-14,55	-0,55	1,19	-15,60	0,69	2,92	-19,89	0,03	3,16
Dlhopisové fondy	-14,98	-1,96	5,10	-18,27	-3,63	12,64	-20,03	-5,21	4,47
Akciové fondy	-11,72	2,50	11,04	-18,90	11,88	36,39	-21,59	16,07	44,14
Zmiešané fondy	-10,19	-3,99	0,62	-9,19	-3,17	3,85	-17,97	-10,07	-5,59
Fondy fondov	-6,45	-5,23	-2,74	-9,46	-4,74	0,41	-16,22	-10,34	-4,54
Iné fondy	-8,57	3,04	6,81	-13,62	1,16	12,19	5,84	10,02	10,02

Zdroj: NBS.

p. a. – per annum, ročne

Tabuľka 51 **Štruktúra majetku tuzemských podielových fondov (k 31. 12. 2006)** (v tis. Sk)

	Fondy peňažného trhu	Ostatné fondy
Spolu	48 698 891	60 561 239
Vklady uložené v bankách	17 959 445	5 639 995
Cenné papiere iné ako akcie a podielové listy	30 062 736	27 391 878
Akcie a podielové listy podielových fondov	0	15 522 253
Akcie a iné majetkové účasti	0	10 811 579
Finančné deriváty	32 101	979 265
Ostatné aktíva	644 609	216 270

Zdroj: NBS.

Obchodníci s cennými papiermi

Tabuľka 52 Základné charakteristiky obchodníkov s cennými papiermi (k 31. 12. 2006) (v tis. Sk)

	Objem obchodov	Podiel na trhu	Objem spravovaného majetku	Podiel na trhu
Banky a pobočky zahraničných bánk	1 712 486 379	95 %	2 170 306	8 %
OCP s min. základným imaním 35 mil. Sk	78 951 462	5 %	1 519 170	5 %
Ostatní	18 239 432	1 %	24 629 504	87 %

Zdroj: NBS.

Poznámka: Obchodníci s cennými papiermi sú v tabuľke rozdelení podľa veľkosti základného imania.

Tabuľka 53 Trhové koncentrácie objemu obchodov obchodníkov s cennými papiermi¹ (v tis. Sk)

	Počet obchodníkov	CR3	CR5	HHI
Spolu	34	75 %	84 %	3 078
Banky a pobočky zahraničných bánk	16	80 %	90 %	3 500
OCP s min. základným imaním 35 mil. Sk	8	94 %	98 %	3 791
Ostatní	10	74 %	100 %	2 251

Zdroj: NBS.

Poznámka: Do výpočtu CR 3, CR 5 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná.

1) Trhové koncentrácie sú vypočítané z údajov za druhý štvrťrok roku 2006.

2) Obchodníci s cennými papiermi (OCP), ktorí nie sú bankami a majú minimálne základné imanie 35 resp. 6 miliónov Sk. Rozdiel medzi týmito dvoma kategóriami OCP spočíva v tom, že OCP s minimálnym základným imaním 6 mil. Sk nemajú licenciu na vykonávanie investičnej služby IS-3 (prijatie pokynu klienta na nadobudnutie alebo predaj investičného nástroja a jeho vykonanie na vlastný účet)

Tabuľka 54 Objem obchodov podľa jednotlivých investičných služieb (k 31. 12. 2006) (v tis. Sk)

	IS - 1	IS - 2	IS - 3
Obchody spolu	64 224 435	1 031 565 264	713 887 574
Akcie	9 498 151	17 288 568	841 593
Dlhopisy	1 344 886	835 637 772	20 421 652
Podielové listy	17 019 121	4 959 057	0
Zastupiteľné CP	0	0	0
Zahraničné CP	23 662 059	47 512 702	9 247 156
Nástroje peňažného trhu	2 058 085	744 554	173 508 690
Futures	9 201 335	0	0
Forward	0	61 776 312	221 993 205
Swap	1 440 798	25 551 549	83 451 551
Opcie	0	38 094 751	203 721 249
Kombinácie	0	0	702 478

Zdroj: NBS.

IS-1 – prijatie pokynu klienta na nadobudnutie, predaj alebo iné nakladanie s investičnými nástrojmi a následné postúpenie pokynu klienta na účet jeho vykonania.

IS-2 – prijatie pokynu klienta na nadobudnutie alebo predaj investičného nástroja a jeho vykonanie na iný účet ako na účet poskytovateľa služby.

IS-3 – prijatie pokynu klienta na nadobudnutie alebo predaj investičného nástroja a jeho vykonanie na vlastný účet.

Tabuľka 55 Primeranosť vlastných zdrojov (v %)

	Min	Median	Max
Základné imanie 35 mil. Sk	22	65	171
Základné imanie 6 mil. Sk	36	97	491

Zdroj: NBS.

Burza cenných papierov

Tabuľka 56 Trhová kapitalizácia (k 31. 12. 2006)				(v tis. Sk)
	Kótované	Voľný trh	Spolu	Pomer k HDP
Cenné papiere spolu	494 416 551	87 328 386	581 744 937	36 %
Akcie a podielové listy	85 541 616	67 469 709	153 011 325	9 %
Dlhopisy	408 874 935	19 858 677	428 733 612	26 %

Zdroj: NBS.

Tabuľka 57 Objem obchodov v roku 2006				(v tis. Sk)
	Kótované	Nekótované	Spolu	
Cenné papiere spolu	991 077 537	978 276	992 055 814	
Akcie a podielové listy	1 631 443	969 038	2 600 481	
Kurzotvorné obchody	830 474	407 813	1 238 287	
Priame obchody	800 969	561 225	1 362 194	
Dlhopisy	989 446 094	9 238	989 455 332	
Kurzotvorné obchody	5 655 360	8 491	5 663 851	
Priame obchody	983 790 734	747	983 791 481	

Zdroj: NBS.

Tabuľka 58 Vývoj trhových indexov			
Dátum	SDXGroup – verejný sektor	SDXGroup – súkromný sektor	SAX
23. 12. 2004	110,16	109,48	326,63
31. 03. 2005	115,22	111,30	448,69
30. 06. 2005	117,81	113,21	436,11
30. 09. 2005	118,95	114,73	459,74
23. 12. 2005	117,06	115,60	413,31
31. 03. 2006	114,94	116,28	417,17
30. 06. 2006	111,93	115,67	377,21
29. 09. 2006	115,89	115,16	406,50
22. 12. 2006	118,88	117,66	415,61

Zdroj: NBS.

Centrálny depozitár cenných papierov

Tabuľka 59 Počet evidovaných emisií a emitentov podľa jednotlivých druhov cenných papierov

Druh cenných papierov	Počet emisií	Počet emitentov ¹	Objem ²
Cenné papiere spolu	3 329	2 366	1 025 336 103
akcie	2 292	1 658	540 602 895
dlhopisy	360	195	471 787 932
podielové listy	64	61	741 646
podielnické listy (DPL)	612	509	11 903 539
ostatné cenné papiere	1	1	300 090

Zdroj: NBS.

1) Súčet emitentov podľa jednotlivých druhov CP nekorešponduje s celkovým počtom emitentov z dôvodu, že tí istí emitenti vydali viacero druhov emisií (akcie, dlhopisy).

2) Objem cenných papierov v tis. Sk, prepočítaný kurzom NBS.

Garančný fond investícií

Tabuľka 60 Základné charakteristiky Garančného fondu investícií (v tis. Sk)

Dátum	Výnosy fondu ¹	Náklady fondu	Kumulatívna hodnota fondu	Výška klientskeho majetku	Maximálna výška náhrad
30. 6. 2006	11 456	2 148	26 694	9 257 913	1 598 459
31. 12. 2006	15 689	15 689	37 841	13 165 794	2 226 497

Zdroj: NBS.

Poznámka: Garančný fond investícií (GFI) sústreďuje peňažné prostriedky obchodníkov s cennými papiermi, zahraničných obchodníkov s cennými papiermi a správcovských spoločností poskytujúcich vybrané investičné služby za účelom poskytovania náhrad za nedostupný klientsky majetok prijatý obchodníkom s cennými papiermi, zahraničným obchodníkom s cennými papiermi alebo správcovskou spoločnosťou na vykonanie investičnej služby a nakladá s nadobudnutými peňažnými prostriedkami v súlade so zákonom o cenných papieroch. Garančný fond investícií bol zriadený zákonom o cenných papieroch. Činnosť Garančného fondu investícií upravujú v zákone o cenných papieroch ustanovenia § 80 až 98.

1) Pozostávajúce z prijatých príspevkov uhradených do GFI a z výnosov z úrokov z bežného a termínovaného účtu GFI.

Terminológia a skratky

9 Terminológia a skratky

Použitá terminológia

Domácnosti – obyvateľstvo, teda účty občanov, ekvivalent anglického pojmu *households*

Retail – domácnosti, živnosti a neziskové spoločnosti slúžiace prevažne domácnostiam

Podniky – nefinančné spoločnosti

Finančné spoločnosti okrem bánk – ostatné finančné spoločnosti, finanční sprostredkovatelia, penzijné a podielové fondy, poisťovacie spoločnosti

Verejná správa – orgány štátnej správy a miestnej samosprávy

Ukazovateľ okamžitej likvidity – okamžite likvidné aktíva/vysoko volatilné zdroje

Celková čistá pozícia – súčet čistej súvahovej a čistej podsúvahovej pozície

CR n index – koncentrácia n najväčších bánk, teda suma podielov ich aktív na celkových aktívach

Čistá súvahová pozícia – rozdiel medzi devízovými aktívami a pasívami v súvahe

Čistá podsúvahová pozícia – rozdiel medzi devízovými aktívami a pasívami v podsúvahe

Cost-to-income ratio – podiel celkových prevádzkových nákladov a čistého príjmu z bankovej činnosti (nakupované výkony + náklady na zamestnancov + sociálne náklady + odpisy hmotného a nehmotného majetku + dane a poplatky / výnosy z akcií a podielov + čistý príjem z poplatkov a provízií + čistý príjem z operácií s cennými papiermi + čistý príjem z operácií s derivátmi + čistý príjem z devízových operácií + čistý príjem z ostatných operácií)

Disponibilný príjem domácností – je vypočítaný ako súčet zložiek hrubého osobného príjmu všetkých členov domácnosti (hrubý peňažný príjem zo zamestnania a jemu blízky príjem, hrubý nepeňažný príjem zo zamestnania, hrubé peňažné zisky alebo straty zo samostatne zárobkovej činnosti (vrátane honorárov), podpora v nezamestnanosti, starobné dávky, dávky pre pozostalých, nemocenské dávky, dávky v invalidite a príspevky na vzdelanie) plus zložky hrubého príjmu na úrovni domácnosti (príjem z prenájmu majetku alebo pozemku, rodinné dávky a príspevky vyplácané rodinám s deťmi, sociálne vylúčenie inde neklasifikované, príspevky na bývanie, pravidelné prijaté peňažné transfery medzi domácnosťami, úroky, dividendy, zisk z kapitálových investícií do neregistrovaného podniku, príjem osôb mladších ako 16 rokov mínus pravidelné dane z majetku, pravidelné platené peňažné transfery medzi domácnosťami, daň z príjmu a príspevky sociálneho poistenia)

Dlhá pozícia – pozícia, pri ktorej aktíva sú väčšie ako pasíva

Herfindhalov index (HHI) – súčet druhých mocnín podielov aktív jednotlivých bánk na celkových aktívach

Krátka pozícia – pozícia, pri ktorej pasíva sú väčšie ako aktíva

Kumulatívny gap – súčet otvorených pozícií (krátkych alebo dlhých) v určitých časových pásmach

Likvidita do 7 dní a do 3 mesiacov – podiel likvidných aktív a volatilných zdrojov, kde likvidné aktíva zahŕňajú pokladničnú hotovosť, bežné účty banky v iných bankách a všetky pokladničné poukážky a štátne dlhopisy, na ktoré nebolo zriadené záložné právo, vrátane tých, ktoré banka získala v obrátených repo obchodoch všetky pohľadávky voči klientom a bankám so zostatkovou splatnosťou do 7 dní, resp. do 3 mesiacov a volatilné zdroje sú súčtom záväzkov voči bankám a klientom do 7 dní, resp. do 3 mesiacov

Vankúš likvidity – súčet pokladničnej hotovosti, štátnych dlhopisov, štátnych pokladničných poukážok, pokladničných poukážok NBS, vkladov v NBS a bežných účtov v iných bankách po odrátaní záväzkov bánk voči zahraničným bankám (okrem dlhodobých) a ARDAL-u a aktív poskytnutých do zálohy

Loan-to-deposit – podiel úverov klientom a súčtu vkladov retailu, vkladov podnikov a vkladov finančných spoločností a emitovaných HZL

Loan-to-value ratio – pomer objemu poskytnutého úveru a hodnoty zabezpečenia úveru

Miera zlyhania (default rate) – vyjadruje, aké percento úverov zlyhá počas sledovaného obdobia

Otvorená pozícia do 3 mesiacov – rozdiel súčtu pohľadávok voči klientom a dlhových cenných papierov emitovaných bankami a podnikmi so zostatkovou splatnosťou do 3 mesiacov a súčtu záväzkov voči klientom a emitovaných cenných papierov so zostatkovou splatnosťou do 3 mesiacov

Unit-linked rezerva – technická rezerva, ktorá sa vytvára v životnom poistení spojenom s investičným fondom v poistnom odvetví A4

Zlyhané úvery – úvery, v ktorých banka identifikovala znehodnotenie viac ako 50 %, alebo ak je dlžník v omeškaní so splácaním viac ako 90 dní

Zoznam poistných kategórií

A. Životné poistenie

1. Poistenie pre prípad smrti, poistenie pre prípad dožitia alebo poistenie pre prípad smrti alebo dožitia (A1)
2. Poistenie vena, alebo prostriedkov na výživu detí (A2)
3. Poistenie spojené s kapitalizačnými zmluvami (A3)
4. Poistenie podľa bodov 1 a 3 spojené s investičným fondom (A4)
5. Dôchodkové poistenie (A5)
6. Poistenie pre prípad úrazu alebo choroby, ak je pripoistením podľa tohto druhu uvedenom v bodoch 1 až 4 (A6)

B. Neživotné poistenie

1. Poistenie úrazu (B1)
2. Poistenie choroby (B2)
3. Poistenie škôd na pozemných dopravných prostriedkoch iných než koľajových (B3)
4. Poistenie škôd na koľajových dopravných prostriedkoch (B4)
5. Poistenie škôd na leteckých dopravných prostriedkoch (B5)
6. Poistenie škôd na plávajúcich dopravných prostriedkoch (B6)
7. Poistenie dopravy tovaru počas prepravy vrátane batožín a iného majetku bez ohľadu na použitý dopravný prostriedok (B7)
8. Poistenie škôd na majetku inom, ako je uvedené v bodoch 3 až 7, spôsobených požiarom, výbuchom, víchrícou, prírodnými živlami inými ako víchrica, jadrovou energiou, zosuvom alebo zosadením pôdy (B8)
9. Poistenie iných škôd na majetku inom, ako je uvedené v bodoch 3 až 7, vzniknutých krupobitím alebo mrazom, alebo inými príčinami (napr. krádežou), ak nie sú tieto príčiny zahrnuté v bode 8 (B9)
10. a) Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (B10a)
10. b) Poistenie zodpovednosti dopravcu (B10b)
11. Poistenie zodpovednosti za škodu vyplývajúcu z vlastníctva alebo z používania leteckého dopravného prostriedku vrátane zodpovednosti dopravcu (B11)

12. Poistenie zodpovednosti za škodu vyplývajúcu z vlastníctva alebo z používania riečneho, jazerného alebo námorného dopravného prostriedku vrátane zodpovednosti dopravcu (B12)
13. Všeobecné poistenie zodpovednosti za škodu iné, ako je uvedené v bodoch 10 až 12 (B13)
14. Poistenie úveru (B14)
15. Poistenie kaucie (B15)
16. Poistenie rôznych finančných strát vyplývajúcich z výkonu povolania, z nedostatočného príjmu, zo zlých poveternostných podmienok, zo straty zisku, z trvalých všeobecných nákladov, z neočakávaných obchodných výdajov, zo straty trhovej hodnoty, zo straty pravidelného zdroja príjmov, z inej nepriamej obchodnej finančnej straty a z ostatných finančných strát (B16)
17. Poistenie právnej ochrany (B17)
18. Poistenie pomoci osobám v núdzi počas cestovania alebo pobytu mimo miesta svojho trvalého pobytu (B18)

Skratky

Štáty

AT	Rakúsko	IT	Taliansko
BE	Belgicko	LT	Litva
CY	Cyprus	LU	Luxembursko
CZ	Česká republika	LV	Lotyšsko
DE	Nemecko	MT	Malta
DK	Dánsko	NL	Holandsko
EE	Estónsko	PL	Poľsko
ES	Španielsko	PT	Portugalsko
FI	Fínsko	SE	Švédsko
FR	Francúzsko	SI	Slovinsko
GR	Grécko	SK	Slovensko
HU	Maďarsko	UK	Veľká Británia
IE	Írsko		

Ostatné

ALCO	Výbor pre riadenie aktív a pasív
AM	správčovská spoločnosť (<i>Asset Management</i>)
ARDAL	Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity
BCPB	Burza cenných papierov v Bratislave
BIS	Banka pre medzinárodné zúčtovanie (<i>Bank for International Settlement</i>)
BRIBID	Bratislava Interbank Bid Rates
BRIBOR	Bratislava Interbank Offered Rates
b. ú.	bežný účet
CDCP	Centrálny depozitár cenných papierov
CM	cudzia mena
CP	cenný papier
CPI	index spotrebiteľských cien
EBOR	Európska banka pre obnovu a rozvoj
ECB	Európska centrálna banka
EIB	Európska investičná banka
EMU	Európska menová únia
EÚ	Európska únia
EUR	euro
GFI	Garančný fond investícií
HDP	hrubý domáci produkt
HHI	Herfindahlov index
HZL	hypotekárny záložný list
IFRS	medzinárodné štandardy finančného výkazníctva

MBOR	Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj
MIM	metainformačný systém
MMF	Medzinárodný menový fond
NAV	čistá hodnota aktív (<i>Net Asset Value</i>)
NBS	Národná banka Slovenska
O/N	jednodňová sadzba (<i>overnight</i>)
OCP	obchodník s cennými papiermi
p. b.	percentuálny bod
PF	podielový fond
ROA	výnosovosť aktív (<i>Return on Assets</i>)
ROE	výnosovosť kapitálu (<i>Return on Equity</i>)
RPBO	technická rezerva na poistné budúcich období
RPP	technická rezerva na poistné plnenia
RWA	rizikovo vážené aktíva (<i>Risk Weighted Assets</i>)
SASS	Slovenská asociácia správcovských spoločností
SAX	slovenský akciový index
SDX	slovenský dlhopisový index
Sk	slovenská koruna
SKP	Slovenská kancelária poisťovateľov
SR	Slovenská republika
VaR	hodnota v riziku (<i>Value at Risk</i>)
VI	vlastné imanie
ZI	základné imanie

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1	Vybrané finančné vzťahy medzi ekonomickými subjektmi (december 2005 a 2006).....	21
Tabuľka 2	Vlastnícka štruktúra vo finančnom sektore podľa krajín.....	22
Tabuľka 3	Majetkové prepojenia v slovenskom finančnom sektore v decembri 2006	23
Tabuľka 4	Porovnanie úrokových sadzieb na vklady klientov a mesačnej sadzby na medzibankovom trhu	30
Tabuľka 5	Medziročné zmeny v derivátových nástrojoch.....	42
Tabuľka 6	Medziročné zmeny v ostatných podsúvahových nástrojoch.....	44
Tabuľka 7	Medziročné zmeny v základných kategóriách nákladov a výnosov	46
Tabuľka 8	Zmeny vo výške poplatkov v druhom polroku 2006.....	47
Tabuľka 9	Podiel zlyhaných úverov na celkových úveroch za sektor domácností.....	55
Tabuľka 10	Kvalita úverov podnikom podľa jednotlivých odvetví k 31. 12. 2006	56
Tabuľka 11	Rentabilita podnikov podľa veľkosti.....	57
Tabuľka 12	Kapitalizácia a zadlženosť podnikov podľa veľkosti	58
Tabuľka 13	Kvalita úverového portfólia ostatných sektorov	60
Tabuľka 14	Simulované zmeny kurzov – odhad vzájomných korelácií v stresových obdobiach	69
Tabuľka 15	Hodnoty VaR a dopady stresových scenárov na primeranosť vlastných zdrojov	73
Tabuľka 16	Technické poistné postúpené zaistovateľom	80
Tabuľka 17	Škodovosť najväčších skupín neživotného poistenia.....	82
Tabuľka 18	Škodovosť, nákladovosť a kombinovaný ukazovateľ skupín neživotného poistenia	82
Tabuľka 19	Poisťovne – medziročné zmeny v základných príjmových kategóriách	85
Tabuľka 20	Typ financovania.....	112
Tabuľka 22	Financovanie hnuteľných vecí	112
Tabuľka 21	Financovanie podľa typu nájomcu	112
Tabuľka 23	Majetková účasť bánk v lízinguových spoločnostiach	113
Tabuľka 24	Počet finančných inštitúcií k 31. 12. 2006	117
Tabuľka 25	Počet poisťovní z iných členských štátov EÚ, ktoré prejavili záujem vykonávať poisťovaciu činnosť na území SR prostredníctvom pobočky alebo na základe práva slobodného poskytovania služieb k 31. 12. 2006	119
Tabuľka 26	Podiel jednotlivých krajín na základnom imaní jednotlivých typov finančných inštitúcií k 31. 12. 2006.....	120
Tabuľka 27	Štruktúra aktív a pasív bánk a pobočiek zahraničných bánk	121
Tabuľka 28	Výnosy a náklady bánk a pobočiek zahraničných bánk	123
Tabuľka 29	Ukazovatele ziskovosti bánk a pobočiek zahraničných bánk a ich rozdelenie v bankovom sektore	124
Tabuľka 30	Ukazovatele rizík a primeranosti vlastných zdrojov bánk a pobočiek zahraničných bánk a ich rozdelenie v bankovom sektore	124
Tabuľka 31	Čistý zisk a ukazovatele ziskovosti poisťovní.....	126
Tabuľka 32	Predpísané poistné	126
Tabuľka 33	Predpísané poistné postúpené zaistovateľom	126
Tabuľka 34	Náklady na poistné plnenia.....	127
Tabuľka 35	Škodovosť v neživotnom poistení.....	127
Tabuľka 36	Štruktúra technických rezerv poisťovní.....	127
Tabuľka 37	Umiestnenie technických rezerv poisťovní okrem rezervy na krytie záväzkov z finančného umiestnenia v mene poistených	128
Tabuľka 38	Dôchodkové správcovské spoločnosti (k 31. 12. 2006)	128
Tabuľka 39	Hospodársky výsledok DSS (k 31. 12. 2006)	128
Tabuľka 40	Dôchodkové fondy (k 31. 12. 2006).....	128
Tabuľka 41	Štruktúra investícií dôchodkových fondov	129
Tabuľka 42	Doplňkové dôchodkové spoločnosti (k 31. 12. 2006).....	129

Tabuľka 43	Hospodársky výsledok DDS k 31. 12. 2006	129
Tabuľka 44	Doplnkové dôchodkové fondy	129
Tabuľka 45	Štruktúra investícií doplnkových dôchodkových fondov	129
Tabuľka 46	Správčovské spoločnosti (k 31. 12. 2006)	130
Tabuľka 47	Náklady, výnosy a ukazovatele ziskovosti tuzemských správčovských spoločností (k 31. 12. 2006).....	130
Tabuľka 48	Štruktúra podielových fondov (k 31. 12. 2006).....	131
Tabuľka 49	Čisté predaje otvorených podielových fondov (k 31. 12. 2006).....	131
Tabuľka 50	Priemerné výkonnosti otvorených podielových fondov (k 31. 12. 2006).....	132
Tabuľka 51	Štruktúra majetku tuzemských podielových fondov (k 31. 12. 2006).....	132
Tabuľka 52	Základné charakteristiky obchodníkov s cennými papiermi (k 31. 12. 2006)	133
Tabuľka 53	Trhové koncentrácie objemu obchodov obchodníkov s cennými papiermi.....	133
Tabuľka 54	Objem obchodov podľa jednotlivých investičných služieb (k 31. 12. 2006).....	133
Tabuľka 55	Primeranosť vlastných zdrojov	133
Tabuľka 56	Trhová kapitalizácia (k 31. 12. 2006).....	134
Tabuľka 57	Objem obchodov v prvom polroku 2006.....	134
Tabuľka 58	Vývoj trhových indexov	134
Tabuľka 59	Počet evidovaných emisií a emitentov podľa jednotlivých druhov cenných papierov	135
Tabuľka 60	Základné charakteristiky Garančného fondu investícií.....	135

Zoznam grafov

Graf 1	Podiel finančných inštitúcií na aktívach a spravovanom majetku vo finančnom sektore (december 2005 a 2006)	17
Graf 2	Podiel inštitúcií vo finančnom sektore (december 2000 a 2006)	18
Graf 3	Objem spravovaného majetku vo finančnom sektore (december 2005 a 2006).....	18
Graf 4	Rentabilita vlastných zdrojov (ROE) vo finančnom sektore (december 2005 a 2006).....	19
Graf 5	Rentabilita aktív (ROA) vo finančnom sektore (december 2005 a 2006)	19
Graf 6	Vývoj priemerných úrokových mier na vklady retailu.....	20
Graf 7	Majetková štruktúra vo finančnom sektore	22
Graf 8	Štruktúra pasív bankového sektora (v decembri 2004, 2005 a 2006)	27
Graf 9	Loan-to-deposit ratio: vývoj a distribúcia	28
Graf 10	Vývoj hlavných agregátov vkladov klientov.....	28
Graf 11	Vývoj vkladov retailu, úrokových mier a investícií do podielových fondov.....	28
Graf 12	Retailové vklady a úrokové miery	29
Graf 13	Vklady podnikov	29
Graf 14	Vklady finančných spoločností okrem bánk podľa meny a viazanosti vkladov	30
Graf 15	Vklady finančných spoločností podľa protistrán	30
Graf 16	Vklady verejnej správy	31
Graf 17	Emisia cenných papierov a ich podiel na bilančnej sume	31
Graf 18	Emisia dlhopisov a výnosové krivky.....	31
Graf 19	Štruktúra aktív bankového sektora.....	33
Graf 20	Úverové portfólio bankového sektora	33
Graf 21	Zmeny úverových štandardov na úvery veľkým podnikom	34
Graf 22	Zmeny úverových štandardov na úvery malým a stredným podnikom	34
Graf 23	Rast a koncentrácia na trhu úverov podnikom.....	35
Graf 24	Odvetvová štruktúra podnikových úverov.....	35
Graf 25	Vývoj cien nehnuteľností na bývanie	35
Graf 26	Zmeny úverových štandardov na úvery domácnostiam	36
Graf 27	Rast a koncentrácia na trhu retailových úverov	36
Graf 28	Štruktúra portfólia cenných papierov vo vlastníctve bankového sektora (december 2006).....	37
Graf 29	Štruktúra domácich dlhových cenných papierov	37
Graf 30	Vývoj medzibankových aktív a pasív a prostriedkov ústrednej štátnej správy	38
Graf 31	Vývoj výnosových kriviek BRIBOR-u	39
Graf 32	Vývoj objemu úverov a vkladov poskytnutých komerčným bankám.....	39
Graf 33	Vývoj jednoduchých úrokových sadzieb na medzibankovom trhu	40
Graf 34	Vývoj objemu vkladov nerezidentských bánk a implikovanej úrokovej miery.....	40
Graf 35	Vývoj objemu podsúvahových pasív v sektore	43
Graf 36	Vývoj objemu podsúvahových aktív v sektore.....	43
Graf 37	Rozloženie ukazovateľa ROE v bankovom sektore	45
Graf 38	Vzťah medzi veľkosťou bánk a veľkosťou ROE (december 2006).....	45
Graf 39	Rozdiel medzi úrokovými sadzbami na úvery a bezrizikovými úrokovými sadzbami	46
Graf 40	Úrokové rozpätie	47
Graf 41	Zisk a strata z precenenia dlhových cenných papierov a úrokových derivátových operácií.....	48
Graf 42	Zisk a strata z devízových operácií a derivátových operácií s menovými nástrojmi.....	48
Graf 43	Rozloženie prevádzkovej efektivity v sektore (december 2005 a 2006).....	49
Graf 44	Čistá tvorba opravných položiek, odpisovanie a odpredaj pohľadávok voči klientom	49
Graf 45	Vývoj primeranosti vlastných zdrojov v bankovom sektore.....	50
Graf 46	Rozloženie primeranosti vlastných zdrojov v bankovom sektore.....	50
Graf 47	Vývoj úverov poskytnutých domácnostiam v pomere k HDP (b.c.) a aktívam bánk.....	53

Graf 48	Úvery domácnostiam zabezpečené nehnuteľnosťou v pomere k HDP vo vybraných krajinách EÚ (rok 2005)	53
Graf 49	Novoposkytnuté úvery domácnostiam podľa doby fixácie úrokovej sadzby	54
Graf 50	Podiel úverov domácnostiam v cudzej mene na celkových úveroch domácnostiam vo vybraných krajinách (december 2005).....	54
Graf 51	Štruktúra finančných aktív a podiel finančných pasív na aktívach	54
Graf 52	Úverová zaťaženosť domácností v pomere k príjmom domácností.....	54
Graf 53	Podiel zlyhaných úverov na celkových úveroch domácnostiam.....	55
Graf 54	Rozloženie kvality podnikového portfólia v bankovom sektore	55
Graf 55	Rentabilita podnikov podľa veľkosti	56
Graf 56	Kapitalizácia a zadlženosť podnikov podľa veľkosti.....	57
Graf 57	Vlastné imanie a bankové úvery v porovnaní s bilančnou sumou	58
Graf 58	Bankové úvery a bilančná suma	58
Graf 59	Podiel bankových úverov na vlastnom imaní	59
Graf 60	Podiel zisku na tržbách podľa veľkosti podnikov – efektivita.....	59
Graf 61	Finančné aktíva a bilančná suma.....	59
Graf 62	Podiel finančných aktív na celkových aktívach podľa veľkosti podnikov – likvidita.....	60
Graf 63	Štruktúra aktív a pasív v cudzej mene	61
Graf 64	Vývoj 10-dňového VaR (99%) v jednotlivých skupinách bánk.....	61
Graf 65	Časový vývoj VaR pri zohľadnení úverových príslužob a záruk	62
Graf 66	Časový vývoj úrokových mier v roku 2006	62
Graf 67	Čistá pozícia úrokovo citlivých aktív a pasív	63
Graf 68	Ukazovatele likvidity v rokoch 2005 a 2006	63
Graf 69	Vankúš likvidity – vývoj zloženia a podiel na bilančnej sume.....	64
Graf 70	Distribúcia ukazovateľa likvidity do 3 mesiacov (december 2005 a 2006).....	64
Graf 71	Porovnanie vankúša likvidity a otvorenej pozície do 3 mesiacov.....	64
Graf 72	Porovnanie dopadov prvého variantu scenárov 1 a 2 na rozloženie primeranosti vlastných zdrojov v bankovom sektore.....	66
Graf 73	Rozloženie poklesu primeranosti vlastných zdrojov v bankovom sektore (scenár 1, parameter M=5).....	66
Graf 74	Rozloženie hraničných hodnôt oboch variantov v bankovom sektore (scenár 1, pokles primeranosti vlastných zdrojov na 8%)	66
Graf 75	Dopad prvého variantu (scenár 2 na medián primeranosti vlastných zdrojov pre jednotlivé voľby parametrov M1 a M2).....	67
Graf 76	Nárast podielu zlyhaných retailových úverov v závislosti od nárastu miery nezamestnanosti	68
Graf 77	Časový vývoj dopadu zmien výmenných kurzov z tabuľky 14.....	69
Graf 78	Časový vývoj vybraných úrokových sadzieb do roku 2006 a odhad v roku 2007 pri úrokovom šoku	70
Graf 79	Odhad dopadu zvýšenia základnej úrokovej sadzby o 2 p. b. v časovom horizonte 1 roka	70
Graf 80	Porovnanie dopadov jednotlivých scenárov rizika likvidity	71
Graf 81	Dopad stresového testovania systémového rizika na domácom medzibankovom trhu (rok 2006).....	72
Graf 82	Vývoj technického poistného.....	77
Graf 83	Tempo rastu životného a neživotného technického poistného.....	77
Graf 84	Podiel životného a neživotného poistenia na celkovom technickom poistnom.....	78
Graf 85	Rozdelenie životného poistenia na skupiny poistenia podľa výšky technického poistného (k 31. 12. 2006).....	78
Graf 86	Rozdelenie neživotného poistenia na skupiny poistenia podľa výšky technického poistného (k 31. 12. 2006).....	78

Graf 87	Vývoj technického poistného v životnom poistení	79
Graf 88	Tempo rastu technického poistného v životnom poistení (2001 – 2006).....	79
Graf 89	Medziročná zmena technického poistného v skupinách životného poistenia.....	79
Graf 90	Vývoj technického poistného v neživotnom poistení	79
Graf 91	Tempo rastu technického poistného v neživotnom poistení.....	80
Graf 92	Medziročná zmena technického poistného v neživotnom poistení.....	80
Graf 93	Vývoj podielov zaistenia technického poistného a nákladov na poistné plnenia v neživotnom poistení	80
Graf 94	Vývoj podielov zaistenia technického poistného a nákladov na poistné plnenia.....	81
Graf 95	Náklady na poistné plnenia	81
Graf 96	Vývoj škodovosti od roku 1997	81
Graf 97	Vývoj škodovosti, nákladovosti a kombinovaného ukazovateľa.....	82
Graf 98	Vývoj technických rezerv od roku 2000.....	83
Graf 99	Vývoj technických rezerv v životnom poistení	83
Graf 100	Štruktúra technických rezerv v životnom poistení	83
Graf 101	Štruktúra technických rezerv v neživotnom poistení.....	83
Graf 102	Umiestnenie prostriedkov technických rezerv	84
Graf 103	Zmeny v umiestnení technických rezerv medzi 30. 6. 2006 a 31. 12. 2006.....	84
Graf 104	Celkový zisk poisťovní	84
Graf 105	Rozloženie ukazovateľa ROE v poistnom sektore	85
Graf 106	Podiel VaR na úrokových nástrojoch v jednotlivých kategóriách poisťovní.....	86
Graf 107	Vývoj priemernej primeranosti vlastných zdrojov obchodníkov s cennými papiermi, ktorí nie sú bankami	89
Graf 108	Podiel jednotlivých typov OCP na klientskych obchodoch (prvý polrok 2006)	89
Graf 109	Vývoj objemu a štruktúry klientskych obchodov podľa druhu investičnej služby	90
Graf 110	Štruktúra obchodov podľa investičných nástrojov	90
Graf 111	Vývoj objemu klientskeho majetku spravovaného obchodníkmi s cennými papiermi	90
Graf 112	Vývoj objemu investícií v otvorených podielových fondoch predávaných v SR.....	93
Graf 113	Mesačný vývoj čistých predajov otvorených podielových fondov v SR	93
Graf 114	Čistá hodnota majetku v podielových fondoch spravovaných tuzemskými správcovskými spoločnosťami	94
Graf 115	Porovnanie priemerných ročných výkonností otvorených podielových fondov podľa jednotlivých kategórií.....	94
Graf 116	Porovnanie jednoročných výnosov fondov peňažného trhu denominovaných v Sk s medzibankovou úrokovou sadzbou a termínovanými vkladmi	94
Graf 117	Porovnanie jednoročných výnosov troch najväčších korunových dlhopisových fondov so slovenskými dlhopisovými indexmi	95
Graf 118	Porovnanie jednoročných výnosov všetkých dlhopisových fondov s vývojom trhových indexov.....	95
Graf 119	Porovnanie jednoročných výnosov troch najväčších akciových fondov s vývojom trhových indexov.....	95
Graf 120	Hodnota VaR pre jednotlivé fondy kolektívneho investovania (k 31. 1. 2007).....	96
Graf 121	Čistá hodnota aktív dôchodkových fondov pre jednotlivé dôchodkové správcovské spoločnosti...	99
Graf 122	Podiel jednotlivých typov fondov na celkovom objeme ich aktív	99
Graf 123	Podiel jednotlivých druhov investícií na celkovom objeme spravovaných aktív	100
Graf 124	Výnos v dôchodkových fondoch pre jednotlivé dôchodkové správcovské spoločnosti a typy fondov	100
Graf 125	Hodnota VaR pre jednotlivé dôchodkové fondy (k 21. 3. 2007).....	101
Graf 126	Objem spravovaného majetku jednotlivými inštitúciami finančného sektora	111
Graf 127	Objem spravovaného majetku inštitúciami finančného sektora	112

Zoznam boxov

Box 1	Makroekonomické prostredie v SR	14
Box 2	Porovnanie slovenského bankového sektora s ostatnými členskými štátmi EÚ v decembri 2005.....	23
Box 3	Vplyv demografických zmien na bankové služby v EÚ.....	32
Box 4	Riziká v kolektívnom investovaní.....	96
Box 5	Riziká v dôchodkovom sporení.....	101

